דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
עתון פועלי ארץ ישראל
מיסודו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם „למרחב"

יום שישי, ה' באב תשמ"ז, 31 ביולי 1987 ● גליון 19184

היום 68 עמודים כולל „דבר השבוע" ● המחיר 1.50 ש"ח, באילת 1.30 ש"ח

היום בדבר

כן בחירות לא בחירות/חגי אשד. דו"ח ארוך־טווח/טלי זלינגר. עוף הרקורד/ש. אבק. יומן אמריקאי/אמנון דנקנר. במחשבה שניה/דני רובינשטיין. הסוכנות, לאן הולך הכסף/יקיר צור. עשינו עסק/דרור שרביט. קיץ/דני קרמן, עליזה ולך, אהוד מנור. העמק, חלום מתרחק/אבירמה גולן. מלים/יוני להב. שאלה של פנאי/יצחק רועה. „משא" לספרות ולאמנות ו„דבר השבוע"

מזג האוויר

תל־אביב 30 (עת"ם) – להלן התחזית ליום שישי – תחול ירידה קלה בטמפרטורות והקלה בעומס החום. גובה הגלים עד 70 ס"מ וטמפרטורת המים 28 מעלות.
ירושלים 18 – 29, רמת־הגולן 19 – 33, צפת 20 – 29, חיפה 22 – 31, טבריה 24 – 36, נצרת 20 – 32, עפולה 22 – 32, שומרון 20 – 30, תל־אביב 22 – 29, לוד 20 – 30, יריחו 21 – 39, עזה 24 – 28, באר־שבע 20 – 32, אילת 25 – 40. (עת"ם)

„העבודה' תתבע: הסכם עם הליכוד להקדמת בחירות, ולא – ניצול הרוב לפיזור הכנסת

ברעם: רוב ברור להקדמת הבחירות ● שמיר: לא יצליחו – לא ועידה בינ"ל ולא הקדמת בחירות

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

המגעים שמנהלת מפלגת העבודה לגיבוש רוב שיתמוך בפיזור הכנסת נועדו בעצם לניצול פגרת הכנסת להסכם עם הליכוד על מועד להקדמת הבחירות.

ראשי מפלגת העבודה, שמעון פרס ועוזי ברעם, הרגישו אתמול, כי הצליחו לגייס רוב יציב לתמיכה בהצעת־חוק פיזור הכנסת, אלא שרק בתחילת השבוע הבא יחליטו אם יש טעם להעלותה ביום ד' הקרוב, שהוא היום האחרון במושב הקיץ של הכנסת, או מיד אחרי הפגרה.

„בשיחות שהיו עם חברים ממפ"ם, ר"צ ו„שינוי" רווחה כמעט דעה כללית, שעל פני הדברים יש ברגע זה רוב להקדמת הבחירות, אבל הדעה הכללית היתה שצריך לבדוק אם להעלות את ההצעה בשבוע הבא או אחרי הפגרה", אמר אתמול ח"כ ברעם בישיבת מרכז מפלגת העבודה. „אני מעריך שהם שיש רוב הצעה לא תעלה במושב הזה של הכנסת".

קודם לכן אמר ממלא־מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, בישיבת לשכת מפלגת העבודה, כי „יש רוב להקדמת הבחירות בלי לעשות ויתורים לחרדים, אבל צריך לשקול אם אנחנו רוצים לעשות את זה עכשיו. הייתי מעדיף שנגיע להסכם עם הליכוד או על המשך תהליך השלום או על הקדמת הבחירות".

גם אישים בכירים נוספים במפלגת העבודה דיברו אתמול על העדפת הסכם עם הליכוד על מועד לבחירות על פני העלאת הצעת־חוק פיזור הכנסת על סף יציאה לפגרה, שכן לא די שההצעה תהיה ממילא לא אופרטיבית עד סוף אוקטובר, היא גם תגרור, קרוב לוודאי, פרישה או פיטורים מהממשלה.

מאת יוסי מלמן, סופר המדיני של „דבר"

ראשי מפלגת העבודה אינם מאמינים כי יוכלו להעביר בכנסת את החוק להקדמת הבחירות, ועל כן רוב הסיכויים הם שהצעה זו לא תוגש בשבוע הבא.

בהתייעצות של שרי המפלגה עם ממלא־מקום ראש הממשלה, שמעון פרס, הובע גם החשש מפני האפשרות שראש הממשלה, יצחק שמיר, יפטר את שרי המערך מן הממשלה. על כן נראה, כי בסופו של דבר, תצא הכנסת לפגרה של שלושה חודשים. כאשר ממשלת הליכוד הלאומית ממשיכה להתקיים כרגיל.

שרים במערך אמרו ל„דבר" כי צריך עתה לעשות מאמץ להגיע להסכמה עם הליכוד על הקדמת הבחירות לחודשי האביב, מאי־יוני 1988.

במערך מאמינים כי ניתן יהיה להגיע להסכמה כזו ולהקדים את הבחירות בחצי שנה.

השר גד יעקבי קרא אתמול למפלגת העבודה ולליכוד להגיע להסכם על הקדמת הבחירות לאביב 1988, „כדי להפסיק את ההתבזות ואי־ההוראות, המזיקים לציבור ולמדינה". השר משה שחל דיבר ברוח דומה בהרצאה באחד מסניפי המפלגה אמש. לדבריו יש להגיע להסכם עם הליכוד הן על מועד מוסכם לבחירות והן על קווים אדומים עד לבחירות. ח"כ ברעם קרא ל„קווים האדומים" סטטוס־קוו.

ההחלטה ביום ב'

לפי שעה נקבע, שהצוות של מפלגת העבודה – שמעון פרס והח"כים רפי אדרי ועוזי ברעם – ייפגש עם ראשי מפ"ם, ר"צ ו„שינוי" – הח"כים אלעזר גרנות, שולמית אלוני ואמנון רובינשטיין – ביום ב' הקרוב כדי להחליט אם להניח את הצעת־החוק לפיזור הכנסת במוכנות הממשלה, כדי להעלותה ביום ד'.

בכירי מפלגת העבודה משוכנעים שהצליחו לגבש רוב מוצק להקדמת הבחירות, ואחד מהם אמר ל„דבר", כי הליכוד יכול לסמוך רק על 58 ח"כים לסיכול הרוב הזה, שכן אחד הח"כים במחנהו יימנע.

ההצהרות של ראשי מפלגת העבודה מאמש, כי עדיף הסכם עם הליכוד על מועד להקדמת הבחירות

(המשך בעמ' 2)

עד הטיפה האחרונה

הלקוחות רוקנו אחדות מתחנות הדלק כבר בשעות הבוקר, אתמול (צילומים: יצחק הררי וישראל סאן)

מהבוקר – יומיים בלי דלק; המונים הסתערו על התחנות למלא מכלים

מאת יוסף מקלסקי, סופר „דבר"

טורים ארוכים של מכוניות השתרכו ליד תחנות הדלק כדי למלא את מיכלי הדלק, בגלל החלטת ארגון המעבידים ובעלי תחנות הדלק להשבית את התחנות מהבוקר למשך יומיים.

[illegible] ארגון [illegible] תחנות הדלק מתלוננים כי תחנות רבות מתמוטטות תחת קשיים והפסדים בשל שחיקת עמלות שהוקפאו ושאותם דרש הארגון להכפיל.

הארגון מסביר את מצבם הכלכלי הקשה של חבריו בכך שמשרד האנרגיה נקט בטקטיקת בעיכוב העמלות. הארגון טוען שלא ניתנה לחבריו האפשרות להיות בעלי זכיונות שווה בתחרות חופשית בשל היותם קשורים בחוזה קשוח כל אחד לחברת תחנות הדלק שלו. עוד טוענים בעלי התחנות נגד הכוונה להקים תחנות עצמאיות כשולי המדרכות.

בפגישה עם ראשי הארגון הציע השר משה שחל שלשום, הבטיח להם השר לעדכן בקרוב את העמלות ב־10 אחוז. סוכם כי אם הצדדים לא יגיעו להבנה יימסר הנושא לבורר, כאמור. הארגון דחה הצעות אלה. סופר „דבר" מציין, שאספקת הדלק למוסדי ביטחון תתנהל כתקנה, כמו כן מספר גדול של תחנות דלק סגורות בלאו הכי אחרי ביומם השבת.

משרד האנרגיה החליט לא לבקש מהשרים צווי ריתוק נגד מתכנסים ובעלי [illegible]

[illegible]

„כל תוכנית שתגרום לפיטורי עובדים או לפגיעה במעמדם ותנאי שכרם של עובדי חברות הדלק עם הפעלת תוכנית הרפורמה במשק הדלק ע"י השר משה שחל – תיתקל בהתנגדותה של ההסתדרות – הבריז מחזיק תיק המועסקים בחברות הדלק, שהפסיקו עבודתם לשלוש שעות והתכנסו לאסיפת מחאה בבית ברנר בת"א.

מרדכי גרוביץ – יו"ר האיגוד המקצועי במועצת פועלי ת"א־יפו. אמר למאות המתכנסים כי מועצת פועלי ת"א, שהיא הגדולה במועצות הפועלים בארץ, מביעה הזדהות עם העובדים ומתייצבת מאחוריהם במאבק נגד פגיעה אפשרית בהם. יחד עם זאת ציין כי האיגוד המקצועי אינו פוסל את תוכנית הרפורמה במשק הדלק – זאת בתנאי ששר האנרגיה יעמוד בדיבורו שלא לפגוע בציבור עובדי חברות הדלק.

שמיר מציע למובארק ועידה אזורית: ירדן מצרים פלשתינים וישראל

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראש הממשלה יצחק שמיר שב וחזר על התנגדותו לכינוס ועידה בינלאומית, להשתתפות ברית־המועצות ואשיף בה.

באיגרת תשובה אל נשיא מצרים חוסני מובארק מציע ראש הממשלה לכנס ועידה אזורית בהשתתפות ירדן ישראל מצרים והפלשתינים. שמיר אומר, כי מצרים יכולה למלא תפקיד פעיל בתהליך השלום ובמיוחד להביא את ירדן אל שולחן הדיונים, ע"י הענקת הלגיטימציה הדרושה למלך חוסיין כדי להשתתף בתהליך במו"מ עם ישראל.

יצויין, כי איגרתו של יצחק שמיר נוסחה בלי להתייעץ עם ממלא מקומו ושר החוץ שמעון פרס.

וירשובסקי מצטרף לר"צ בשבוע הבא

מאת עליזה ולך, סופרת „דבר" לענייני מפלגות

חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי, שפרש שלשום מ„שינוי", יצטרף בשבוע הבא לסיעת ר"צ, ובכך יגיע מספר חבריה בכנסת לחמישה.

ח"כ שולמית אלוני, יו"ר ר"צ, אמרה אמש ל„דבר", כי בהידברות עמה, לאחר שהודיע על פרישתו מ„שינוי", הודיע לה ח"כ וירשובסקי על נכונותו להצטרף למפלגתה, אלא שצעד זה כפוף לפרוצדורה בכנסת, ולכן יהיה רשמי רק בשבוע הבא.

לצד שריד ואבנרי:

שנלר יעיד נגד חבריו להתפרעות בחברון

מאת אוריאל בקעמי, סופר „דבר"

עתניאל שנלר מזכיר מועצת יש"ע יעיד מטעם התביעה נגד חבריו להתפרעות בכינוס שלום עכשיו בחברון בפסח בשנה שעברה. כך מתברר מכתב־האישום.

עתניאל שנלר החליט להעיד מטעם התביעה לאחר שהואשם יחד עם אחד עשר תושבי קריית ארבע בהתפרעות נגד אנשי שלום עכשיו ב־14.4.86.

בעקבות ההתפרעות שבה חסמו אנשי קריית ארבע את הכביש כדי למנוע את כינוס שלום עכשיו בחברון – הגישו חבר הכנסת יוסי שריד ואורי אבנרי תלונה נגד המתפרעים, שבראשם עתניאל שנלר. ואולם, שנלר שארגן את ההפגנה נגד שלום עכשיו החליט להפוך מנאשם למאשים ולהעיד נגד חבריו לצד שריד ואבנרי.

בקריית ארבע מעורות הרוחות מהחלטתו של שנלר ובמקום נשמעות קריאות להדיחו ממועצת יש"ע, בגלל בגידתו בחבריו.

בין הנאשמים ששנלר יעיד נגדם מופיע גם שלום ואך, ראש מועצת קריית ארבע, שארגן עם שנלר את ההפגנה.

המשפט יתקיים בחודש ספטמבר בבית משפט השלום בירושלים. עתניאל שנלר אמר לסופר „דבר", כי לא ידוע לו על היותו עד תביעה במשפט זה.

האמריקאים מסרבים להמשיך

אגף העתיקות ישלים החפירה שהופסקה בקיסריה

מאת צבי אילן, סופר „דבר"

אגף העתיקות והמוזיאונים במשרד החינוך והתרבות ישלים את החפירה בשטח שהמשלחת האמריקאית נאלצה להפסיק את החפירה בו. זאת לאחר שנשיא אוניברסיטת דרו בניו ג'רזי, שהורה למשלחתו להפסיק את החפירות, ענה בשלילה להצעת שר החינוך להרשות את המשך החפירה.

ההחלטה על חידוש החפירה קיבלה אתמול גיבוי ציבורי בכיר, לאחר שישיבת חירום של המועצה הציבורית לארכיאולוגיה, שהתכנסה אתמול, קראה לאגף העתיקות לבצע את החפירה, בתיאום עם המשלחת האמריקאית. זו כבר הודיעה לפני כן שאין היא מתנגדת לך.

ההחלטה, שאין לה תקדים בתולדות החפירות בארץ, נתקבלה מתוך הכרה שאין לאפשר תקדים בה חמור, שחפירה ארכיאולוגית תופסק בידי חרדים קיצוניים. המועצה, שהיא הגוף העליון של הארכיאולוגיה בארץ, והחברים בה מיטב החוקרים ואנשי הציבור הקשורים לענף מחקר זה, פנתה למוסדות להשכלה גבוהה, לחברה לחקירת א"י ועתיקותיה ולחברה להגנת הטבע להצטרף לגינוי הפסקת החפירה ולסייע בחידושה.

המועצה קבעה בשורת החלטות שאין במקום בית קברות מתקופת המשנה והתלמוד, יצאה נגד הפצת הכזבים בידי החרדים והשימוש שנעשה בחרדים לא־ישראלים להפעלת לחץ בארה"ב והכתמת שם ישראל. היא הוזהירה מפני הסכנה הטמונה במעשי בריונות המשבשים את עבודת המחקר המדעי ומרתיעים חוקרים מחו"ל מלבצע מפעלים ארכיאולוגיים בארץ.

ההחלטות הנמרצות של המועצה מבטאים הרגשה קשה ביותר בין הארכיאולוגים שהוגישה הסאה ועם לא תהיה תגובה נמרצת הרי כל עתידו של המחקר הארכיאולוגי בארץ לוט בערפל.

ד"ר אביחי – מועמד א־פוליטי לתפקיד גזבר הסוכנות

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

במשא ומתן לקראת הקונגרס הציוני הקרוב בין נציגי תנועת העבודה הציונית ונציגי הקונפדרציה בארה"ב, מתגבשת הצעה למנות את היו"ר העולמי של „קרן היסוד" הנציג הקונפדרציה בהנהלה הציונית, ד"ר אברהם אביחי, לתפקיד גזבר הסוכנות היהודית וההסתדרות הציונית. תפקיד זה היה שמור, עד כה, לאחת משתי המפלגות הגדולות ומינויו של ד"ר אביחי לתפקיד עשוי להיות פריצת דרך במאמצים לצמצום הפוליטיזציה בסוכנות היהודית.

ד"ר אביחי מקובל מאוד גם על נציגי מגביות חו"ל בתוך הנאמנים של הסוכנות היהודית ומינויו לתפקיד השני המעלה בסוכנות היהודית יביא גם להודות המתח ששרר בשנים האחרונות בין הנציגים הישראליים לאנשי חו"ל בסוכנות היהודית.

אחרי 16 יום – גל־החום מסתיים

מזג־אוויר רגיל – ממחר

מאת אריה ורד, סופר „דבר"

ההקלה הברורה בעומס־החום, שהורגשה אתמול בהרים ובפנים הארץ, הוולה אמש להתפשט לעבר מישור החוף ותורגש היום היטב גם שם. מחר צפוי מזג־אוויר רגיל לעונה זו של השנה בכל חלקי הארץ.

ההקלה בעומס־החום התבטאה בירידה של עד 11 מעלות בהרים ובפנים הארץ, לרבות בקעת הירדן והעמקים. במבצע חלה ירידה של 4 מעלות במידות החום באזורים אלה. בו בזמן חלה רוח שהעלתה את הלחות. במישור החוף היה אתמול מזג־האוויר עדיין קשה, אולם לקראת ערב החלו עננים נאספים בשמיים ואלה בישרו בואה של רוחות אשר החלה להקל על התחושה גם באזורים אלה. העננים סוככים על הקרקע מפני קרני השמש, שרק מקצתן מצליחות לחדור בעדם.

היום תחול הקלה נוספת במישור החוף: מידות־החום והלחות ירדו והנשב רוחות נעימה. מחר ישוב מזג־האוויר לגדר המקובל בעונה זו של השנה.

בכך יבוא הקץ לגל־החום, שנמשך 16 יום ברציפות. גלי־חום מסוג זה יש כל שנה בתקופה זו, אולם הם נמשכים בדרך כלל 2־4 ימים. אורכו של גל־החום הנוכחי נתן לו את ייחודו.

„התקדמות במו"מ עם הרופאים"

מאת דוקה הרניש, סופרת „דבר"

מתיש ומייגע – כך הגדירו חברי ההנהלה המרכזית של קופת חולים הכללית והנציגות רופאי בתי חולים, שנהלו אתמול, תחת קורת גג של בית־ההבראה ארזה במוצא, מו"מ במשך 12 שעות רצופות.

דובר קופת חולים מסר שחלה התקדמות ניכרת והצדדים ימשיכו במו"מ ביום א' הקרוב בת"א.

הרופאים היו יותר מסויגים. הם אמנם מודים כי היתה אווירה טובה אולם ההנהלה לא גילתה גמישות לקידום המו"מ.

ראשי המשלחת הסובייטית שבו ל'התייעצות ממושכת' במוסקווה

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

ראשי המשלחת הסובייטית המבקרת בישראל עזבו אמש את הארץ ושבו למוסקווה. הנראה כי הם יצאו ל„התייעצות ממושכות" שהתנקים בחודשיים ימים.

ל„דבר" נודע, כי איגור אנטיפוב וצ'אוסטיסוב יעקב מתבוגניטל שוב לארץ רק לקראת מועד פקיעת אשרות הכניסה של חברי המשלחת שניתנו להם ל־90 יום.

עתה מתברר, כי בניגוד לידיעות הקודמות, לא יצאו ראשי המשלחת להתייעצויות במוסקווה אלא רק טסו לקפריסין שם שהו ארבעה־חמישה ימים. נועדו עם שליחים סובייטים וחזרו לישראל.

אתמול סיירו ראשי המשלחת הסובייטית בכנסיה הרוסית בירושלים ונפגשו עם פקידים במשרד החוץ והודיעו להם, כי הם שבים למוסקווה להתייעצויות ממושכות. שאר חברי המשלחת נשארים בארץ.

פקידים בישראל העריכו, כי למעשה סיימה המשלחת את עבודתה כאן וכמעט ולא נותר לה מה לעשות אך בכל זאת הם ינצלו את מלוא תקופת הזמן שמאפשרות להן האשרות לשהות בארץ.

הפקידים גם אמרו, כי המגעים של אנשי המשלחת עם נציגים רשמיים של ישראל הם בבחינת „לאב מרי ופחות מרי".

מפי [illegible] בוועדת הפנים

קראוס: ח"כים מתקשרים בחצות לייעץ: תעצור חשוד... תשחרר...

מאת [illegible], סופר „דבר" [illegible]

[illegible] יו"ר ועדת הפנים של הכנסת, ביקש מהמפכ"ל רשימה של חברי הכנסת שמתקשרים אליו כדי שיוכל לפעול כדי לשרש תופעה זו. המפכ"ל ענה: „אני עוד לא מעביר [illegible]".

המפכ"ל הגיב גם על הטענות כאילו השר מתערב בחקירות [illegible]. הוא אמר: „אני מרוצה לשר [illegible] – זו התערבות פוליטית? זו מרבתי [illegible] הכללי של המשטרה. עלי למסור דו"ח למשטרה עלי. זהו המשטר הנהוג במדינת ישראל וכך צריך לנהוג. אל תבואו אלי בטענות. המשטרה לא [illegible] לחיכוכים פוליטיים־לא יעזור לכם".

המפכ"ל משטרת ישראל גילה אתמול, כי סמוך לחקירות [illegible] המקומיות ולבחירות [illegible] אין המשטרה חוקרת תלונות שעולה מהן ריח פוליטי [illegible] כדי להמנע מלהכנס לבעיות פוליטיות, מתוך ידיעה שריבים פוליטיים עלולים לבלבל את המשטרה [illegible].

[illegible] קראוס [illegible] של חברי כנסת ואישי ציבור שמתקשרים אליו [illegible] אפילו בשעת [illegible] „[illegible] תעצור חשוד... תשחרר [illegible]" [illegible]

[illegible]

משרד הקליטה פותח במבצע עידוד יורדים לשוב ארצה

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

משרד הקליטה יוצא בקרוב במבצע הסברה שתכליתו: הדוק הקשר עם היהודים בחו"ל ועידודם לשוב ארצה. לקראת ראש השנה המתקרב יבוא ישלחו באמצעות הקונסוליות והנציגויות הישראליות בחו"ל, כרטיסי ברכה ליורדים עליהם יופיע המשפט „כי באה העת לחזור הביתה" – שיבה מוכוונת, את כרטיסי הברכה המיוחד עיצב צביקה זליקוביץ עבור משרד הקליטה.

יוסי קוצ'יק, הממונה על הפעולות להחזרת יורדים ולמניעת ירידה במשרד הקליטה, אמר כי משרד הקליטה יעמוד בקשר עם קרובי משפחה בארץ של ישראלים המתגוררים בחו"ל ויעמיד לרשות כל פונה כרטיסי ברכה אלה, שישמשו לחיזוק הקשר עם הקרובים בחו"ל ויעבירו את מסר השיבה הביתה.

בימים אלה עומדים משרד הקליטה ועתון „במחנה" להפיק את הגליון השני של „במחנה הצעיר" המיועד לבני היורדים. הגליון הראשון של „במחנה הצעיר" שיצא לפני כחודשיים הגיע לעשרות אלפי משפחות יורדים בחו"ל.

בכתבת תחקיר של רשת הטלוויזיה העצמאית בבריטניה

„ישראל ממשיכה לשתף פעולה עם דרא"פ גם בתחום הגרעין"

מאת רלה שרון, סופרת „דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל„דבר"). – ישראל ממשיכה לספק נשק לדרום אפריקה למרות האמברגו העולמי ולמרות ההבטחות שנתנה לארה"ב, טוענת רשת הטלוויזיה העצמאית בבריטניה בכתבת תחקיר אמש.

לדברי עורכי התכנית, מטוס „צ'יטה" הדרום אפריקאי מיוצר בעזרת ידע ישראלי ותוך שיתוף פעולה עם התעשייה האווירית, והוא למעשה גירסא של ה„כפיר" הישראלי.

התכנית טענה גם כי טאנקי המרכבה פותחו תוך שיתוף פעולה עם דרום אפריקה – בעיקר בתחום אספקת חמרי הגלם החיוניים לייצור הטנק המתקדם. התכנית חזרה וטענה כי ישראל משתפת פעולה עם דרום אפריקה בתחום הגרעיני. התכנית מבססת את מדרכי ועונו שאמר כי מומחים דרום אפריקאים היו היחידים להם ניתן אישור לבקר בכור בדימונה. כמו כן טענה התכנית כי הבזק אור שנקלט על ידי לוויינים הכוח, כי ישראל ודרום אפריקה פיצצו כבר בשנות השבעים מתקן גרעיני באוקיאנוס השקט. בתכנית הוצג מול"כ שנפל בבמביה ועליו סימני זיהוי של התעשייה האווירית. לדברי התכנית רובה הגליל הוא הרובה התקני של צבא דרא"פ.

התכנית אומרת, כי ישראל מאמנת את כוחות הבטחון של מדינות החסות הדרום אפריקאיות. בתכנית מצוטט גם מפרט של המכון ללימודים אסטרטגיים האומר כי ספינות התותחים „רשף" משמשות את דרום אפריקה – כולל טילי גבריאל. לדברי עורכי התכנית קיימת מסורת ארוכת שנים של תמיכת יהדות דרום אפריקה בישראל ושל גיבוי מלא של ממשלת דרום אפריקה בסיוע זה.

האלוף מתי פלד טען בראיון לתכנית, כי קשה להאמין שישראל אכן הפסיקה כל משלוחי נשק לדרום אפריקה בשל הלחצים הכלכליים עליה, ואילו מנכ"ל משרד החוץ יוסי ביילין אמר כי ממשלת ישראל הודיעה על הפסקת אספקת הנשק לדרום אפריקה. הוא הוסיף, כי יש חוזים שהם ארוכי טווח והפסקתם פירושה תשלומי פיצויים שישראל אינה מסוגלת לעמוד בהם.

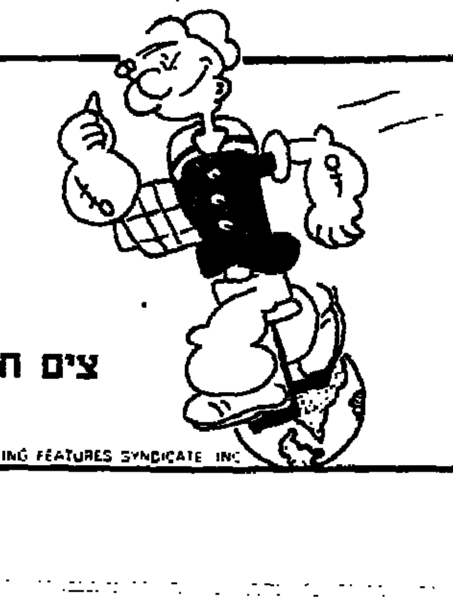

שרות עולמי
יעילות·אמינות·תדירות

צים חברת השיט הישראלית
המוביל שלי
צים
ZIM

"ארה"ב שוקלת מיקוש המפרץ"

איראן: יש לנו אמצעים שרק על חלק קטן מהם ידוע לעולם

מאת גדעון קרן, סופר "דבר" וסוכנויות הידיעות

שר ההגנה הצרפתי אנדרה ז'ירו ושר החוץ ז'אן ברנאר ריימון הגיעו לוואשינגטון כדי להיוועד עם עמיתיהם האמריקאים, כשבמרכז השיחות המצב במפרץ הפרסי. ראש ממשלת איראן חוסיין מוסאווי הזהיר אתמול את ארצות־הברית, צרפת ובריטניה שלא לנסות להפעיל כוח במפרץ הפרסי. "להם יש מכונת מלחמה", אמר מוסאווי, "אך לאיראן שהיא מדינה מהפכנית, יש אמצעים שרק על חלק קטן מאוד מהם ידוע לעולם".

כוח המשימה הימי־אווירי הצרפתי יצא אתמול בדרכו לחופי איראן דרך תעלת סואץ. נושאת המטוסים "קלמנסו" יצאה אתמול מנמל טולון בשלוש אחר הצהריים, כשעליה טילי קרוטל, ראשי חץ גרעיניים למטוסי "סופר אטנדר".

העיתון הכוויתי "אל קבאס" טען אתמול, כי ארה"ב שוקלת את מיקוש מימיה של איראן במפרץ, אם זו תמשיך להניח מוקשים במים הבין־לאומיים או במימי המדינות השוכנות לחופי המפרץ.

בהסתמך על מקורות מקורבים לפנטגון טען העתון, כי ארה"ב עשויה להפנות "אזהרה" לאיראן, ולהודיע לה כי היא מסוגלת למקש את מימיה במוקשים "משוכללים". עוד מסר העתון, כי הפנטגון בוחן מספר תוכניות ל"ניטרול" יכולתה של איראן להניח מוקשים.

כוויית הודיעה אתמול, כי היא חוששת מהתקפה מצד איראן וביקשה מהאו"ם לנקוט צעדי־מנע.

באיגרת אל מזכיר האו"ם, ציין שר החוץ של כוויית, סבאח אל אחמד ג'אבר, כי איראן הירבתה בהאשמות ובאיומים נגד כוויית, לאחר שמועצת הבטחון דרשה ב־20 ביולי הפסקת אש מיידית במלחמת איראן־עיראק. סבאח הוסיף, כי הסלמה זו מדאיגה ביותר וחיוני כי הקהילה הבין־לאומית תתייחס בכובד ראש לאיומים אלה.

ראש ממשלת איראן, מיר חוסיין מוסאווי, שוב הזהיר ביום חמישי את ארה"ב, צרפת ובריטניה לא לנסות הפגנת כוח במפרץ, "שכן, אם למדינות אלה אניות מלחמה, הרי לאיראן אמצעים אחרים שהעולם יודע עליהם רק מעט מאד". ראש הממשלה הוסיף כי "עליהן לדעת כי יש להן עניין עם עם מהפכנים".

את הדברים אמר מיר חוסיין מוסאווי בפגישה עם סגן שר החוץ הטורקי, שבא לטהראן כדי למסור לו איגרת מראש ממשלת טורקיה בעניין המפרץ.

מיכלית־העל הכוויתית "בריג'טאון", המניפה דגל אמריקאי, לא הצליחה היום להטעין נפט בנמל הכוויתי מינה אל־אחמדי. הרוחות אמנם שככו, אך למיכלית אחרת ניתנה זכות קדימה להטעין במסוף הנפט.

עתה מתכוננת המיכלית להטעין כרבע מיליון טונות נפט ביום שישי אחה"צ.

אי לכך אין להניח שהמיכלית תוכל להפליג, בליווי אניות מלחמה אמריקאיות, לפני יום ראשון.

כוח־המשימה הימי הצרפתי הפליג לאזור המפרץ

ארבע האניות של כוח־המשימה הימי־האווירי הצרפתי הפליגו אתמול אחה"צ מנמל טולון שבדרום צרפת, לעבר אזור המפרץ.

הכוח שהפליג כולל את נושאת המטוסים "קלמאנסו", שתי פריגטות־טילים "סופרן" ו"דוקה" וכן מיכלית התידלוק "לה מז".

לכוח המשימה דרושים שבועיים כדי להגיע לאוקיאנוס ההודי ולאזור המפרץ.

על ארבע האניות הוטל להגן על האינטרסים הצרפתיים בים התיכון ובאוקיאנוס ההודי בשעה שאין סימנים להפגת המתיחות בין איראן וצרפת.

אתמול אמר ראש ממשלת צרפת שיראק, כי "לצרפת אין כל כוונה תוקפנית. היא דורשת שיכבדוה והיא תדאג לכך".

בארבע אוניות אלה בסך הכל 3,000 מאנשי חיל־הים וחיל־האוויר הצרפתי. נושאת המטוסים "קלמאנסו" יכולה לשאת עד 40 מטוסים ומסוקים.

טייס גילה מציתי היער בפעולה – בוואדי ערה

מאת יורם לוי, סופר "דבר" בירושלים

בשריפות שהיו שלשום בהרי ירושלים עלו באש 5,000 דונם יער טבעי ונטוע, ביניהם יער לזכר ילדים שנספו בשואה ויער שניטע לרגל יום הולדתו השמונים של ביאליק.

אתמול סיירה הנהלת קק"ל בשטחים שנשרפו ועמדה על הנזקים מקרוב. באיזור בין כסלון לצומת נחשון נשרפו 4,000 דונם חורש טבעי. ליד אנדרטת גווילי האש נשרפו 200 דונם יער שנטע על ידי בני ברית לזכר ילדים שנספו בשואה.

ליד קריית ענבים נשרף יער שנטע לכבוד המשורר חיים נחמן ביאליק במלאות לו 50 שנה. בין אלו שנטעו לפני 65 שנים את היער היה גם לוי אשכול. בקק"ל מעריכים את הנזק הכספי בשני מיליון דולר, אך לכך יש להוסיף גם נזק אקולוגי רב.

למשטרה אין ודאות כי השריפות שלשום נגרמו מהצתות ובניגוד למה שפורסם אין בידיה עצורים.

יו"ר דירקטוריון קק"ל פנה אתמול במברק לשר המשטרה חיים בר לב וביקש ממנו להורות על הידוק הפיקוח המשטרתי ביערות וזירוז חקירות של הצתות יער.

אתמול הבחין טייס של חברת "מרום" בשלושה נערים המציתים יער באיזור ואדי ערה. הטייס הודיע על כך במכשיר האלחוט. למקום הוזעק כוח שוטרים שהצליחו ללכוד אותם. נודע, כי אחד הנערים לבש מדי צה"ל.

ארנס יציע לחייב האוצר להמשיך ההזרמה ל"לביא"

מאת אריה אורן, סופר "דבר"

משרד־האוצר מנסה להביא להפסקת פרוייקט ה"לביא" ללא החלטת צוות מוסמך כלשהו באמצעות עצירת כספי הסיוע האמריקאי, המוקצבים לפרוייקט. בישיבת הממשלה הקרובה עשוי השר משה ארנס להעלות נושא זה ולהביא להחלטת ממשלה.

השר ארנס יציע, שהממשלה תחייב את משרד־האוצר להמשיך בהקצאת הכספים בהתאם להחלטתה משנת 1985, התקיפה ומחייבת את כולם. אמש אמר לסופר "דבר", כי עצירת הכספים נוגדת את החוק האמריקאי.

לעצירת הכספים אין משמעות מיידית, שכן כל עובדי התעשייה האווירית יוצאים לחופשה מאורגנת למשך כל חודש אוגוסט ועד שישובו כבר עשויה הכנסת לאשר את הצעת התקציב הנוסף לשלושת החודשים ספטמבר־נובמבר, כפי שסוכם שלשום בדיון אצל ראש־הממשלה יצחק שמיר. במשרד־האוצר מקווים, שהכנסת לא תאשר את הפשרת הנתח התקציבי ל"לביא" או לפחות, שמתנגדי הפרוייקט ישהו את האישור, עד שתתקבל החלטה סופית בממשלה. מקורות באוצר כלכליים אומרים, כי אין טעם להקצות כספים לפרוייקט שממילא יופסק. אולם מקורות אחרים אומרים, כי "להרגיל הזה אין כל משמעות כלכלית, שכן גם אם יוחלט על חיסול הפרוייקט יהיה צורך בכספים האלה לתשלום עלות הסגירה".

אם אכן תיערך בתחילה הצבעה בממשלה, יהיה בכך משום מיבחן לקראת ההכרעה על עתיד ה"לביא", העשויה ליפול בישיבת הממשלה בעוד עשרה ימים.

לקראת ישיבת הממשלה עשוי שר־הכלכלה גד יעקבי להציע, שמערכת־הבטחון תקבל תחילה מ"ג'נרל דיינמיקס" הצעת־מחיר מחייבת לגבי ה"אף־16", לקראת שיוחלט על ביטול ה"לביא". השר יעקבי מוכיח, כי מהעיסקה הראשונה לשנייה הוכפל מחיר ה"אף־16" וישראל עלולה למצוא עצמה במצב קשה ביותר, אם לאחר ביטול ה"לביא" יתברר, כי המטוס האמריקאי עולה לא 18 מיליון דולאר, כפי שמוערך כעת, אלא 25 מיליון דולאר, למשל. "זה הגורם הדרמאטי ביותר בחישובי הכדאיות של פרוייקט ה"לביא"", אומר השר יעקבי.

בתוך כך יימשך היום הדיון המשותף של ועדת הכספים וועדת החוץ והבטחון של הכנסת, בישיבה היום ישיב השר ארנס על שאלות הח"כים מהשבוע שעבר. כן מצפים שהשר עזר וייצמן יופיע בישיבה זו.

בינתיים פירסם ח"כ דדי צוקר נתונים חדשים על עלות וחיסולו של פרוייקט ה"לביא". תחשיבי ח"כ צוקר נמוכים ב־860 מיליון דולר מתחשיבי התעשייה האווירית: 1.300 מיליארד דולר. לפי חישוביו של ח"כ צוקר תעלה סגירת הפרוייקט 343 מיליון דולר בלבד. עם פירסום נתונים אלה אמר אמש ח"כ צוקר לסופר "דבר", כי "כשם שקודם הטתה התעשייה האווירית בהצגת נתונים כלפי מטה כדי לשכנע את מקבלי ההחלטות לאשר את הפרוייקט, כך היא מציגה עתה נתונים מוטים כלפי מעלה כדי להתיש את מקבלי ההחלטות מהסגירה".

תמיכה נלהבת בהמשך פרוייקט ה"לביא" הביעו 40 מזכירי מועצות פועלים, שביקרו השבוע בתעשייה האווירית בראשותו של ראש אגף האירגון בהסתדרות, גדעון בן־ישראל. במברק לראש־הממשלה יצחק שמיר ולמזכיר ההסתדרות ישראל קיסר מודיעים מזכירי מועצות הפועלים על הזדהותם עם עמדת ההסתדרות בעניין זה ומבטיחים להתייצב לימין עובדי התעשייה האווירית בכל מאבק על המשך הפרוייקט.

הברפלד: נסים קיבל "רגליים קרות" לנוכח ההצעות לקצר שבוע העבודה

(עתים). – דברי ביקורת נוקבים על מאבקם של חלק מן המעסיקים הפרטיים נגד המעבר לשבוע עבודה בן חמישה ימים – נאמרו ביום חמישי ע"י נציגים של כל הסיעות בישיבת המליאה של האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות.

יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, אמר כי ההחלטה החשובה שקיבלה הממשלה ואשר נתנה לגיטימציה לתחילתו של תהליך מעשי להנהגת שבוע עבודה של חמישה ימים במיגזר הציבורי, לא היתה מתקבלת אלמלא תביעתה הברורה והתקיפה של ההסתדרות ואלמלא האיתות הברור על נכונות למאבק פעיל שנתנו העובדים במיגזר הציבורי ביום השביתה, אשר ההשתתפות בו היתה מלאה, חרף ציפיותיהם של גורמים מסויימים בממשלה.

"אלמלא גילינו נכונות למאבק" – ציין הברפלד – "היינו עתידים לשמוע גם בעוד 20 שנה את דברי ההספד, כי טרם הגיעה השעה להעניק חמישה ימי עבודה בשבוע. כך למשל, בומה שביט, מי שהיה נשיא התאחדות התעשיינים, מדבר היום על כך שצריך לדחות את המעבר לחמישה ימי עבודה לעוד שבע שנים. מעניין, כי הוא אמר בדיוק אותם דברים גם בשנת 1980".

לנוכח זעקות השבר של המעסיקים הפרטיים נגד קיצור שבוע העבודה, קיבל שר האוצר "רגליים קרות" ונבהל קצת. צריך לעזור לו לצאת מהמים הקרים. הברפלד הוסיף כי המעסיקים הפרטיים נכשלו במסע ההפחדה שניהלו נגד חוק שכר המינימום וזה יהיה גם גורלו של מאבקם נגד הנהגת חמישה ימי עבודה בשבוע.

בתיאום עם מזכ"ל ההסתדרות, ח"כ ישראל קיסר, הקים יו"ר המרכז לתרבות ולחינוך, נחום פסה, צוות היגוי לתכנון שעות הפנאי. צוות ההיגוי, שבראשו יעמוד פיני שומר, סגן יו"ר האגף לתרבות ולחינוך יכלול מומחים מן האקדמיה, ואישים העוסקים בתרבות, חינוך, ספורט עממי, אמנות וכו'.

בהתייחסו לקיצור שבוע העבודה, אמר נחום פסה, כי "אנו עומדים בפני שינוי אורחות החיים. ישראל מצטרפת עתה למועדון המדינות המודרניות והדבר מחייב אותנו להיערכות כל מגזרי החיים".

קצב: נגד

נתן רועי, סופר "דבר" מוסר, כי שר העבודה והרווחה משה קצב, מטיל ספק ביכולתו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר להחיל את שבוע העבודה המקוצר על מפעלי ההסתדרות. הוא סבור כי יארך עוד זמן רב עד אשר יתחילו לעבוד בשבוע עבודה מקוצר בארץ. בערב ראיונות של איתן הנציג אמר קצב כי הוא מתנגד חריף לרעיון שבוע העבודה המקוצר והוא סבור כי יש לבחון זאת תחילה במגזר התעשייה עוד לפני החלת שבוע העבודה הקצר בפועל.

רמטכ"ל סוריה "שבע־רצון מאיזון אסטרטגי עם ישראל"

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

רמטכ"ל צבא סוריה חיכמת שיהאבי הביע אתמול שביעות רצון מהישגי מדיניות "האיזון האסטרטגי" של סוריה כלפי ישראל. בדברו לרגל "יום הצבא" הסורי החל מחר, אמר שיהאבי שהוא לא צופה הצלחה למאמצים הנוכחיים להביא לכינוס ועידה בין־לאומית לענייני המזה"ת.

בתוך כך אישר אתמול מקור דיפלומטי סובייטי בבירת־עמון כי ברה"מ סיפקה לאחרונה משלוח ראשון של מטוסי מיג 29 לסוריה. יחד עם זאת הכחיש הדובר שבכוונת ברה"מ למכור מטוסים מסוג זה גם לירדן.

בעקבות פסיקת בג"ץ

"כך" תתבע מיליון ש"ח מרשות השידור

מאת אלי דורי, סופר "דבר" בירושלים

תנועת "כך" תתבע מרשות השידור מיליון ש"ח פיצויים בעקבות פסיקת בג"ץ מאתמול, לפיה אסור להחרים את ח"כ כהנא בשידוריה.

על פסיקת בג"ץ בעניין עתירתו של ח"כ כהנא נגד רשות השידור הגיב אתמול יו"ר הוועד המנהל של רשות השידור, מיכה ינון: "אני מקבל ומכבד, כמובן, את פסיקתו של בית־הדין העליון. אני גאה על כך שבמשך כל שנות כהונתי כיו"ר רשות השידור, מנעתי יחד עם חברי בוועד המנהל והמנכ"ל, מח"כ כהנא לנצל לרעה את כללי חופש הביטוי ולפגוע במבנה הדמוקרטי של מדינת ישראל, וברגשותיו של הציבור הערבי והיהודי כאחד". מר ינון הוסיף כי גיבוש כללים אופרטיביים ליישום החלטת בית המשפט ייעשה בשיתוף עם מנכ"ל הרשות.

חשש ביו"ש משינוי מבנה יחידות הגמ"ר באיזור

מאת דני רובינשטיין, סופר "דבר" בירושלים

שינויים משמעותיים עומדים לחול במבנה יחידות ההגנה המרחבית (הגמ"ר) ביהודה ושומרון, המורכבים ברובם מחיילי מילואים שהם מתנחלים באיזור, כך מסר אתמול בטאון המתנחלים "נקודה".

לדברי "נקודה" חוששים המתנחלים שהשינויים האלה נובעים מסיבות פוליטיות ולכן יקיים פיקוד צה"ל פגישות הבהרה עם המתנחלים.

סופר "דבר" מציין, כי בעבר נמתחה ביקורת על כך שיחידות אלה משרתות מגמות פוליטיות של המתנחלים ובין חברי "המחתרת היהודית" נמצאו חיילים מיחידה זו ואף נציג בקבע, כמפקד היחידה, מאזור ראמאללה (ישועה בן־שושן).

מערכת "נקודה" מציינת כי לא הצליחה לקבל את תגובת דובר צה"ל על הידיעה.

לא לחדש קשרים עם ישראל – קוראת הפסגה האפריקאית

אדיס אבבה (קייצ) – ועידת הפסגה של הארגון לאחדות אפריקה, שננעלה שלשום בלילה באדיס אבבה, אישרה החלטה הקוראת למדינות אפריקה לא לחדש את קשריהן הדיפלומטיים עם ישראל.

ההחלטה בעניין המזרח התיכון "ממליצה בפני המדינות החברות בארגון לאחדות אפריקה להכריז מחדש על החלטתן הנחושה לא לכונן או לחדש קשרים דיפלומטיים עם ישראל, שותפה ללא הסתייגויות של דרא"פ".

ההחלטה איננה נוקבת, עם זאת, בשמותיהן של המדינות האפריקאיות שחידשו את קשריהן עם ישראל.

אפריקה אישרה מחדש את תמיכתה בעניין הפלסטיני והביעה תמיכה בכינוס ועידת שלום בין־לאומית על המזה"ת, בוועידת הפסגה השנתית של הארגון לאחדות אפריקה.

הפסגה אישרה החלטה על בעיית פלסטין, החלטה על המצב במזה"ת, וכן קריאה לסיום מלחמת איראן־עיראק ולביטול המצור על מחנות פליטים פלסטיניים בלבנון.

ההחלטה על עניין פלסטין "מוקיעה את הברית בין ישראל ודרום אפריקה ומאשרת מחדש את הזכויות הבלתי־ניתנות לעירעור של העם הפלסטיני לשוב למולדתו ולהשיב לעצמו את נכסיו בפלסטין, ממנה גורש". כמו כן מאשרת ההחלטה את "הזכויות הבלתי ניתנות לעירעור של העם הפלסטיני להגדרה עצמית, ללא התערבות זרה, וזכותו להקים מדינה ריבונית בפלסטין".

ההחלטה "מגנה נמרצות את ישראל, בגין כיבוש, על מדיניותה האכזרית ואת כל הצעדים הדכאניים נגד האוכלוסייה הערבית בשטחים הפלסטיניים הכבושים".

ההחלטה קוראת למועצת הבטחון "למצוא דרכים כדי לאלץ את ישראל לשים קץ לכיבוש או להסיג את כוחותיה מן השטחים הפלסטיניים הכבושים, כולל ירושלים".

נפסו באפיקים: גינוסר פושע שמקומו בכלא

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בעמקים

הקצין הדרוזי עיזאת נפסו שהוחזר לפני למעלה מחודשיים מהכלא אחרי שבע שנות מאסר, [illegible] את קצין השב"כ הראשי [illegible], יוסי גינוסר, [illegible]. [illegible] בקיבוץ אפיקים אמר נפסו "גינוסר [illegible] ששיקר לפני בתי דין צבאיים ועליו לקבל את העונש הקבוע בחוק – שבע שנות מאסר".

נפסו שמאז שחרורו מרבה להופיע בקיבוצים, עיירות פיתוח והערים הגדולות בעיקר בצפון, אמר כי אם גינוסר המתכוון לצאת בעתיד הקרוב במסע לטיהור שמו, יתקיף אותו על שקרים, כבילבול שמסר בעת החקירות, ידרוש הוא, נפסו, לפתוח את הפרוטוקולים של בית המשפט העליון.

נפסו אמר כי הוא יכול, לכשירצה, לתבוע את גינוסר, כיום, על העלבה ואיומים שספג מצד החוקרים בלא כל צדק והצדקה, אך הוא לא מתכוון לעשות כן משום שתביעה זו תהיה קטנונית לעומת ההאשמות המיוחסות לגינוסר ואשר יתבררו במהלך [illegible] במשטרה. [illegible]

נפסו אמר כי הוא מצפה שהציבור הישראלי יצא [illegible] וגינוסר [illegible]. [illegible] גילה כי הוא מקבל כיום [illegible] של כשמונים אלף ש"ח לאחר שמשפטו עלה למשפחתו כמאה מיליון דולאר. נפסו אמר כי זו הסיבה שהוא אינו ממהר להתחתן בשנית ולהקים משפחה. הוא אמר, כי טרם החליט אם יצא ללמוד בשנה הבאה או יחזור לעבוד וסיפר כי קיבל הצעות עבודה רבות מכל רחבי הארץ.

המונה על מחוז הצפון של משרד הפנים:

כמחצית ממקומוני הצפון – ללא רשיון

מאת שמעון וייס, סופר "דבר" בעמקים

כמחצית מהעתונים המקומיים היוצאים בצפון אינם מצויידים ברשיונות מתאימים והדבר מחייב את סגירתם המיידית והעמדת בעליהם לדין, כך גילה, במרוצת הימים האחרונים, הממונה על מחוז הצפון במשרד הפנים, עמרם קלאגי בעקבות הבדיקות שערך אחרי פירסום מאמר השיטמה נגד הקיבוצים במקומון "מבט לקריה" היוצא בקריית שמונה.

הממונה על המחוז עומד לשגר הבוקר מכתב רשום לעורכי המקומון בקריית שמונה ובו דרישה לסגור לאלתר את העתון ולפתוח בתהליך של בקשה לקבלת רשיון לפתיחת עתון מקומי. הממונה כתב במכתבו לעורכי "מבט לקריה" ומנהליו כי אם ימשיכו להוציא את העתון בלא קבלת רשיונות, יגיש תלונה במשטרה וידרוש לפתוח בהליכים משפטיים נגדם.

הממונה על המחוז החליט להתייעץ עם היועצים המשפטיים של משרד הפנים בטרם ינקוט בצעדים כלשהם נגד שאר העתונים המקומיים בצפון שאינם מצויידים ברשיונות המתאימים. מבדיקת החוק היבש, מתברר כי בעל עתון המוציא את עתונו ללא רשיונות מתאימים, צפוי לעונש של עד שש שנות מאסר ומאה לירות קנס בלבד. מדובר בחוק שהוצא בשנות השישים.

המקומון "מבט לקריה" יוצא גם בסוף השבוע הזה אף שעיריית קריית שמונה החליטה להחרימו ולבטל את פירסומיה הרשמיים בו. נודע כי בעלי עסקים בקריית שמונה, שבסתר לבם מזדהים עם תוכן המאמר האנטי קיבוצי ומתייחסים באיבה גלויה כלפי הקיבוצים באזור, החליטו לפרסם במקומון מעורר הסערה כאות הזדהות עם אנשיו.

עובדה זו שהתבררה אתמול עם צאתו של העתון, מעוררת זעם בקרב הקיבוצים ונודע כי חברי קיבוצים שוקלים עתה ביתר רצינות הגשת תביעות משפטיות פרטיות ותלונות אישיות במשטרה, אף מבלי להמתין להחלטות הקיבוצים והמועצה האזורית.

"העבודה" תתבע

(סוף מעמוד 1)

כבר עורר תמיהה ותרעומת בקרב חלק מהמשתתפים בפגישה אתמול. מורת־רוח נובעת מההרגשה, שמפ"ם, ר"צ ו"שינוי" משמשות מכשיר בידי מפלגת העבודה להסכם עם הליכוד, בניגוד להבטחה שיתחשבו בהן בקביעת המועד לבחירות.

שמיר: לא ועידה ולא בחירות

ראש הממשלה יצחק שמיר אמר אתמול בשיחות פרטיות, ש[illegible] שמעון פרס מנצל את הקדמת הבחירות כתירוץ לכפיית הוועידה הבין־לאומית על הליכוד. "אין סיכוי שתהיה ועידה בין־לאומית", חזר שמיר על התנגדותו. "פרס לא יצליח לא בכינון ועידה בין־לאומית ולא בהקדמת הבחירות".

שמיר חזר ואמר אתמול, כי "ברגע שפרס יצביע בעד פיזור הכנסת, הוא לא יוכל עוד להיות שר". ראש הממשלה דחה את הטיעון "חסר השחר", לדבריו, כאילו בהתנגדותו לוועידה הבין־לאומית מפר הליכוד את ההסכם הקואליציוני. "מי שמדבר על ועידה בין־לאומית הוא שמפר את ההסכם", טען שמיר והזכיר שהיא איננה נכללת בקווי היסוד של הממשלה.

שמיר והשר יצחק פרץ ינסו לגייס את הרב עובדיה יוסף להשפיע על ח"כ יעקב יוסף שיחזור בו מתמיכתו בהקדמת הבחירות. בנוסף לכך מתכוון הליכוד להביא ביום ב' לוועדת החוקה תקנה המסדירה את רישום הגיורים במירשם התושבים.

בוועדת החוקה יש למחנה הליכוד רוב להכשיר תקנה כזאת, אך ח"כ שולמית אלוני מר"צ אמרה אמש ל"דבר", שתקנה מסוג זה מנוגדת לחוק והיא איננה יכולה לבטל חוק או לשנותו. אפילו יהיה רוב בוועדה לאימוץ התקנה, היא תהיה בטלה מעיקרה, כי כל אזרח שיעתור לבג"ץ יפסול אותה מיד.

"שמיר אמר בזמנו שהוא אינו רוצה דיקטטורה של החוק", אמרה ח"כ אלוני ל"דבר", "אבל מדינת ישראל היא עדיין מדינת חוק, ושמיר, גם בשבתו על כסא שר הפנים, אינו יכול לעשות בחוק כרצונו".

אמש נפגשו שמעון פרס ורפי אדרי עם ח"כ "אגודת ישראל" א. שפירא ומ. פרוש אשר הביעו "עיין אוהד" להצעה להקדמת הבחירות. הדיון עימם יימשך ביום ראשון אך ב"עבודה" אמרו כי למעשה מובטח רוב להצעה גם בלעדיהם. עם זאת יוחלט רק ביום ב' מתי תועלה ההצעה.

יצוא ישראלי ליפן: פרחים וכבד אווז

מאת דויד מרשיוב, סופר "דבר" לענייני חקלאות

לאחר הצלחה של מספר שנים הרחיבה חברת "אגריקסקו" את קשריה המסחריים עם יפן והיא תייצא לשם 300,000 פרחים שיכללו פרחי שעווה, גיבסנית, ורדים, ויוסקוס ואסטר.

הפרחים מיועדים לאירועים [illegible]. [illegible] ציין, כי על אף העובדה שמחירי ההובלה של הפרחים ליפן הם פי ארבעה ממחיר ההובלה לארצות אירופה והמחיר המתקבל תמורת הפרחים עדיין רחוק [illegible]. היקף יצוא הפרחים השנה היה 60,000 עד 70,000 דולר. ב"אגריקסקו" מקווים, כי בשנה הבאה הם ישלשו את יצוא הפרחים ליפן לכדי מיליון פרחים.

כן נשלחו השנה 20 טונות כבד אווז ליפן במחיר של 30,000 דולר פר"ב. השנה, [illegible] ליפן [illegible].

מרכז הקשר של איראן עם חזבאללה – בביירות

מאת דליה שירן, סופרת "דבר" בבריטניה

לונדון (מיוחד ל"דבר"). – מרכז הקשר של איראן עם החזבאללה עבר מחדש מאז מדמשק לביירות, [illegible] – כך מסרו מקורות בלונדון.

הגבלת צעדי החזבאללה בדמשק, גרמה להעברת ותגבור מרכז הקשר לביירות. האחראי על הקשר הוא שגריר איראן בלבנון, אחמד דסטמלחיאן, הנעזר על־ידי מוחמד נוראני, מי שהיה הממונה על ענייני שגרירות איראן בביירות בשנים 1981־85, אשר הוחזר לביירות בחודש מאי.

נוראני חזר לתפקידו הישן טיפוח קשרים עם קבוצות שיעיות־איראניות בלבנון. נוראני הקים צוות של לבנונים שיעים משבט מוסאווי. אחד מהארבעה, אבאס מוסאווי, הועבר מבעל־בק לצור. שם הוא מכין, יחד עם [illegible] ממשמרות המהפכה, שרשרת מקומות מחבוא לבני ערובה מערביים, שיועברו מביירות.

בצער רב אנו מודיעים
על פטירת יקירנו

יעקב קפלן

ההלוויה תתקיים היום יום ו', ה' באב תשמ"ז 31.7.87
בשעה 14.30.
יוצאים מבית המנוח, רח' הגליל 40 שכונת תבצלת,
רחובות, לבית העלמין הוותיק ברחובות.

המשפחה האבלה

צור: לא יהפכו ההתיישבות מנטל לנפל

מאת עליזה וולך, סופרת "דבר"

"אנחנו ניחלץ מהמצוקה. השאלה היא רק אם נצא לדרך־המלך ולא יעשו אותנו מנטל לנפל", אמר אתמול שר הקליטה יעקב צור, מראשי התק"ם, במרכז מפלגת העבודה.

מרכז מפלגת העבודה הקדיש את ישיבת המרכז שלו אתמול לנושא ההתיישבות בגלל העיכובים בביצוע הסיכומים שהתקבלו בוועדת הכספים על הסיוע להתיישבות.

בהחלטות שהתקבלו בתום הישיבה נקבע, ש"מרכז מפלגת העבודה חוזר ומבהיר את מחויבות המפלגה לתנועות ההתיישבות כאבני־יסוד בבניינה של תנועת העבודה. הליכוד, השולל את היסודות הרעיוניים והבנה הארגונית של ההתיישבות העובדת עושה מאמצים עליונים לפרק את המסגרות הארגוניות והמשקיות של העזרה ההדדית בהתיישבות ולפגוע בסיכויי הבראתה הכלכלית. מפלגת העבודה תפעל לסיכול מגמה זו".

עוד נאמר בהחלטות, ש"המרכז קובע שיש לעשות כל שידרש כדי למחוק את חלק החוב הנובע מהריבית העודפת שהוטלה על המיגזר ההתיישבותי (בריבית הריבית הנהוגה על־ידי בנק ישראל מאז חודש יולי 1985). את שאר החוב יש לפרוס בתנאים המאפשרים למשק היצרני־התיישבותי לעבוד בהם. על הממשלה ומשרד האוצר לשאת באחריות ישירה לכך".

הדוברים בישיבת המרכז אתמול האשימו בעיקר את מדיניות הליכוד מאז עלייתו לשלטון בהרס ההתיישבות בגלל סדרי־עדיפויות לקויים, אך לא חסכו את שבט ביקורתם גם ממפלגת העבודה, הרואה במשבר שאליו נקלעה ההתיישבות נטל עליה.

ברעם: מאמצים לא קונבנציונאליים

מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, שפתח את הישיבה, דיבר על הסיוע שיחלץ את ההתיישבות מהמצב הקשה שבו היא נתונה, והדגיש, ש"ידרשו, כנראה, מאמצים שבאופיים צריכים להיות לא קונבנציונאליים".

את הנאום המרכזי נשא נציג ההתיישבות, השר יעקב צור. "כבר גררו את ההתיישבות בכל הוועדות, כבר ניסו להוציא לאויר העולם את כל המכשלות", אמר צור. "אנחנו עומדים היום בצומת של משבר שבו יוכרע אם ואיך ניתן יהיה לקיים התיישבות של כפר יהודי בשנת 2000".

צור ציין לא רק את הקשיים שהטילו על ההתיישבות בגלל התשלומים והריבית אלא גם את "מעבר השליטה על מים, קרקע וייצור לידי אנשים מהשטחים" ואת המשבר החברתי של המתיישבים. "איננו באים במסכנות ובבקשת חסדים", הדגיש. "אנחנו באים בחשבון אמיתי עם המדינה. המדיניות הכלכלית החדשה הצילה את מדינת ישראל והיתה הרסנית להתיישבות. עייפנו ממלים יפות, עייפנו מדברי שבח. איננו רוצים להיות במעמד שעושים לנו טובה".

פרס: לא להיכנע

יו"ר מפלגת העבודה, שמעון פרס, לא התכוון לשאת דברים בישיבת המרכז, אך ביקש את רשות הדיבור אחרי שהתרשם מיאושם של הדוברים שייצגו את ההתיישבות. "להרים ראש, לא להיכנע" עודד את אנשי ההתיישבות. "זו איננה אסיפת אבל ולא באנו לנחם אבלים. באנו לעזור לתופעה חברתית נהדרת להתאושש, וכגודל האמונה גודל ההצלחה".

פרס תקף את הליכוד על התקפתו את מפלגת העבודה. "במשך [illegible] דור [illegible] כל מה שנבנה בארץ נבנה על־ידי תנועת העבודה", הדגיש. "אני לא יודע מה בנה הליכוד ולכן איני יודע על מה לתקוף אותו, חוץ מאשר על מלחמת לבנון וההתנחלויות בגדה".

לדברי פרס, "אילו אותם מאות מיליוני דולארים, ואולי מיליארדי דולארים, היו מושקעים בערי הפיתוח, בנגב ובשכונות, כל פני הארץ היו שונים".

שר האנרגיה משה שחל אמר בדיון, כי יש להודיע על לוח־זמנים מסודר, של ימים ולא חודשים, לפתרון הבעיה. "לא נעבור לסדר־היום בשום פנים כשההתיישבות הולכת ומתפוררת לנגד עינינו".

נסים זוילי דיבר על כך שניהול המאבק על ההתיישבות העובדת נעשה באווירה ציבורית עכורה ועויינת. "המאבק בוועדת הכספים הוא הבושה הגדולה ביותר שחוויתי אי פעם", אמר זווילי והאשים את חברי הליכוד בשקרים ובסילוף עובדות.

"המתיישבים בבקעת הירדן וברמת־הגולן מרגישים כאילו הם הפרייארים של המדינה", אמר זווילי בהתרגשות והוסיף, ש"אילולא העיוות בשנים 1977 – 1984 לא היה משבר בבקעת הירדן וברמת הגולן".

סגן־שר החקלאות, ח"כ אברהם כץ־עוז (קצלה) ציין גם את השגיאות שעשתה ההתיישבות, אך הדגיש, שכאשר נקלעו כל תושבי המדינה למשבר מניות הבנקים ונשקפה סכנה לכספיהם, נטלה על עצמה הממשלה התחייבות בשיעור 7 מיליארד דולאר בלי להניד עפעף, לדבריו, את המאבק ואת היציאה מהמצוקה תנהל ההתיישבות בכוחות עצמה ועל־פי יכולתה, כפי שידעה לעשות בעבר.

צרפת מכחישה כוונה לרכוש מטוסי ה"הרקולס" מישראל

מאת גדעון קרן, סופר "דבר" בצרפת

פאריס. מיוחד ל"דבר" בתגובה על הידיעה שהופיעה בשבועון "ג'יינס דיפנס ויקלי", לפיה תקנה צרפת בישראל מטוסי "הרקולס 630" משומשים לשימוש כוחותיה בצ'אד, אמר דובר משרד ההגנה הצרפתי, כי "לא ידוע לו דבר על עסקה כזאת". עם זאת, אמרו מקורות במשרד ההגנה הצרפתי לסופר "דבר", כי צרפת אכן בחנה את האפשרות להשתמש במטוסים הטסים גבוה יותר ממטוסי ה"טרנזל" שלה כדי להמנע מלנצל אותם ב"מאה ועשרים אחוזים מיכולתם".

ההרקולס 630 הוא אפשרות טובה שנבחנת" אך למיטב ידיעתם של המקורות עדיין לא נתקבלה החלטה סופית. המקורות אמרו, כי למשרד ההגנה אין כל רתיעה משיתוף פעולה עם ישראל וכי להערכתו היחסים הבטחוניים עם ישראל "דווקא טובים" אך לא משרד ההגנה הוא העוסק בהיבטים הדיפלומאטיים של החלטה אפשרית.

"אגד" מוזיל ממוצ"ש תעריפי 4 קווים ראשיים

מאת אריה אורן, סופר "דבר"

"אגד" מוזיל ממוצ"ש את תעריפי הנסיעה בארבעה קווים בכיוון אחד בהוזלה חד־צדדית ב־20 – 40 אחוז.

לסופר "דבר" נודע, כי מזכירות הקואופרטיב דחתה הצעה להדפיס לצורך זה כרטיסי נסיעה מיוחדים, עליהם הודעה בנוסח, "זה יכול היה להיות התעריף אילמלא כפה עלינו משרד־התחבורה תעריף גבוה מזה". על הכרטיסים בכיוון הנגדי הוצע להדפיס את המשפט, "זה התעריף המופרז שכופה עלינו משרד־התחבורה". ההצעה נדחתה כדי לא להתגרות במשרד בהליך המו"מ על קביעת סל־תחבורה חדש.

הקווים שעליהם תחול ההוזלה הם ירושלים־תל־אביב – 2.5 שקל במקום 4.1, ירושלים־חיפה – 6 במקום 7.5, חיפה־תל־אביב – 3.5 במקום 4.5 ובאר־שבע־תל־אביב – 3.5 שקלים במקום 4.8.

בתוך כך נודע אמש, כי משרד־התחבורה חזר בו כנראה מכוונתו להסתמך על דו"ח רואי־החשבון ארדה וזיו, שטענו כי "אגד" צבר רווחים בסכום של 238 מיליון שקל בשנים 1983־1986, לאחר שפרופסור נסים ארנזיה, לשעבר ראש החוג לחשבונאות באוניברסיטת תל־אביב הפריך לחלוטין את מימצאי השניים. זו הפעם השניה, שמשרד־התחבורה נאלץ לחזור בו מן הכוונה להסתמך על מימצאים של שני רואי־החשבון הללו.

שחל תובע כינון מוסד שופט חוקר בבימ"ש השלום

מאת טובה צימוקי, סופרת "דבר" בירושלים

שר האנרגיה משה שחל יעלה בפני הממשלה ובפני ועדת השרים לחקיקה הצעה לכינון מוסד של שופט חוקר, לאור העובדה שחקירות משטרתיות נמשכות זמן רב מהנדרש ומהסביר.

שחל אמר אתמול כי תקופת הביניים שבין פתיחת החקירה לבין החלטת התביעה הכללית בדבר העמדה לדין או סגירת התיק היא תקופה כאובה לנחקרים ובני משפחותיהם.

במצב המשפטי הקיים היום, אין לנחקרים־החשודים אפשרות לפנות בבקורת על עיכובים בחקירה או בהחלטת הפרקליטות.

לדבריו, מבחינה משפטית פרוץ תחום הזמן שקודם לשלב הגשת האישום ולא קיים כיום מנגנון חקירה חיצוני על אופן פעולתם של הפרקליטות והמשטרה בפרק זמן זה.

ההצעה להוסיף מנגנון בקורת לשלב הטרום משפטי מבוססת על סינתזה בין מושג השופט החוקר הקונטיננטלי ובין מושג השופט החוקר האנגלי. שחל מציע כי במקרים בהם נמשכת החקירה המשטרתית למעלה מ־12 חודש מבלי שהיתה הגשה לדין או במקרים בהם הסתיימה החקירה המשטרתית, אך הפרקליטות מעכבת החלטתה על גורל התיק יהיה החשוד רשאי לפנות לשופט חוקר שמקום מושבו יהיה בבית המשפט השלום.

זכו בפיס

בהגרלת רב־פיס מצטבר של מפעל הפיס מס' 31 '87 שהתקיימה ביום 30.07.87 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך – 180,000 ש"ח זכה המספר 695388.

בסך – 12,000 ש"ח זכה המספר: 091494.

בסך – 6,000 ש"ח זכו המספרים: 357079, 726302.

בסך – 300 ש"ח זכו המספרים:
220557; 228822; 245182; 247952; 277301; 281380; 296048; 314168; 331664; 349681; 360048; 396871; 439777; 446142; 452255; 482066; 529925; 556921; 614102; 626702; 643664; 648012; 656329; 681967; 700237; 722398; 723743; 757252; 798296; 799607; 800425; 869519.

בסך – 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־3906; 4840.

בסך – 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־075; 528.

בסך – 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב־282; 287; 510.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 7 זכו בסך של 2.50 ש"ח.

בסך – 5 ש"ח זכו המספרים התלת־ספרתיים:
056; 062; 096; 207; 285; 290; 303; 305; 308; 325; 349; 476; 505; 522; 543; 572; 581; 602; 633; 679; 699; 703; 744; 769; 812; 819.

בסך 2.50 ש"ח זכו המספרים הדו־ספרתיים:
02; 03; 05; 10; 14; 16; 17; 20; 23; 34; 36; 37; 43; 44; 55; 58; 60; 64; 65; 70; 85; 87; 93; 95; 99.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	14 – 20	מעונן
אמסטרדם	13 – 18	מעונן
בואנוס איירס	7 – 14	מעונן
הלסינקי	13 – 18	מעונן
הונג קונג	24 – 27	גשום
וינה	13 – 26	מעונן
ז'נבה	12 – 25	בהיר
טוקיו	27 – 34	בהיר
טורונטו	13 – 26	מעונן
לונדון	15 – 20	מעונן
ליסבון	18 – 26	מעונן
מדריד	18 – 32	בהיר
מונטריאול	8 – 22	מעונן
ניו יורק	18 – 26	מעונן
סאן פאולו	14 – 28	מעונן
פאריס	15 – 24	מעונן
פרנקפורט	15 – 21	בהיר
ציריך	16 – 22	גשום
ריו דה ז'נרו	16 – 33	מעונן
שטוקהולם	17 – 20	מעונן
שיקאגו	19 – 33	מעונן

swissair

דבר
DAVAR
מאוחד עם "למרחב"
העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך "דבר־השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר־נוי
המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס ב"דפוס דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל־אביב
רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
298032, 281860, 286156
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, ת.ד. 94229
חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3־2־642111, ת.ד. 33106

هكذا من الاصل

ימשך הלחץ על ברי לשחרור הנווט החטוף

מאת דן אבידן, סופר "דבר" לענייני ערבים

ישראל מתכוונת להמשיך במסע הלחצים הנוכחי על מנהיג תנועת "אמל" נביה ברי כדי שזה יסכים לחדש את המגעים לשחרור נווט חיל-האוויר, סרן רון, המוחזק בשבי השיעים.

זאת, חרף העובדה שמקורות בתנועת "אמל" טענו אתמול כי אין בכוונת נביה ברי להיענות ללחצים אלה. גם דוברים מטעם תנועת החיזבאללה הצהירו שלשום שאין בכוונת התנועה לבצע עיסקת חילופי שבויים עם ישראל לצורך שחרור שני חיילי צה"ל הנעדרים יוסף פינק ורחמים אלשיך. שני חיילים אלה נחטפו בשעתו על-ידי ארגון החיזבאללה בדרום לבנון.

קודם-לכן מסרה תחנת הרדיו הבירותית "קול העם", כי ישראל העבירה בימים האחרונים מסר לנביה ברי שעליו לחדש בהקדם את המגעים לשחרור נווט חיל-האוויר. לפי דיווח זה, פתחה ישראל במסע לחצים על מנהיגי תנועת "אמל" לצורך מימוש מטרה זו. במסגרת זאת הטילו ספינות חיל-הים הסגר חלקי על נמל אוזאעי (ליד ביירות) ועל נמל הזהראני (ליד צידון), תוך מניעת מאניות סוחר לעגון בנמלים אלה. נמלי אוזאעי והזהראני מהווים מוקדי סחר חשובים של בני העדה השיעית. כמה ספינות סוחר ביקשו לעגון בהם נעצרו לאחרונה על-ידי ספינות חיל הים, ולצוותים שעל סיפונן נמסר, כי ההסגר הימי יימשך, עד שיסכים נביה ברי לבצע עיסקת חילופי שבויים לשחרור נווט חיל האוויר. כמו כן הובא לידיעת נביה ברי ומנהיגי תנועת החיזבאללה כי צה"ל לא ישחרר שבויים שיעים מכלא אל-ח'יאם בדרום לבנון – אלא במסגרת עיסקה כוללת שתוביל לשחרור נווט חיל-האויר ושני חיילי צה"ל הנעדרים.

לובראני: לא נשקוט

(ע). – מתאם הפעולות של משרד הבטחון בלבנון, אורי לובראני, אמר אמש כי שלושה שבויים ו-4 נעדרים ישראלים נמצאים בידיים עויינות בלבנון. ואנחנו מחפשים כל דרך להביא לידיעת המחזיקים בהם, כי נעשה כל מה שאפשר כדי להחזיר אותם לישראל. ואנו רוצים להבהיר שלא נשקוט כל עוד השבויים יהיו מחוץ לגבולות המדינה.

לובראני נשאל, אם יש בידי ישראל מידע כלשהו על גורלו של הנווט הישראלי והשבויים האחרים. הוא השיב, כי לגבי הנווט מסתמכת ישראל על הודעתו של ראש תנועת "אמל", השר נביה ברי, שהנווט נמצא ברשות תנועתו. לובראני הדגיש שישראל רואה את נביה ברי ותנועתו אחראים לשלומו, רווחתו ובטחונו של הנווט. "אנו מניחים ששני השבויים האחרים נמצאים בידי חיזבאללה. ובאותה מידה אנו רואים ארגון זה אחראי לשלומם ובטחונם. באשר לנעדרים. איננו יודעים הרבה ויש לחפש כל דרך כדי לדעת את מקום הימצאם".

המדינה נגד דמיאניוק

סתירות נוספות בעדות דמיאניוק

(ע). – סתירות נתגלו אתמול בגירסתו של הנאשם איוואן דמיאניוק בחקירתו הנגדית על ידי פרקליט המדינה יונה בלטמן והתובע מיכאל שקד, הן בקשר להעסקתו במחנה השבויים בפולין והן בקשר לחייו בארה"ב וקשריו עם אמו באוקראינה.

פרקליט המדינה יונה בלטמן הציג בפני הנאשם שלוש גירסאות שלו בעדויות בארה"ב בתאריכים שונים, בהן מסר פרטים על העסקתו במחנות השבויים הגרמניים לאחר נפילתו בשבי, לפי גירסתו, בחצי האי קרים.

בלטמן: בדצמבר 1979 נחקרת על ידי התובע ציפלינה בארה"ב. הוא שאל אותך מה עשית בשבי ואמרת כי בנית צריפים.

העד: כן. במחנה בפולין בניתי צריפים. קודם ברוסיה העסיקו אותי במסילות ברזל.

שאלה: שאלו אותך אם בפולין עשית דברים נוספים?

העד: באנו לחלם. לא היה לנו איפה לישון, ישנו על הקרקע, אחר כך בנינו צריף ואני גרתי בו.

התובע: זאת אמרת עוד ב-10 באפריל 1978. כעבור שנה וחצי נתבקשת להשיב על שאלות. הלכת לעורך הדין שלך ומילאת שאלון אצלו בדצמבר 1979 וחזרת על אותה תשובה.

העד אישר שאמנם כך היה והשופט שאל אותה: שכחת אצל החוקר ציפלינה את שם המחנה שהוא כל כך חשוב בגירסה שלך.

העד השיב כי ציפלינה חקר אותו בגסות חרק אותו מן המשרד שלו.

בלטמן שאל את העד אם לא הסתירה אותו העובדה שהוא לא פירט את כל העבודות שלו במחנה השבויים.

העד: מה שהטריד אותי שאמרו לי כי הייתי בטרבלינקה וסוביבור.

בלטמן: גם במשרד עורך הדין שלך לא הוספת שום עבודה נוספת אחרת על בניית הצריפים.

העד מאשר זאת.

לאחר שפרקליט המדינה הודיע כי החקירה הנגדית תתנהל להבא על ידי עורך דין מיכאל שקד, ביקש השופט צבי טל לשאול את העד מספר שאלות:

השופט טל: אמרת כי אף פעם לא קיבלת מכות מקאפו. זה נכון?

העד השיב כי אכן לא קיבל מכות.

השופט: העדת כאן אתמול כי קיבלת מכות והוא מצטט בפני הנאשם דברים מן הפרוטוקול של יום אתמול: "אני הענשתי וקיבלתי מלקות. זה היה כשעבדתי בתנאים הקשים אצל הגרמנים". העד הסביר כי זה נכון אבל זה היה בקרים, ושם הוא קיבל מלקות. בחלם, טען, לא היכו אותו.

לאחר מכן נחקר העד על ידי התובע מיכאל שקד על צעדיו הראשונים בארה"ב ועבודתו במפעל המנועים של חברת "פורד" בקליבלנד.

שקד גילה אצל הנאשם סתירה כאשר הוא אמר שהוא עבד באיזון מנועים ב"פורד" שנתיים.

שקד: אבל בחקירתך במשפט בקליבלנד אמרת כי עבדת באיזון מנועים מ-1952 עד 1958. כאן צריך לדבר אמת, זה קצת יותר משנתיים.

העד אמר כי הוא לא כל כך דייק בקליבלנד. הוא התכוון שעבד כמכונאי ולאו דווקא במאזן מנועים.

לאחר מכן ניסה התובע למצוא סתירות בעדויותיו של הנאשם באשר לקשריו עם אמו באוקראינה, כל זאת כדי להסביר מדוע הק.ג.ב. נטפל דווקא אליו והעליל עליו את העלילה הנוראה של השתתפותו במעשי הזוועה בטרבלינקה.

חילופי דברים היו אתמול בין השופטים לבין הסניגור עו"ד יורם שפטל, בגלל התנגדויותיו התכופות של הסניגור שקטעו באמצע את חקירתו הנגדית של הנאשם, בעת שנחקר על ידי פרקליט המדינה יונה בלטמן והתובע מיכאל שקד.

אב בית הדין, השופט דב לוין, העיר למר שפטל מספר פעמים כי לא מקובל להפסיק חקירה נגדית אלא במקרים יוצאי דופן. אולם מר שפטל חזר וקם מספר פעמים תוך כדי החקירה הנגדית להביע את התנגדותו לשאלה זו או אחרת.

בעת שהנאשם נחקר על ידי עו"ד שקד על רישום מקום הולדתו של דמיאניוק ב"מסמך טרווניקי", העירה השופטת דליה דורנר לעו"ד שפטל, שקם להתנגד לשאלה, כי אין כל הצדקה להתנגדות שלו, כששאלת התובע לגיטימית ומוצדקת בהחלט וכי הוא מנתק את החקירה הנגדית בשלב מכריע ביותר.

לאחר דין ודברים, דחה אב בית הדין השופט דב לוין את ההתנגדות והורה לסניגור לשבת.

כאשר קם עו"ד שפטל להביע התנגדות נוספת, אמר לו השופט דב לוין: "בדרך כלל כאשר סניגור מפסיק חקירה נגדית כדי לסייע לנאשם במתן תשובותיו, הוא נחשב לעורך דין שאינו נוהג לפי כללי האתיקה, אי אפשר לומר כי מר שפטל עורך דין לא אתי, ולכן הוא כנראה איננו יודע את החוק".

השופט חזר והסביר לסניגור שאין להפסיק חקירה נגדית ללא נימוק רב משקל, דחה את התנגדותו והורה לו שוב לשבת.

כל ההתנגדויות של עו"ד שפטל במהלך החקירה הנגדית ביום חמישי נידחו, רובן על הסף.

התנצחות ארוכה היתה בין התובע לבין הנאשם בקשר לצבע העיניים שלו. התובע שקד הזכיר לו כי בתשובה לשאלת סניגורו לפני יומיים הוא אמר, כי צבע עיניו תכלת. והנה בתעודת טרווניקי מופיע צבע העיניים בתיאור של אפור. הנאשם נשאל אם הוא רואה בכך זיוף?

העד השיב שזה בוודאי זיוף והוסיף כי כל התעודה מזוייפת, הוא לא חתם עליה והוא לא היה בטרווניקי.

בעקבות זאת הגיש עו"ד שקד לנאשם העתק הבקשה שלו לאשרה לארה"ב ושאל אותו: "איך אתה מסביר את העובדה שהפקיד האמריקאי שמילא את הבקשה שלך תיאר את צבע עיניך כאפור?"

העד השיב כי כנראה בעיניו של הפקיד כך נראה צבע העיניים שלו.

שפטל: המשפט – "משחק מכור"

יורם שפטל כבר מכין לעצמו אליבי. בהפסקות המשפט הוא רץ למסדרונות בנייני האומה, להשתזף לעין מצלמות הטלוויזיה.

אתמול סיפר שפטל למיקרופונים ש"הכל בסדר והוא בהחלט מרוצה". אבל, בשיחות פרטיות, זה היה יורם שפטל אחר. למקורביו הוא סיפר אתמול שהמשפט כבר מכור לרעת הנאשם וכי אף הוא יודע את תוצאותיו שתוכננו מראש.

זה לא היה יורם שפטל, הגיבור של תחילת השבוע, שבו הבטיח לנו שירסק את מסמך טרבניקי וימחץ אותו עד דק.

שפטל לא שוכח להזכיר לנו שדמיאניוק יצא לא כל כך טוב בחקירה הנגדית, מאחר שאוקונור לא הכין אותו כהלכה להגנה. אלא מה? השופט לוין כמעט התפוצץ אתמול משפטל.

כל עת שהנאשם התקשה למצוא תשובה לשאלות התובעים, קפץ סניגורו הנלהב והתגרב באבירות להשיב במקומו.

השופט לוין מעיר באוזניו לשפטל שכך מתנהגים עורכי-דין נטולי אתיקה, אולם שפטל ודאי שאיננו נטול אתיקה, אלא לדעת השופט לוין – הוא עושה זאת רק מחוסר ידיעת החוק...

הקהל צוחק ויורם שפטל סופג הבול. הקופה הרי כבר שלו.

פועלים בשבילי - זה חשבון עיקרי

"כי אני מקבלת ריבית זכות יומית כבר מהשקל הראשון ועד 5,000 שקל"

בחשבון ה"עו"ש סופר רווחי" שלי בבנק הפועלים אני נהנית מריבית יומית של 7% לשנה על כל יתרת זכות שיש לי בחשבון - החל מהשקל הראשון ועד לסכום של 5,000 ש"ח!

זה כדאי לי, כי אני יודעת שגם כשיש לי יתרות זכות קטנות בחשבון העו"ש וגם כשמצטברים סכומים גדולים - הכסף שלי עובד בשבילי.

וזה לא הכל.

אני נהנית גם ממשיכת יותר בסכומים גבוהים במיוחד, בלי לשלם ריבית חריגה. יש לי פטור מלא מעמלות ניהול על כל פעולות החסכון וההשקעה שלי, ואני גם זכאית לכרטיס "ישראכרט" מיוחד לתקופה של שנתיים ב-50% הנחה.

עבור כל היתרונות האלה אני משלמת עמלה חודשית של 1.75 ש"ח בלבד.

יש לי חשבון גם בבנק אחר... אבל פועלים עבורי זה החשבון העיקרי. כי רק בנק גדול כמו בנק הפועלים יכול לתת לי שרותי בנקאות מתקדמת ברמה שאני דורשת.

בוא גם אתה לנהל את החשבון העיקרי שלך בבנק הפועלים ותראה איך פועלים טוב יותר בשבילך.

בוא ותראה איך פועלים טוב יותר

בנק הפועלים

בע"מ

רעייתו של תנ"צ גונן, מספרת על דברים שאמר לה רחמים חדאד:

"אני פלאח – 100 שנה הנקמה תרדוף אותי"

מאת נתן רודני, סופר "דבר" לענייני משטרה

"אני פלאח, 100 שנים הנקמה תרדוף אותי" – כך אמר ניצב (בדימוס) רחמים חדאד לרעייתו של תת-ניצב יורם גונן, ניצב-משנה יהודית גונן, המשרתת בתפקיד בכיר במטה הארצי, לפני זמן-מה, וזאת בניגוד לדברים שאמר לוועדת הפנים, כי אינו [illegible].

אלה הם חלק מדברים שהשמיע אתמול תת-ניצב יורם גונן על האשמות שהעלה נגדו ניצב (בדימוס) רחמים חדאד. לדבור, אמר חדאד באוזני חברי ועדת הפנים של הכנסת, כי תנ"צ גונן בדה, שיקר וסחט במהלך חקירות, ויש לבדוק זאת במסגרת ועדת חקירה פנימית. הוא ציין כי מעשים אלה בוצעו בחקירה שהתנהלה נגד קצין המשטרה אלי בן-יעקב שהועמד לדין והורשע בבית-המשפט המחוזי. אתמול נודע, שהתובע, אשר עלה בדרגה, יועבר ליועץ המשפטי לממשלה לבדיקה.

במהלך הדיון סתר תת-ניצב יורם גונן, אחת לאחת, את טענותיו של ניצב (בדימוס) רחמים חדאד וניסה להוכיח, כי ניצב (בדימוס) רחמים חדאד שיקר לראש אגף החקירות בעבר, ניצב יהושפט קרמי, כשאמר כי לא העביר מסמכים לעיתונאי, והדליף מידע הנוגע לחקירה, שהתנהלה במחוז הצפוני של משטרת ישראל, בתקופת שירותו של חדאד שם. "אי אפשר", אמר גונן, "לשקר כל הזמן ולאורך זמן. האיש הזה – חדאד – איננו מסוגל לומר דבר אמת אחד".

תנ"צ גונן: "הוא אמר לוועדה שהוא חקלאי. גם בזה הוא שיקר. לפני חצי שנה פנה רחמים חדאד לראשי [illegible] ... אבל רעייתי ביקשה ממני שאדבר ... היום אני מצטער על כך".

תת-ניצב יורם גונן מתח ביקורת על התרשלות המערכת בטיפול בתביעות הפליליות שהגיש נגד רחמים חדאד ובהם תלונה על שיבוש הליכים של משפט. הוא ציין, כי הגיש תלונה נגד דני קופלר, דוברו לשעבר של רחמים חדאד במחוז הצפוני על הוצאת לשון-הרע, אך התלונה הועברה ליועץ המשפטי לממשלה הפרופ' יצחק זמיר, אשר סמוך לסיום תפקידו העביר את החומר לידי תת-ניצב יורם גונן וכתב: "אני מבין שהעניין כבר איננו אקטואלי".

גונן ציין, כי חברי כנסת, בהם חברי הוועדה, התקיפו אותו בצורה שאיננה הולמת נבחר ציבור. הוא סיפר על מתקפה נגדו שערך חבר הכנסת גרשון גרות ("ליכוד") שאמר לה: "אני אהרוס אותך... אני אגמור אותך", בבניין הכנסת, ואז חבר הכנסת דב שילנסקי התערב: "צריך להבין אותו... החקירה נגדו נוגעת במשפחה, בבנו ובאשתו".

תת-ניצב יורם גונן סיפר עוד, כי חבר הכנסת מיכאל איתן אמר עליו במזנון הכנסת כי הוא יודע כעת את הסיבה לחקירות נגד אנשי "ליכוד". הוא יודע שאמו היא מפא"יניקית ידועה בתל-אביב. על כך אמר יורם גונן: "כשלמדתי משפטים באוניברסיטת תל-אביב היה לי חבר בשם מיקי מנחם שאמו, לילי מנחם, היא חברת מועצת עיריית תל-אביב מטעם "המערך". והוא קישר את הגברת לילי מנחם אלי. אני לא התגוררתי מעולם בתל-אביב. תמיד גרנו באיזור רמת גן-גבעתיים".

על נסיבות הדחתו של ניצב (בדימוס) רחמים חדאד סיפר אתמול שר המשטרה, חיים בר-לב: "אמרתי לחדאד כי ... שירותו ... ושתי המלצות להעמידו לדין על שקר ועל העברת מידע לעיתונאים. יש לו שתי אפשרויות: לעמוד לדין או לפרוש מן המשטרה. הוא אמר שישקול בדבר. [illegible]".

בסיום הדיון אמר ניצב (בדימוס) רחמים חדאד: "ביסו כאן להכפיש אותי. לא ניתנו תשובות לעניין. השר כאן טיהר את גונן. תושבי שהשר כאן נכנס לתסבוכת".

שמואל גורן במסיבת כתבים

בשטחים: שקט עונתי

מאת דני צדוקי סופר "דבר"

השקט העונתי בשטחים עלול להשתנות על מה שהיה בתקופה זו בשנים קודמות. מתאם הפעולות בשטחים שמואל גורן מייחס זאת בעיקר לסיבות העונתיות הרגילות, כמו ביקורי הקרובים מחו"ל, גם לפעילות מונעת שבוצעה ע"י השלטונות. כמו חשיפת החוליה שפעלה בשומרון, ופגיעת ... בקשר שבועיים לארבעה החדשים. המתאם שנפגש אתמול עם כתבי השטחים אמר, עם זאת, שיש להניח שהפעילות העויינת תגבר לקראת הסתיו.

מאז 1 ביוני, סיפר, הגיעו לשטחים ממדינות ערב 30 אלף מבקרים. מספר הגדול מזה שבצו תחילה. הוא הביע תקוה שהתנועה בגשרים תהיה קלה יותר עם השלמת בניית המרכז החדש בשיתוף עם עיריית יריחו. בדברו על נושא האמריקאים ממוצא פלשתיני הבאים לביקור בארץ, אמר, כי מלבד העובדה שבשטחים מצויים כששת אלפים אזרחי חוץ שבאו כתיירים ונשארו בהם, קיימות בקשות רבות של אזרחים אמריקאים פלשתינים לחזור ארצה מסיבות משפחתיות ורצון להעניק לבניהם חינוך ערבי ולא ע"ר.

המתאם סיפר כי לאחרונה החליט ארגון שוודי לסיוע חוץ לתרום מיליון דולר לפעולות למען פליטי הרצועה. משרד הבטחון ישקיע השנה 10 מיליון שקלים בשיפור המעונות בהם הם חיים. בנוגע לשובם של הפליטים משכונת "קנדה" שברפיח המצרית לחלק הפלשתינאי של העיר אמר שהכל תלוי במצרים, הצריכים לפי ההסכם לשלם לכל משפחה 8000 דולר, ושעדיין לא עמדו בתנאי זה.

הוא מסר, כי משרד הבטחון השקיע 8.5 מיליון דולר בפרוייקט מערכת המיחשוב שתחליף את העבודה הידנית במינהל האזרחי ובעיריות בשטחים תוך כמה חודשים. בהקשר זה אמר כי למינהל אין כל התנגדות לכך שתושבי השטחים יוכלו לחייג ישירות לאן שהם רוצים בעולם.

באשר לקידוח המים בהרודיון אמר, כי "האחריות להספקת המים לאוכלוסיית השטחים שבהם קיימת מצוקת מים חלה על ישראל, ואכן, בכמה מקרים, כמו באזור בית לחם, היא מספקת לכפרים מים ממקורות ישראליים." התנאי אמר לקידוח של חברת "מוריה לאנרגיה וטכנולוגיה" הקשורה עם "מקורות", שהוא קידוח בשיטה טכנולוגית לא מוכרת בישראל. הוא "שתושבי השטחים לא יפגעו בכמויות המים שלהם, ובמחיריהם". לפי חוות הדעת של המומחים אמר זה לא יקרה, ואם כן התנאי הוא שיקבלו פיצוי. בנוגע למצוקת המים בעזה אמר כי ועדת מומחים עומדת להגיש בקרוב הצעות פתרון לבעייה. בין האופציות הנשקלות, הזרמת מים מישראל, האחרות שאת סיבן סירב לגלות.

הוא ציין בנוגע לסיוע הירדני לשטחים את הכללתה של הרצועה בתחומו כמו התמיכה במורי רשת החינוך הממשלתית בסך כרבע מיליון דולר לחודש. חלק מהכספים שירדן העבירה לשטחים, הכל בידיעת המינהל האזרחי והרשות, מקורו אינו בתוכנית החומש אלא בהפשרת כספים אחרים.

התקנה שתאפשר לבית-ג'אן עיבוד אדמות בשמורת מירון – למשרד המשפטים

מאת יוסי ליברמן סופר "דבר" בגליל המערבי

שר החקלאות, אריק נחמקין, השלים אתמול את התקנת התקנה שתאפשר לתושבי בית-ג'אן לעבד את אדמותיהם הפרטיות בשמורת הטבע הר מירון.

התקנה הועברה לאישור משרד המשפטים והעתק ממנה נמסר למועצה המקומית בית-ג'אן. מדובר בתיקון לתקנה 19 של חוק רשות שמורות הטבע, שנועדה להסיר את המגבלות שחלו על תושבי בית-ג'אן עד היום בכל הקשור בעיבוד האדמות. התיקון נערך בעקבות סיכום שהושג בין היועצים המשפטיים של משרד החקלאות והמועצה המקומית, ועל-פי בקשתו המפורשת של ראש העדה הדרוזית, שייך אמין טריף בקשה שנענתה בחיוב בעקבות התערבות ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס.

מהתיקון לתקנה מתברר כי תושבי הכפר יוכלו לעבד באין-מפריע את 12 אלף הדונמים של שטחים חקלאיים בתוך השמורה, הצמודים לכפר. לגבי השטחים המרוחקים הצפונים בתוך השמורה, בסדר גודל של כ-2000 דונם, סוכם שאם יהיו אלה שטחים שאין אליהם דרכי גישה, יקבלו התושבים קרקע חלופית באיזור "נבה" על-פי העיקרון של דונם תמורת דונם. אשר לשטחים החקלאיים שיש אליהם דרכי גישה, יתאפשר לתושבי הכפר לעבד את האדמות בעזרת כלים חקלאיים כבדים, במגבלה אחת: לאחר שיודיעו לפקחי רשות שמורות הטבע בכוונתם להכשיר את הקרקע.

שיא במספר העולים מברה"מ וירידה ניכרת באחוזי הנשירה

מאת יוסף צור, סופר "דבר"

שיא במספר העולים מברה"מ בצד ירידה משמעותית באחוזי הנשירה בוינה נרשם בחודש יולי.

בחודש זה יצאו מברה"מ 744 יהודים, 249 מתוכם הגיעו ארצה – מספר שיא של עולים שהגיעו ארצה בחודש אחד מזה שנים. אחוזי הנשירה שהגיעו בחודשים שחלפו לכדי למעלה מ-80 אחוז, ירדו בחודש יולי עד כדי 66 אחוז בלבד.

שר הקליטה יעקב צור, שמסר נתונים אלה, אמר כי לנוכח הגידול ההדרגתי במספר היוצאים מברה"מ העולים ארצה, הוא מודאג באשר למדיניותה של ברה"מ כלפי המשך יציאתם של יהודים. לדבריו מעניקים השלטונות הסובייטיים היתרי יציאה למסורבי עלייה ותיקים בלבד ויש חשש כי יהודים שהגישו בקשות ליציאה בתקופה האחרונה ייענו בשלילה.

לבקשת נשיא סרי לאנקה –

הודו שלחה צבא לסרי לאנקה לסיוע בדיכוי ההתקוממויות

קולומבו (א.פ.).- הודו הנחיתה כ־1,500 חיילים בצפון סרי לאנקה על חצי האי ג׳אפנה שבשליטת המורדים הטאמיליים, שעות ספורות לאחר ששתי המדינות חתמו על הסכם האמור להביא לסיומה את מלחמת העדות שבין הטאמילים לסינהאלים – מסרו אתמול מקורות ממשלתיים בסרי לאנקה.

לדברי אותם מקורות שוגר הכוח לבקשת נשיא סרי לאנקה ג׳וניוס ג׳ייוארדנה. הוא הונחת בבסיס חיל האוויר פאלאלי שבצפון חצי האי, וכוחות נוספים צפויים להגיע בימים הקרובים, כדי לשמש כוח הפרדה במקום בין המורדים הטאמיליים לבין חיילי הממשלה.

אתמול הודיע הנשיא ג׳ייוארדנה כי ארה״ב נענתה בחיוב לבקשתו לסיוע צבאי כדי לדכא את ההתקוממות נגד הסכם השלום. הוא סיפר כי הוא ביקש סיוע גם מהודו, מבריטניה, מפקיסטאן ומסין. עם זאת הוא סירב לפרט את סוג הסיוע שבו מדובר.

ראש ממשלת הודו ראג׳יב גאנדי, מאדריכלי ההסכם השנוי במחלוקת, יצא את סרי לאנקה עוד ביום ד׳, לפני פרוץ ההפגנות האנטי הודיות והאנטי ממשלתיות של בני הרוב הסינהלזי. אתמול הוא אישר בניו־דלהי את דבר נחיתת הכוח ההודי ואמר כי הבטיח לנשיא ג׳ייוארדנה גם אספקת ציוד ומתקנים הדרושים לכוח לשם ביצוע משימותיו, לרבות פירוק אנשי המחתרת הטאמילית מנשקם.

מקור צבאי מסר אתמול כי החיילים ההודים הגיעו ב־24 מטוסי תובלה. מיד לאחר מכן עלו חיילים של צבא סרי לאנקה על שניים ממטוסים אלה וטסו לבירה קולומבו כדי להשתתף בדיכוי ההמונות שפרצו שם, ושבמהלכם נהרגו 26 בני אדם.

לנוכח הרוגז שעוררה חתימת ההסכם בקרב שכבות נרחבות בציבור בסרי לאנקה ניתן ביטוי דרמאטי בטקס הפרידה מגאנדי בקולומבו. אחד מחיילי משמר הכבוד של הצי של סרי לאנקה חבט בגאנדי בכתפו ברובה שלו כשזה חלף על פניו. שומרי הראש של ראש ממשלת הודו התגברו עליו מיד וגררו אותו מן המקום. ג׳ייוארדנה אמר אחר כך לעתונאים כי האיש סבל ממכת שמש.

עם שובו של גאנדי להודו הוא זכה לקבלת פנים של גיבור לאומי. 32,000 מתומכיו המתינו לו בנמל התעופה של ניו־דלהי ועם רדתו מן המטוס השליכו עליו מטר של פרחים ושרו „יחי ראג׳יב גאנדי".

בשיחה עם עתונאים הביע גאנדי את בטחונו באפקטיוויות של ההסכם השנוי במחלוקת. „הסכם זה יביא לקץ האלימות בסרי לאנקה", הוא אמר. „אי אפשר ליישב בעיות כאלה באמצעות אלימות וכוח".

"הוא היכה אותי כאן", אומר ראש ממשלת הודו ראג׳יב גאנדי כשהוא מורה על כתפו החבולה. חייל ממשמר הכבוד שאותו סקר גאנדי במהלך טקס הפרידה ממנו בקולומבו חבט בו במפתיע בכת רובהו. (צילום: א.פ.)

מסע הדחות במוסדות בסוריה במתקפת התייעלות ממשלתית

דמשק (עייר ועיצג).- המסע נגד השחיתות והרשלנות במגזר הציבורי הסורי, שהחל לפני שמונה חודשים ממשיך להפיל קורבנות במפעלים ממשלתיים ובמשרדי הממשלה, ביחוד במיגזר החקלאי, שבו תלויה עצמאותה של סוריה בענייני מזון.

במערכה זו פתח ראש ממשלת סוריה עבד־אל־ראוף אל־כסם נוכח ההישגים הדלים של החקלאות בשנה שעברה. במספר אישים רמי דרג כבר הודחו במהלכה, כשר החקלאות והרפורמה החקלאית מחמוד אל־כורדי וכשר הבניה ריאד בגדאדי.

לעיתים לובש מסע זה ביטויים של טיהור כולל. כך, למשל, הודחה כל ההנהלה של חברת מוצרי מזון בדמשק, המנכ״ל, סגנו והמנהלים לענייני מסחר, ייצור ופינאנסים וכן הממונה על החנויות.

כלי התקשורת הסורים מפרסמים בקביעות רשימות של פקידים שבאו על עונשם, מספר ה„קורבנות" מתקרב ל־600, והעונשים מגיעים עד ל־25 שנות מאסר, עונש שנגזר לעובד מדינה שסחר במטבע חוץ.

הטלוויזיה הסורית תומכת במערכה, שאותה מנהל הגוף המרכזי לפיקוח על המחירים, ומשדרת בכל יום ו׳ תוכנית המדווחת על הפרות של תקנות, הונאה, ניצול סמכויות לרעה וטעויות גסות שנעשו בכבוד הציבור.

המאבק בשחיתות לא הניב עד כה את התוצאות המקוות במיגזרים שבהם כבר יושמה מדיניות ההבראה: ענפי הרכב, הדיור והחלפת הכספים. אתמול פרסם הנשיא אסד צו לפיקוח על שוק השכרת הדירות ברחבי המדינה.

המחסור במטבע חוץ תרם לירידת ערך הלירה הסורית לעומת הדולאר, המטבע הסורי נסחר עתה בשוק השחור על־פי שער חליפין גבוה פי 7 מהשער הרשמי.

הספסרות במקרקעין העלתה בדמשק את המחיר של מטר מרובע ל־30,000 לירות סוריות (75,500 דולאר), ומחירי המכוניות הגיעו אף הם לסכומים אדירים.

גם בעיראק מתנהלת מערכה נגד השחיתות והרשלנות. עתוני בגדאד מסרו אתמול, כי תשעה קצינים עיראקיים רמי דרג, העובדים במינהל הדיור הצבאי, הוענשו על הונאה ועל מסירת מידע בלתי מדויק.

קצינים אלה נזקקו לשנתיים כדי להכין תוכניות להקמת בית־ספר צבאי עבור משמר הנשיא. להערכת השלטונות הייתה עבודה זו צריכה להסתיים בתוך שלושה חודשים. אולם הקצינים עסקו בתחבולות מיותרות ומסובכות והכניסו שינויים שונים ומיותרים לתוכניות.

עקב מחלוקת בין פלגי האופוזיציה בדר׳ קוריאה –

הוועדה לניסוח חוקה חדשה דחתה פתיחת מושבה הראשון

סיאול (א.פ.).- ועדה משותפת של שתי המפלגות הגדולות בדרום־קוריאה, מפלגת השלטון ומפלגת האופוזיציה העיקרית, התכנסה אתמול בסיאול ליום דיוניה הראשון כדי לנסח חוקה דמוקראטית חדשה למדינה, שתושלם, על־פי המתוכנן, עוד לפני הבחירות שתערכנה לפני סוף השנה.

את פני חברי הוועדה קידמו חברי שתי מפלגות אופוזיציה קטנות שדרשו להיות שותפים בדיונים. משדרישתם לא נענתה הם ניסו לחסום את דרכם של חברי הוועדה כדי למנוע את התכנסותם בחדר הישיבות. חברי הוועדה ניסו לשכנעם להתפזר, אך משלא עלה הדבר בידם הם החליטו לדחות את תחילת דיוניהם ולהקדים להם פגישה עם נציגי שתי המפלגות.

אתמול אמורים היו להיוועד גם נציגים של שתי המפלגות, „מפלגת הצדק הדמוקראטית" השלטת ומפלגת האופוזיציה העיקרית „מפלגת האיחוד הדמוקראטית", כדי לדון בשחרור העצירים הפוליטיים שטרם שוחררו בבתי־הכלא לאחר גל השחרורים הקודם. גם ישיבתם נדחתה עד לאחר בירור תביעותיהם של נציגי שתי מפלגות האופוזיציה המשניות, שלא הוזמנו להשתתף בדיונים.

ועדת החוקה, המונה שמונה חברים, ארבעה מכל אחת מהמפלגות, הוקמה בשבוע שעבר לאחר שהושגה הסכמה עקרונית בין שתי המפלגות בנוגע לקווים הכלליים של החוקה. היא אמורה להחליט גם באשר ללוח זמנים לביצוע המהפך הפוליטי, שבשיאו יפרוש הנשיא צ׳ון דו הואן בפברואר, בתום כהונתו בת שבע השנים.

בדיוני הוועדה לא צפויים קשיים מיוחדים, ונראה כי הבטחתו של הנשיא לפנות את כיסאו מרצונו בתום תקופת כהונתו אכן תסלול את הדרך לחילופי השלטון הראשונים בתולדות קוריאה בלא שפיכות דמים. „מאחר ששני הצדדים הסכימו על המעבר לשיטת בחירות ישירה לנשיאות, איננו צופים כל בעיות מיוחדות", צוטט אתמול מנהיג האופוזיציה קים יונג סאם כאומר.

אחת המחלוקות הצפויות בכל זאת היא בשאלת גיל המינימום להצבעה בבחירות. האופוזיציה דורשת הורדת הגיל מ־20 ל־18. בקרב כ־1.2 מיליון המצביעים שיתווספו בדרך זו נראה כי הרוב יתמכו באופוזיציה, ולפיכך צפויה התנגדות להצעה זו מצד אנשי מפלגת השלטון.

מקור בשגרירות ברה"מ בירדן:

ירדן לא תקבל מיג 29

רבת־עמון (ע״צ). – מקור מוסמך בשגרירות ברה״מ ברבת־עמון הכחיש אתמול כי ירדן הזמינה במוסקבה מטוסי קרב מדגם „מיג־29", אך אישר כי בקרוב יסופקו מטוסים כאלה לסוריה.

הבהרה זו נמסרה לאחר שראש הממשלה יצחק שמיר הביע ביום ב׳ בירושלים „דאגה" בעקבות פרסום ידיעות על אספקת מטוסי „מיג־29" לסוריה ולירדן.

בחוגים פוליטיים ירדניים ציינו אתמול, כי לירדן גם אין 2 מיליארדי הדולארים הדרושים לרכישת 40 מטוסי קרב מדגם „מיג־29", וכי לא ברה״מ ואפילו לא אירופה מעניקות תנאי אשראי נוחים כפי שמציעה בדרך כלל ארה״ב.

יצויין כי ירדן קנתה מברה״מ ב־1981 טילי קרקע־אוויר מדגם „סאם־8" ותותחי נ״מ מונחים במכ״ם בסכום של 200 מיליון דולאר, ששולמו על־ידי עיראק.

אילו הזמינה ירדן מפציצי־קרב סובייטיים, היתה צריכה לשגר את טייסיה לאימונים בברה״מ וגם להזמין מומחים סובייטיים לירדן לתקופה ממושכת. בחוגים פוליטיים ירדניים מציינים, כי ירדן מעדיפה את ה„אופציה האירופאית" ואולי תנסה לרכוש מטוסי קרב צרפתיים מדגם „מיראז׳ 2000" או מפציצי קרב „סופר־אטנדר" אירופיים.

עסקן מערב־גרמני הודה בבידוי הצלת יהודים

סיפורו זיכה אותו במדליית „יד ושם"

קלן (עייר).- עסקן מקומי במערב־גרמניה הודה כי בדה סיפור על הצלת יהודים מהגסטאפו במהלך מלחמת העולם השניה.

מאתיאס ניסן, איש פופולארי בקלן, סיפר במשך שנים לידידיו ולמכריו, כי בזמן מלחמת העולם השניה, כאשר היה טייס צעיר, טס מצרפת הכבושה למחנה ליד קלן במסגרת מבצע הצלה. סיפורו, שזכה באמון שומעיו, זיכה אותו בתואר „חסיד אומות העולם" של יד ושם.

ניסן סיפר לידידיו כי נתן משקאות חריפים לשומרי המחנה, כדי שאלה ישתכרו, חתך גדר של תיל דוקרני והבריח את הרופא היהודי אלברט גרינברג ורעייתו מהמקום במדים גנובים. עוד סיפר כי העביר את בני הזוג ממקום מיסתור אחד למשנהו, כדי להתחמק ממרדף של הגסטאפו.

ניסן, סוציאל־דמוקראט בן 63, הודה בבית־משפט בקלן שסיפורו, שעליו חזר שוב ושוב במועדונים ובפאבים, אינו אלא שקר. הוא נצטווה לשלם קנס בסך 7,500 מארקים לאגודה לשיתוף פעולה יהודי־נוצרי בקלן. הוא הודיע גם שיחזיר לישראל את מדליית יד ושם שהוענקה לו ב־1981.

ערפאת מבטל הישגיה של ישראל באפריקה

אדיס אבבה (עייר).- ראש אש״ף יאסר ערפאת הביע ביום ד׳ זלזול בנסיונותיה של ישראל לחדש את קשריה עם מדינות באפריקה וביטל את הישגיה האחרונים בחידוש היחסים הדיפלומאטיים שלה עם חמש ממדינות היבשת.

בהתייחסו במסיבת עתונאים שערך באדיס אבבה למתקפה הדיפלומאטית הישראלית ביבשת השחורה אמר ערפאת: „הם לא נחלו נצחון כלשהו, אולי רק נקודה פה ושם. זה איננו נצחון. די להצביע על כך שבמהלך השנה שעברה, נזדמן לי לבקר ב־23 מדינות באפריקה. בכמה מדינות הם הצליחו, למרות כל הסיוע האמריקאי, בשתיים, בשלוש? אל תשכחו שלנו יש 35 נציגויות דפלומאטיות באפריקה".

ערפאת, ששהה באדיס אבבה כאורח ועידת הפיסגה של הארגון לאחדות אפריקה, אמר כי הקרע [illegible] עם מצרים חלף וכי מלכתחילה לא היה רציני.

כזכור נפגש ערפאת ביום ב׳ באדיס אבבה עם נשיא מצרים חוסני מובארק. היתה זו פגישתם הראשונה מאז סגרה מצרים את משרדי אש״ף בקאהיר. „מה שאירע היה בבחינת אי הבנה בתוך המשפחה ותו לא", אמר אתמול ערפאת. „היה זה ענן קיץ, וענן זה כבר חלף". עם זאת סירב ערפאת לאשר כי משרדי אש״ף בקאהיר ייפתחו שוב בקרוב.

גידול סרטני נתגלה על חוטמו של רייגן

ואשינגטון (רויטר).- ריקמת עור שהוסרה מחוטמו של נשיא ארה״ב רונלד רייגן נמצאה נגועה בסרטן העור – מסר אתמול דובר הבית הלבן מרלין פיצ׳ווטר.

לדברי פיצ׳ווטר תחייב האבחנה טיפול בבית־חולים ורייגן יאושפז לשם כך עוד היום בבית החולים „בטסדה" של הצי.

פיצ׳ווטר תיאר את הריקמה הסרטנית כ„תאי אפיתליום" והוסיף, כי הנשיא כבר נותח פעמיים בשנת 1985, כאשר נתגלו אצלו סימני גידול מסוג זה על חוטמו.

להוציא את ענין הגידול, תיאר פיצ׳ווטר את מצב בריאותו של רייגן כ„מצוין" ואמר כי הנשיא בכושר מלא.

טכנאי נוצרי בצבא לבנון מואשם ברצח רה"מ כראמה

לבנון פנתה ל„אינטרפול" בבקשה לסיוע בלכידתו

ביירות (עיצ רויטר).- פקודת מעצר הוצאה אתמול בביירות נגד חייל נוצרי מארגון של צבא לבנון באשמת הריגת ראש הממשלה ראשיד כראמה ונסיון להרוג את שר הפנים עבדאללה ראסי – מסרו מקורות משפטיים.

תוצאות שיורד לבנתיות מסיר כי החייל, אלי לואי סאליבי, שהיה טכנאי בבסיס חיל האוויר אדמה במובלעת הנוצרית מצפון לביירות, עזב בחשאי את לבנון מייד לאחר הרצח, ועתה מנסים לגלות היכן הוא מסתתר.

ממשלת לבנון פנתה למשטרה הבין־לאומית „אינטרפול" בבקשה לסייע בגילוי עקבותיו של סאליבי, הצפוי לגזר דין מוות.

ב־16 ביולי עצרו החוקרים את הסמל אברהים דאגר, טכנאי צבאי נוצרי, והאשימוהו בסיוע לרציחתו של כראמה.

מנהיגים מוסלמים האשימו בחודשים האחרונים את המיליציה הנוצרית האנטי־סורית באחריות לרצח, והם גם האשימו את הצבא ואת הנשיא הנוצרי אמין ג׳ומייל באחריות עקיפה לרצח, עליו עיכוב מהלך החקירה והיפוי של האחראים.

סוריה ובעלות בריתה המוסלמיות בלבנון הודיעו שלא יחדשו את השיחות עם ג׳ומייל על הנהגת רפורמות פוליטיות במדינה עד אשר יובאו למשפט הרוצחים של כראמה.

שלושת אנשי הצוות של החללית הסובייטית „סויוז ט.מ. 2" אתמול עם שובם לכדור הארץ, מימין לשמאל: מוחמד פאריס, הקוסמונאוט הסורי הראשון, אלכסנדר ויקטורנקו ואלכסנדר לאבייקין, שהוחזר לארץ על־פי התוכנית המקורית במקום אלכסנדרוב, עקב מום שנתגלה בליבו. לאבייקין שהה במעבורות החלל „מיר" במשך כחצי שנה. (צילום: א.פ.)

התפטר יועצו של רייגן לנושא פירוק החימוש

ואשינגטון (רויטר).- קנת אדלמן, יועץ בכיר של הנשיא רייגן לנושא הפיקוח על הנשק, התפטר אתמול – מסר דובר של המינהל האמריקאי לפיקוח ולפירוק הנשק.

הדובר ציין כי אדלמן, ראש המינהל, יעזוב את תפקידו באמצע אוקטובר או ימשיך לכהן עד גמר ועידת הפיסגה הצפויה בין ארה״ב וברה״מ.

ההודעה פורסמה שעות ספורות בלבד לאחר שארה״ב וברה״מ קבעו את ה־15 בספטמבר כמועד לקיום שיחות בין שרי החוץ של שתי המדינות, במטרה לסלק את המכשולים האחרונים להסכם על צמצום הנשק ולסלול בכך את הדרך לוועידת פסגה עוד השנה.

אדלמן תמך תמיכה נלהבת בהסכם לפירוק הנשק [illegible] התגשמות את מה שביקשתי: לסייע בהתוויית קו חדש לפיקוח על הנשק מצד ארה״ב וברה״מ, קו שיצמצם בצורה דרמאטית את כמות הנשק הגרעיני ויעזור לצמצם הסכנה של פרוץ מלחמה גרעינית.

שלשום הציגה משלחת ברה״מ למשא ומתן המתנהל בין שתי מעצמות העל בנוגע לפירוק הנשק הגרעיני, הצעה חדשה, [illegible] של שני הצדדים [illegible] הפעילות במסגרת „יוזמת ההגנה האסטרטגית" האמריקאית.

תגובת המשלחת האמריקאית להצעה, הכלולה במסמך בן עשרה עמודים שהגישו הסובייטים במהלך ישיבה מיוחדת של הצוותים בבניין המשלחת הסובייטית, היתה צוננת למדי. [illegible] הישיבה כי המסמך שהגישו הסובייטים [illegible] הסובייטים [illegible] לקבל את נושא הנשק המוצב בחלל כדי „להחזיק את שאלת ההסכם בדבר הטילים הגרעיניים ארוכי הטווח כבן ערובה בידיהם". „הם רוצים לבלום את ,יוזמת ההגנה האסטרטגית'", אמר [illegible], „זה ברור. ברור באותה המידה שהנשיא לא יעתר לדרישות אלה".

סגן ראש המשלחת הסובייטית אלכסיי אובוחוב הציג את העמדה הסובייטית בפני עתונאים באומרו: „הצד הסובייטי הציג יוזמה נוספת בעלת חשיבות מכרעת, הנוגעת בתחום הנשק המוצב בחלל". המסמך כולל הגבלות נוספות על הפעלת טילים מתקדמים, כאלה המוצבים על הארץ ובחלל כאחד.

אתמול שב והדגיש אובוחוב, כי ארצו לא תהיה מוכנה לחתום על כל הסכם בעניין הטילים ארוכי הטווח, אלא אם כן תיאסר הצבת נשק בחלל. „אנו משוכנעים בכך שאם תצליח ,יוזמת ההגנה האסטרטגית' [illegible] כלי נשק בחלל [illegible] הן בחלל הן על כדור הארץ", הוא אמר.

הפגנת יהודים בניו־יורק בתגובה על מסע מיסיונרי

ניו־יורק (עטכ״א).- בתגובה על מסע מיסיונרי מוגבר המתנהל בחודשי הקיץ על־ידי קבוצות „משיחיות" יהודיות ויהודיות־נוצריות ערך ביום ד׳ כוח המשימה לענייני המיסיון של מועצת הקהילות היהודית של ניו־יורק הפגנה ליד המטה של „יהודים למען ישו" ברובע מנהטן.

כ־100 נציגים מ־59 הארגונים המאוגדים במועצת הקהילות נטלו חלק בהפגנה. מזכיר מועצת הקהילות בניו־יורק מיכאל מילר הכריז במהלך ההפגנה: „איננו יכולים להרשות שאי לעצמנו לשבת בחיבוק ידיים, בשעה שארגון, המעמיד פנים כי הוא מורכב מיהודים, מבקש להרוס את היהדות ואת המסורת היהודית".

יו״ר כוח המשימה של מועצת הקהילות, ג׳וליוס ברמן אמר, כי „הארגון ,יהודים למען ישו' שולל את ייחודה של היהדות [illegible] של כל מי שחיו ומתו למען אידיאלים יהודיים". הוא הדגיש כי ההשקפות והמטרות, כמו גם ההיסטוריה, של היהדות והנצרות אינן ניתנות למיזוג. „אנו נעלבים מטענותם, כי יהודי אמיתי הוא רק יהודי שמקבל את מרותו של ישו", אמר ברמן. „אנו זועקים על הטענות, כי היהודים [illegible] שנספו בשואה נידונו לגיהנום משום שלא היו נוצרים".

במהלך הקיץ חילקו מאות חברי „יהודים למען ישו" אלפי כרוזים המטיפים לאמונה בישו כמשיח יהודי. ברמן ציין כי צורה זו של יחסי ציבור נועדה במיוחד להטעות קבוצות פגיעות, לרבות צעירים, קשישים, חולים ומהגרים חדשים.

תורנויות בתי־מרקחת

יום שישי

תל־אביב:
בריאות – המלך ג׳ורג׳ 28 – 283731
ארלוזורוב – ארלוזורוב 76 – 230746
ירושלים:
מרפאת השמחה – הנ״צ 28 – 525191
חיפה:
הנשיא – שד׳ הנשיא 33 – 333512
פתח־תקוה:
סינימה – שפרינצק 20 – 9321667
בני־ברק – רמת־גן:
רשב״י – רשב״י 13 – 7510071
חולון – בת־ים:
ד״ר זהרי – סוקולוב 70 חולון – 842453
מוזה – קהילת ריגה 20 בת־ים – 585360
רחובות:
מאורות – בנימין 23 – 457991
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון:
קופת חולים – בן גוריון 45 כפר־סבא

הרצליה:
כללית – בני משה – 452381
רעננה – כפר־סבא – הוד השרון:
ממאלוב – בר אילן רעננה
גליקר – וייצמן 34 כפר־סבא

נתניה:
מוקד [illegible] של קופת חולים הכללית
אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת וחג ומרכז אינפורמציה על הגורמים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א׳ עד ה׳ מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב, ביום ו׳ ובערבי חג מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה״צ.

מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב:
רחוב בר כוכבא מס׳ 49 – טלפון 03־284649
בימים א׳ עד ה׳ מ־21.00 עד 23.00
בימים ו׳ וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00

אזור חיפה:
רחוב הנמל 26 קומה ג׳ – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 25.00

עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03־5461111
קו לילדים ונוער 03־261113
בירושלים – 02־227171
בחיפה – 04־672222/3
בנתניה – 053־335316

קו פתוח – ארגון קשבת לילדים ובני נוער:
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נעמת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה:
בימים א׳ עד ה׳ מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקשיש 02־690685

יום שבת

תל־אביב:
אותה – דיזנגוף 165 – 224717
כנה ישראל – כנה ישראל 11 פינת אבן גבירול 53 – 226545
אותה – דיזנגוף 165 – 224717 – מוצ״ש
צפון – יהודה המכבי 53 – 449995 – מוצ״ש
ירושלים:
מרפאת השמחה – הנ״צ 28 – 525191
רמות אילן – מרכז מסחרי רמות – 861071 – מוצ״ש
חיפה:
גורדון – גורדון 35 – 666039
פתח־תקוה:
עין גנים – הוגו איש פינת גורדון – 905051
בני־ברק – רמת־גן:
הרצל – בגנצלסון 151 רמת־גן – 722271
חולון – בת־ים:
קופת חולים – עין יעקב 4 חולון – 884854
עצמאות – בלפור 75 בת־ים – 866083

ב״ה

ועדת הבחירות לבחירת רב עיר אשכנזי לתל־אביב–יפו

ת.ד. 9 תל־אביב – 61000 רח׳ אורי 1 טל: 260271

ב׳ באב תשמ״ז (28.7.87)

מכרז

לכהונת רב עיר אשכנזי לתל־אביב–יפו

בהתאם לתקנות בחירות רבני עיר, תשל״ה – 1974, על סמך הודעת השר לענייני דתות בדבר הצורך לבחור רב אשכנזי לתל־אביב–יפו, שפורסמה בילקוט הפרסומים מס׳ 3388 מיום ג׳ בתשרי תשמ״ז (6.10.86), וכן הודעת השר למועצת עיריית תל־אביב ולמועצה הדתית לתל אביב מיום ה׳ בתשרי תשמ״ז (8.10.86), מפרסמת ועדת הבחירות את המכרז על כהונה פנויה של רב עיר אשכנזי לתל־אביב–יפו בהתאם לתקנות בחירות רבני עיר, תשל״ה – 1974, סעיף 3(א):–

אלה כשירים להיבחר רב עיר:–
(1) מי שמכהן או כיהן כרב עיר;
(2) מי שמכהן או כיהן כדיין, או מי שיש בידו כתב הסמכה תקף לפי תקנות הדיינים (תנאי הסמכה וסדריה) תשט״ו – 1955, והוא כשיר להתמנות דיין;
(3) מי שמכהן או כיהן כרב ראשי לצבא הגנה לישראל או סגן רב ראשי לצבא הגנה לישראל;
(4) מי שמכהן או כיהן כרב צבאי פיקודי או רב צבאי חילי, והוסמך לרבנות בידי מי שמכהן או כיהן כרב ראשי לישראל;
(5) מי שיש בידו תעודה ממועצת הרבנות הראשית המעידה שהוא כשיר לכהן כרב עיר (להלן – תעודת כשירות).

לפי התקנות הנ״ל סעיף 3 (ה):–
תעודת כשירות כוחה יפה לתקופה של שלוש שנים מיום חתימתה לפי התקנות הנ״ל סעיף 3 (ו):–
תעודת כשירות יכול שתהיה מוגבלת לכהונה בישוב שהוא מועצה מקומית בלבד.

לפי התקנות הנ״ל סעיף 10:–
מי שכשיר להיבחר רב עיר רשאי להציג לועדת הבחירות את מועמדותו בכתב לא יאוחר מ־7 ימים לפני מועד הבחירות, וכן רשאים שלושה מחברי האסיפה הבוחרת לא יאוחר מהמועד האמור להציג מועמד שהסכים לכך בכתב.

הבחירות יתקיימו אי״ה ביום שלישי ד׳ בחשון תשמ״ח (27.10.87), בשעה 16:00, באולם הישיבות של המועצה הדתית לתל אביב יפו, רחוב אורי 1, קומה ה׳.

לפי סעיף 10 בתקנות הנ״ל רשאים המועמדים להגיש את מועמדותם לא יאוחר מיום כ״ו בתשרי תשמ״ח (19.10.87), שעה 16.00.

רב כשיר ע״פ התקנות דלעיל שברצונו להשתתף במכרז, רשאי להגיש את מועמדותו בכתב בצירוף קורות חיים והעתקי תעודות, במעטפה סגורה למזכירות המועצה הדתית לתל־אביב–יפו, רחוב אורי 1, תל אביב קומה ג׳ חדר 34. (כתובת למשלוח בדואר: ת.ד. 9 תל אביב 61 000) עבור: ד״ר ח.מ. בסוק – יו״ר ועדת הבחירות.

ד״ר ח.מ. בסוק
יו״ר ועדת הבחירות

של היום הוא חדש

בנק אמריקאי ישראלי בע״מ
מקבוצת בנק הפועלים

הודעה ללקוחותינו

תיקון טעות מיום – 30.7.87

הפחתה בשעורי ריבית החובה

החל מיום שישי, ה׳ באב, תשמ״ז 31.7.87 יופחתו שעורי ריבית החובה כדלהלן:
1. שעורי הריבית בחח״ד יופחתו ב־3% לשנה. ושעורי הריבית על המסגרת המאושרת יהיו החל מ־20% (מתואמת שנתית 21.86%).
2. שעור הריבית בחשבונות עו״ש על משיכות של עד סכום של 500 ש״ח יופחת ב־6.3% לשנה ויהיה 27.8% לשנה (מתואמת שנתית 31.3%).
3. בחשבונות „סופר עו״ש" יופחתו שעורי הריבית ב־5.4% לשנה וזם יהיו החל מ־29% לשנה (מתואמת שנתית 32.8%).
4. שעור הריבית על משיכות במסגרת „אשראי גמיש" (הסדר ישראכרט) יופחת ב־3% לשנה ויועמד על 35% לשנה (מתואמת שנתית 40.49%).

הודעה זו מתפרסמת במקום משלוח הודעות ללקוחות.
פרטים נוספים ניתן לקבל בסניפי הבנק.

מועצה אזורית הגליל התחתון
דאר נע הגליל התחתון טל. 4/5 067־67213

מכרז מס׳ 7/86

למועצה האזורית הגליל התחתון **דרוש רכז נוער אזורי**
שיעור המשרה: מלאה.
כישורים: בעל נסיון קודם בתנועות נוער. רצוי בעל הכשרה בחינוך הבלתי פורמלי.
דרישות התפקיד: אחראי על הפעילות התנועתית במושבי האזור וארגון מפעלים תנועתיים. בעל רכב, מגורים באזור חובה. נכונות לעבוד מעבר לשעות העבודה הרגילות.
המעוניינים יפנו בכתב עד תאריך 15.8.87 למזכירות המועצה האזורית הגליל התחתון מרכז אזורי כדורי, מיקוד 14101.
לפרטים נוספים להתקשר לטלפון 06־767213/4

אהרן צורף
מזכיר המועצה

עיריית תל־אביב־יפו | מינהל החינוך, הנוער והתרבות

ספרית שער ציון בית אריאלה

סדנאות כתיבה

1. סדנא לפרוזה
מנחים: חיים באר, יצחק אורפז, חנוך ברטוב
ימי רביעי שעה 19.00

2. סדנא לשירה
מנחים: יעקב בסר, צבי עצמון
בהשתתפות המשוררים: אבות ישורון, אבנר טריינין, איתמר יעוז־קסט, טוביה ריבנר.
ימי חמישי שעה 19.00

3. סדנא לתרגום אמנותי
מנחה: רינה ליטווין
מגמת הסדנא לאפשר התנסות מעשית בתרגום אמנותי ול־תות קצת מבעיותיו.
ימי חמישי שעה 17.00

הרשום לסדנאות 2, 1 מותנה בהגשת:
סדנא לפרוזה – סיפור מקורי.
סדנא לשירה – שיר מקורי

את העבודות יש להגיש לועדה בכתב ברור עד 15.9.87 לפי הכתובת: ספרית שער ציון בית אריאלה, ת.ד. 33235 תל־אביב מקוד 61331 עבור סדנאות כתיבה.

למסירה בדמי מפתח

חנות בשטח כ־115 מ״ר ברח׳ יפו 45, ירושלים (גוש 30049, חלקה 72)

החנות, כולל הריהוט שבה, מתאימה במיוחד לסוכנות ביטוח, משרד נסיעות וכו׳.

שכ״ד כ־7,500 ש״ח לחודש.

לקבלת פרטים נוספים נא לפנות לטל. 03־208946 או 03־208919.

חדשות • חדשות

שלושת הלאווים של הרב שך:

אסור להרבות בטיולים, ללמוד נהיגה ולשוטט בלילה על החוף

מאת נח זבלוני, כתב "דבר" בירושלים

שלושה לאווים שעליהם מצווים תלמידי הישיבות לשמור ביתר הקפדה, העלה הרב שך, ראש ישיבת פוניבז' בפני קהל של אלפי בני ישיבות בבני ברק.

עם סיום שנת הלימודים בישיבת פוניבז' בהתחלת תקופת "בין הזמנים", מסר הרב אליעזר מנחם שך ראש ישיבת פוניבז' סקירה מקיפה על שנת הלימודים שעברה והתווה קווים כלליים בתוכנית הלימודים של השנה החדשה.

בלי פרסום מוקדם, רק מפה לאוזן נמסר כי הרב שך ישא את דבריו. קהל של אלפים, גם מהישיבות הסמוכות התאסף לשמוע את הרב הישיש. אולם הישיבה היה צר מהכיל את כל הבאים ורבים מהם הסתפקו ברחבה הסמוכה, לשם הועברו דברי הרב שך ברמקולים.

לאחר שסקר ומסר על ההישגים בלימודים ואורח החיים של בני הישיבות וכדי לרומם את המוראל בינתיים, העלה הרב שך שלושה לאווים שעליהם מצווים בני הישיבות על יתר הקפדה ושמירתם בתקופת בין הזמנים שהם פנויים מלימודיהם והם:

הלאו הראשון: לא להרבות בטיולים בימי החופש ואת בעקבות התאונות הקטלניות שקרו בשנים שעברו ושבהם היו מעורבים גם בני הישיבות.

הלאו השני: לא ללמוד תורת הנהגות, דבר המהווה פתיח לרכישת מכונית הגורם לחיים של מותרות, פזרנות של מכון הזמן, על תלמידי חכמים לשמש דוגמא וסמל לחיים צנועים.

שלישית: לא לטייל בשעות המאוחרות של הלילה על שפת הים, דבר שמגרה את היצר ועלול להביא לידי מעשים לא רצויים וגם מעלה השערות שונות, כי תלמידי חכמים מצווים להתרחק "מן הכיעור ומן הדומה לו".

על שלושה לאווים אלה חזר הרב שך בכנס של ראשי ישיבות שנערך בסוף השבוע בירושלים, להבדיל בין שלושת הלאווים של ראש הממשלה, הלאווים של הרב שך נתקבלו בכנס פה אחד.

המכון האודיולוגי ב"שיבא" דוחה חמישים חולים מדי יום

מאת רבקה הרניש, כתבת "דבר"

כ־50 חולים נדחים מדי יום ביומו זה כמעט שבועיים ואינם מקבלים טיפול מסודר במכון האודיולוגי במרכז הרפואי על שם "שיבא" בתל השומר. מנהל מחלקת אא"ג, אוזן הגרון פרופ' לבנמן שיגר אתמול על רקע זה מברק לשרת הבריאות, בו הוא אומר: "אינני יכול להבין מדוע אין איש מתפנה לטפל בבעיה כאובה זו".

מדובר בחולים הסובלים מליקויי שמיעה קשים, גמגום, הפרעות בדיבור, צרידות, הפרעות שפה ועוד. הטיפול בהם הוא בידי קלינאי התקשורת. קבוצת עובדים זו, שהם מומחים בתחום עיסוקם ובעלי תוארים אקדמאיים, משתכרת בבתי חולים הממשלתיים לא יותר מ־200 עד 400 ש"ח בחודש. היא פתחה לפני כשבועיים בעיצומים, במחאה על אי הגעה להסכם עמם.

העיצומים מתבטאים בשיבוש ומניעה של קבלת חולים. המכון נפתח ונסגר, בשעות לא קבועות, וסדר הטיפולים משובש. בשיחה ל"דבר" מסרו נציגי הקלינאים, שהמצב הוא בלתי נסבל, אבל "לא מדוז לאף אחד, ומי שסובל אלה הם החולים". לדבריהם, הנזק שנגרם לחולים לא ניתן לתקנה ועלול להתבטא בעתיד ביותר.

לעיצומי קלינאי התקשורת השלכות חמורות גם על עבודת מחלקת אף, אוזן וגרון. פרופ' לבנמן קבע במכתבו לשרת הבריאות, כי מחלקתו אינה יכולה לבצע את הניתוחים הנדרשים וכל עבודת המחלקה מתערערת.

מספרם של קלינאי התקשורת במערכת הממשלתית הוא כ־60 עובדים, ופרופ' לבנמן שואל מדוע מניחים לדברים לזרום בכיוון "מסוכן ומדאיג".

קרן ביטוח בהולנד תממן ריפוי בישראל

מאת דויד מושיוב, סופר "דבר" לענייני תיירות

קרן הביטוח הרפואית הגדולה ביותר בצפון הולנד החליטה לממן נסיעות למטרות ריפוי של מבוטחי הקרן לישראל ולשתי ארצות נוספות.

החלטה זו מהווה פריצת דרך בתיירות המרפא מהולנד לישראל. בהתאם להחלטה, כל מבוטח המבקש לנסוע למטרות ריפוי לישראל ישלם 250 פלורינים (כ־125 דולאר) ואילו את שאר ההוצאות תממן קרן הביטוח הרפואית.

התנגדות למינוי דרובלס לנגיד "אוצר התיישבות"

מאת יקיר צור, סופר "דבר"

מנכ"ל משרד האוצר עמנואל שרון נפגש אתמול עם נציגי המערך והליכוד במועצת "אוצר התיישבות היהודים", אברהם אגמון ודוד שטרן, בניסיון לשכנע את נציגי הליכוד במועצה לא למנות את ראש המחלקה להתיישבות מתתיהו דרובלס לתפקיד נגיד "אוצר התיישבות היהודים".

היום אמורה המועצה להתכנס בתל אביב כדי להחליט על מינויו של הנגיד. נציגי מפלגת העבודה, שהם היום מיעוט במועצה, מתנגדים למינויו של דרובלס בטענה, שיש למנות לתפקיד איש כספים ומינהל מקצועי ולא איש פוליטי חסר כישורים מתאימים, כדי שפרשת יפת לא תחזור שנית.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

משחקי בילוש

רחמים חדאד, שהתלונן על תפקודו של תת־ניצב יורם גנון ביחידה הארצית לחקירות הונאה, טען, כי על־פי המידע שבידיו, הוטמנו מיקרופונים בתוך מזגן־האוויר של אחד מניצבי משטרת ישראל, כדי שהמפכ"ל יוכל לעקוב אחר פעילותו. הוא אמר כי ראה במו עיניו מסמך של זרועות הבטחון שהטמינו את המיקרופונים אך לא ציין באיזה ניצב מדובר והאם הדבר אומת. "תעלומה", בבלאופן, נפתרה אתמול – משהוברר כי חדאד מתייחס לחשד שהוטמנו מיקרופונים במזגנו של ניצב צבי בר (בראוני). המפכ"ל לא העלה בישיבת ועדת הפנים מאתמול את שם הניצב, שפרש בינתיים מהמשטרה, אלא רק את העובדה שהדבר נבדק וכן שלא ודבר על חשד להטמנת מיקרופונים במזגן־האוויר של צבי בראוני, אלא בביתו. חוץ מזה: לא הטמינו כל מיקרופון בביתו או במזגנו.

★ ★ ★

אתמול גם נדונה בוועדת הפנים של הכנסת בעיית האונס. בעת דיון הוועדה אמר בני שליטא, כי אם תיפתח חקירה משטרתית על נסיונו של חבר הכנסת מרדכי וירשובסקי לאנוס בתודה, הדבר יופיע מיד בעמוד הראשון של כל עיתון במדינת ישראל. על כך ענה וירשובסקי: "אם זה יקרה לך – יקדישו לך מהדורה חגיגית שלמה".

נתן רועי

עדיפות שנייה

הנהלת פסטיבל הסרטים הבינלאומי שייערך השנה בחיפה הזמינה את שרת התרבות של יוון, מלינה מרקורי (בתמונה), שחקנית לשעבר, להשתתף בפסטיבל כאורחת הכבוד שלו. מקורביה של שרת התרבות הודיעו, כי תהיה מוכנה להשתתף בפסטיבל אם תינתן לה ההזדמנות לפגוש, בעת ביקורה כאן, גם את שר החוץ הישראלי, שמעון פרס. שמע על כך השבוע ראש עיריית חיפה, אריה גוראל, בעת ביקורו בקרית־חיים, והשיב כי הוא מעדיף אמנם כשר החוץ לפגוש את עמיתו שר החוץ של יוון, אולם אם ביקורה של מלינה מרקורי בחיפה תלוי במיפגש ישמח לפגוש בה.

אריאלה ראובני

רכבת לילה לקאהיר

עובדי הרכבת התחתית החדשה של קאהיר משלימים את קישוטה של תחנת "סאדאת" שבמרכז העיר בציורי קיר בסגנון הפרעונים, לקראת הפתיחה הרשמית בסוף ספטמבר. בחודשיים הקרובים יערכו המומחים הצרפתיים שתכננו את תוואי הרכבת המפקחים על ביצוע העבודה, נסיעות מבחן, כדי לצמצם במידת האפשר את התקלות הצפויות עם פתיחת הקו לקהל הרחב.

גלאט כושר

חברת הוועדה המרכזת של ההסתדרות שרה אלטמקמור, יו"ר המחלקה לדרוזים בוועה"פ, סיירה בימים אלה במפעל המתכת של "האחים קרמאני" בכפר הדרוזי הגדול ירקה שבגליל־המערבי. במפעל מועסקים כ־200 עובדים, רובם דרוזים ומוסלמים ומיעוטם יהודים, שבמסגרת שרותי הרווחה המשופרים מסופקת להם ארוחת צהריים כשרה למהדרין. באותו מעמד הוסבר לשרה אלטמקמור כי הארוחה הכשרה פותרת להנהלת המפעל לא רק בעייה של מיקצת היהודים שומרי המסורת, אלא גם – ואולי בעיקר – את בעיית האכילה של הדרוזים והמוסלמים, שלכל אחת מהעדות הללו היתרים ואיסורים משלהם, אך האוכל היהודי הכשר מתאים ומותר להם בהחלט.

פ. שמואל

סיבה לשמחה

יש לו סיבה לשמוח ליוסף בוכריס, ממושב בית הגדי. הוא קיבל לידיו את ה"פורד סיירה" הראשונה מתוך שתיים שעלו בגורל בהגרלה השנתית של הועד למען החייל.

עובדים על השלום – כ־3,000 איש, נציגי עובדים ממקומות עבודה בכל רחבי הארץ, נאספו לעצרת המונים למען השלום על הדשא של מוזיאון הארץ ברמת־אביב. המשתתפים קיבלו את החלטתו של יוזם הכנס, יו"ר האגף ההסתדרותי במפלגת העבודה גדעון בן־ישראל, לראות בעצרת את תחילתה של תנועה המונית של עובדי ישראל למען השלום. בשורה הראשונה יושבים, מימין לשמאל: גדעון בן־ישראל, עוזי ברעם, שמעון פרס, מאשה לובלסקי וברוך אסקרוב.

אור־ירח

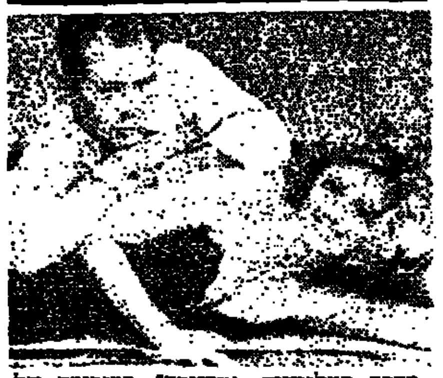

סדרת הטלוויזיה "אור־ירח", בכיכובם של סיביל שפארד (מימין) וברוס וויליס (משמאל), זכתה אתמול ב־14 פרסי "אמי" בלוס־אנג'לס. סדרת הבלש הקלילה והשנונה מופקת בידי רשת איי־בי־סי.

ביקור צבאי

בין הקהל הרב שמושכת עדותו של איוואן דמיאניוק למשפט המתנהל נגדו בבנייני האומה, היתה אמש גם קבוצה של אנשי צבא, ביניהם אלוף פיקוד דרום, האלוף יצחק מרדכי. צילום: יוסי אלוני

סוף סוף הסוף

רחבעם זאבי (גנדי) (בתמונה) יפרוש מתפקידו כמנהל מוזיאון הארץ בתל־אביב ב־1 בספטמבר השנה. ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, הודיע לו אתמול כי ממלא מקומו הזמני יהיה פנחס להב, מנהל לשכת החברות בעירייה. הפעם מבטיחים לנו שגנדי עוזב את המוזיאון באורח סופי. צ'יץ' ציין במכתבו לגנדי כי הוא מקווה שתנופת הפיתוח ב־מוזיאון תימשך גם בהיעדרו...

נתן רועי

המדור נערך בידי מיכל פלג

הועידה ה־12 של ארגון מגדלי הדרים התכנסה עם סיום העונה

ארגון מגדלי הדרים

ארגון מגדלי הדרים הינו התאגדות מקצועית של הפרדסנים בהתיישבות העובדת ומופקד על שמירת האינטרסים של המגדלים בכל הגופים המוסדיים העוסקים בענף על ידי ייצוג מתאים בכל הגופים האלה.

החלטות הועידה השתים־עשרה

(1). בשנים האחרונות אנו עדים למשבר מתמשך בענף ההדרים, כתוצאה מכך ענף זה שהיה והינו אחד הענפים התורמים ביותר לכלכלת ישראל ופירנס את בעליו בכבוד; נמצא במצוקה קשה ולפני התמוטטות. עקירת הפרדסים וניתוחם הפכו חזיון נפרץ בארץ כולה. לכן, קוראת הועידה למוסדות לאמץ ולהוציא אל הפועל את רעיון קניית הפרי במחיר מינימום מובטח, אשר יאפשר מתן תמורה לאיכות, טיב הפרי ומיפרט מניבים.

כמו־כן, יש להקים קרן משותפת למגדלים ולממשלה אשר מתפקידה יהיה להבטיח את המחיר האמור בעיתות משבר ומצוקה.

(2). נוסף על האמור לעיל מבקשת הועידה מהממשלה:

א. הקצאת משאבים לצורך חידוש פני המטע וייעול מערכת ההשקייה.

ב. הקצאת מקורות מתאימים למימון הון חוזר לעיבוד וייצור הפרי בהתאם לגודלו ולצרכיו של הענף.

ג. השתתפות וסיוע בתקציבי מחקר ופיתוח כדי לתת מענה לבעיות הזמן והשעה בענף ההדרים.

ד. תמיכה ופעילות מדינית נמרצת נוכח הצטרפותן של ספרד ופורטוגל לשוק המשותף ובכך למנוע קיפוח ואפליה של יצוא ההדרים מישראל.

(3). למערכת השיווק המאורגן יש אי שביעות רצון רבה בקרב חברי הארגון אשר:

א. דורשים מהממשלה להקים ועדה משותפת למגדלים ולממשלה שמתפקידה לבדוק את מערכות השיווק.

ב. הועידה תובעת ממערכות השיווק להסתגל לנסיבות המשתנות ולהעלות את רמת המהימנות של הארגון המשווק, תוך הגברה והרחבה של מחקרי השוק הצרכני והקמת מערכות מקצועיות להספקת מידע מודיעיני על מתחרינו.

(4). הועידה דורשת מהמערכות האורזות להמשיך ולהתמיד בתהליך הייעול, צמצום ההוצאות והתאמת מערכות הייצור לצורכי הענף ודרישות השוק.

(5). הועידה מחזקת את ידי המזכירות וקוראת לה:

א. להמשיך ולחתור לקידומו המקצועי של הפרדס.

ב. לעודד ולקדם את שינוי הרכב זני הפרדס בהתאם לדרישות השוק תוך הקפדה על איכות.

ג. להתמיד ולעשות לחידוש פני המטע תוך מתן תשובה הולמת למחלת הטריסטיזה, הזדקנות המטעים ואיכות הפרי בהתחשב בתנאי הקרקע והאקלים בארץ.

ד. לפעול במשנה מרץ לפיתוח כנות עמידות למחלות ולמליחות־יתר של מי ההשקיה.

ה. לפעול להתאמת מיכון מתקדם לפרדס העתידי.

ו. להמשיך במאמצי התייעלות בפרדס תוך מתן תשובות לבעיות העלאת התנובה והארכת העונה.

ז. לשים דגש מיוחד במחקר למציאת אבות טיפוס של פרדס העתיד תוך שימת דגש על כניסה מהירה לניבה והגברת הפוריות כדי לאפשר רווחיות נאותה בתנאי שוק משתנים.

ח. להתמיד בחיפוש פתרונות להדברה משולבת במזיקים.

ט. לעשות לאינטנסיפיקציה של הפרדס כדי לתת מענה למגבלות המים, הקרקע והעבודה.

י. לעודד ולקדם את המחקרים בתחום העיבוד התעשייתי בשיתוף עם תעשיית מוצרי פרי הדר כדי להעלות את רמת התחרות של המוצר המשווק.

יא. לחתור למציאת נוסחה אשר תאפשר אחידות, פישוט והקרסה של החשבון למגדל.

יב. לעשות להקטנת הוצאות הייצור תוך הקפדה על שימוש נבון בתשומות ולהתמיד במאבק להוזלת עלויות.

(6). א. הועידה תומכת בשמירת היקף הייצור הקיים ומתנגדת להקטנה מכוונת של ייצור ההדרים.

ב. יש לגבש תכנית ארצית לשיקום הענף תוך חיסול פרדסים שוליים בעלי פוטנציאל תנובה נמוך.

ג. הועידה רואה בזנים המסורתיים את אחד המרכיבים העיקריים של הפרדס גם בעתיד, אך יחד עם זאת מעודדת פיתוח זנים חדשים שיהוו נדבך חשוב בעתיד.

ד. ייעשה נסיון בהיקף מוגבל לגידול פרדס לתעשייה לצורך לימוד וניסות.

(7). הועידה דורשת לקחת חלק בהקמת מינהלת הדרכה אשר תתבסס ב:

א. פעילות משותפת במסגרת המרכז החקלאי ושה"מ.

ב. הקמת ועדות אזוריות ושיתופן בקבלת החלטות.

(8). הועידה דורשת חיזוק פעילות הנהלת הענף תוך מעורבות דומיננטית של נציגי המגדלים.

(9). שוק מקומי למאכל. הועידה קוראת לחיזוק השיווק המאורגן, השתתתו על בסיס דרישות השוק תוך הגברה וייעול הפיקוח. בנוסף לכך דורשת הועידה מהממונים על הענף לעשות להעברת הכספים בגין מכירות זני השוק המקומי מסוכנות שה"ם ישירות לקבלנים.

הועידה מחזקת את ידי מועצת השיווק ומברכת אותה על החלטה לבנות בפתח תקוה קטיף על סבך תוצאות השיווק בפועל ליצוא ולשוק המקומי.

(10). קטיף. הועידה קוראת למגדלים לשוב לעקרונות הבסיסיים שהנחו אותנו בעבר, והיינו:

– לעבודה עצמית בפרדס.

– לקטיף הפרי ולמעט אשכוליות לסוגיהן.

– לחיזוק ההתארגנות הארצית והאזורית לשמירה על איכות הקטיף והזירה.

(11). א. יכונס מושב שני של ועידה זו תוך שנה על מנת לבדוק ביצוע ההחלטות ולקבוע תקנון לארגון.

ב. על מזכירות הארגון לכנס לכל הפחות אחת לחצי שנה את מועצת הארגון.

(12). הועידה דורשת שהרכב מועצת השיווק יכלול לפחות 50% נציגי חקלאים.

(13). ארגון מגדלי הדרים – כענף מרכזי בחקלאות – דורש מהממשלה לממש את החלטתה ולבצע את מסקנות ועדת רביד לשיקום המשק המשפחתי.

לסיכום:

– לאלה העוסקים במחקר ובהדרכה

– לאלה המסייעים בגידול ובעיבוד

– לאלה המטפלים בפרי ובאריזתו

– לאלה העושים לשיווקו בחו"ל ובארץ

– לבסוף, לאלה הקשורים בענף ההדרים – אם במישרין ואם בעקיפין – מבקשת הועידה להודות מקרב לב ומאחלת לכולם המשך עבודה משותפת ופוריה לרווחת המגדל ולטובת הענף, המשק והמדינה.

הועידה הי"ב של אירגון מגדלי הדרים

לידידנו ארגון מגדלי הדרים

בתקוה לעונת הדרים טובת במאמץ משותף

הספציה להדרים
התאחדות האיכרים בישראל

לארגון מגדלי הדרים

עם סיום ועידתכם ה־12
איחולינו
להמשך שיתוף פעולה פורה

למושב
מרכז תובלה למושבים
• מרחבי – תובלה למושבים
• למושב – אזור גת
• נהגי למושב – תל אביב
• למושב הצפון
• מובילי הענק

מועצת הפירות

מברכת
את **ארגון מגדלי הדרים**
עם סיום הועידה ה־12
להמשך פיתוח, טיפוח וקידום ענף ההדרים בארצנו.

לארגון מגדלי הדרים

שלוחות
מיטב הברכות
להמשך פיתוח
וקידום הענף

מוצרי סייף פק בע"מ
יצרני דונג זוודר
לדינוג פירות וירקות
טל' 052-444402, 052-23817

המרכז החקלאי

מברך את
ארגון מגדלי הדרים
להמשך טיפוח
ופיתוח הענף
למען החקלאי והמדינה

לארגון מגדלי הדרים

עם סיום ועידתכם
שאו ברכות נאמנות
עלו והצליחו!!

ארגון נהגי תל מונד בע"מ

לארגון מגדלי הדרים

עם סיום ועידתכם
שאו ברכותינו
להמשך פיתוח וטיפוח
ענף ההדרים בישראל

המועצה לשיווק פרי הדר

לארגון מגדלי הדרים

שלוחות מיטב ברכותינו
להמשך פיתוח וקידום הענף

נתיבי הנגב בע"מ
חדד רחמים – מנהל האגודה
אזור התעשיה נתיבות
טל' 057-942306

לארגון מגדלי הדרים

שאו ברכות
להמשך פעלכם למען ענף ההדרים

מרץ השרון
ארגון נהגי כפר סבא
טל' 052-448184, 052-448546

לארגון מגדלי הדרים

איחולינו
להמשך פיתוח וקידום
ענף ההדרים

סע"שא בע"מ

300 מיליון דולר נשחקו לחקלאות

יו"ר המועצה לשיווק פרי הדר, ראובן איילנד, טוען כי המדיניות הכלכלית גרמה ל"גזל לאור היום" של החקלאים

ציבור החקלאים בישראל הפסיד בשלוש השנים האחרונות למעלה מ־300 מיליון דולר. זו בעצם "סובסידיה שלילית" או "גזל לאור היום" שנגרם לחקלאים על־ידי התוכנית הכלכלית של הממשלה – כך אמר בסוף השבוע החולף ראובן איילנד, יו"ר המועצה לשיווק פרי הדר בישראל, המכהן גם כיו"ר חברת אגרקסקו לייצוא חקלאי.

הוא ציין, כי ב־3 העונות האחרונות הפסיד ענף הפרדסנות בלבד 127 מיליון דולר, שהם שווי־ערך בדולרים ל־1/3 מכמות פרי ההדר שנשלחה בשנה האחרונה לחו"ל. איילנד ציין, כי מאוקטובר 1984 עד אפריל 1987 עלה המדד פי 5.6 בעוד ששער הדולר עלה רק פי 3.9. הפיגור המחושב הכולל בין שני המדדים היה 31.3% וסכום ההפסד המצטבר בגין פיגור זה הגיע ל־87 מיליון דולר (מהם רק בעונה האחרונה 53 מיליון דולר). הוצאות העיבוד של 340,000 דונם פרדס מגיע ל־75 מיליון דולר, מהם מומנו על ידי בנק ישראל, בריבית מתקבלת על הדעת 27 מיליון דולר. עוד סכום של 48 מיליון דולר באו מאשראי בנקאי בריבית מטורפת. עודף הריבית מעל לרמה מקובלת מגיע ל־40 מיליון דולר ב־3 שנים בחישוב זהיר. יו"ר המועצה לשיווק פרי הדר טוען כי בענפי ייצוא אחרים המטופלים על־ידי חברת אגרקסקו, מועצת הכותנה ואחרים, הסכום הזה יותר מכפול וכך יוצא שהפסדי החקלאים המייצאים ב־3 העונות האחרונות הגיע ל־300 מיליון דולר.

איילנד אמר, כי קשה להעלות על הדעת כיצד מדיניות כלכלית של ממשלה אינה מתחשבת בהפסד כספי כה גדול. לא מתקבל על הדעת, כי עצירת האינפלציה והרגיעה במשק ייעשו קודם כל על גבו של החקלאי המייצא. מצבה של התעשיה בארץ שונה כנראה כי לרשותה עומד שוק מקומי היכול לפצות אותה, הערך המוסף שלה נמוך יותר ולכן הפסדיה בגלל הקפאת שער הדולר קטן יותר, ואילו המחזוריות של המכירות מול עליות הייצור מהירה יותר מאשר בחקלאות.

ראובן איילנד אמר, כי בו בזמן שנציגי החקלאים יורדים על ברכיהם ומתחננים בפני חברי ועדת הכספים של הכנסת, תרומתם למשק הלאומי היא הרבה יותר גדולה מאשר משקלם באוכלוסיה, שלא לדבר שהם מגשימים הלכה למעשה את המדיניות הכלכלית של כל ממשלה שמטרתה להגיע לעצמאות כלכלית. זו לא תושג ע"י דיכוי הסקטור היצרני וציבור העובדים בשרותים אלא רק על ידי ייצור ויצוא הולך וגדל ויצירת תנאים כלכליים שאם לא מעודדים לפחות לא "גוזלים" את היצואן החקלאי.

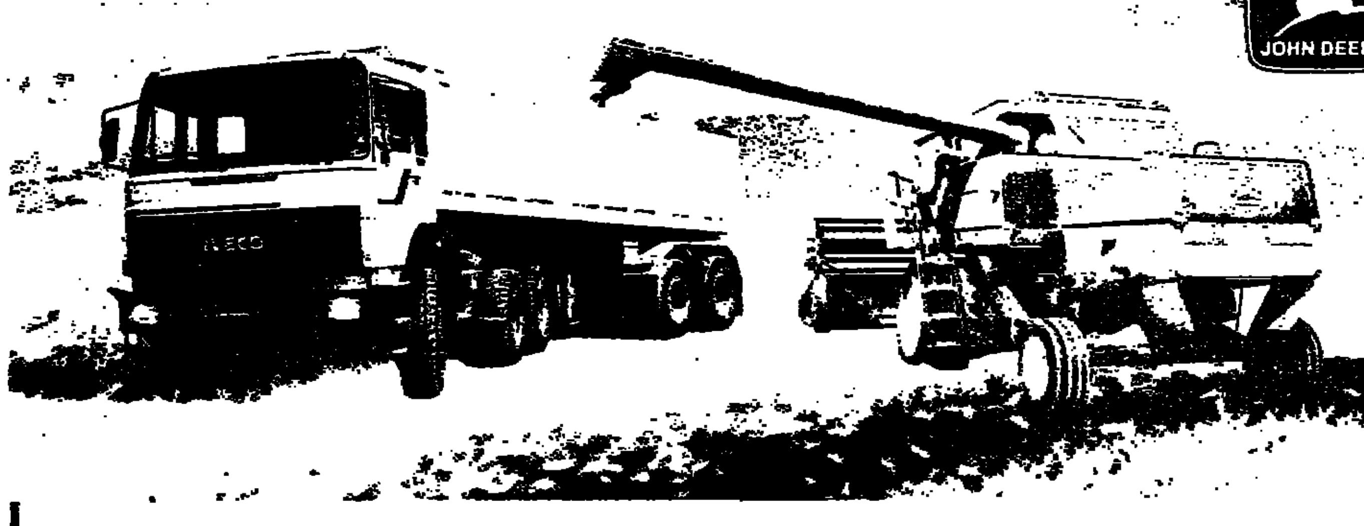

ליוגבי ישראל
ברכות לסיום קציר תבואות החורף
מספקי ציוד ג'ון דיר ומשאיות איווקו

המשביר המרכזי
האגף למכונות וציוד
ת"א, דרך השלום 12 טל. 03-335131
ת"א, יגאל אלון 76 טל. 03-389333
חיפה טל. 04-562161

מכתב לעורך

בחוברת החקלאות של "דבר", יוני 1987 הופיעה כתבה שלך על חומר־הפלא בשם וג'יפז. התעניינתי אם החומר הזה קיבל אישור הפצה של האגף להגנת הצומח ונאמר לי שלא. אני כחקלאי יודע שלא רצוי להשתמש בתכשירים כימיים ללא אישור כזה ובוודאי גם אתה יודע. בפירסומים של מפיץ החומר קראתי כי כמות של שלושה סמ"ק לדונם, מעלה את היבולים, מגדילה פירות וירקות, מפתחת מערכת שורשים, משפרת מראה הצמחים וגם מדבירה מחלות־קרקע. נאמר שהחומר מקורו בתאילנד, שאינה נחשבת "מעצמה חקלאית". איך ייתכן שיש דבר כל־כך טוב והם בעצמם מפגרים? אבל, גם איך ייתכן שחומר מסויים ימלא פונקציה של שיפור בהזנה ושיפור בדרכי קליטה וניצול חומרי־מזון, וגם יפעל נגד מחלות־קרקע, אשר כידוע, יכולות להיות מעולם החיידקים, בקטריות, פטריות ועוד. לצערי, דוגמאות שהבאת מפי חקלאים מרוצים, אינן משכנעות ביותר. איך אפשר לסמוך על כך, אם לא נעשתה השוואה מוסמכת, או מבוקרת, אלא פשוט החקלאי מרוצה מעצמו?

לי, כחקלאי ותיק, נראה העניין כולו כדבר לא ישר, מה עוד, שהנוזל הזה נמכר ביוקר. אגב, ידוע לי, כי שני מדריכי ירקות בלשכת עכו ערכו ניסוי השוואתי עם החומר הזה במספר רב של סוגי ירקות והתוצאה היתה אפס. אמנם, זה גם לא הזיק. על כן, נראה לי, שלמרות היותך כתב חקלאי ותיק, אתה פשוט הולכת שולל, וזה חבל.

בברכה,
יעקב בר־מאיר
קיבוץ מצובה

להלן תשובת מפיץ החומר, מר שאול סלע.

אני ככתב, ראיתי בסיפורו של האיש דבר מעניין ומיוחד לקורא החקלאי. הינחתי כמוך, ששום חקלאי נבון לא יראה בכתבה זו "תורה מסיני", בפרט, "כשהנוזל הזה נמכר במחיר יקר" (כדבריך). אגב, זאת אמרתי גם בטלפון לחקלאי ממושב חצבה שהתעניין בחומר שבמאמר ורצה לבחון אותו במשקו. התגובות להן זכה המאמר מעידות כי היה לו מקום.

א. סרוסי

תגובה לתגובה של יעקב בר־מאיר מקיבוץ מצובה

וג'יפז – נוזל דישון מיוחד הוא חומר עשוי מתמציות צמחים כדשן הניתן לצמחים, וכמו כל דשן אחר איננו זקוק לאישור, (והגדרתו כדשן נעשתה ע"י משרד החקלאות – האגף להגנת הצומח), כמו כן 3cc לדונם כחומר מרוכז מאד זוהי כמות גדולה. תאילנד איננה ארץ מפגרת ולא יפה להשתחצן. ה"וג'יפז" בנוי על תורת הויטמינים והבריאות וגורם למערכת שורשים חזקה ומפותחת ומשם כבר באים יתר הדברים הטובים. כלומר, הצמחים בריאים ויפים והיבולים בהתאם. לאייזיק סרוסי ניתנו נתונים רבים ואין מקום במסגרת כתבה להשתמש בכולם. אלפים רבים של דונמים מטופלים בוג'יפז בכל חלקי הארץ והמשותף לכולם – בין עם נסיון ובין בלעדיו – שהצמחים היו והינם בריאים, יפים, הניבו תוצרת משובחת ובכמויות מעל ומעבר למקובל, כמפורש יבולי שיא והמחירים שקיבלו החקלאים, בהתאם. "יושר והגינות" – את הצמחים אי אפשר לרמות. אגב, המחיר לעונה כ־15 ש"ח ועד 20 ש"ח לדונם בלבד.

לדבריך, מדריכי עכו ביצעו נסיון מסודר בוג'יפז, אם כן, כבודם של מדריכי עכו, מונח במקומו, מכיוון שלא קיבלו מאיתנו חומר לא בכתב ולא בע"פ ובכלל יתכן שביצעו נסיון בחומר אחר. איננו יכולים להתייחס לכך. לחקלאים שעדיין לא השתמשו בחומר, חבל... אני חושב שנתינת ציונים של הולכת שולל בלי בדיקה יסודית היא לא יפה, מהווה פגם אסתטי ומעידה יותר על המבקר, מאשר על החומר. לסיום, אין לנו ויכוח עם אף אחד ואנו מעבירים את האתגר לכל החקלאים: **לכו לשאול את הצמחים, הם יודעים מה טוב עבורם.**

וג'יפז – נוזל דישון מיוחד
שאול סלע – מדריך
יולי 87'

פוליאון ברקאי יצרני פוליאתילן לאריזה חקלאית ותעשיה

בשנת 1972 החל לפעול בקיבוץ ברקאי מפעל פוליאון לייצור פוליאתילן לחקלאות ותעשיה.

הצוות המייסד מנה 6 חברים. כיום עובדים במפעל למעלה מ־60 חברי קיבוץ במחלקות השונות.

יצור יריעות פוליאתילן... [illegible]

היצור לתעשיה הגיע היום ל־60% מהיקף היצור.

מוצרי פוליאון מבוססים על עיקרון יצור בתהליך האקסטרוזיה.

[illegible]

לפוליאתילן או מעובדים שונים הנעשים על היריעות בתהליך משני.

מוצרי פוליאון בתחום החקלאי:
יריעות לחיפוי קרקע.
יריעות למנהרות נמוכות [illegible]

שתילים
גפן, אפרסק, אגס, תפוח, מישמש, שזיף, זית, נודנדן, סובטרופים, הדרים ושאר סוגי השתילים
דוויאן כפר סבא, הגליל 68
טל. 052-32234, 916043
052-917325, 20166

הודעה לחקלאים
"וג'יפז" – נוזל דישון מיוחד

המהפכה הירוקה
הצטרף להצלחה

וג'יפז הוא נוזל ביולוגי המספק לצמחים ולקרקע את המרכיבים הדרושים לפעילות. הקרקע והצמח מפיקים תועלת בדרכים שונות: הצמח – יהפך לבריא יותר, הקרקע תצטיין בפעילות מיקרו־אורגאנית גבוהה וכך תגדיל את המיחזור של חומרים עודפים ותהפוך אותם למרכיבים תזונתיים זמינים.
שימוש נאות בחומר זה מבטיח עמידות טובה יותר מול מחלות צמחים ותנובה מפתיעה של השדות והמטעים, תוצאות טובות שהוכחו באלפי דונם.
תגובת **הוג'יפז** על הצמחים מורגשת לאורך כל תקופת הגידול. הצמח גדל **בריא ויפה.**
כמות **הוג'יפז** הדרושה לדונם הינה **3 CC לדונם בלבד**, וזאת בטיפטוף או בריסוס, כל 14 ימים. במקרה של ריסוס יש לערבב 3 CC ב־20 ליטר מים לפחות.

חשוב!
אין **הוג'יפז** מכיל כל חומר רעיל או מזיק לאדם ו/או לבעלי חיים. הוא עשוי מחומרים ביולוגיים בלבד.

יתרונות הוג'יפז
א. עוזר לצמחים לספוג חומרי דישון מהאדמה בדרך יעילה. גורם לזירוז פיתוח מערכת שורשים גדולה וחזקה.
ב. משפיע על תהליך הפוטוסינטזה.
ג. מקטין את הבעיות הנוצרות כתוצאה מחוסר יסודות קורט.
ד. מגדיל את הגודל והמשקל של הפירות. הפרי יהיה מוצק, צבע יפה וחיי מדף משופרים.
ה. הפרחים בשדה ובגינה יקבלו חוזק וצבע מיוחד, ויצטיינו בפריחה לאורך זמן.
ו. טריסטזה: מקטין בצורה משמעותית מאוד את הפגיעות של עצי ההדר למחלה זאת.

חשוב!
יש להקפיד על המינון ואין צורך להשתמש בהורמונים כלשהם. **מנסיון בארץ**, התגובה דרך הטיפטוף או המתזים הינה הטובה ביותר. יחד עם כך טוב לרסס לפעמים בוג'יפז (ניתן לערבב עם חומרי ריסוס אחרים).

אין צמח שלא מגיב לוג'יפז.
גידולים שטופלו בארץ עד היום ונתנו יבולי שיא: **מלפפון, מלון, פלפל, תפוחי אדמה, עגבניות, ששק, אפרסק, שמוטי, חסה, צנון, מנגו, גפן, גזר, שזיף, תות שדה, צפורן, ליליות, חיטה, שעועית, שום, ארטישוק, דשא, כותנה, בוטנים, אפרסמון, אבוקדו, פומלות ועוד... – עדיין לא מאוחר להשתמש – וג'יפז להשבחת הגידול.**

את הוג'יפז ניתן להשיג במקומות הבאים:
וג'יפז – מרכז ארצי, הדרכה ושיווק
רח' זלמן שניאור 3 רמת השרון טל. 03-498406, 03-493784

ברשת חנויות "עזרא"	ר.ד.י. בית עוזיאל – 08-246486	קריצמן דני (בית הלוי) 053-688030
ברשת חנויות "עמיר"	יואב בשארי (אביאל) 06-389520	צומת קדימה 053-699702
ברשת חנויות "רמות"	אבנר ברטל (מזור) 03-9326444	אברום יפה (דקל) 057-82953
[illegible] שירותי השקיה	נחמיאס (כפר ביאליק) 04-722546	

וג'יפז
נוזל דישון מיוחד

וג'יפז – את המהפכה הזאת כבר אי אפשר לעצור!

משאבות לכל המטרות

מאמתי
יבואנים וספקי משאבות לתעשיה חקלאות ובניה
תל אביב, דרך יפו ת"א 8 טל. 824752, (03)823247

GRUNDFOS

משאבות אנכיות רב דרגתיות שקטות להתקנה לבתים רבי קומות ומלונות, לדודי קיטור
משאבות ומתקנים להגברת לחץ.
משאבות סחרור למים חמים, הסקה ומערכות סולריות
משאבות צנטריפוגליות ולניקה עצמית מ־"6–"1
משאבה להגברת לחץ וגם להפעלה ע"י PTO
EMU
משאבות טבולות לניקוז מים וביוב גולמי.
ברשותנו מבחר נוסף של משאבות למים, סולר, סלק, שמנים וכימיקלים.
יעוץ • חלקי חילוף • שרות

ברזים כדוריים

הכתובת שלך לאביזרי צנרת

לבניה, חקלאות ותעשיה
• מעבר מלא - מידות "3-"1/4
• לחץ עד 64 BAR
• אטמים מטפלון -40°c + 200°c
• הברגות תיקניות B.S.P.T.

פלג תעשיות בע"מ
בני־ברק, ז'בוטינסקי 7, טל' 03-789192 (מאחורי מכון מור)
מרכז השיווק: ת"א, ת"ד 1274 מס' 8, טל' 382076

פרסום לאור

צוות שרות שדה

מבדכים את
צוות הכותנה של קיבוץ ניר עוז
על זכייתם בפרס סם המבורג.
בברכה ליבולים גבוהים והמשך שיתוף פעולה פורה

מכרז מס' 1
עמותת מוזיאון כפר־תבור
מזמינה בזאת הצעות להפקת סרטון וידאו באורך של כ־20 דקות בנושא: "תולדות התישבות בכפר־תבור".
הצעות יש להגיש במשרד המוזיאון עד לתאריך 1/9/87 שעה 12:00.
אין העמותה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת. פרטים נוספים ניתן לקבל במשרד המוזיאון.
מיכה גולדמן
יו"ר העמותה

מכרז מס' 2
עמותת מוזיאון כפר־תבור
מזמינה בזאת הצעות לבנית דגם הכפר בראשיתו בשטח כולל של 3×2 מטר.
הצעות יש להגיש במשרד המוזיאון עד לתאריך 1/9/87 שעה 12:00.
אין העמותה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת. פרטים נוספים ניתן לקבל במשרד המוזיאון.
מיכה גולדמן
יו"ר העמותה

מכרז מס' 3
עמותת מוזיאון כפר־תבור
מזמינה בזאת הצעות לעיצוב דמויות בגודל טבעי עם ביגוד, שיוצבו בתוך מבנה ודמויות עמידות לכל מזג־אויר, שיוצבו מחוץ למבנה.
הצעות יש להגיש במשרד המוזיאון עד תאריך 1/9/87 שעה 12:00.
אין העמותה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה אחרת. פרטים נוספים ניתן לקבל במשרד המוזיאון.
מיכה גולדמן
יו"ר העמותה

מכרז מס' 4
עמותת מוזיאון כפר־תבור
מזמינה בזאת הצעות להשכרת והפעלת מבנה למזנון בתוך המוזיאון הפתוח.
תאריך ההפעלה ייקבע עם השלמת המוזיאון והפעלתו. הצעות יש להגיש במשרד המוזיאון עד לתאריך 1/9/87 שעה 12:00. אין העמותה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה אחרת. פרטים נוספים ניתן לקבל במשרד המוזיאון.
מיכה גולדמן
יו"ר העמותה

מנת דם חיים לאדם
זכרו תרומת דם אחת מקנה ביטוח דם מגן לך ולמשפחתך.
[illegible] מגן דוד אדום [illegible]

هكذا من الاصل

מגדלים שלא יעמדו בחוזי ההספקה ליצוא – ייענשו

השנה שיווקה „אגרקסקו" לחו"ל 1800 טונות עגבניות חממה בלבד, לעומת תיכנון של כארבעת אלפים טונות. הסיבה העיקרית לפער זה, מסביר איש החברה, היא המחירים בשוק המקומי שפיתו את המגדלים שלא לשלוח תוצרתם ליצוא. בעקבות תופעה זו, שהתגלתה גם בכמה סוגי פירות, החליטה „אגרקסקו" לשנות את חוזי ההתקשרות עם מגדלי הירקות, כך שלא ישתלם להם להעדיף את השוק המקומי על היצוא.

כפי שהסביר מנהל אגף הירקות ב„אגרקסקו" **עמיר גבע** ייחתמו בשלב ראשון חוזים אישיים עם כל מגדל, במקום החוזים עם האגודות. בחוזים החדשים ייכללו הגדרות ברורות באשר למחירים, כמויות ומועדי הספקה והם יחייבו את שני הצדדים, כולל עונשים על אי־עמידה בהתחייבויות. „אגרקסקו" מצידה, תתחייב לקליטת התוצרת ותשלום מחיר מובטח, גם כאשר תתקשה למוכרה. אם המגדל לא יספק את התוצרת על פי החוזה, הוא עלול אף לעמוד בפני בית־משפט.

אגף הירקות יפעיל כבר בעונת היצוא הבאה [illegible] אשר תשקלל את אמינות המגדל על מרכיביה (כמות ואיכות) וזה שיקבע בסופו של דבר את גודל המיכסה לעונה הקרובה. כלומר, מגדל אשר בעונת 87/1986 עמד בהתחייבויות במסגרת החוזה, רשאי לצפות לחוזה טוב יותר מעמיתו שלא עמד בהתחייבות. הדבר יבוא לביטוי, לעיתים בכמות שיותר לו לגדל ובכל מקרה בנפח האשראי.

במקרים מסויימים אף בהבטחת המחיר מראש. בגידולים העיליים, למשל, לפי מקדם חישוב כמויות ואיכויות ברור כבר כי בעונה הבאה ייפלטו אל מחוץ למערכת כ־100 מגדלים ובמיכסה שתתפנה כתוצאה מכך, תופנה למגדלים אחרים שיעמדו באמות המידה.

באשר לעגבניות־חממה, יהיו שני סוגי חוזים: למגדלים שלא עמדו בתנאי החוזה יוצע לשנה הבאה חוזה ללא מחיר מובטח ולמגדלים שעמדו בהתחייבויותיהם יוצע מחיר ממוצע של כאלף דולר לטונה. (בעונה שחלפה השיגו 1200–1300 דולר־טונה). מגדלי חצילים, מלונים ופלפל, שהעדיפו בחורף ובאביב האחרון להפנות תוצרתם לשוק המקומי ולא סיפקום ליצוא כמוסכם עמם, לפחות 50 אחוז מהם ימצאו עצמם בעונה הבאה ללא חוזה עם „אגרקסקו". הם יוכלו להמשיך ולייצא באמצעות עסקות קניה ללא חוזים וללא התחייבות מצד „אגרקסקו" לקליטת התוצרת. שיטה זו מחייבת, כמובן, את „אגרקסקו" והמגדלים כאחד לקיים במהלך עונת השיווק מערכת קשרים שתאפשר למגדל קבלת מידע שבועי בדבר [illegible] והמחירים [illegible].

מנהל אגף הירקות ב„אגרקסקו" הביע תקווה כי התוכנית החדשה תביא שינוי מהותי בדרך החשיבה של מגדל הירקות. פרט לשאיפה המובנת מעצמה לקבל את המחיר המיידי הגבוה ביותר, הוא גם יבין כי הוא בונה לעצמו מיכסות יצוא במסגרת מערך היצוא בעתיד.

מחודש לחודש בחקלאות

מאת איזיק סדומי

רפתות בהולנד נהנות מזירמת פרים ישראליים

„עוד השנה תוכל לקבל עגלות מפרים ישראליים, ב־1989 תוכל כבר לחלוב מבכירות שתנובתן למעלה משמונת אלפים ק"ג חלב בשנה, עם מורישי החלב הטובים בעולם".

זהו נוסח המודעה שמפרסם היבואן ההולנדי של זירמת הפרים הישראליים לרפת החלב – על כך מוסר ירחון השירותים הווטרינריים הישראליים. השוק ההולנדי נפתח לזירמת הפרים הישראליים בעקבות ההסכם הווטרינרי בין שתי הארצות ולאחר שהתוצרת הישראלית עברה תהליך התאזרחות. בשלב ראשון שונו השמות העבריים, כדי שיהיו קלים להיגוי, גם בשפת ארץ השפלה והזירמה הישראלית נמכרת תוך השוואת רמת הפרים למתחרים האמריקאים – בהדגשת היתרון הישראלי בהורשת ייצור חלב ושומן. מציינים כי ההמלטה של „עגלים ישראליים" קלה יותר. כמו כן נמסר בהולנד כי הטיפול באחוז החלבון מצא בישראל בשלבים ראשונים בלבד. מנת זירמה אחת של הפר גיוס (בהולנדית קיוס) נמכרת ב־150 פלורינים, לפני מע"מ (80 דולר). המכון הווטרינרי הישראלי מפעיל גם השנה את מערך הבדיקות המיוחדות והמורכבות, שנועדו להבטיח את נקיון הזירמה המיוצאת מכל גורמי מחלה. המערך פותח בעקבות מחקר שנמשך למעלה מעשרים שנה.

63.3 מיליון דולר – יצוא 1986

לפי סיכומי המחלקה לפיקוח וטרינרי על יבוא ויצוא הגיע ס"ה ערך המוצרים שיצאו מישראל ב־1986 בפיקוח ותיעוד וטרינרי המעיד על מקורם ל־63.3 מיליון דולר, כאשר הבדיקות בוצעו לעמידותם בתנאי ארצות היעד. היצוא כלל בשר־עופות ומוצריהם (כ־51.2 מיליון דולר); ביצים ומוצריהם (כ־3 מיליון דולר); דגים ומוצריהם (1.7 מיליון דולר, בעלי־חיים וזירמתם (כ־800 אלף דולר) ותוצרת חקלאית אחרת. יש לציין כי כמה מוצרים לא ניתנו ליצוא, מחמת אירוע מחלת הפה והטלפיים באזורי הצבאים בצפון־הארץ. האסיפה הכללית הדו־שנתית של התאחדות מגדלי הבקר בישראל ושל „החקלאית" – האגודה לביטוח ושירותים וטרינריים למקנה בישראל – תבעה משר החקלאות לפעול לצימצום משמעותי של עדרי הצבאים בארץ והגבלתם באזורים מוגדרים ומבוקרים.

משרד החקלאות האמריקאי מחמיר בביקורת

לפני כחודשיים ביקר בארץ נציג משרד החקלאות האמריקאי **ד"ר ר. פלאוהרטי**, לשם ביצוע ביקורת תקופתית במשחטות ובמפעלים לעיבוד בשר־עוף, המאושרים ליצוא לארה"ב. אחת הדרישות המחמירות של משרד החקלאות האמריקאי היא לבדיקת המוצרים על ידי שאריות ביולוגיות שונות, כגון תרופות וכימיקלים. הדרישה היא כי מעבדה מרכזית של משרד החקלאות תפקח על התקנים ועל הרמה של המעבדות המבצעות את הבדיקות, לרבות שיטות הבדיקה, איכות כוח־האדם וסטנדרטיזציה.

אם תרצה ישראל להמשיך ולייצא מוצרים אלה יצטרך המכון הווטרינרי להיערך בהתאם. האמריקאים יבואו לביקורת, לפחות, פעמיים בשנה ולביקורים הבא יש לצפות לקראת סוף השנה. מן הראוי להדגיש כי כמה ארצות אירופיות נפסלו לאחרונה כיצואנים ע"י המבקרים האמריקאים.

יצוא הפרחים – ירידה של 4 אחוזים בכמות, עליה 13 אחוז בפדיון

עונת יצוא הפרחים הסתיימה בשיווק 262 מיליון פרחים, בתמורה של 38.5 מיליון דולר פר"ב, המהווים עליה של 13 אחוז בפדיון מול ירידה של ארבעה אחוזים בכמויות.

בעלון „החקלאי המייצא" של „אגרקסקו" מהחודש שעבר נמסרו עוד [illegible] „כרמל" כדלהלן:

ורדים – השנה שווקה כמות זהה לאשתקד – 66 מיליון פרחים, במחיר מצטבר של 20.9 סנט לפרח, המהווים תוספת 3.7 סנט לפרח או עליה ב־21 אחוז על מחיר העונה הקודמת. גידול זה נובע ברובו מהפריצה לשוק הסקנדינבי, הן בגידול הכמויות שנמכרו שם והן בעליית המחירים. הישג זה הושג הודות להקפדה הרבה של המגדלים על איכות הוורד והעבודה המסורה של מכוני המיון והאגידה שבבתי־האריזה. המאמץ המשותף, הוא שהביא את הוורדים לשוק ברמת האיכות הגבוהה הנדרשת.

צפורן ננסית – פרח זה נאלץ להתמודד בשוק תחרותי יותר, לאחר [illegible] מספרי [illegible] גדולות ממנו. כושר ההתמודדות שלנו נמדד ביכולתנו לספק לשווקים צפורן באיכות ומגוון צבעים.

ואכן, התוצאה המצטברת לפרח־צפורן – 9.8 סנט פר"ב – נבעה מהשיפור שחל העונה בסל הזנים והצבעים שסופקו ע"י המגדלים.

גיפסנית – לאורך כל העונה בלט מחסור מעל ל־20 אחוז, בהשוואה לאשתקד. במהלך העונה שונתה שיטת האגידה ל־5 פרחים והתגובה הייתה חיובית.

גרברה – מאמץ רב הושקע ע"י ועדת הגרברה בתיאום עם אנשי ההדרכה והמשווקים, במגמה לתכנן את סל הזנים והצבעים לקראת העונה הבאה. כמות פרחי הגרברה ששווקה זהה לאשתקד.

בשוקי הפרחים נמשך תהליך השחיקה של הדולר, לעומת המטבעות האירופיים, בשיעור ממוצע של כ־17 אחוז. כלומר, על סכום כסף מסויים במטבעות אירופיים קיבלנו יותר דולרים. אך הדבר הביא גם במקביל הגברת ההתחרות עם יצואני פרחים אחרים, ביניהם מקניה ומרכז אמריקה, וגם יצרנים מקומיים באירופה הצטרפו להתחרות.

„לשחרר את ההתיישבות מנטל הריבית הרצחנית"...

מתי ראינו אי־פעם את מזכיר ההסתדרות וראשי האיגוד המקצועי – ישראל קיסר, חיים הברפלד, גדעון בן־ישראל ואחרים – בכנס חירום של מתיישבים חקלאים, חברי ההסתדרות? מתי ראינו בשנים האחרונות חברי מושבים וקיבוצים מכל הזרמים והתנועות מקימים מטה מאבק משותף עם ההסתדרות על עתידם וקיומם? אם תרצו היה בעצם העובדה הזו משהו מרענן ומבטיח, כי יש סיכוי למאבק זה, אפילו החל, לדעת רבים קצת במאוחר.

„רמת השכר בישראל היא כשליש מהמקובל בארה"ב ובאירופה והריבית אצלנו קרובה לפי עשרה מאשר אצלם. ברור, איפוא, כי לא השכר אלא הריבית הכבדה, היא המסכנת את המשק" – אומרת הכלכלנית **אסתר אלכסנדר**, בראיון בעתון „קיבוץ". בהמשך, היא מסבירה, כי השכר הריאלי בממוצע לשכיר ירד ב־1985 בתשעה אחוזים וגם עתה הוא נמוך עדיין בארבעה אחוזים מרמתו בראשית אותה שנה, לפני הנהגת התוכנית הכלכלית החדשה של ממשלת האחדות הלאומית. בשל השינויים שחלו בהסדרי היוקר והסכמי השכר ביולי אותה שנה, נשארו סכומי כסף גדולים בידי המעביד או הממשלה, או שעברו למקבלי הריבית, קרי – הבנקים. מקריאת הנתונים ברור לחלוטין, ששחיקת השכר ונטילת הפירות מהיצרנים (כולל המושבים והקיבוצים), לא שרתה את הורדת המחירים, כי כולה הלכה לתשלומי ריבית. והרי הריבית עצמה היא חלק מעלות הייצור. כמיליארד וחצי דולרים החליפו ידיים: פחות לעובדים וליצרנים, יותר לבנקים. הירידה בשכר לא הורידה עלויות, אלא רק שינתה את חלוקת התשומות". לנוכח נתונים כאלה כבר ברור כיצד בשלה סוף־סוף ההכרה כי המצוקה הכלכלית בהתיישבות, ההתנכלות לקופת־חולים ולמפעלי חברת־העובדים והדיונים על רמת השכר, הם חזית אחת שללא כוחות מאוחדים אי־אפשר לנצח בה. המהפך הפוליטי במאי 1977 והמהפך הכלכלי באוקטובר אותה שנה, שהתיימר להפוך את ישראל לשוויצריה של המזרח התיכון והביא אותנו לסיחרור האינפלציוני מהגבוהים בעולם, מהם ראשיתה של מצוקת ההתיישבות החקלאית. וכך נאמר בדף המידע שהופץ לבאי כנס החירום של ההתיישבות לפני שבוע, שבמרכזו עמדה התביעה הבסיסית לשחרר את ההתיישבות מנטל הריבית הרצחנית: האינפלציה הדוהרת, פרי מדיניות ממשלות הליכוד, מותנה אמנם ע"י ממשלת האחדות הלאומית, **אך את המחיר שילמה ומשלמה ההתיישבות העובדת**. מאז חודש יולי 1985 – תחילה התוכנית הכלכלית של הממשלה – גדל החוב הכולל של ההתיישבות העובדת – קיבוצים ומושבים – בחמישים אחוז! **הסיבה העיקרית לגידול החוב במאות מיליוני שקלים היא ריבית הנשך, שנעה בין שלושים למאה אחוז ריאליים** לשנה! ריבית רצחנית זו שחקה את הכנסות המתיישבים. כלומר, המדיניות הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית ו„בנק ישראל" סיכנה ומסכנת את עצם קיומם של ישובים רבים באזורי הספר, העימות וגם במרכז הארץ. סגן שר־החקלאות **אברהם כץ־עוז** היה קונקרטי בדבריו בכנס. הוא תבע מהממשלה להחזיר להתיישבות את הגזילה שנגזלה ממנה מאז יולי 1985 מתוספת ריבית בלבד, בשש מאות מיליון ש"ח במושבים וחמש מאות מיליון ש"ח בקיבוצים. כלומר, **מיליארד ומאה מיליון ש"ח שנגנבו מההתיישבות מחמת מדיניות „הכלכלה הנכונה" של ארידור**, כאשר הריבית האינפלציונית הנמוכה, הפכה למחרת ריבית ריאלית.

ואלו התביעות הבסיסיות מהממשלה שהוצגו בכנס:

- ביצוע מיידי, מקיף ויעיל של המלצות „ועדת רביד", ללא סחבת;
- שיחרור ההתיישבות מנטל הריבית הרצחנית;
- הזרמת אשראי להון־חוזר ותקציב פיתוח בהיקף ובתנאים הולמים.

על היקף ייצור חקלאי שנתי בארבעה מיליארד ש"ח, נדרש מיליארד אחד להון חוזר.

הודגש כי מתוך רצון לסייע לממשלה בהצלחת התוכנית הכלכלית, נקטו תנועות ההתיישבות מיוזמתן בצעדי קיצוץ משמעותיים בהוצאות הקיום, בלמו השקעות והגדילו באורח בולט את התפוקה התעשייתית והחקלאית. אולם, הגדלת התפוקה גרמה למשקים קשיים כספיים נוספים, מחמת המדיניות המוניטרית המעוותת של בנק־ישראל. נוכח מצב זה עומדים אנו כבר בעיצומו של משבר לאומי, שהטיפול בו חייב לעמוד בראש סולם העדיפויות הלאומי של המדינה. על כל יום וכל חודש איחור בטיפול־שורש במצב, הוא יהפך לבלתי ניתן לתיקון – ואת המחיר הכבד ישלמו לא רק המתיישבים, אלא מדינת ישראל והעם היהודי כולו. האם יהיה ההד המתאים לדברים אלה?

א.ס.

פתרון חכם לעשבים שוטים.

אל־אור

היריעה החומה לחיפוי – הדור החדש ביריעות: מונעת התפתחות עשביה ומאפשרת חימום הקרקע, בו־זמנית.

אל־אור מונעת התפתחות עשביה ע"י מניעת אור בתחום הפוטוסינתזה (400–700 ננומטר), כמו היריעה השחורה שאתה מכיר.
אלא שאל־אור פועלת גם כיריעה תרמית, המאפשרת קרינה בתחום האינפרא־אדום ושומרת על רמת־חום יציבה מזהה ליריעה.
בניגוד ליריעה השחורה, אל־אור אינה מורידה את טמפרטורת הקרקע (אלא מעלה אותה), אינה מתחממת ואינה גורמת מקי־צריבה בחודשים החמים.

אל־אור של פוליאון מהווה תחליף חכם, הן ליריעה השחורה והן לשקופה. בניסוי שבוצע לאחרונה ע"י משרד החקלאות בגידול ציבסנית (פרח רב־שנתי) בחממה, מנעה אל־אור כל התפתחות של עשביה חד־שנתית. טמפרטורת הקרקע בניסוי היתה גבוהה באופן משמעותי בהשוואה לקרקע מחופה בשחור – ונפלה רק במעט בהשוואה ליריעה שקופה (שכמובן לא מנעה כלל את התפתחות העשביה). אל־אור של פוליאון. כל היתרונות תחת יריעה אחת.

אל־אור חוסכת בשימוש בקוטלי־עשבים (הדבירים) ובימי עבודה במישוב. בגידול דלועים, מתפתחות כל שלוחות הצמח מעל היריעה ואינן מסתתרות מתחתיה (כמו בשקופה) או נשרפות (כמו בשחורה).
אל־אור נוסתה בארץ בהצלחה בגידול דלועים, חות שדה, סולניים ופרחים – ונמצאת בשלבי־ניסוי מתקדמים בגידולי מטע (אפרסקים, שזיפים ועוד).

פוליאון ברקאי
פוליאון ברקאי. קיבוץ ברקאי 37860
ד.נ. מנשה, טלפון 06-378585/79641.

שיווק ע"י מוצרי תבן · תל־אביב · רח' הארבעה 12, טל' 03-263267, חיפה · [illegible] טל' 04-674283/4 · באר־שבע · [illegible] טל' 057-39123, ירושלים · אזור התעשיה תלפיות, טל' 02-718211/4 [illegible] 15.00-13.00

עם הממטיר הזה אפשר לישון בשקט...

נען-525 ממטיר ייחודי להשקיית הדשא והגינה.

ממטיר טורבו־גיר מפלסטיק, להשקיה בגיזרה ובמעגל שלם. עובד בשקט, תכונה המקנה לו יתרון בהשקיית הגינה הביתית ובמיוחד מתחת לחלון חדר השינה.
מצטיין בפשטות בתפעול ובדיוק ביצועיו, כל שעליך לעשות הוא לכוון את גיזרת ההשקייה והטווח, והממטיר ישקה בדיוק את השטח הרצוי.
קל ועמיד לאורך זמן. טווח פעולתו 12–4 מ' רדיוס, מתאים להצבות 12x12 מ' להשקיית מדשאות רחבות ידיים וגנים ציבוריים.
כדאי "לשמוע" אותו בפעולה — הגינה שלך תהיה מאוד מרוצה. על "הממטיר השקט" — ניתן לסמוך בראש שקט.

נען-מוצרי השקייה בע"מ
קיבוץ נען 76263 טל' 08-442233 בקס. 08-442109
שרות שדה, טל 08-442120
תל־אביב, "יבלי" דרך פ"ת 28 טל' 03-372544

החברה הישראלית לטרקטורים וציוד בע"מ
THE ISRAEL TRACTORS & EQUIPMENT CO. LTD.
מפיצי CATERPILLAR בישראל

חדש!

CAT 428

המחפרון של קטרפילר

התכנון
האיכות
האמינות
והביצועים
של "קטרפילר"

CATERPILLAR, CAT and [logo] are trademarks of Caterpillar Inc.

הכן: מן העיתון

סיכום השבוע - ירידות חריפות

מאת שמואל רוזנבלום

שבוע מסחר קודר של ירידות שערים תלולות המגודרות במפולת של חמש הפתיחים אתמול בבורסה. בניגוד ליום המסחר שהוגדר שלשום במניות, הרי שאתמול נרשמה רגיעה ובלימה קלה אף שירידות השערים נמשכו. הסיבה לירידות ידועות, עיקרן בו מאי תמיכה בשוק מצד קרנות הנאמנות, חוסר יכולתו של השוק לשנות כיוון לפעילות חיובית, משברים פוליטיים-כלכליים נוספים וסיבות נוספות. גם הופעת מעודדות כשיפור ברווחיות בחברות בורסאיות רבות, יציבות מסויימת בכלכלה המקומית, גיוסי הון בהיקף נרחב, והורדת הריבית, לא מנעו את מגמת המסחר השלילית. כך או אחרת קשה לנבא את שיתרחש בשוק בזמן הקרוב, מעבר לתופעת התיקון הטכני שהפעם עשוי להיות חד וחזק.

אג"ח-מטבעות – כלים שלובים

שוק ההון מסתמן מעת לעת מצבים מעניינים של חוסר איזון בין אפיקי ההשקעה. בעיתוי הנוכחי אנו חווים בנהירה המגנית כיוון האג"ח הצמודות וגם המט"חויות, ומנגד נטישה מוחלטת של אפיק המניות. תופעה זו אינה יכולה להמשך זמן רב לאור החוק הבורסאי המוכר של "הכלים השלובים" לאור רמת המחירים הספק אטרקטיבית באפיקי האג"ח למיניהם, כולל האג"ח המתמסק כמקור, נראה שאם אכן תחזור היציבות גם לכיוון המניות. נכון הוא שכבר עלית המניות מתחילת השנה נוצר פער גדול בין אפיקי האג"ח והמניות, יחד עם זאת ראוי לזכור שמדובר באפיקים הנבדלים באופן כולם לאור הציפיות שהיו במשק.

שיווי שוטי במסחר – ירידות וקליטה

הצעים נוטה לירידות נרשמו בבקשות שבהסודר ובחולק מסדרות האג"ח. פעילות זו מוסברת בריצת הקרנות לפשוט מתחת באפיקים הסולידיים בבזק מועט הכלבד שלא למכור מניות תוך ירידות תלולות ואיבדן רסן גמור אתמול נמשכה מגמת הפדיונות המעיקה בקרנות הנאמנות. במהלך המסחר הגלה תופעת "האינטריאטים" בבורסה לפעול, כשראו הפעילים שהשר במסחר השוטף אינו נורא החלה חסימת הצעים ללא שינוי בשערים והלבד להתכסות במחוה. הצע בפ.ב.ב. גלקה בירידה של 2.6% ובמחזור גאה, פולגת ירדה 2%, דובק 2.6%-, דלתא גליל 0.5%-. קליטת הצעים ללא שינוי בלטה באלקטרה, קופסאות פח, משכן, אורדן ונוספות. גם במניות כלל אלקטרוניקה, נכסי אורנים, פריון חברה לישראל, שלמון ונוספות בוצעה לקיחות הצעים מהירה ללא שינוי בשער. תנודות בולטות נרשמו במניות תאת 1 5%+, תדאה 19%+, ארית 2.4%-, סרום 6%+ קליל אומציה 11.7%+, ויטלנר 7.3%-, ברנוביץ' 5.4+, מיבר 6%-, ישום 8%+, עמק 8%+ ונוספות. במניות לנוקך 5 נרשם שער קונים בלבד לאחר ששלשום ירד שערה 35.3%.

המסחר במשתנים – התמוססות 3.33%-

ירידת המסחר במשתנים אתמול היה המשך ישיר לירידות הנבאים הכללית בבורסה שלוותה בירידות שערים תלולות. המוכרים אתמול במסחר היו מנהלי תיקים ומנהלי קרנות קטנות (מהדור איגוד-הבינלאומי) שחששו מהיקף פדיונות גיבר ולפיכך מימשו סחורה בירידות. הקונים בירידות היו קרנות הנאמנות הגדולות ובעיקר הקרנות הסולידיות הנהנות מעודפי נזילות סכנים. אתמול במהלך המסחר הגיעו מתעמי הצבאיות הראשונים. אלה הם גורמים כברים ומשקיעים גדולים המעריכים שברמות השערים הנוכחיות כדאי לקנות ני"ע טובים. הופעת גורמים אלה מסמנת את תחילת סבניות הכיסה מצד "שועלי" הבורסה השנים המצפים לשחות לתיקון טכני חזק בהמשך. ראוי לציין שבעת משברי הבורסה הקודמים בכיוונם, "השועלים" לשוק סימלה תחילתה של התייצבות קלה, הנגאמות בולטות למצב הבורסאי העגום ראינו אתמול במניות הבינלאומי, פטרוכימים, דיסקונט השקעות, הבנק הבינלאומי הדריע שלושם על מאון רווח גאה במיוחד, גם מאנק שבכה לא מנע ירידה חדה בשערי הבינלאומי. במפעלים הפטרוכימיים צפוי רווח גאה העשוי להביא את המניה למכפיל 6 לערך, גם נתון כלכלי מהותי שכבה לא מנע ירידה חדה. בדיסקונט השקעות מתוכננת הנפקה ונבונן שיפור ברווחיות, סיבות אלו לא מנעו מפולת של ממש בשערי המניות.

להלן שינויי השער ושווי העסקאות בנבחות המשתנים הבולטות: בינלאומי 3.5%- 492 אלפי ש"ח, שטרסל ב' 4%- 279 אלפי ש"ח, דיסקונט השקעות 5.5%- 317 אלפי ש"ח, כלל ישראל 10 3.75%- 227 אלפי ש"ח, מבנ 3%- 291 אלפי ש"ח. לאור ירידות השערים במגזר המשתנה רגיעה במסחר הרב צדדי בשעות הצהריים תוך נטיה ליותר הצעים שנלקחו בנהירות רבה יחסית לסקר מניות הכשרת הישוב, פטרוכימים ובכלל תעשיות מהווה חלק ניכר במסחר הרב צדדי מהירידות במשתנים.

שיפור ברווחיות – סימן מובהק לירידות

את המניין הבורסאי קשה להבין, ליותר דיוק רבים ושבנים נואשו מלנסות ולהבין גם מעט. בתחילת השנה עלו שערי המניות על רקע שיפור צפוי בתוצאות הכלכליים של החברות. והנה רבות בכלל סחר, כלל תעשיות, פטרוכימים, נייר חדרה, כלל ישראל, דיסקונט השקעות, מבנ, הבינלאומי, פ.ב.ב, ערכות וחברות נוספות הודיעו בחלקן על שיפור מבותי ברווחיות הכוללת או שמצפים להוצאות במיגזנן זה בזמן הקרוב. בדיעבד השיפור הביפור בחברות לא הביא לפעילות חיובית בבורסה אלא להפך. חברות רבות שמכפילן גמור, וסף ההון העצמי שלהן במעט שזה לשווי השוק, שעריהן יורדים באחוזה תלולה באילו מדובר בחברות כושלות. כל נסיון שהוא להבין את המתרחש מוביל כלכלית נועד לכישלון.

תיקון טכני – חוק אבריאמביי הקרוב

במהלך המסחר בבורסה ולאור קליטת הצעים עסקו הפעילים בניתושים אודות העיתוי בו יתרחש תיקון טכני חד במניות, אם בכלל. מדד המניות עמד שלשום על 130.7, אתמול ירד המדד הגיע לרמה של כ-127.5 לערך. במפולת השערים הקודמת הגיבה הבורסה רמת תמיכה בולטת במדד של כ-125 לערך. מרמה של זו (125) עלה המדד והגיע עד לרמה של 144. לפרות הטאניקה של גורמי בורסה שונים ותנף אירות השיעמום בשוק נראה כי בשוק גלום תיקון טכני חד ביותר העשוי להתרחש כבר בקרוב.

קו התמיכה של השוק נראה קרוב ביותר, זאת בהסתכלות בורסאית סבבית, בהנחה שקו התמיכה לא יישבר צפוי השוק לתיקון טכני חד כלפי מעלה. נראה שגם פירוק הממשלה ושאר משברים גלקחו בחשבון ברמות המחירים הנוכחיות בבורסה. סיום של משבר פוליטי לכל כיוון עשוי לשחרר לחץ רב ולגרום דווקא לתפנית חיובית בפעילות. המסחר ביום ראשון הקרוב יהיה כנראה נקודת מבחן בולטת להיכן מועדות פני הבורסה בקרוב.

בליל פיא – אופטימיות זהירה

בשיחות שקיימנו אתמול עם אנשי בלליפיא נשמעה דעה אופטימית זהירה ומאופקת כלפי הצפוי לקרות בבורסה בזמן הקרוב. מנהלי הקרנות של בלליפיא מציינים שהשוק ירד על רקע מבודדת גבוהה הנכספי, שכן החיקף הכספי היה כידוע דל, לקראת אמצע – סוף חודש אוגוסט צפים בבורסה שוק מניות חיובי, בגלל מעריכים שרמות השערים הנכוחיות מהותי, בסיס טוב לרכישה לאלה מהמשקיעים הצופים התייצבות ושינוי מגמה בהמשך.

בבליל מציינים שמחמר זרימת הכספים לקרנות המוניות מהווים את המכשול העיקרי ליציבות תנאי שוק חיוביים. נראה שבסוף שנת הקיץ באוגוסט שתהיה עונת "מלפפונים" המיידית בבורסה חזרת המשקיעים מחופשתם עשויה להביא לשיפור מסויים בשוק, זאת גם במידה שהממשלה תמשיך או תוקם ממשלה מעבר, ובהנחה שהתוכנית הכלכלית לא תשתנה מהיסוד ותנף פעולה לקראת הבחירות. בתחילת השבוע פירסם בנק כולל דעה אופטימית לגבי הצפוי בשבוע החולף בבורסה. בדיעבד התערער התברותה לקלוטין. אותו בנק לא מפי במהלך השבוע בהתאם להותרה שפיזרמם. בהנחה שרבעת השערים ירדו באופן בלתי יש לקחת שהוזוחות התחאמת בשבוע הבא לאור קליטת הצעים אתמול במסחר שפער המוקדקים תקטת ליציבות בשבוע הקרוב.

• מבוסס מבחר תיקי השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
ע.ה.ה. ש	22200	4.0	+800	+3.7	+4.0
כספנות 0.1	1950	4043	-10	-5	-3181
קספנות א 0.5	1200 תב	2734	-68	-5.4	-6759
כלל לא בהסדר 1	17640 תב	193	-1960	-10.0	-305
בנק צפ' אמריק 1.	— הפסקת מסחר —				
בנק צפ' אמריק 5.	— הפסקת מסחר —				
נ.ב.ב. 0.5	8295	6803	-225	-2.6	-10415
בינלאומי 5.0	7195	1071	-261	-3.5	-1106

כלולים בהסדר הצמדה

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
דיסקונט רג 100.0	101850	182	-1000	-1.0	-542
דיסקונט ב 100.0	103700				+1.0
דיסקונט בב א 2.0	617200		-6000	-1.0	-2.0
איגוד ושח	76000	125	-970	-1.3	-356
ישקנט ב	129700	1.0	-2000	-1.5	-6.0
ישקנט א	130300	212	-1000	-8	-311
ישקנט שה ב	15000	15.0	-300	-2.0	-100
מזרחי ש	41700	684	-750	-1.8	-2128
מזרחי ב	41700	21.0	-600	-1.4	-47.0
אמריקאים מבוב	97000				
פועלים ש	69601	1755			-1232
אשראים ב	69150	194	-400	-6	-206
כלל א ושח	176854	28.0	-2000	-1.1	-38.0
כלל שה 7	8410	35.0			-24.0
אמ סטוק 100.0	44050	1947	-300	-7	-2202
כלל שה 11	16600	158			-83.0
כימון וסחר 1.0	59030				
כימון וסחר 5.0	29800	22.0			+15.0

בנקים למשכנתאות

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
משרים 0.1	25600				
אמי משכנתא ש	8992	80.0	-8	-1	-133
אמי משכנתא ם	8999	50.0	-101	-1.1	-115
גרפול ש	5602	314			-74.0
גרפול שה 1	4016	49.0			-49.0
בנין ב 5.0	— הפסקת מסחר —				
יחות ובשכ' 1שח	2265	243	+25	+1.1	+772
ישכן ב ש	3630	380			-338
ויכבאות 0.1	20000	100	-280	-1.4	-188
אפות מבוב ש	23250				
אפות רג ש	22450	134	-700	-3.0	-241
אפות שה 1	10020				+42.0
אפות שה 2	5150	28.0	-64	-1.2	-28.0
בעסר 1.0	3895	362			-43.0
עסר 5.0	2223	3156			-2297
ידרב 1.0	7520 תב	430	-480	-6.0	-411

מוסדות מימון

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
אלשת א ושח	771	4172			-2636
מחקלאות מבוב א	— לא נסחר —				
מחקלאות מבוב ג	— לא נסחר —				
אוצר תעשיה א ש	12000	153			-68.0
לפתוח תעשיה מבוב	— לא נסחר —				
תעש בב ג	— לא נסחר —				
תעש בב גג	— לא נסחר —				
תעש בב גגג	— לא נסחר —				
תעש בב ד	— לא נסחר —				
תעש בב דד	— לא נסחר —				
ירכו קבלנים 5.0	975	1444			-3621
ידות בכ	— לא נסחר —				
כלל לסינג 0.1	19300	57.0			-32.0
כלל לסינג 0.5	17550	254	-4		-310
כלל לסינג אג"ח	17350	54.0	-220	-1.3	-74.0

ביטוח

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
יתן ביטוח 1שח	150.0	2353			-32.0
ורדס 0.1	1130	905	-50	-4.2	-1616
ורדס א 0.5	799	143			-143
שח משכה 1ש"ח	466 תב	659	-52	-10.0	-868
שח משכה 5ש"ח	216	2169			-2558
הדר 1שח	222	5812	-1	-5	-2266
הדר 5שח	183.0	19301	-7.0	-3.7	-26274
הדר אפ 2	225	5200	-12	-5.1	-6510
מבטח 0.1	711	3864			-2824
מבטח 0.5	724 תב	1960	+36	+5.2	+2810
מנסבר-הראל 1.0	5300	42.0	-90	-1.7	-142
מנסבר-הראל 5.0	4100	870	-110	-2.6	-1070
צוה 1.0	2095	35.0	-5	-3	-504
צוה 5.0	1450	200	-20	-1.4	-200
אור פיתוח ג	387	6734			-168
פרסט ושח	1100	1457	-20	-1.8	-1657
אור ש	276	7389			-6389
יון כ"ד 1ש"ח	7380	9.0	+79	+1.1	+9.0
יון כ"ד 5ש"ח	2000 תב	650	-200	-9.1	-768
קוטה ושח	265	8945	-10	-3.6	+1224

מסחר ושרותים

מסחר

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
רבוקאקא 1.0	2867 תב	72.0	-318	-10.0	-372
רבוקאקא 5.0	980	1313	-20	-2.0	-616
אוד עורא 1.0	910	2686			-310
אוד עורא אפ 2	680	572	-29	-4.1	-3572
כלל סחר אפ ד	295	17533	-9	-3.0	-32967
כלל סחר אפ 2	136.5	19230			-14375
ביסכל 1.0	820	2509			-4764
יפק 0.1	20450				
יפק 0.5	11648 בו		-613	-5.0	-16.0
כלל סחר ושח	375	11495	-17	-4.3	-9955
דיזנגוף א 2.0	13056	263	-544	-4.0	-280
סופרסל ב 10.0	9470	328	-395	-4.0	-226

שרותים

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
אמנע כ"ד 1 ש"ח	330	5310	-4	-1.2	-7102
דראל 1.0	• 1960	100	-35	-1.8	-259
• ביצוע חלקי 79.30%					
אבנה הספקה ושח	650 תב	2067	-46	-6.6	-2990
אבנה הספקה 5שח	250	7119			-9124
ירוד 0.1	1120	1314	-30	-2.6	-1015
ירוד 1.0	280	21365			-34602
מכני עיבה 1שח	1975	770	-50	-2.5	-810
מכני עיבה 5שח	991	2509			-1189
טנמדורים 0.1	2280	195			-134
טנמדורים 0.5	1597	770	+50	+3.2	+120
קופל כ"ד 1ש"ח	8350	62.0	-150	-1.8	-50.0
אריק ג 0.1 שח	2383	1187	-106	-4.3	-220

מלונות ושרותי תיירות

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
גלי זהר 1.0	— לא נסחר —				
גלי זהר 5.0	— לא נסחר —				

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
ארזן מבנים 1.0	— הפסקת מסחר —				
ארזן מבנים 5.0	— הפסקת מסחר —				
אזורים אפ 1	741	4000	+5	+.7	+46.0
אזורים אגח 3	137.0	38185			-2285
אילון 1.0	348 תב	7363	+17	+5.1	+7620
אל-רהב 1.0	315	2543	+8	+2.6	+1810
אפריקה 0.1 שח	45050	203	-650	-1.4	-419
אפריקה ושח	37600	513			-689
אפריקה אפ 5	28600	90.0	-200	-.7	-76.0
אורים 1.0	4360	428	-90	-2.0	-354
אלקן ושח	3195	893			-293
אלקן 5שח	2460	2303			-1133
בן-יקר בנ 1.0	6000	157			-31.0
ברנוביץ' ושח	2900 תב	759	+149	+5.4	+1055
ברנוביץ' 5שח	2239	696			-696
דנקנר 1.0	6120	43.0			-31.0
דודקר 1.0	— הפסקת מסחר —				
דודקר 5.0	— הפסקת מסחר —				
דרעד ושח	156.0 תב	3476	-14.0	-8.2	-3578
דרעד 5שח	131.5	4420			-1944
המסלול 1.0	950	590	-2	-2	-360
המסלול 5.0	700 תב	400	-41	-5.5	-270
ת.ל.ב. 0.1	— הפסקת מסחר —				
ת.ל.ב. 0.5	— הפסקת מסחר —				
כלכלית י-ם ושח	288	14870			-13113
כלכלית ים אפ 1	141.0	28138			-55718
בב-ים 0.1	4080	1476			-70.0
בב-ים 0.5	3676	438	+36	+1.0	+39.0
ישפר ושח	3500	807			-223
ישראלום 1.0	1147	2401			-2832
ישרס ושח	• 17877	143	+177	+1.0	+4.0
• ביצוע חלקי 98.80%					
כנן פיתוח 1.0	10410				
לומיר 1.0	— הפסקת מסחר —				
לומיר 5.0	— הפסקת מסחר —				
מ.ת.ב. 1.0	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אפ 2	— לא נסחר —				
מ.ת.ב. אגח א	— לא נסחר —				
מאורי בניה 1.0	— לא נסחר —				
מישבגל 5שח	292 תב	22462	-17	-5.5	-29282
משכנ אפ (1)	150.0	5207			-11770

תעשייה

מזון וטבק

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
אסאם 1.0	1390	161			-161
גולדפרוסט 1שח	2691 תב	780	-299	-10.0	-846
גולדפרוסט 5שח	1856	300	-84	-4.3	-600
דובק מב ש	5660	1811	-150	-2.6	-1879
דובק בב ם	5660	869	-140	-2.4	-869
וגלבל 1.0	850	200			+100
וגלבל 5.0	650	200			+200
פרי-הר 1.0	— הפסקת מסחר —				
פרי-הר 5.0	— הפסקת מסחר —				
טמפו בירה 1.0	34000	104	-1300	-3.7	-122
טמפו בירה 5.0	29000	57.0			-141
יכור ושח	1225	810	-35	-2.8	-610
יכור א 5שח	650	2000	-20	-3.0	-2333
יכור אפ 2	580	410			-46.0
כן ושח	• 632	1396	+32	+5.3	+2104
• ביצוע חלקי 95.30%					
כן 5שח	370 תב	2246	-30	-7.5	-2246
מבסרוס ושח	14160	174	-400	-2.8	-275
עסיס ב 5שח	• 397	6816	-4	-1.0	-4679
• ביצוע חלקי 96.20%					
שלמה אנגל 1.0	3050	150	+100	+3.4	+351
שמן מבוב' א' ש'	2040 תב	2467	-169	-7.7	-1676
עלית 0.1	16469	104	-776	-4.5	-74.0

תברות להשקעה

השקעה ואחזקות

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
אדניק ש	7799	20.0			-200
אינקרה ושח	74.0	29173			-6051
אלנר ע"ש וש"ח	1460	1625	-60	-4.0	-1869
אמישר בב 1.0	1166	520	-3	-3	-421
אפיק 1.0	— הפסקת מסחר —				
אפיק 5.0	— הפסקת מסחר —				
בולת השקעות ושח	1060	415	-30	-2.8	-54.0
גולת אפ' (1)	• 818	294	+10	+1.2	+280
• ביצוע חלקי 93.60%					
גולת אג"ח	102.5		-5	-5	-25000
דנבאר וש"ח	740	985			-838
דנבאר 5ש"ח	564	872			-1252
חברה לישראל ושח	4300	4740			-5119
חברה לישראל 5שח	4200	1853	+35	+.8	+166
הלפסון 0.1	120000	8.2	-2000	-1.6	-8.2
הלפסון 1.0 ש	21105	43.0			-22.0
אמפא א 0.5	22250	63.0	+20	+.1	+6.0
פעלים השק וש"ח	878	3390	+18	+2.1	+9532
מזרחי השק ש	• 32000	16.0	+200	+.6	+15.0
• ביצוע חלקי 81.50%					
כור השק אגח 124	13201 תב	1.0	+1008	+8.2	+14.0
חירון כ"ד וש"ח	2200 תב	376	-200	-8.3	-476
חירון כ"ד 5ש"ח	1315	809			-809
ישום וש"ח	244 תב	15614	+18	+8.0	+6276
יצוא ש	13000	109			-89.0
ירדן א 0.1	1650 תב	503	-114	-6.5	-761
כלל ישראל 50.0	1189	205	-1	-1	-205
לבניק ושח	1620 תב	513	-185	-10.3	-1359
לבניק 5שח	738 קו		+35	+5.0	+2447
מבור ושח	505	616	-15	-2.9	-2164
מבור א 5שח	416 תב	500	+24	+6.1	+321
מבור אפ ב	239				-5000
מבור אג"ח 1	117.5				
פז השק ב 0.1	3408	119	-100	-2.9	-174
פז השק ב 0.5	• 1980	26.0	-20	-1.0	-26.0
• ביצוע חלקי 81.00%					
פמה א 0.1	• 7547	60.0	-76	-1.0	-104
• ביצוע חלקי 67.40%					
פמה 0.5	5550	356			-354
פריון ב 0.2ש"ח	13732	866			-1139
קרדן ושח	96.0	7255			-5556
קרדן 5שח	72.0	20229	-3.0	-4.0	-26644
קרדן אפציה (1)	54.0	44587	-1.0	-1.8	-49937
קרדן אג"ח	99.5	60925			+39075
אדירי פתוח 2.0	9216	315	-384	-4.0	-291
אלרן ע"ש וש"ח	1000	3351	-39	-3.8	-1992
דיסקונט השק' ש	2299	1412	-134	-5.5	-574
כלל ישראל 10.0	1155	3054	-45	-3.8	-2474
פז השק ש	3000	508			+582

נסחרות במט"ח

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
בזית מ	210	500	+10	+5.0	+300

דלק ונפט

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
דלק חיפושים1.0	• 3851	295	+60	+1.6	+186
• ביצוע חלקי 90.60%					
דלק חיפושים5.0	2470	1412			-834
דלק נפט אפ 2	1678	795	+89	+5.6	+598
מז חיפושי נפט	26980	244	-400	-1.5	-428
י.ו.א.ל. 5.0	485	26071			-41030
ב.ג.ג. 1.0	5270	169	-10	-.2	-169
ב.ג.ג. 5.0	2510	1371			-1914
פראיל ב 0.03 שח	6000 תב	15.0	-365	-5.7	-78.0
נפטא ש	2290000	1.0			-4.0

רשימה מקבילה

מסחר ושרותים, מלונאות ותחבורה

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
גבי הדר וש"ח	164.0	17802			-15185
גבי הדר אפ (1)	110.0	18500			-19152
רקפ כ"ד וש"ח	798	9600	-23	-2.8	-9980
תבל כ"ד וש"ח	380	3160			-4704

נדל"ן, בינוי וחקלאות

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
אמנונים וש"ח	• 5985	718	-665	-10.0	-1309
• ביצוע חלקי 83.30%					

תעשיה

שם החברה	השער	המחזור	השינוי בנקודות	השינוי באחוזים	השינוי המצטבר
אלקול 1071	160.0	4568			-7489
אלקול אפ' (1)	67.0	22250	-6.0	-8.2	-28730
בולן וש"ח	660	4807			-4368
כאורי טכנולוגיה	127.5	13839			-2724
מז-און וש"ח	480	1972			-1829

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מכירה	קניה	הקרן	מכירה	קניה	הקרן	מכירה	קניה	הקרן	מכירה	קניה
אב	5440.83	5425.81	הכרמל	501.79	492.01	לעד	426.85	421.65		1104.13	1277.35
אבוקה	520.46	514.22	זהב	245.43	240.57	לשם	1853.23	1836.15		2556.79	2534.74
אבני	252.34	247.51	זהרון	1526.25	1498.43	לשם	348.39	346.28		474.60	466.19
אורי	1683.25	1649.46	זהרן	267.82	262.61	מכוד	1386.85	1362.34		188.24	185.67
אורים	2672.86	2620.84	זליה	585.81	575.35	מכנוף	3773.34	3738.29		1718.83	1685.84
אמיר	1952.95	1915.20	זהר	371.58	365.04	מגד	259.42	255.09		582.55	571.46
אור	450.63	441.15	זקל	436.16	427.94	מוכן	3677.42	3645.53		492.91	483.27
אורין	149.19	146.25	זורם	407.64	403.85	מבל	397.59	394.11		132.76	132.38
אורלי			זהר	539.49	530.33	מגן	3561.44	3525.47		1085.49	1063.80
ארגן	801.00	785.36	טבית	2751.65	2698.59	מבין	925.02	916.42		542.75	535.07
אייל	3904.28	3829.29	אור	20804.28	20581.50	מזה	26365.56	26085.34		1893.32	1870.56
אירים	5526.02	5405.41	יזי	19830.64	19810.94	מלם	998.00	978.80		2360.31	2348.56
אירע	751.23	736.26	יסוד	525.12	516.93	מנור	4696.07	4687.29		18718.46	18559.25
אלון	608.09	595.60	יוחת	163.87	159.49	מעין	770.37	756.42		122.62	127.39
אלמגן	676.56	663.34	ילוין	135.87	134.49	משב	354.51	352.64		815.91	802.59
אלקיסם	183.34	181.05	ילוקים	214.65	213.68	מרגלית	1494.30	1465.15		415.96	407.22
ארז	357.41	350.48	יזר	145.92	145.40	מרום	118.75	118.55		430.45	422.17
אשד	171.09	167.30	ישם	1479.03	1447.31	נחם	1279.35	1254.56		558.99	535.51
אשל	182.78	179.73	יצל	6171.29	6133.95	נוגה	28674.50	28267.80		453.55	450.46
אתגר	250.51	248.02	יובל	439.12	430.73	נביר	328.59	319.19		398.10	382.51
בדולח	2637.51	2587.06	יהלום	2470.49	2425.02	נסך	512.19	501.95		842.59	838.29
בהט	551.57	541.01	יעדות	397.12	395.40	נעה	6551.55	6462.36		917.24	895.34
ברק	542.70	532.19	יעלה	432.89	423.65	נביה	669.61	657.39		184.59	181.06
ברקת	308.40	306.97	כוכב	353.94	347.13	סגולה	139.15	136.59		256.99	254.74
בריש	1573.89	1543.58	כחל	138.52	135.82	סלע	345.38	343.28		375.02	372.15
בגע	1103.86	1087.88	כלכלית	645.14	633.61	סנונית	509.66	499.73		526.17	519.78
גורן	437.69	429.40	כספית	261.54	260.29	ספר	400.50	393.29		230.40	226.34
גיא	10082.24	9933.21	כרמל	151.38	148.58	ספיר	186.75	186.71		190.11	188.03
גיל	5574.14	5512.07	כתר	1217.52	1193.61	עדי	583.41	576.29	תרשיש	1493.70	1464.71
גלית	626.25	618.71	להט	4844.50	4754.80	עדית	805.90	802.58	תשרי	507.31	505.28
דוברבן	399.71	395.88	למשקיע	122907.47	120985.00	ערד	484.00	477.17			

שערי אגרות חוב

הסידרה	השער	השינוי בנק'
ק4% מלווה פיתוח (100% הצמדה)		
4001	694616.0	
4002	621161.0	
4003	620230.0	
4004	670824.0	
ק4.25% מלווה פיתוח (שקלי)		
ק-331 תשואה 2.70%		
4101	376.5	+.1
ק-332 תשואה 2.75%		
4102	148.0	-2.1
4103	146.2	-2.0
4104	141.6	-2.0
4301	141.6	-2.0
ק-333 תשואה 3.00%		
4302	133.9	-.1
4303	133.0	-.1
4304	130.9	-.2
ק-335 תשואה 3.44%		
4305	118.1	-3.5
ק-338 תשואה 3.00%		
4105	117.5	
4106	114.5	+.1
4107	111.0	
4108	109.1	
ק-339 תשואה 3.40%		
4109	104.8	-1.71
4110	103.6	-1.7
4111	101.9	-1.7
4112	99.4	-1.7
ק-351 תשואה 3.12%		
4201	131.5	+.1
4202	129.1	
4203	126.7	
4204	122.4	+.1
4205	120.1	
ק-352 תשואה 3.09%		
4206	118.0	-.6
4207	117.6	-.7
4208	119.3	-.6
4209	116.8	-.6
4210	113.8	-.6
4211	110.3	-.6
ק-353 תשואה 3.06%		
4212	108.6	+.1
4213	106.0	
4214	100.7	+.1
ק-360 תשואה 3.30%		
4113	101.4	-1.2
ק-363 תשואה 3.25%		
4114	101.4	-.8
4117	100.2	-.8
ק-366 תשואה 3.14%		
4115	102.7	-1.1
4116	101.4	-1.2
ק3% מלווה מדינה (גליל)		
ק-201 תשואה 2.95%		
ש3601	39773.0	+19.0
ש3602	36668.0	+14.0
ש3603	34784.0	+17.0
ק-202 תשואה 2.85%		
3604	31325.0	+52.0
ש3605	28585.0	+49.0

הסידרה	השער	השינוי בנק'
ש3606	26922.0	+46.0
ק-203 תשואה 2.85%		
ש3607	25017.0	+12.0
ש3608	23666.0	+11.0
ש3609	22534.0	+10.0
ק-204א תשואה 2.09%		
ש3610	20861.0	+10.0
ק-204ב תשואה 2.20%		
ש3611	20079.0	+187.0
ק-204ג תשואה 2.00%		
ש3612	19643.0	+363.0
ק-205א תשואה 2.48%		
ש3613	18163.0	+2.0
ק-205ב תשואה 2.60%		
ש3614	17357.0	-212.0
ק-205ג תשואה 2.20%		
ש3615	16594.0	+58.0
ק-206 א' תשואה 2.30%		
ש3616	15135.0	+141.0
ק-206 ב' תשואה 2.43%		
ש3617	14204.0	-135.0
ק-206 ג' תשואה 2.40%		
ש3618	13496.0	+60.0
ק-207 א' תשואה 2.50%		
ש3619	12372.0	+82.0
ק-207 תשואה 2.44%		
ש3620	11721.0	+5.0
ש3621	11136.0	+6.0
ק-208 תשואה 2.19%		
ש3622	10153.0	+4.0
ש3623	9537.0	+5.0
ש3624	8982.0	+4.0
ק-209 תשואה 2.29%		
ש3625	8172.0	+4.0
ש3626	7561.0	+3.0
ש3627	7153.0	+3.0
ק-210 תשואה 2.45%		
ש3628	6537.0	-28.0
ש3629	6126.0	-27.0
ש3630	5792.0	-26.0
ק-211 תשואה 2.49%		
ש3631	5313.0	+27.0
ש3632	5003.0	+25.0
ש3633	4727.0	+24.0
ק-212 תשואה 2.44%		
3634	4175.0	+15.0
ש3635	3949.0	+14.0
ש3636	3804.0	+14.0
ק-213 תשואה 2.39%		
ש3637	3583.0	+4.0
ש3638	3337.0	+3.0
ש3639	3117.0	+4.0
ק-214 תשואה 2.31%		
ש3640	2580.0	
ש3641	2237.0	
ק-215 תשואה 2.44%		
3642	1985.0	+5.0
ש3643	1723.0	+5.0
ק-216 תשואה 2.40%		
3644	1548.0	+23.0
3645	1389.0	+21.0
4.25% מלווה מדינה (גליל)		
ק-231 תשואה 3.31%		

שערי מטבע חוץ ביום 30.7.87

המטבע	השינוי	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג
1 דולר ארה"ב	+0.0003	1.57	1.64	1.57	1.64	1.57	1.64	1.6065	1.6265	1.6055	1.6255	1.6050	1.6252	1.6156
1 מארק גרמני	-0.0010	0.85	0.88	0.85	0.89	0.85	0.89	0.8646	0.8734	0.8652	0.8760	0.8647	0.8756	0.8700
1 ליש"ט	-0.0048	2.50	2.61	2.52	2.64	2.52	2.64	2.5628	2.5948	2.5685	2.6005	2.5679	2.6002	2.5806
1 פרנק צרפתי	-0.0002	0.25	0.27	0.25	0.27	0.25	0.27	0.2600	0.2632	0.2608	0.2632	0.2597	0.2629	0.2616
100 יינים יפאניים	-0.0013	1.04	1.09	1.05	1.10	1.05	1.10	1.0682	1.0814	1.0653	1.0786	1.0678	1.0812	1.0738
1 גולדן הולנדי	-0.0005	0.75	0.76	0.75	0.79	0.75	0.79	0.7676	0.7771	0.7681	0.7777	0.7669	0.7765	0.7723
1 פרנק שוויצרי	-0.0024	1.02	1.06	1.03	1.08	1.02	1.08	1.0432	1.0562	1.0451	1.0581	1.0449	1.0580	1.0498
1 כתר שוודי	-0.0002	0.24	0.25	0.24	0.26	0.24	0.26	0.2483	0.2514	0.2482	0.2513	0.2480	0.2511	0.2496
1 כתר נורבגי	—	0.23	0.24	0.23	0.24	0.23	0.25	0.2367	0.2396	0.2364	0.2394	0.2361	0.2391	0.2379
1 כתר דני	-0.0003	0.22	0.23	0.22	0.23	0.22	0.23	0.2280	0.2309	0.2281	0.2310	0.2275	0.2304	0.2293
1 מארק פיני	-0.0005	0.35	0.36	0.35	0.37	0.35	0.37	0.3566	0.3611	0.3566	0.3611	0.3562	0.3607	0.3589
1 דולר קנדי	+0.0014	1.18	1.23	1.18	1.24	1.18	1.24	1.2052	1.2202	1.2053	1.2203	1.2033	1.2184	1.2129
1 דולר אוסטרלי	-0.0052	1.05	1.16	1.08	1.16	1.08	1.16	1.1205	1.1345	1.1214	1.1354	1.1170	1.1311	1.1262
1 ראנד דרא"פ	-0.0023	0.50	0.60	0.46	0.78	0.49	0.69	0.7737	0.7833	0.7741	0.7837	0.7745	0.7843	0.7791
10 פרנקים בלגיים	-0.0005	0.41	0.42	0.40	0.43	0.40	0.43	0.4157	0.4208	0.4171	0.4223	0.4170	0.4223	0.4197
10 שילינגים אוסטריים	-0.0013	1.20	1.26	1.21	1.27	1.20	1.27	1.2313	1.2466	1.2295	1.2448	1.2298	1.2453	1.2375
1000 לירות איטלקיות	-0.0036	—	—	—	—	—	—	1.7957	1.8181	1.7917	1.8141	—	—	1.7999
1 סל"ע (ECU)	-0.0024	1.16	1.22	1.17	1.24	1.17	1.25	1.1923	1.2071	1.9550	1.2085	1.1924	1.2074	1.8060
1 דינר ירדני	+0.0008	4.44	4.71	4.55	4.84	4.57	4.88	—	—	—	—	—	—	4.6529
10 לירות לבנוניות	—	—	—	0.09	0.10	0.07	0.10	—	—	—	—	—	—	0.0923
1 לירה מצרית	+0.0001	0.65	0.69	0.67	0.71	0.66	0.72	—	—	—	—	—	—	0.7674

ברוס ויקטור: אדגר ג'ונס עולה ביכולתו על ג'ונסון

מאת משה כהן

"אדגר ג'ונס עולה ביכולתו על לי ג'ונסון", אמר אמש ברוס ויקטור, שהגיע לארץ כדי לשמש בעזר המאמן של קבוצת מכבי ת"א.

ויקטור בן ה־35 משמש כמאמן מאז שנת 1975. פרסונה אותו, כי הוא אימן במקום... במשך כל השנים בפלות שונות בארה"ב. בין היתר הוא אימן בנבאדה (שם התאמן גם מיקי ברקוביץ) ואף זכה עם נבחרת נשים באליפות המכללות בארה"ב. ויקטור הוא בעל תואר שני בחינוך.

את משחקו של מכבי ת"א מול טרייסר מילאנו הוא ראה על קאסטת וידיאו והיה זה המשחק היחידי של מכבי בו הוא חזה. ויקטור שהגיע לארץ יחד עם אשתו, דיאנה נראה עייף מאוד, "ביממה האחרונה ישנתי רק שעתיים", הוא הסביר.

ויקטור גילה, כי הוא הציע את הכדורסלן, פיט ויליאמס במידה שאדגר ג'ונס לא ישחק בסופו של דבר במכבי. אולם, הנהלת מכבי דחתה את הצעתו. ויליאמס מתנשא לגובה של 2.05 מ' ובעבר הוא שיחק בקבוצת דנבר. "הוא שחקן מעולה ובעל ניתור עד השמיים", ציין עוזר המאמן החדש של מכבי. מאמן הקבוצה, רלף קליין ציין, כי הוא העדיף עוזר מאמן אמריקאי, כדי לשים דגש על חיזוק משחק ההגנה. בעניין אחר גילה קליין: מיקי ברקוביץ ודורון ג'מצ'י הם שחקני חמישיה ואני בטוח שהם ישחקו היטב יחדיו".

אדגר ג'ונס עומד להגיע לארץ בשבוע הבא והוא יעבור סדרת מבחנים ובדיקות. מכבי ת"א תמשיך בשבוע הבא להתאמן פעמיים בשבוע ורק בעוד עשרה ימים יכנסו השחקנים למשטר אימונים יומי לקראת פתיחת העונה. קליין הביע אופטימיות שאימוני הנבחרת לא יפריעו להכנות קבוצתו לקראת עונת המשחקים המתישה.

הנבחרת יוצאת לדרך

שחקני נבחרת הכדורסל יתכנסו היום לאימון בעיקר במלון רמת־אביב לפגישה ראשונה עם מאמנם החדש, משה ויקרנץ. בפגישה תוגש לשחקנים תוכנית האימונים, שיפתחו כבר ביום ראשון וימשכו ברציפות עד ליציאת הנבחרת לבולגריה בעוד חודש. לאמנן מרמר האמרוי לאוף יעדרו מכמה מהאימונים, בגלל שהותם בחופשת מולדת בארה"ב.

בנס שב לבית המשפט

עיניינו של הכדורסלן קיט בנס יוכרע הבוקר בבית המשפט. קבוצת בית"ר ת"א דורשת מכרכם הפועל לאפשר לו לשחק בשורותיה. כיום, תולים לפני שבר בית המשפט בורשה, כי התוחה של בנס בהפועל חיפה – מבוטל.

מנסדורף יצא לשחק בארה"ב

עמוס מנסדורף יצא להתאושש מ"מהלומת הודו" ע"י הצלחות בטורנירים בינלאומיים בארה"ב וקנדה. מנסדורף יצא כבר אמש לארה"ב, כדי ליטול חלק בטורנירים. גם גלעד בלום, רפי ויידנפלד ושלמה גליקסטיין ישחקו בחלק מהטורנירים, בהם ישול מנסדורף חלק.

העולם נגד אנגליה במשחק שיציין 100 שנה לליגה האנגלית

מאת שמואל טל

פיטר שילטון ורינאט דסאייב הם חברים למקצוע. שניהם נמנים על השוערים הטובים בעולם, שניהם מהווים את המחסום האחרון בפני חדירת הכדור לשער. בשבת הבאה יתייצבו השניים משני עברי המגרש באיצטדיון וומבלי בלונדון במסגרת המשחק החגיגי לציון 100 שנות פעילות לליגה האנגלית.

שילטון יתייצב בין קורות נבחרת הליגה האנגלית שתורכב מטובי השחקנים הבריטים המופיעים בה. דסאייב יהיה שוערה של נבחרת העולם. המשימה של שניהם כאמור תהיה חומה לשמור על רשת נקיה.

מעבר לזה אין הרבה מן המשותף בין השניים. שילטון הוא מיליונר, לדסאייב הסובייטי יש אמנם פריווילגיות בארצו אך אלה אינן קשורות בכסף ובעושר.

דסאייב שואף קרוב לוודאי לחוש משהו מהאווירה המערבית. מנצ'סטר יונייטד רצתה לתת לו הרגשה כזו והציעה תמורתו סכום של 400,000 דולאר. אלם הסכמת קבוצתו ספרטק מוסקווה לא הספיקה וההתאחדות הסובייטית הטילה וטו על ההצעה.

הרוסים אינם אוהבים לאפשר לשחקניהם לצאת אל מעבר לגבול. רק בודדים זכו בפריבילגיה, כמו סרגיי שאבלו שעבר לראפיד וינה. אבל היו כאלה שביקשו לעבור ונותרו בבית. אולג בלוחין כוכב דינמו קייב ויורי גברילוב מספרטק מוסקווה טוו חלומות אולם נבלמו על הסף ע"י שלטונות ארצם.

דסאייב בעל 70 הופעות במדי הנבחרת רוצה גם הוא לשחק במערב. אולם עד שהדבר יתאפשר הוא מכין את עצמו למפגש המעניין בשבת הבאה. שם יוכל להוכיח שלמרות שהאיש מנגד, פיטר שילטון, יקר ממנו הוא אינו נופל ממנו.

גם מהלך הקריירה של השניים שונה לחלוטין. הקריירה של הענק הסובייטי התחילה דווקא כשחקן שדה. הוא רצה להבקיע שערים ולהבקיע שערים. אך כמו שקרה באגדות, נפגע שוער קבוצתו. דסאייב החליף בין הקורות והוא לא נטש את התפקיד שהעניק לו כל כך הרבה יוקרה. אצל שילטון היה תפקיד השוער הגשמה של חלום אותו טווה כבר מגיל צעיר.

ובכן למרות שהם באים מרקע שונה, עם מטען שונה של אידאולוגיה ובעיקר עם שאיפות יתייצבו השניים כדי להוכיח כי כאשר הם לובשים את אפודת השוער ואת הכפפות מטרתם זהה.

מארדונה הבטיח להשתתף במשחק החגיגי באנגליה

קפטן אלופת העולם דייגו ארמנדו מרדונה הבטיח אתמול סופית השתתפותו במשחק לציון 100 שנות ליגה האנגלית, שיהיה בשבת הבאה באיצטדיון וומבלי. רק איסור מקבוצתו נאפולי ימנע ממנו להופיע במשחק בו תתמודד נבחרת העולם נגד נבחרת הליגה האנגלית.

דובר של הליגה האנגלית מסר בלונדון, כי קיבל אישור מסוכנו הבריטי של הכדורגלן לפיו רוצה מרדונה לטול חלק במשחק.

בעבור הופעתו בוומבלי יקבל הארגנטינאי סכום של 100,000 לישט"ג (160,000 דולאר).

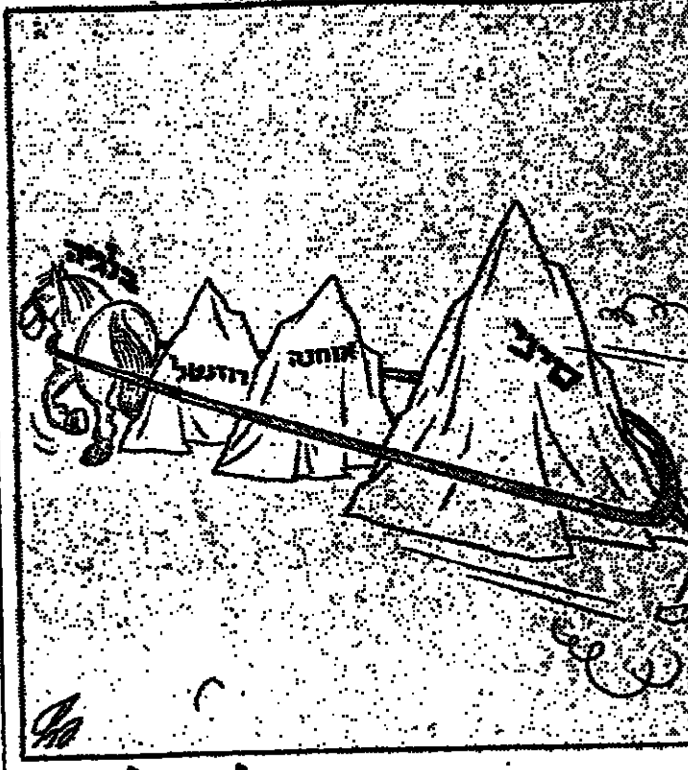

במכבי חילקו גביעים לאלופות

בטקס מרשים חגגו אמש ראשי מרכז מכבי ופעיליו את סיום עונת המשחקים. גולת הכותרת היתה חלוקת גביעים לקבוצות האלופות, שבאו משורות מכבי. לקבוצת הכדורסל של מכבי ת"א נערכה הוקרה מיוחדת על זכייתה בכל התארים האפשריים של הכדורסל הישראלי. גם קבוצת הכדורגל של המועדון זכתה להוקרה על זכייתה בגביע המדינה.

בית"ר ים להולנד עם התלכיד הקבוע

מאת שמואל קלינר

אלופת ישראל, קבוצת בית"ר ירושלים, תצא ביום שלישי הקרוב למחנה אימונים בהולנד. גם אתמול קיימה הקבוצה הירושלמית אימון מתיש בהדרכת המאמן מרדכי שפיגלר.

בינתיים הוחלט בהנהלת הקבוצה לא להחתים את השחקן ההודתי יעיש סווריסה, שנבחן במשחקי האינטרטוטו ולא הרשים לא מבחינה מקצועית וגם השתלבותו החברתית היתה לקויה.

המגעים עם עודד מכנס נמשכים ויש צפיה בחוגי הספורט בירושלים, שהמו"מ יסתיים בחיוב. נודע, כי שוער המשנה, אורי סוריסה יעבור להפועל ירושלים מן הליגה הארצית.

מצפים, כי בינתיים יסתיים המו"מ של ההנהלה עם הבלמים חנן אזולאי ואורי אשש ונראה, כי הם יצורפו למחנה האימון בהולנד.

באימונים האחרונים השתתף גם אורי מלמיליאן, אם כי בגלל פציעתו האימונים היו קלים בלבד. נראה, כי המאמן שפיגלר מכניס את חניכיו למשטר אימונים קפדני וקשה.

מנחם שטיין – אלוף הרנקליסט

סגיסאי השולחן הותיק מנחם שטיין קיבל אמש את גביע הרנקליסט לעונת 1986/87. שטיין זכה במקום הראשון בסיכום תחרויות הדירוג שנערכו במשך השנה, לפני ותיק אחר עדי רוזנבאום.

גביע הנשים הוענק לסיגל לב. גביע הנוער ליצחק אברמוביץ וגביע הקיטים לגיא בסיס.

למיחיץ' עדיין לא נודע: חצי מהנבחרת באירופה

מאת שמואל קלינר

מאמן הכדורגל הלאומי מיליינקו מיחיץ' עדיין אינו יודע על מצבו של שוער הנבחרת אבי רן. כמעט שלושה שבועות חלפו למן מותו של השוער בתאונה טראגית והידיעה, שהועברה להתאחדות הכדורגל היוגוסלאבית טרם הגיעה לידיעתו של המאמן הנופש מזה כחודש באיים ביוגוסלאביה.

עם בואו של המאמן לישראל, לאחר סיום חופשתו הוא יעמוד בפני מציאות מביכה, שכן כמעט מחצית מהנבחרת, שממנה נפרד טרם יציאתו לחופשת מולדת – לא תעמוד לרשותו באופן מיידי.

להלן פירוט שחקני היצוא: הבלם אבי כהן נרכש על־ידי גלזגו ריינג'רס מסקוטלנד. הקשר אלי אוחנה נמצא בבלגיה ומתאמן בקבוצתו החדשה, מכלן. משה סיני יצא לקבוצתו הבלגית בורח'. אלי דריקס יצא להבחן במדי הקבוצה הבלגית מלנבק בעוד שרוני רוזנטל מחזיק בידיו "קבלות" מקבוצת פ.צ.בריז', שבה הופיע גם בעונה שעברה. ואם לא די בכל אלה, אזי גם מוטי איוניר נמצא בהולנד ומתאמן בקבוצתו, רודה, שבה הופיע גם בעונה שעברה.

אז אולי כדאי למיחיץ' לצאת ישירות מבלגראד לבלגיה במקום לשוב לארץ ולבקש מההתאחדות לשלוח אליו את החצי השני של הנבחרת ולקיים את אימוני הנבחרת הלאומית במערב אירופה.

הבונדסליגה יוצאת לדרך באיירן שואפת לרביעית

מאת שמואל טל

הבונדסליגה יוצאת מחר לדרך. המשימה העיקרית שהציבו לפניהם הקבוצות היא מניעת אליפות רביעית ברציפות מקבוצת הייצוג מספר אחת של הכדורגל המערב־גרמני, באיירן מינכן. זו משימה קשה וכמעט בלתי אפשרית על רקע העובדה שהאלופה מוצפת בכוכבים מחד ויריבותיה עניות מדי כדי לרכוש כדורגלנים על שיוליך אותן לפיסגה.

בכלל בעיית הכדורגלנים הזרים בגרמניה היא מעניינת ביותר. לעומת הקבוצות בצרפת באיטליה המרבות לפזר כספים על ימין ועל שמאל, מנסות הנציגויות הגרמניות לחסוך. זאת על ידי רכישת שחקנים זולים מהדרג השני. רק זרים בודדים בבונדסליגה יכולים להקרא כוכבים. כזה הוא למשל ההונגרי לאיוש דטארי, שנרכש ע"י איינטרכט פרנקפורט תמורת שני מיליון דולאר.

הכדורגל המזרח אירופי הוא הספק מספר אחד של הליגה הגרמנית הראשונה – לא פחות מ־14, כדורגלנים מהם שבעה פולנים, שני יוגוסלאבים, שני הונגרים ונציג בודד ממזרח־גרמניה, צ'כיה ורומניה. יצוג נאה יש גם לסקנדינביות, דנמרק, נורווגיה ואיסלנד – לכל אחת מהן שלושה נציגים.

האי הבריטי מיוצג ע"י שלושה שחקנים מהם שני אנגלים וסקוטי. להולנד ולבלגיה שני נציגים כל אחת. לדרום־קוריאה ולארה"ב נציג בודד כמו גם פורטוגל, שוויץ ואוסטריה.

תופעה אחרת העלולה לפגום ברמה ובתוצאת הצופים היא בריחתם של כדורגלני העילית הגרמנים לליגות עשירות יותר. כך הצטרפו קלאוס אלופס (מארסיי) רודי פלר (רומא) ותומאס ברטהולד (ורונה) לחבריהם בריגל, ליטברסקי ופרסטר והחלישו את קבוצותיהם. גם הנבחרת הגרמנית עלולה להפגע מהעובדה שחלק נכבד משחקניה לא יעמוד לרשותה בכל האימונים וההכנות לקראת אליפות היבשת ביוני הבא בשטוטגארט.

באיירן היא כאמור המועמדת הטבעית לזכיה בכתר. את דיטר הנס הותיק, שפרש, יחליף צעיר כשרוני, יורגן ואגמן שנרכש משאלקה וכבר הוכיח עצמו בהבקיעו את שני שערי הנצחון במשחק הסופר קאפ מול המבורג. יחד עימו ימשיך הצוות הקבוע הכולל את הבינלאומיים מתאוס, אודר, אוגנטלר, פפלוגלר, רומניגה ה"קטן", ולפארת הזרים השוער הבלגי ז'אן מארי פאף והדני לארס לנורה. המאמן החדש של הקבוצה הוא יופ הינקס המחליף את אודו לאטק.

יריבותיה העיקריות של באיירן הן המבורג, מנשאנגלאדבאך ולברקוזן. המבורג שאיבדה את המאמן האוסטרי המפורסם ארנסט האפל שחזר הביתה, תנוהל ע"י היוגוסלאבי סקובלאר. לרשותו יעמדו שלושה זרים פלסרט הבלגי, אוקונבסקי הפולני והאוסטרקיה, פול קאליידי מארה"ב. עוד הצטרף אובה ביין מקלן. יחד עמם ועם המוכרים יותר יעקובס קאלץ וססייך הם יצטרפו למשוך העגלה.

בורוסיה מנשנגלאדבאך סיימה את העונה החולפת עם עשרה נצחונות רצופים. עם אותו צוות כמעט, אליו התוסף ההולנדי אריק ויילארטס, שיחזה עוד לאובה ראן, תמשיך הקבוצה להוות תופעה מיוחדת במינה. בקבוצה גם שחקן הנבחרת פרונצק והזרים קראוס האוסטרי ותורסטוודס הנורווגי.

באייר לברקוזן שסבלה אשתקד מחוסר ניסיון תתקע אף היא יותר הצמרת. זאת בזכות הפולני החדש אנדז'יי בונצול, פאלקנמאייר שנרכש מפרנקפורט, רולף, וזאס הדרום קוריאני צ'ה בום קון.

ורדר ברמן איבדה את כוכבה רודי פלר שנדד כאמור לאיטליה. בהעדרו נבחר למלא את מקומו קרל היינץ ריידל מבלאו וייס. להגנה צורף בורובקה ממנשנגלאדבאך.

בורוסיה דורטמונד שתשחק בגביע אופ"א רכשה את הסקוטי מורדוך מקלאוד. הוא ישחק עם דיקל, ראורקנט ומיל.

פ.צ. קלן תסבול מאד מעזיבתם של השוער הלאומי לשעבר טוני שומאכר, קלאוס אלופס ואובה ביין. יככבו בה הדני ה"ג'וקר" מורטן נילסן והאנגלי טוני וודקוק. לעזרתם נרכשו הדני פלמינג פולסן ויורגן קולר. עוד ישחקו אנגלס ותומאס אלופס.

באייר אורדינגן חיזקה את שורותיה בשוודי רוברט פריץ, שבא במקום האיסלנדי גודמונסון. שטוטגארט מינתה את אודו לאטק כמנהלה ורכשה כדורגלנים מליגות נמוכות. מאנהיים צירפה לשורותיה את העריק המזרח גרמני פראנק ליפמן, שחקן נבחרת ארצו שהופיע אשתקד בכמה משחקים במדי נירנברג.

הרכישה המעניינת ביותר היא זו של איינטרכט פרנקפורט ששילמה שני מיליון דולר כדי להביא להתקפתה את מי שנחשב יורשו של פרנץ פושקאש הגדול, לאיוש דטארי. עוד נרכש הפולני אנדז'יי פלאש שימצא שפה משותפת עם בן ארצו סמולארק. את הקבוצה עזב ברטולד שיופיע בשורות ורונה האיטלקית.

קשרי ספורט ישראל – ירדן בין הנכים

מאת אברהם תשובה

פתיחות יחסי ספורט עם ירדן והעלאת מאזן המדליות של ישראל – אלה הן הישגי הספורטאים הנכים בהמשך התחרויות הבין לאומיות בסטוקמנדוויל, אנגליה.

קשרי הספורט עם ירדן החלו בתחרויות האתלטיקה שבה השתתפה גם ספורטאית מירדן.

בתחרויות בזריקת דיסקוס דורגה ספורטאית אירית במקום הראשון כאשר זרקה את הדיסקוס למרחק 19.80 מ' המהווה הישג טוב שהחזיקה בעבר ציפי רובין.

רובין דורגה שניה עם 18.70 מ' ובמקום השלישי דורגה הירדנית.

בסיום טקס חלוקת הפרסים על דוכן המנצחים חיבקה הירדנית את ציפי רובין והביעה בכך את הערכתה לאתלטית שלנו הזוכה מצד כולם להערכה רבה.

בסיכום ביניים מדורגת ישראל במקום ה־11 מתוך 38 מדינות.

ישראל – מצרים 37:63

נבחרת הנכים של ישראל בכדורסל גברה על מצרים 37:63 (19:26) במשחקי סטוקמנדוויל, אנגליה. היה זה המפגש הראשון בין כדורסלני שתי המדינות.

בשתי הנבחרות נכללו נכי צבא, שנטלו חלק במלחמות בין שתי המדינות. לחץ כבד הופעל על המצרים להחרים את המשחק, אך הכדורסלנים גילו רוח ספורטיבית ולמרות שהיו מודעים ליתרון הישראלי הברור, התייצבו למשחק.

נדחתה ההכרעה בבחירת היו"ר לכדורגל

לפי בקשת מספר חברים בועדת המינויים – נדחתה ההחלטה על בחירת מועמד הפועל לתפקיד יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל.

בקשת הדחייה באה על מנת למצות את כל האפשרויות להגיע למועמד אחד מוסכם.

בפני הועדה הופיעו אתמול (יום ה') החברים: מנחם אריאב, חיים צימר, אורי מילוסלבסקי, מוחמד עותמן וגד סולמי.

השבוע בבתי הקולנוע בארץ

תל־אביב

אסתר — מוצ"ש / שבוע 5 / נשק קטלני / 7.30–9.45 / יום ששי 10 בלילה

אורלי טל' 284025 — מוצ"ש / שבוע 17 / ילדים הורגים לאלוהים 7–9.30 / יום ששי 22

סיון

אלנבי מחודש טל' 655107 — יום ו' שבוע 9 / 10–12 משחר פראי / שבת 1 ריות / 3 משמרות המלוכלכים 7.30–9.40 / 5 המנגב האוורין במריץ / חצות – מתנגי מיימן – טעם החיים

בית ליסין — שבוע 2 / יום ו' 23.30–14.30 ראשים מדברים / מוצ"ש 11.15

בן־יהודה טל' 222750 — יום ו' 9.45–12 / שבוע 4 / אהבה בחלון ראווה / מוצ"ש 7.30–9.40

גורדון טל' 224373 — מוצ"ש 7.45–9.45

גת טל' 267888 — יום ו' 10, 12.15 / שבוע 6 / בלוז לחופש הגדול / מוצ"ש 7.30–9.45

דקל טל' 454114 — שבוע 25 / יום ו' 10 בלילה / מוצ"ש 7.15, 9.30 / קרוקודיל דנדי

דיזנגוף 1 — יום ששי 11 בבוקר 1.30 בצהריים / יום ששי 22.00 / שבוע 9 / פרשת מרגבל וילדה קטנה / מוצ"ש 7.30–9.50

דיזנגוף 2 — שבוע 7 / יום ששי 11 בבוקר 1.30 / יום ו' 22 / שירותים אישיים / מוצ"ש 7.30–9.50

דיזנגוף 3 — שבוע 16 / יום ששי 11 – 1.00, 3.00 בבוקר / פיבל התלוש באמריקה / שיחות מלוכלכות / יום ו' 22 / מוצ"ש 7.30–9.50

דרייב אין טל' 292190 — יום ו' 10 התרוך אמריקאי / חצות סקס / מוצ"ש 7.45 עמי ותמי / 10.00 התרוך אמריקאי / חצות סקס

הוד טל' 226226 — מוטרכן 4 / מוצ"ש 7.15–9.30 / יום ו' 9.45–12 / שבת 11 בבוקר מוטרכן 4

חן 1 טל' 288545 — יום ששי 10–12 ...

חן 2 — ... 7.55–9.55 / ששי ושבת 11 בבוקר

חן 3 — יום ו' 9.50 / מוצ"ש 7.45 / ... / ששי ושבת 11 בבוקר / שלגיה ושבעת הגמדים

חן 5 — שבוע ... / יום ו' 12.05 / אני התגבר / מוצ"ש 9.50 / ששי ושבת 11 / דובוני אכפת לי

חן 4 — שבוע 20 / אל תקרא לי לבן / יום ששי 2.15–10 / מוצ"ש 7.45–9.55 / ששי ושבת 11 בבוקר

חן 5 — שבוע 3 / ביים למשמר אחרים / יום ו' 10–12.05 / מוצ"ש 7.50–9.55 / ששי ושבת 11 בבוקר, הרפתקאות של כושי בלש

לב 1 טל' 288868 — שבוע 8 / תעלולי שטן / יום ו' 11.30 1.30 בצהריים / יום ו' 10 בלילה / מוצ"ש 8.00–10.00 / תעלולי שטן

לב 2 — שבוע 13 / יום ו' 11.30–1.30 / יום ו' 10 בלילה / מוצ"ש 8–10

לב 3 — שבוע 5 / יום ו' 1.30 11.30 / יום ו' 22.00 / לוי ובולית / מוצ"ש 8–10

לב 4 — במבט השטן / שבוע 17 / יום ו' 11.30–1.30 / 10 בלילה / מוצ"ש 8.00–10.00

לימור טל' 260773 — יום ששי 10.00–12.00 / מלון לצעירים / שבוע 3 / שבת 11 בבוקר, מחר מכוכב אחר / מוצ"ש 7.30–9.30 מלון לצעירים / מוצ"ש חצות – בלייד ראנר

מוגרבי טל' 298331 — סגור לרגל שיפוצים

מוזיאון ת"א טל' 257364 — שבוע 9 / מוצ"ש 7.00–9.30 / מותו של סוכן

קולנוע קיץ בגן המוזיאון — שבוע 3 / מוצ"ש 9.00

מקסים — המובטל בטוטו / 7.30–9.30

סטודיו — סגור לרגל שיפוצים

סינמה 1 — יום ו' 12.00–10.00 / התרוך אמריקאי / מוצ"ש 7.30–9.40

סינמה 2 — יום ו' 12–10 / אקספרס ליבון – אהבה צעירה / מוצ"ש 7.30–9.40

פאר — יום ששי 10.00 / לא שם זין / שבוע 5 / מוצ"ש 8.00, 10.00

פריז טל' 222282 — לבוגרים / יום ששי 12 בצהריים / יום ו' 10–12 בלילה / 2.30 הרעב / 4.30 נס בפילבר / שבת בבוקר, 11 / 1001 שקרים של פיקוד / 1 פיקבור 22 / 3 עד בלות הלילה / 5 הרעב / 7.15 9.30 / 11.30 ימות / 1.45 מופע הקולנוע של רוקי

צמוד — שבוע 16 / שם הורד / יום ו' 10 / מוצ"ש 7–9.50

צפון — שבוע 7 / יומי הדיר / 7–9.30 / יום ו' 10.00–12

אביב טל' 281181 — מוצ"ש 7.15–9.45 / שבוע 4 / 007 באזור המסוכן / יום ששי 9.40–12.15 / 10.30 בבוקר עמי ותמי

המחודש – רמת אביב — ששי 12.15 10 ...

תכלת — שבוע 8 / 7.45–9.50

ירושלים

אדיסון — שבוע 2 / מוצ"ש 9.30 / 007 באזור המסוכן

אורגיל — שבוע 3 / הנבל האהבה והמצאבת / מוצ"ש 9.15

אודיון אור 1 טל' 22914 — בכבב השטן / שבוע 2 / מוצ"ש 9.15

אור 2 — שבוע 2 / מגר בחיים / מוצ"ש 9.15

אור 3 — בטי בלו / שבוע 2 / מוצ"ש 9.15 / חצות 23.15

אור 4 — שבוע 2 / מוצ"ש 9.15 / מוצ"ש חצות 23.15

אור 5 — שבוע 2 / מוצ"ש 9.15 מלון לצעירים / חצות 23.15 מלון בקליפורניה

אורנע — שבוע 5 / מוצ"ש 9.15 / נשק קטלני

בית אגרון — ...

הבירה — אימפריה של קולנוע / סגור לרגל שיפוצים

כפיר — שבוע 2 / מוצ"ש 9.30 / יומי הדיר

מיטשל טל' 227959 — שבוע 5 / מוצ"ש 9.30 / לא שם זין

בנייני האומה — סגור

סמדר טל' 715067 — מוצ"ש 9.15 שבוע 3 / ילדים הורגים לאלוהים

רון — שבוע 6 / מוצ"ש 9.15 / בלוז לחופש הגדול / 10.45

עדן — מוצ"ש 9.30 / מוטרכן 4

תיאטרון ירושלים — שבוע 3 / שיחות מלוכלכות / מוצ"ש 9.15

חיפה

אורה — שבוע 2 / משחר פראי / יום ו' 10.00 – מוצ"ש 7–9.15

אורלי — שבוע 2 / שיחות מלוכלכות / מוצ"ש 7, 9 / יום ששי 11 בלילה

אמפיתיאטרון טל' 664018 — שבוע 5 / אהבה צעירה אקספרס ליבון / מוצ"ש 7.00–9.15

ארמון טל' 664848 — סגור לרגל שיפוצים

חן טל' 66272 — לבוגרים / מוצ"ש 7.00–9.15 / יום ששי 22

עצמון 1 — שבוע 6 / מוטרכן 4 / יום ו' 10 / מוצ"ש 7.15–9.30

עצמון 2 — שבוע 7 / יומי הדיר / יום ו' 10.15 / מוצ"ש 7.15–9.30

עצמון 3 — שבוע 7 / ילדים הורגים לאלוהים / יום ו' 22 / מוצ"ש 7.00–9.30

פאר טל' 662232 — שבוע 3 / יום ו' 10 / הנבל האהבה והמצאבת / מוצ"ש 7.00–9.15

במגדל הנביאים: רב גד 1 — יום ששי 11 בבוקר רובין הוד / שבוע 6 / בלוז לחופש הגדול / יום ו' 22.00 / מוצ"ש 7–9.15

רב גד 2 — יום ששי 11 בבוקר הרפתקאות של כושי בלש / מוצ"ש 7–9.15 / לוי ובולית / יום ו' 10.00

רון טל' 669069 — שבוע 4 / מוצ"ש 7.15–9.30 / 007 באזור המסוכן

קרן אור המחודש — שבוע 5 / מוצ"ש 7.15, 9.15 / לא שם זין / יום ו' 2.30 שר הטבעות / 23.30 פינק פלויד החומה

קרית ביאליק

ספיר — שבוע 5 / קרוקודיל דנדי / מוצ"ש 7.15 – 9.30

סביון — הנבל האהבה והמצאבת / 7–9.15

קרית חיים

בית העם — שם הורד / 9.30

היובל — לא שם זין / מוצ"ש 9.30

קרית ים

ניצן — מוצ"ש 9.30 / המובטל בטוטו

קרית מוצקין

אורות — מוטרכן 4 / 7.30–9.30

אשדוד

אסתר — 007 באזור המסוכן / 7.30–9.30

אשדוד — שבוע 3 / קרוקודיל דנדי / 7.30–9.30

אשקלון

אסתר — בלוז לחופש הגדול / מוצ"ש 8–10

מאור — המובטל בטוטו / 8–10

רחל — הנבל האהבה והמצאבת / מוצ"ש 8.30–10.30

באר שבע

חן — שבוע 2 / מוצ"ש 7.30–9.30 / ילדים הורגים לאלוהים / יום ו' 10

בת ים

אורנים — שבוע 6 / המובטל בטוטו / מוצ"ש 7.30–9.30

עצמאות — מוטרכן 4 / יום ו' 10 בלילה / מוצ"ש 7.30–9.40

הרצליה

היכל — שבוע 2 / מוצ"ש 7.15, 9.30 / ילדים הורגים לאלוהים

מלון דניאל — אודיטוריום / משחר פראי / מוצ"ש 7.15–9.30

עפולה

מופתרין — מוצ"ש 9.30 / ילדים הורגים לאלוהים

חולון

ארמון המחודש — שבוע 5 / לא שם זין / יום ששי 10 בלילה / מוצ"ש 7.30–9.30 / מוצ"ש חצות

מגדל — יום ו' ב־10.00 / נשק קטלני / מוצ"ש 7.30–9.30

סבוי — שבוע 4 / יום ששי 9.45 / 7.15–9.40 / 007 באזור המסוכן

מתנ"ס קרית שרת — רינה / 5–7.15–9.30 / מוצ"ש / מוטרכן 4

טבריה

אביב — מוצ"ש 7.30–9.30

כפר סבא

עמל — מוצ"ש / 7.30–9.30

חן — מוצ"ש קרוקודיל דנדי / 7–9.15

בית ברל – קולנוע ותיאטרון — יום ו' ... / יום ו' 8 ... / יום ו' 10 ...

לוד

אורלי — סגור

נוה זית — שבוע 3 / מוצ"ש 7.30–9.30 / אהבה צעירה

נהריה

הדר — לא שם זין / מוצ"ש 7.15–9.15

רון — צבע הכסף / מוצ"ש 7.15–9.15

נתניה

אסתר — מוצ"ש 7–9.30 / ילדים הורגים לאלוהים

סטודיו — מוצ"ש 8, 10 / הנות קטנה ומכוערה

שרון — שבוע 2 / לא שם זין / מוצ"ש 8–10

דוד — הפתיחה בקרוב

עכו

אודיטוריום — מוצ"ש 7.30–9.30 / המובטל בטוטו

פתח תקוה

שלום — שבוע 5 / 8–10 / לא שם זין

היכל 1 — יום ששי 22 / מוטרכן 4 / מוצ"ש 7.15–9.30

היכל 2 — שש,מש 7,9 / יום ו' 9.45 / 007 באזור מסוכן / 7.15–9.45

היכל 3 — שבוע 3 / יום ו' 10.00 / המובטל בטוטו / מוצ"ש 7.30 עמי ותמי / 9.30 המובטל בטוטו

קרית אונו

מרכז קהילתי — יום ו' 10 צבע הכסף / שבת 7–9.30 צבע הכסף / שבת 11 בבוקר

קרית שמונה

שגיר

ראשון לציון

נעמן — סגור

ראשון לציון — שבוע 5 / מוצ"ש 7.30–9.30 / לא שם זין

רון 1 — מוטרכן 4 / מוצ"ש 7.30–9.30

רון 2 — מוצ"ש 7.15–9.30 / 007 באזור מסוכן

רחובות

בית העם — מוצ"ש 8.30

הדר — שבוע 5 / מוצ"ש 7.15–9.15 / בלוז לחופש הגדול

חן — מוצ"ש 7.00–9.30 / המובטל בטוטו

רמת גן גבעתיים

אואזיס — מוצ"ש / 7.30–9.45 / פרשת מרגבל וילדה קטנה / יום ו' 10.00

ארמון — שבוע 3 / 7.30–9.45 / הנבל האהבה והמצאבת / יום ו' 10

לילי — שבוע 5 / מוצ"ש 7.30–9.30 / יום ו' ב־10 / לא שם זין

שביט — יום ששי 22.00 / מוצ"ש 7.30–9.30 / המובטל בטוטו

הדר — שבוע 4 / 007 באזור המסוכן / מוצ"ש 7.15–9.40

רב גן 1 — שבוע 3 / בלוז לחופש הגדול / יום ו' 10–12.15 / מוצ"ש 7.30–9.45 / ששי ושבת 11 בבוקר הרפתקאות של כושי בלש

רב גן 2 — שבוע 2 / יום ו' 10 12.15 / מוצ"ש 7.30–9.45 / יומי הדיר / ששי ושבת 11 בבוקר / דובוני אכפת לי

רב גן 3 — שבוע 8 / מוצ"ש 7.30–9.45 / יום ששי 10–12.15 / אני התגבר / ששי ושבת 11 בבוקר / פיבל התלוש באמריקה

רב גן 4 — שבוע 8 / קרוקודיל דנדי / מוצ"ש 7.30–9.45 / יום ששי 10 12.15 בלילה / ששי ושבת 11 בבוקר / שלגיה ושבעת הגמדים

רמת השרון

רמת השרון — כוכב / 9.30 אל תקרא לי לבן / יום ו' 11.45 / שבת 11 גוליבר בארץ הגמדים / 7, אל תקרא לי לבן / 9.30 הבוקר שאחרי / 11.45

רעננה

אורות — המובטל בטוטו / מוצ"ש 7.15–9.30

רמלה

אורן — שבוע 2 / אהבה צעירה / מוצ"ש 7.30–9.30

היכל התרבות — צבע הכסף / מוצ"ש 9

הלוח הכללי · ידיעות אחרונות · הלוח הנפוץ ביותר · דבר זב ראשון בבוקר

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את היקף הפעילות

*

מנהל מחלקת הנדסה

אחראי לכל נושאי תכנון/אפיון הדרישות של המערכות ההקפיות במפעל, התומכות במערך היצור. נהול צוות הנדסי של מהנדסי מכונות, חשמל, כימיה, מיכשור ובקרה, תאום עבודות תכנון/יעוץ עם מספר יועצי/מתכנני חוץ.
- *נסיון קודם של 10 שנים לפחות בהנדסת פרויקטים או בתכנון אחד מהתחומים הנ"ל.*

מהנדס אזרחי

פקוח ותאום התקנות ציוד, נהול פרויקטים של הקמה/הסבה במפעל בירושלים אחריות לנושאי תכנון ויעוד שטחים במפעלי החברה בארץ.
- *נסיון קודם של 5–3 שנים.*

מהנדס מזוג אויר

- *נסיון בתכנון מערכות מזוג אויר.*
- *רקע במערכות צנרת ונאזים דחוסים – יתרון.*
- *נסיון של 5–3 שנים.*

מהנדס חשמל-זרם חזק

לתכנון מערכות חלוקה והזנה במתח ביניי ובמתח נמוך ותכנון/אפיון הנדסי של מערכות הזנה/פקוד מיוחדות.
- *נסיון של 5 שנים בתעשיה או בפרויקט תכנון.*

תקציבאי

לנהול תקציב מחלקתי, כולל בקרת לוחות זמנים ועריכת תחזיות כספיות.
- *תואר בכלכלה או בהנדסת תעשיה ונהול.*
- *2–1 שנות נסיון בתחום.*
- *נסיון במערכות ממוחשבות.*

לכל המשרות:
– שליטה מלאה בשפה האנגלית.
– קבלה לעבודה מותנית במגורים בירושלים.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה. מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל"

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

התנדב

לתפקיד בטחוני בארץ ובחו"ל

אם אתה
- יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
- גילך בין 21–28 שנה.
- בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה)

הצטרף אלינו

אנו מציעים
- חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
- תנאי שכר טובים.
- אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.

ההצעה מתאימה גם לסטודנטים הלומדים בארץ או העומדים לצאת ללמוד בחו"ל

פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.

– פונים מתאימים ייענו –

ל.פ.מ. 82

אופטרוטק

חברתנו עוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק מערכות אלקטרואופטיות ממוחשבות המבוססות על טכנולוגיות מתקדמות בתחומי ראייה ובינה מלאכותית ומיועדות ליצוא.

לרגל הרחבת המערך הטכני בארה"ב

דרושים לנו

מהנדסים והנדסאים

עם נסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים:
- אלקטרוניקה ★ מחשבים ★ מכנואופטיקה

למתאימים אנו מציעים להשתלב בצוות מעולה של מהנדסי אחזקה למערכות חדשניות בארה"ב, לאחר תקופת הכשרה בארץ.

סודיות מובטחת
כל המשרות מיועדות לגברים ונשים.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ובציון מס. טלפון להודעות אל: אופטרוטק בע"מ, ת.ד. 69 נס ציונה 70450

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את היקף הפעילות

*

מנהל פרויקט הקמה

- *10 שנות נסיון בניהול פרויקט הקמה תעשייתי*
- *יכולת ניהול צוות הנדסה וביצוע.*
- *רקע בפרויקטים הכוללים מערכות אלקטרומכניות ומערכות צנרת*
- *שליטה מלאה באנגלית*

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל"

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

דיילים/דיילות

לחברת פן-אמריקן דרושים/ות **דיילים ודיילות** לשרות בקו תל אביב-פריס - תל אביב.

הדרישות הבסיסיות הן:
- גיל: מינימום 21 (אחרי שירות צבאי).
- גובה: מינימום 158 ס"מ
- משקל: בהתאם לגובה
- השכלה: בגרות
- שפות: אנגלית ועברית שוטפת (קריאה, כתיבה, דיבור) (צרפתית - יתרון).
- בריאות: מעולה, עם ראיה 6/12 ולא פחות מ-6/30 בעין השניה

המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב בלבד בצרוף קורות חיים (באנגלית) ושתי תמונות פספורט צבעוניות לת.ד. 188 נמל תעופה בן גוריון. מועמדים מתאימים יוזמנו לראיון בתוך זמן קצר. המועמדים עשויים להדרש להמציא אישור מלשכת התעסוקה ודרכון בר תוקף
נא להמנע מפניות טלפוניות.

PAN AM

לחברת בניה מהגדולות בארץ

דרושים

אנשי מכירות רציניים

המוכנים להשתלב בצוות מכירות סולידי.

למתאימים מובטחת משרה בגוף שיווקי מתקדם, לטווח ארוך עם אפשרויות קידום מצויינות.

לפרטים נא לפנות טלפונית 03-425370/1 לבקש את רונית או כרמון.

למפעל גומי בכפר-סבא

דרוש

מנהל

בקרת איכות

להקמה ותיפעול שוטף של מחלקה לבקרת איכות

052-23291/2

שרות בתי-הסוהר (מנהל ארגון)

תן ידך לשמירת בטחון הפנים ולאיכות הסביבה

דרושים/ות

סוהרים/ות

– השרות מציע לך להתגייס לתפקיד בטחון רב אתגר ועניין הכולל אבטחה וטיפול באסיר.
– השכר צמוד לשכר אנשי הקבע בצה"ל והתנאים משופרים בהתאם לאופיו המיוחד של השרות.

אם הנך עונה על התנאים הבאים:
– גיל עד 35 – אזרחות ישראלית
– השכלה 10 שנות לימוד – פרופיל 65 ומעלה
– לאחר שרות חובה בצה"ל – עבר ללא דופי.

פנה עוד היום:
אל: לשכת הגיוס רחוב מקלף 3 תל-אביב טל' 03-251128 או 03-266922 עם ת"ז פנקס מילואים ותעודות המעידות על השכלה.
קבלת קהל: מ-98.00 עד 15.00.

קיבוץ יראון בעל אכסניה צעירה מחפש

אחות

עדיף בעלת נסיון קטנטי. כאמהכה. אפשרות קליטה.
נא להתקשר למזכירות 06-988311 כרמאה 06-988312

לחברת מהנדסים דרושה

פקידה/בתבנית

מעבדת תמלילים א ב
טל. 03-247958

דרוש מנהל עבודה למוסך

מלגזות

- נסיון 5 שנים
- קורות חיים בכתב יד + המלצות
- תנאים מיוחדים למתאים

ת.ד. 3074 חדרה

דרוש

מנהל חנות כל-בו

למוצרים טכניים, אביזרים לחקלאות והלבשה

מעוניינים בעלי נסיון ניהול, הפעלת צוות כח-אדם, קניות, קלקולציה ומערכת ממוחשבת יגישו מועמדותם בכתב לסניף "דבר" נתניה, רח' הרצל 31 (עבור "מנהל").

הרדשל

חברה לשיווק, ייצור ושרותים בע"מ

דרוש

מחסנאי טכני

בעל נסיון בעבודה בסוגן חלקי חילוף ועבודה עם מלאי ממוחשב בעל ידע באנגלית.
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 2085 תל-אביב 61020.

רותם דשנים בע"מ

למפעלנו במישור רותם דרושים

עוזר מבקר פנימי

לתכנון וביצוע עבודות ביקורת ניהולית ותפעולית באופן עצמאי בכפיפות למבקר פנימי של החברה.
- נסיון קודם בתכנון וביצוע עבודות ביקורת במפעל יצרני ★ ידע בתחום ע.ב.א ★ כושר לקיים מגע נאות עם מבוקרים ועם ממונים ★ כושר ביטוי בכתב ובע"פ בשפה העברית וידיעה סובה של השפה האנגלית ★ תואר ראשון (B.A.) בכלכלה, ניהול תעשייתי או מינהל עסקים.

לאגף האחזקה וההנדסה

מנהל אחזקות מיוחדות

- מהנדס מכונות עם נסיון של כ-5 שנים בתחום פיקוח הקמה.
- נסיון בניהול של צוותי ביצוע.

מהנדס אחזקה ראשי

אחראי על פעולת מערך אחזקה צמודה לקווי הייצור.
- מהנדס מכונות בעל נסיון של כ-5 שנים, רצוי בתעשיה הכימית הכבדה.
- נסיון בניהול של צוותי אחזקה.

*

מנהל דיזון ומעקב

אחראי על מח' הדיזון והמעקב של אגף אחזקה והנדסה.
- מהנדס תעשיה וניהול עם נסיון של כ-3 שנים בתעשיה.

*

מנהל אחזקת מתקנים

מהנדס/הנדסאי מכונות.
נסיון של כ-4 שנים בתחום ניהול אחזקה בתעשיה הכימית.

תנאי השכר ייקבעו בהתאם לנסיון ולכישורים. ■ למועמדים מחוץ לאזור תינתן עזרה בדיור.
נא לפנות בצירוף קורות חיים ל"רותם דשנים" מישור רותם ד.נ. ערבה 86800, בציון התפקיד על המעטפה.
קבוצת כימיקלים לישראל

דרוש

מפעיל/ת תירות

למחלקה לתיירות נכנסת.
– שליטה מלאה בצרפתית ואנגלית
– נסיון של שנתיים
יום עבודה מלא
נא להתקשר יהל כהם אל לטלפון 03-652149 שלוחה 42.

לחברת מקבצים בעלת זיכיון מהודר בכלכלית דרוש

משקיע

שקט/פעיל 50,000 דולר
ת.ד. 7555 רמת גן 52-176

לקרן קיימת לישראל

דרושים/ות

ממונה על שילוט ושבבים – 18/87

תאור התפקיד: אחראי/ת לשילוט בכלל תחומי הקבוצה. אחראי/ת לקיום טכסים ואירועים בהתאם להנחיות מה' הנבחות בתיאום עם הנהל. אחראי/ת לניהול מיפוי והכנסת רישום כל פרטי ההכבוה ביערות (שלטים, מתקנים, חורשות שמנציחות תורמים וכו').

דרישות המשרה: השכלה תיכונית, ידיעת השפה האנגלית, רצוי ידיעת שפות נוספות, התמצאות במיפוי וניהול הרישומים המתאימים. כושר טכני ויכולת ביצוע עצמי של מתקני הנצחות. כושר יצוגי, רשיון נהיגה.
הדרגה: 17–18 בדירוג האחיד.
מקום העבודה: יער כרכו
מקום המגורים: ירושלים

עוזר/ת למנהל משתלה – 19/87

תאור התפקיד: עזרה בניהול משתלה ישר בהיקף גדול. עזרה בעיבוד והכנת השטח לשתילה, עזרה בהכנת מגבטות, העתקת נבטים, גידול שתילים, עזרה בטיפול במחלות ומזיקים במשתלה והדברתם, עזרה בבירור הערות שתילים למשלוח לשטח והכיתות.
דרישות המשרה: השכלה אקדמאית בתחום החקלאות או בוגר בי"ס חקלאי, בעל נסיון בניהול משתלה, בגידול שתילי יער או עצי פרי וכו'.
דרגה ותנאים: 5-6 בירוג המקצועי. לבעלי תעודה מתאימה, השתתפות בהוצאות רכב.
מקום העבודה: יער ורדים – משתלת גילת.
מקום המגורים: אופקים הסביבה, באר-שבע.
המעוניינים/ות המסלאמים/ות את דרישות אחת מהמשרות הנ"ל יגישו מועמדותם בכתב יד בצירוף תולדות חיים, השכלה ונסיון ... עד 7.8.87 לאגף כוח אדם, ת.ד. 283 ירושלים מיקוד 91002.

– מנע אש ביערות –

לרשף מחשבים דרושים

1. מנהל חשבונות
– מקום העבודה רמת-גן, נסיון קודם

2. טכנאי שרות
– מקום העבודה רמת-גן, נסיון קודם

3. מקדמי מכירות
– מקום העבודה רמת-גן, אשדוד, ב"ש, חיפה

לפנות לפי הפרוט הבא:
1. מנהל חשבונות – בכתב לרשף מחשבים ז'בוטינסקי 28 ר"ג לידי מר פישמן.
2. טכנאי שרות – בטלפונים 728108 733064 לגברת שרי
3. מקדמי מכירות – בכתב לת.ד. 4203 רמת-גן מיקוד 52141

למפעל תעשייתי באזור רחובות

דרושה

מזכירה עברית-אנגלית

בעלת נסיון מוכח, עדיפות לבעלת נסיון בעבודה על מעבדת תמלילים בשתי השפות + טלקס + פקסימליה
- חמישה ימי עבודה בשבוע
- תנאים טובים למתאימה

לפנות בכתב יד עם קורות חיים ונסיון למחלקת כח אדם
ת"ד 257 נ. ציונה 70400.

למוסד ציבורי דרושים

עובדים/ות

למקלט לנערות במצוקה באזור ירושלים

א. מנהל/ת
ב. אם-בית
ג. עובד/ת סוציאלי/ת
ד. מדריכים/ות

– לעבודה במשמרות.
אין מגורים במקום.

בדבר פרטים נא להתקשר לימינה 02-713625

יכין חברה חקלאית בע"מ

לבית אריזה תל-מונד ולבית-אריזה ראש-העין

דרוש/ה

אחראי/ת ייצור

(רצוי אגרונום/ית)

הכישורים הדרושים:
- כושר ניהול צוות עובדים גדול
- ידע בסיסי בפרי-הדר

מגורים – לתל-מונד – באזור השרון.
לראש-העין – בפתח-תקוה והסביבה

מועמדים/ות יפנו בכתב לאגף כח אדם, ת.ד. 332 ת"א 61002.
– רק המתאימים/ות – ייענו –

למפעל גדול העוסק ביצוא

דרוש

מנהל מתפרה עצמאי

בעל נסיון מוכח בניהול צוות של כ-60 עובדים.
מקום העבודה: דלית אל כרמל
– סודיות מובטחת –
לפנות בכתב יד במברקטלא של קורות חיים ונסיון קודם אל ת.ד. 53124 תל-אביב

★ מזכירה

לניהול משרד בתוכ' מחשבים

★ טכנאי – הנדסאי אלקטרוניקה

בעל נסיון בתיקון מחשבי IBM PC וציוד הקפי.
יום עבודה מלא.
5 ימי עבודה.
תנאים טובים למועמד המתאים
טל. 03-707005 (למרידה).

מתנ"ס תל-מונד

דרושים

רכז נוער

B.A בחינוך בלתי פורמלי או מדריך מוסמך בעל לפחות 3 שנים בעבודה חינוכית לא פורמלית נסיון בארגון פעולות חוגים ואירועים. נכונות לעבוד בשעות לא מקובלות משרה מלאה.

רכזת קשישים

אחראי/ת על הפעלת מועדון לקשישים ... בעבודה עם קשישים ...
– לפנות בכתב ...
מתנ"ס תל-מונד ת.ד. 78 תל מונד 40600

אקטואיפ! עבודה בארה"ב!

אם זה קרוב ואפשרי דרך חברת I.M.C!

דרושים: אנשי מחשבים – תוכנה, מערכות, תכנות, מהנדסים, הנדסאים או אקדמאים – בכל המקצועות.
נא לפנות בכתב ... ת.ד. 29833 מיקוד 61297 ת"א.
... שרות מבוטחות. כל הפונים ייענו.

אל תפספס,
תשובה למודעה זו עשויה לשנות את חייך.

המועצה האזורית עמק-חפר

טל. 053-616771

דרושים:
- ★ מנהל מינהל שרותי חברה ורווחה
- ★ מנהל השרות הפסיכולוגי
- ★ פסיכולוג
לקרית החינוך ע"ש דוד בן-גוריון.
- ★ עובד/ת סוציאלי/ת
למגזר הערבי (חצי משרה)

- לפרטים נא לפנות למנהל כח-אדם במועצה.
- המועד נוכח להגשה 7.8.87.

לחברה הנדסת חשמל

דרוש

מנהל מפעל

מהנדס/הנדסאי בעל בקיאות ונסיון של 3 שנים לפחות

לפנות בכתב יד למנכ"ל אישית ת.ד. 913 בני-ברק (51108)

לחברת אלקטרוניקה גדולה

דרושה

מזכירת מכירות

הכישורים הנדרשים:
דינמיות, יחסי אנוש טובים, בעלת נסיון בניהול משרד, עצמאית, בעלת יכולת לתאם בין גורמים רבים (מתכנים, סניפים, חנויות, סוכנים), בוגרת תיכון, אחרי צבא, ידע בהדפסה עברית.

התפקיד למשרה מלאה
העבודה בתל-אביב

נא לשלוח קורות חיים ל-ת.ד. 2579 ירושלים, 91024.

לחברה בענף ההשקיה הדישון

דרושים

אנשי שיווק ושרות

- ידע ונסיון בענף
- יכולת עבודה בשטח
- כושר איתור לקוחות

הכרת נושאי הדישון וההשקיה
אזור הפעילות: הדרום והנגב.

נא לפנות בכתב לת.ד. 580 השבה 31004.

מועצה מקומית קדימה

המחלקה לשרותים חברתיים

דרושים:

1. עובד/ת סוציאלי/ת כוללני/ת

- רצוי עם נסיון בטיפול משפחתי ועבודה קבוצתית.
- קיימת אפשרות לחלקיות משרה

2. עובד/ת קידום צעירים (+18)

- עובד/ת סוציאלי/ת כולל או בוגר/ת מדעי ההתנהגות עם נסיון בעבודה טיפולית
- דרוג – עובדי הוראה + ...

– לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למזכיר המועצה: קשי ברק
או למנהלת המחלקה: ...
או בטלפונים: 053-697111, 053-699004

ימנאוטו בע"מ

נציגים בלעדיים בישראל של מכוניות

SUBARU

למוסך המרכזי סובארו בהרצליה – דרושים/ות

מכונאים

בעלי נסיון, לאחר שירות צבאי.
לפנות טלפונית: 052/540325 (שלמה).

לחברה להנדסת חשמל

דרוש

תע"ש מנהל חשבונות בכיר

בקיאות ונסיון ב-IBM 36
לפנות בכתב למנכ"ל
ת.ד. 8599 (61...) ת"א.

לעבודה בגדריה

דרוש

מנהל עבודה בכיר

לעבודות כבישים, פיתוח ומים

בעלי נסיון קודם בעבודה באפריקה מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 50239 ת"א 61500 עבור מס' 12.
סודיות מובטחת.

מתכנת תקשורת

... דרוש/ה

חברה ציבורית ... עם מערך תקשורת ... משרות מתאימות למשרה מלאה.
... עבור IBM הכרות עם SNA
רצוי: בקיאות עם תקשורת PC
דרוש לעבור הכשרה
... בעלי תקשורת יתרון.
נא לפנות ... 7095 ת"א 61070 למס' 8.

THE DANS
חברת מלונות דן בע"מ

למלון דן פנורמה ת"א
דרושים/ות
מפקחים/ות –
ערב/בוקר
למחלקת משק בית
נהג – עם רשיון ג'
– דובר אנגלית לעבודה במשמרות
מתאימים/ות יפנו למח' כ"א 03-653331

למפעל תעשייתי באשקלון
דרוש
מהנדס ייצור
עם נסיון בשיטות שכר עידוד, שיפור שיטות, תיכנון מערכי ייצור וביקורת איכות.
תחום טיפול נוסף: עבודה עם מחשב אי.בי.אם.38
תנאים טובים למתאים המתאים
מועמדים מתאימים יפנו בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 13 אשקלון 78100 (עבור מהנדס)
סודיות מובטחת

להברה מסחרית בינלאומית
לסניף חיפה
דרוש/ה
מחסנאי
פקיד טכני
בעלי נסיון מתאים, בניהול מחסן לסחורות וחלקי חילוף, יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים אל ת.ד. 551 ת"א עבור מחלקת כח־אדם.

דרושים:
מקדמי מכירות
מחשבים ביתיים
• לעבודה בשעות אחה"צ בסניפי חשק"ם.
• היכרות עם מחשבי קומודור ומחשבי P.C.
• הכרת מחשב האמיגה – יתרון.
• נסיון במכירות – יתרון.
• גיל 25–16.
העבודה באיזורים:
תל־אביב, רמת־גן, גבעתיים, ירושלים, חיפה, ראשל"צ, רחובות, אשדוד, פתח־תקוה, חדרה.
לפרטים להתקשר למוטי אדלר טלפון: 03-289418

טרומאסבסט
חברה להרכבת מבנים טרומיים בע"מ
למפעלנו בעכו
דרוש
מנהל שיווק
בעל נסיון בענף הבנייה הטרומית.
בימים: א'–ה'
04-911615, 03-652285

לצה"ל דרושים:

א. לחיל הים באזור חיפה:
דפס אופסט
נדרש ניסיון ויידע במקצוע הדפוס וצילום פלטות לאופסט.
בדבר פרטים יש לפנות לטלפון: 03-693717 – רחל.

ב. לחיל הים דרושים
מנופאים
נתונים נדרשים:–
1) בעלי תעודת הסמכה מוכרת.
2) בעלי השכלה של 10 שנות לימוד לפחות.
3) עד גיל 34.
בדבר פרטים יש לפנות לטלפון: 03-693717 – רחל.

ג. קצינים לתפקידים באזור ת"א –
כישורים נדרשים:–
1) קצינים בדרגות סגן, סרן, רס"ג.
2) אקדמאים בתחומי הנדסת בנין.
לקביעת ראיון יש לפנות לטלפון: 03-814174

ד. בעל ידע ונסיון של 5 שנים לפחות באחזקת מערכות אלקטרו־מכניות (מערכות חשמל, מיזוג אויר, פיקוח ובקרה).
נא לפנות לת.ד. 2128 רמת־גן.

ה. לחיל הרפואה דרושים
פיזיותרפיסטים
לאזור הצפון לגיוס לקבע.
המעוניינים מתבקשים להעביר קורות חיים + תעודות לת.ד. 02149 – שלישות.

ו. א גרפיקאי בכיר בשירות קבע:
התפקיד כולל:
1) ניהול תא גרפיקה והוצאה לאור.
2) תכנון ועיצוב גרפי של פרסומים.
3) נהול צוות סדיר ומילואים.
הכשורים הדרושים:
1) נסיון מקצועי בתחום גרפיקה והוצאה לאור.
2) יכולת ארגון וניהול.

ב. קצין וידאו בשירות קבע:
התפקיד כולל:
1) הפקת סרטי וידאו בתחומים שונים.
2) ניהול.
3) תאום וארגון צוותים בסדיר ובמילואים.
הכשורים הדרושים:–
1) נסיון ויידע מקצועי בתחום ההפקה.
2) יכולת ארגון, ניהול ופיקוד.
המעוניינים יפנו לקביעת ראיון לטל' 03-618881/4
מקום השירות – אזור המרכז.

למוסד פיננסי גדול בת"א
דרושה
מזכירה
לעבודה במשמרת אחה"צ
הכישורים הדרושים:
• השכלה תיכונית מלאה.
• ידיעה טובה בשפה האנגלית.
• הדפסה – עברית.
• נסיון קודם של שנתיים – לפחות.
– שעות העבודה 14.00–18.00 –
המעוניינים יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים לת.ד. 21336, ת"א 61230, עבור "מס' 300".

כפר הנוער הדתי גבעת–וושינגטון
ד.נ. שקמים
לשנה"ל תשמ"ח
דרושים/ות
* מורה לכלכלת בית
* מורה לחשבונאות
* מורה לאופנה – תפירה
* עובדת סוציאלית –
לחצי משרה
נא להתקשר לטלפונים: 055-22157, 055-25381

לחברת טקסטיל בגוש־דן
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
עצמאי/ת ומנוסה; ידע ונסיון ביצוא והפעלת מחשב – הכרחיים.
העבודה מיידית ובמשרה מלאה.
נא לפנות טלפונית לועקה: 03-719393

למשרד עו"ד
דרושה
מזכירה
כתבנית
מנוסה
לעבודה בשעות הבוקר
5 פעמים בשבוע
טלפון 03-239120

לחברת תיירות בינלאומית
דרוש
מנהל לסניף צרפת (פריז)
לתקופה של 3–5 שנים.
על המועמד להיות בעל נתינות צרפתית או אזרח ומכיר את השוק המקומי.
הכישורים הדרושים:
– נסיון ניהולי בצרפת
– נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתחום התעופה והתיירות
– שליטה מלאה בצרפתית, עברית ואנגלית.
פניות בכתב יד כולל קורות חיים יש לשלוח לת.ד. [illegible]

לרובינג בע של חברה אמריקאית בענף האלקטרוניקה
דרוש
* מזכיר/ה
דרושה ידיעה באנגלית, רצוי נסיון במכירה ללקוחות, נסיון בעבודה עם מחשב – יתרון 5 ימי עבודה, תנאים טובים 03-779131 לפנות לשדה

למפעל מזון
דרושים
בכל חלקי הארץ
1. מקדמי/ות מכירה
– בעלי טלפון ורכב פרטי
2. סוכנים/ מפיצים –
בעלי טלפון ובעלי רכב המתאים להובלת מזון בקירור
על המעוניינים לפנות לאבי
טל: 03-441484, 03-915376

לאולפן לבגרות דרושים
מורים
להכנת כיתות לבגרות בשעות הערב
בת"א (03-5460638): מתמטיקה, אנגלית והיסטוריה.
חיפה (04-641040): מתמטיקה, פיזיקה ואנגלית
באר־שבע (057-74690): מתמטיקה, לשון, תנ"ך, גיאוגרפיה, אנגלית, ספרות עברית ופיזיקה
– רק מורים בעלי נסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות –

למרכז רפואי ברזילי אשקלון
דרושים
פיזיותרפיסטים,
מרפאים בעיסוק
ועובדי מעבדה.
לקבלת פרטים נוספים נא לפנות בטלפון 051-45260 או 051-455555

דרושה עוד מלכה ברודרו!
מלכה ברודר היא נציגת מכירות מעולה, יוצרת קשר טוב עם אנשים, בעלת נסיון רב במכירות, חייכנית ובעלת מרץ.
אם את עונה לאותן דרישות
התקשרי אתנו לטלפון 03-330861 ונזמינך לראיון.
משרה חלקית אפשרית, אך ניסיון קודם הכרחי.

למפעלי מתכת נען
דרוש
כרסם - חרט - מבלטן
בעל נסיון
נא לפנות בשעות העבודה
לטלפון 08-442238

לחברת מנופים דרושים
נהגים בעלי נסיון
לרכב מעל 15 טון
מגורים בגוש דן הכרחיים
להתקשר לטלפון 03-809044 לשולה לקביעת ראיון.

דרוש
נציג
מכירות
צעיר
ודינמי
עם רקע בנושאי הדפוס
טל. 03-9223283
(08.30–16.00)

לסוכנות בטוח בתנופה בת"א
דרוש/ה
מנהל/ת משרד
★ נסיון מוכח בבטוח אלמנטרי ובטוח חיים – הכרחי.
★ נסיון מוכח בנהול ושליטה בצוות, הכולל: מכירות, חיתום, הפקה, תביעות, חידושים.
★ נסיון בקשר עם לקוחות ועם חברות בטוח.
נא לפנות בכתב־יד, בפרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 02588 ותל־אביב, מיקוד 61025
– סודיות מובטחת –

למשרד מהנדסים דרושה
מזכירה
לאחר שרות צבאי, 5 ימי עבודה
להתקשר מיום א' 03-451779.

עיריית נתניה
מכרז פומבי מס' 25/87
מתבקשות הצעות מועמדים למשרה של:
סגן
מבקר העיריה
תאור התפקיד:
א. ביצוע מטלות ביקורת, באורח עצמאי על פי הנחיות מבקר העיריה.
ב. קיום בירורים עם הגופים המבוקרים תוך שמירה על יחסי אנוש נאותים.
ג. תעוד ממצאי הבקורת והגשת דוות עליהם למבקר העירייה.
ד. ביצוע מטלות שונות על פי הוראות מבקר העיריה.
הכישורים הדרושים:
א. בוגר אוניברסיטה באחד התחומים הבאים: כלכלה, מנהל עסקים, סטטיסטיקה או חשבונאות.
ב. הכרת המינהל הציבורי ובעיקר – בתחום השלטון המקומי.
ג. נסיון קודם בביקורת – רצוי.
ד. יכולת שיפוט והערכה עצמאיים.
ה. יכולת נאותה של דווח וניסוח דו"חות ביקורת.
ו. גיל עד 45 שנים.
הדרגה המוצעת – המועמד/ת שי/תבחר י/תדורג בדרוג עובדי הביקורת.
טפסים להצעות מועמדים, בצרוף תולדות חיים בכתב יד המועמד/ת, וכן תעודות המעידות על השכלה, יש להגיש למחלקת המנגנון עד יום שני ל"ג באב תשמ"ז (21.8.87).
טפסים להצעות ניתן לקבל במזכירות העיריה, רחוב הרצל 15, נתניה.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.

להפעלת
צוות עובדים
במחלקה הימית
דרוש
בעל השכלה אקדמאית
שליטה טובה בשפה האנגלית
למתאים תינתן הדרכה מתאימה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 2070 ת"א 61020
הפניקס הישראלי חברה לבטוח בע"מ
משרד ראשי: רח' לבונטין 30, ת"א.

למרכז ראווה גדול במרכז הארץ
דרושים
חשמלאי אחזקה
מסגר רתך ארגון
מכונאי אחזקה
שרברב אחזקה
מסיק דודים
להתקשר לטלפון: 5311343, 349707
למר ניר מימון.

רשות שמורות הטבע

לרשות שמורות הטבע
דרושות
מזכירות
רצוי נסיון קודם בעבודות מזכירות
עדיפות למועמדות בעלות ידע בכתבנות ומעבד תמלילים
למילוי שאלונים נא לפנות למשרדי רשות שמורות הטבע
רח' ירמיהו 78 ירושלים. עד ליום 7.8.87

קצין במילואים
אתה המרופש אתגר אישי, המעוניין בעיסוק בלתי שגרתי שבו תוכל לתרום ולהתפתח. אם אתה בעל השכלה תיכונית מלאה וגילך 21–28.
בוא והצטרף אלינו
אנו מציעים לך עבודה קבועה שבה תמצא: –
* תפקיד הכרוך בפעילות שטח.
* עצמאות, עניין רב וסיפוק; אפשרויות לקידום וגיוון.
* אפשרות לצאת בעבור שנים אחדות לשליחות בחו"ל ו/או ללימודים אקדמאיים מלאים.
* שכר ותנאי שירות טובים.
פנה נא אלינו לת.ד. 13393 ת"א (מיקוד 61392) עבור חדס. ציין מס' ת"ז וטלפון ופרט נא את תולדות חייך.
– סודיות מובטחת –

לחברה ציבורית גדולה דרושים
מנהלי חשבונות
דרישות:
1. תעודה של סוג ד.
2. ניסיון בעבודה של 3 שנים לפחות
נא לפנות לת.ד. 33038

חוק הזדמנויות שווה בתעסוקה, התשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. הפרסומים צפויים לעונש על פי החוק.

כפר הנוער בן שמן
60 שנות מסורת חינוכית
ביה"ס התיכון, עיוני, כפרי ע"ש איינשטיין
דרושים
לשנה"ל תשמ"ח
1) מדריכים חברתיים – השכלה תיכונית/על תיכונית, נסיון בהדרכת בני נוער, מגורים במקום הכרח.
2) מורה לביולוגיה – במשרה מלאה, למ"מ (תעשה לידה).
3) מורה לאנגלית – בחצי משרה לתוכנית ביניים.
4) ספרן – למ"מ לשנה"ל תשמ"ח, לעבודה בשעות אחה"צ והערב.
5) פסיכולוג – חינוכי/קליני לעבודה בחצי משרה.
לעבודה מיידית
1) טבח/אופה – לעבודה במשמרות (כולל שבתות וחגים).
2) פועלת לחדר אוכל – לעבודה במשמרות (כולל שבתות וחגים).
3) פועל תחזוקה – נסיון בעבודות תחזוקה רשיון לטרקטור רצוי.
המשרות הנ"ל מוצעות לנשים ולגברים כאחד.
על המועמדים לפנות אל מינהלן כפר הנוער בן שמן מיקוד 71904 טל' 08-229111, בין השעות 08:00–15:00.

אורט ישראל
המערכת ללימודי מבוגרים
דרושים
מורים בירושלים
להוראת עולים מבריה"מ המוצעות במקצועות התכנות:
* פסקל ומבנה נתונים
* הגדסת תוכנה.
* מערכות זמן אמת.
* מערכות הפעלה: DOS UNIX, VMS
* יסודות המיקרו מעבר (8085).
* תקשורת.
* מחוללי ישומים D. BASE לוטוס 1, 2, 3.
הכישורים: בעלי נסיון מעשי בתכנות ועבודה עם מבוגרים, ידע ברוסית יתרון.
המעוניינים מתבקשים לפנות בהקדם לצבי או דוד טל': 03-302033 03-302036 או לגבי טל': 02-226456 02-221979

מאש. הפקות פרסומיות בע"מ.
מתדחבים
דרושה גרפיקאית
לביצוע קטלוגים, פרוספקטים, סמלים ותערוכות ברמה הגבוהה ביותר.
טל. 452104 ליהודית.

ירדני
למפעלנו הגדול בארץ לייצור מנעולים ופרזול לבנין
דרושים
עובדים למפעל בבני־ברק ובעתיד בבקרן (ליד אריאל)
* כוון מעולה למכונות עיבוד שבבי
5 שנות ותק. בוגר בי"ס מקצועי (עבור ברקן)
* מפעיל מכונות יציקת לחץ
3 שנות נסיון מעשי (עבור בני־ברק)
תנאים טובים למועמדים המתאימים (5 ימי עבודה בשבוע)
נא לפנות למר גדעון בן־דוד טל' 03-776051
– סודיות מובטחת –

קופת חולים מכבי
דרושים
1. למעבדות בת"א וסביבתה
• עובדי מעבדה רפואית.
• אחיות ללקיחת דם,
למשרה חלקית.
לפנות, בצרוף קורות חיים ותעודות, לד"ר רמון טל: 282365, 03-288142
2. למעון יום לקשיש בת"א
עובדת נקיון
לעזרה לקשישים.
לפנות לישראל פוני טל: 03-5464398
3. לקבלת קהל למחוז ת"א
פקיד/ה
השכלה תיכונית
רצוי רקע בעבודה בחשבונות וטיפול בכספים.
לפנות לאהובה ברנר טל: 03-292911
4. לסניף רמת אביב ג'
פקידת קבלת קהל
בחצי משרה.
השכלה תיכונית.
לפנות לאהובה ברנר טל: 03-292911
5. לעבודה במרפאות בת"א
אחיות מוסמכות
לחצי משרה.
לפנות לאהובה ברנר טל: 03-292911
6. למעבדה ביפו
מזכירה רפואית.
במשרה מלאה.
לפנות בשעות הבוקר לד"ר הגש טל: 03-812361
7. פיסיותרפיסט/ית
נסיון בעבודה בהתפתחות הילד.
מקום העבודה תל־אביב.
לפנות למודלן קידר טל: 03-292911

יותר טוב מנפאואר
לסניף תל־אביב
המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'–ה' 08:00–14:00
טל: 284128, 03-298877
ליום עבודה מלא ולתקופה ממושכת
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3,2, מדופלם/ת
מנוסה ועצמאי/ת.
למתאים/ה מוכשר/ה:
עבודה מעניינת, שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כחוק.
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות
מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

דרושים:
* טכנאי מזוג־אויר
בעל נסיון
* מבודד לצנרת
בעל נסיון בבידוד צנרת בארמופלקס
לעבודה באזור המרכז
לפנות לטלפון 06-339844

THE DANS
חברת מלונות דן בע"מ
למלון דן אכדיה
דרושים/ות
מבקר / חשב
מפקחת קומה
מתאימים בעלי נסיון במלונאות
יפנו למחלקת כ"א טל' 052-556677

דרוש(ה) לתפקיד –
עוזר(ת) מנהלי(ת)
התפקיד
ניהול המזכירות
טפול בהתכתבויות
אחריות לרישום ודווח כ"א במוסד
טפול בחוזים, והתקשרויות עם עובדים, קבלנים וספקים
ניהול התקציב
אחריות לטלקס ומעבד תמלילים.
השכלה
רצויה השכלה אקדמית במדעי החברה או הרוח
השכלה תיכונית הכרחית
ידיעת השפות עברית ואנגלית על בוריין
רצויה ידיעת שפות נוספות.
כישורים
כושר ניהול וארגון
כושר התבטאות בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית
ידע בנושא כוח אדם
רצוי נסיון בעבודה במעבד תמלילים.
נסיון של 5 שנים
היקף המשרה – מלאה ותקנית
הדרגה בהתאם לכישורים בדירוג המח"ר או האחיד. יד – יס"ו – 5–7
מועמדים מתאימים יגישו את המועמדות במעטפה סגורה בצירוף קורות חיים ונסיון עליה יצוין מכרז לעוזר מנהלי
ההצעות תגענה לא יאוחר מ־10.8.87 לת.ד. 3477 ירושלים שעה 12.00

לעבודה בחו"ל
דרושים
מאפ"י מערכות
אבטחה אלקטרוניות
לאתרים אזרחיים. בעלי רקע טכני ומבצעי, שליטה מוחלטת באנגלית. נא לפנות לת.ד. 522 תל אביב מיקוד 61004 עבור אורלי ולצרף קורות חיים + נסיון תאח לא יאוחר מ־15.8.87

למכון רפואי בתל־אביב
דרושים
רופאים – בעלי נסיון
רצוי פנימיים או רופאי משפחה לעבודה בשעות הבוקר פעם עד שלוש פעמים בשבוע
לפרטים: 03-268124, 03-218820

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון ב„דבר" בבוקר

משטרת ישראל

ב"ה

דרושים ליחידה מיוחדת ללחימה בטרור (ימ"מ)

קצינים ולוחמים

אם אתה יוצא יחידות חי"ר, בוגר קורס פיקודי (מ"כים ומעלה), גיל עד 25 ובריאות תקינה.
אנו מציעים לך עבודה מעניינת עם צוות צעיר שכר ותנאי שירות טובים, אפשרויות קדום וקביעות בעבודה.
מועמדים העונים לכל הדרישות מוזמנים לועדות קבלה בלשכת הגיוס של המשטרה בת"א, רחוב הרכבת 14 בתאריך הר"מ: יום א' 2.8.87 בשעות 11.00—15.00
יום ב' 3.8.87 בשעות 15.00—18.00
סודיות מובטחת

החברה למרכזי תרבות וספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ

דרוש מנהל מתנ"ס

למרכז המשותף ירדנה בית־יוסף
במועצה האזורית בקעת בית שאן
המתנ"ס מודרך ע"י החברה למרכזי תרבות וספורט (מתנ"סים).
דרישות התפקיד:
השכלה אקדמית, נסיון בארגון ומינהל חינוכי.
נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות.
מגורים באזור בקעת בית־שאן תנאי הכרחי.
יש לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט נסיון קודם אל:
עמי שגב החברה למתנ"סים בנין הג'וינט ירושלים 91034;
עד ליום 14.8.87.
ייענו מועמדים מתאימים בלבד.

שירות התעסוקה

שירות התעסוקה — הלשכה הארצית לימאים
דרושים

מועמדים לעבודה באוניות צי הסוחר

החל רישום ומיון של מועמדים לדרגות האלה:
1. **סיפונאים מתחילים** – עדיפות לבעלי ניסיון ימי בחיל הים או מסיימי בתי"ס ימיים.
2. **מכונאים/מנועים** – בעלי תעודות מקצוע מסוג 2 ומעלה במסגרות.
3. **טבחים** – בעלי תעודות מקצוע מסוג 2 ומעלה.
4. **עובדי מטבח ושירותים** – עדיפות לבעלי ניסיון.

מועמדים לאחר שירות צבאי, בעלי השכלה של 10 שנ"ל לפחות ובריאות תקינה יפנו לקבלת פרטים אל יועצי התעסוקה בלשכות התעסוקה במקום מגוריהם או בכתב אל הלשכה הארצית לימאים ת.ד. 33291, חיפה, מיקוד 33033.

גימלאים

האם אתם מוכנים לשנס מותניים ולהרגיש שוב צעירים?

לחברה בענף הרכב דרושים

אנשי מכירות

המוכנים להוכיח לעצמם שהם יכולים ויודעים למכור.
אין צורך בשום ידע מקצועי קודם, חוץ מאשר רצון ללמוד!!
רכב אישי צמוד הכרחי.
כל תושבי ארץ ישראל באים בחשבון.
לקבלת פרטים נוספים וקביעת ראיון נא להתקשר לתל־אביב טלפונים: 03/224316–228579 בשעות: 8.00–17.00

טנא נגה

דרושים
א. מנהל חשבונות
סוג 3 (ניסיון הכרחי)
ב. טכנאי מכונות
ג. מכונאי תעשיה
(בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכונאות, עדיפות לבעלי ניסיון בתעשיה)
ד. מסיקי דוודים
מוסמכים (לעבודה במשמרות).
ה. מחסנאי
1. בוגר בי"ס תיכון / תיכון מקצועי
2. בוגר קורס לניהול מחסן
3. ניסיון
ו. מב"ט – יוצא חיל־האויר.
מגורים – אזור רחובות עד אשקלון.
לפנות בכתב יד בצירוף תולדות חיים לטנא נגה ת.ד. 497 קרית מלאכי מקוד 900 70 (עבור כ"א)
★ רק פונים מתאימים יענו.

לחברה המובילה בתחומה
דרוש

מנהל חנות בנתניה

דינמי, נמרץ ובעל ניסיון
תושב נתניה בלבד.
לפנות בכתב יד בפרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 1696 תל־אביב 61016
עבור „מנהל חנות"

טמפרה

צבעים וכימיקלים בע"מ
למפעלנו ביבנה
דרושים
1. פקידת רישום/ קלדנית
2. מלגזן
3. סטודנט לכלכלה לעבודות תמחיר — זמני.
לקביעת ראיון
נא להתקשר לטל. 3–08-436771

לחברה מצליחה ודינמית דרוש/ה

איש/אשת מכירות רציני/ת ומתמיד/ה

★ לאזור גוש דן
★ לאזור באר שבע והדרום.
לעבודה מעניינת ובעלת אתגר. לפיתוח אזורים חדשים. יחסי אנוש טובים וניסיון קודם הכרחיים. אתגר ושכר גבוה למתאימים.
רק המתאימים מהאזורים המבוקשים יתקשרו החל מיום א' לטלפון 03-654804.

מוסד להשכלה בלמודי ערב
דרושים

★ מורים

למקצועות: מתמטיקה, אנגלית, לשון
יענו רק מורים בעלי נסיון בהכנה לבחינות בגרות, תנאים טובים למתאימים.

★ מזכירת בית ספר

– לעבודה בשעות אחר הצהרים.
המעוניינים יפנו למנכ"ל בית הספר בטלפון: 08-461759.

לתיכון בוקר בת"א
דרושים

מורים

במקצועות:
ספרות, פיזיקה, תנ"ך, גיאוגרפיה, ביולוגיה ומתמטיקה.
רק מורים בעלי רשיון הוראה קבוע ונסיון בהכנה לבגרות מתבקשים לפנות לטלפונים
03-297380, 03-204990.

קופת חולים מאוחדת
לסניפנו ברחובות וברמלה
דרושים/ות

סייעים/ות לרופאי שיניים

המעוניינים/ות מתבקשים/ות לפנות למנהל סניף רחובות. רחובות בנימין 23
טלפון: 08-457993

דרוש/ה

לבורנט/ית

לעבודה במפעל מזון באיזור תל־אביב
נא לשלוח קורות חיים והמלצות בכתב יד ל־ת.ד. 1469 תל־אביב 61014.

מושב צופית מעונין

במרכז הפרדס

הכשורים הדרושים: בעל נסיון וידע ברכז פרדס. המלצות בכתב ממקום עבודה קודם.
אפשרות למגורים במקום
בדבר פרטים לפנות למזכירות המושב טל: 052-33202 בין השעות 8.00—12.00

הדסה־נעורים

בית־ספר תיכון מקצועי ומכללה טכנולוגית
עלית הנוער
דרוש/ה:
★ עובד/ת סוציאלי/ת
★ יועץ/ת חינוכי/ת
(בחצי משרה)
לפנות לזאב אבל „הדסה־נעורים",
דאר נעורים 40298
טלפון: 053-96831
(053-666831 מ־1.8.87)

לחברה צבורית בירושלים
1) **מזכירה דו־לשונית**
(מעבד תמלילים) טלפון 221341 מעין
2) **קלדנית**
בעלת נסיון למשרה מלאה
3) **מנהל/ת חשבונות**
סוג 2 למשרה מלאה
טלפון 221341 שמשון

לחברת אחזקה
דרוש

שרברב/איש אחזקה

לעבודה קבועה.
באיזור רחובות והדרום
02-381238 02-382076.

לקבוץ עין־גב
דרוש

חשמלאי שכיר (מוסמך)

עדיפות לבעל הסמכה
לעבודה במתח גבוה.
בדבר פרטים נא לפנות למרכז המשק 06-758015 ובערב 06-758800.

האגודה לקידום החינוך
פנימיה על שם שטיינברג כפר־סבא
דרושים
★ **מדריך חברתי**
לגילאי 16–18
★ **אם בית קבוצתית**
(העבודה בפיצול)
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 052–25917 בשעות העבודה או בכתב.
רח' גאולה 34 כפר־סבא מיקוד 44260.

למפעל תעשייתי דרושות

קלדניות מנוסות

רצוי עם נסיון על מחשבי N.C.R
מקום העבודה: נתניה, רמת־גן.
נא לפנות לויויאן 053-59191.

למוסד ציבורי גדול בת"א
דרושות

מזכירות כתבניות

בוגרות תיכון. נסיון בעבודה – רצוי שרות צבאי.
טלפון 1–03-431620.

למיקרובז מחשבים בע"מ
דרושים
1. **מהנדס לחמרה**
80386/86
2. **מהנדס/הנדסאי**
חמרה/תוכנה ל־8051
3. **מחויטות/מלחימות**
(מועדף נסיון בתעשייה הצבאית)
נסיון מוכח הוא תנאי לקבלה. 03-7514905/6.

למתנ"ס אור־יהודה דרוש

רכז ספורט ישובי

דרישות התפקיד: בוגר מכללה לחינוך גופני, רצוי בוגר קורס למנהל ספורטיבי.
★ לפחות 5 שנות נסיון בהוראה וארגון
★ מעל גיל 28.
פרטים במתנ"ס — 353699, 359002

לחברה הישראלית לחקר מדעי החיים בע"מ
דרושים:

מנהל תפעול

הגדרת התפקיד
• ניהול קו נסויים ביולוגיים מסחרי המונה כ־60 עובדים
הכישורים
• מהנדס תעשיה וניהול בעל נסיון ניהולי
• כושר ניהול צוות מדענים וטכנאים
• רקע בעבודה עם מחשב
• שליטה טובה בשפה האנגלית

מנהל מעבדת פורמולציה

הגדרת התפקיד
• אחריות על מעבדות לפורמולציה ואנליזה־כימית
• פיתוח שיטות אנליטיות לקביעת רמת תרופות וחומרי הדברה
• פיקוח על צוות קטן של טכנאים
• הכנת פורמולציות לנסויים טוקסיקולוגיים
הכישורים
• כימאי אנליטי או רוקח
• נסיון וידע בכל הקשור בשיטות ומכשור אנליטי מודרני
• נסיון בפרמולציות כימיות (תרופות ו/או חומרי הדברה)
• שליטה טובה בשפה האנגלית
• יכולת ארגון והפעלת צוות אנשים

עובד בכיר לאבטחת איכות

הגדרת התפקיד
• בקרת מערכות נתונים ממוחשבות
• בקרת עבודה במתכונת GLP
הכישורים
• רקע אקדמאי במדעי החיים
• שליטה טובה בשפה האנגלית (שפת אם יתרון)
• ידע בעבודה עם מחשב
• בעל כושר עבודה עצמאי

עובדים לעבודה עם חיות מעבדה

מועמדים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים וציון נסיון קודם לת.ד. 139 נס־ציונה 70451
• סודיות מובטחת •

חברה תעשייתית לתכנון ולבנית מערכות הפקת חשמל מאנרגית השמש.

דרושים:

מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה

לעבודת תכנון ובניה של מעגלים ואינטגרציה של מערכות.
הכישורים הנדרשים:
■ בעל 3 שנות נסיון לפחות בפיתוח דיגיטלי ואנלוגי.
■ שליטה באנגלית טכנית ובעברית.

מהנדס מכונות

למחלקת תהליכים.
הכישורים הנדרשים:
■ בעל נסיון של שנה לפחות בתעשיה.
■ רצוי נסיון קודם בתחומי המטלורגיה, הנדסת חומרים ואקום.
■ ידיעת השפה האנגלית - יתרון.

מהנדס/הנדסאי מכונות או כימיה

לתכנון וביצוע של ניסויים באור השמש.
הכישורים הנדרשים:
■ נסיון בטכנולוגיות ואקום - חיוני.
■ ידע בתכנות לחיבור מכשירים למיקרו מחשבים - יתרון.
■ שליטה באנגלית ובעברית.

עוזר אדמיניסטרטיבי

לחטיבת ההנדסה.
תאור התפקיד:
■ הכנת תקציב מחלקות ההנדסה והייצור, ובקרתו.
■ בנית תכניות עבודה ומעקב אחר ביצוען.
הכישורים הנדרשים:
■ מהנדס תעשיה וניהול, או כלכלן בעל נסיון של כ־3 שנים בתעשיה.
■ רקע טכני יהווה יתרון.
■ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית.

המשרות אלו מיועדות לנשים ולגברים כאחד. מקום עבודה - ירושלים.
נא לשלוח פרוט קורות־חיים למחלקת כח־אדם - לוז תעשיות ישראל ת.ד. 7929 ירושלים 91079 — סודיות מובטחת —

מנהלים בע"מ

איתור ומיון מנהלים ועובדים בכירים
באר־ה 12 ת.ד. 4665 ת"א 61046

לחברה בתחום מוצרי הצריכה
דרוש

מנהל שווק ומכירות

תחומי התפקיד: קיום קשרים מסחריים עם לקוחות ורשתות שיווק, הפעלת סוכנים, יזום מבצעי קידום מכירות, תפעול מערך הפצה.
דרישות התפקיד:
• גיל: 35-40.
• השכלה אקדמאית רלבנטית (שיווק, כלכלה, מינהל עסקים).
• נסיון קודם בתפקידי ניהול בתחום המכירות והשיווק.
• נסיון קודם בהפעלת סוכנים, קשר עם רשתות שיווק והכרות של תחום מוצרי הצריכה – יתרון משמעותי.
כפיפות התפקיד – למנכ"ל החברה.
מקום העבודה – אזור תל־אביב.
המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל "מנהלים", ת.ד. 4665, תל־אביב 61046.
סודיות מובטחת

MENAHALIM LTD.
EXECUTIVE RECRUITMENT AND SELECTION

פילת

איתור מיון והשמה

עבור לקוח שלנו
חברה תעשייתית גדולה בענף המזון, המובילה בתחומה ומוקמת בגוש־דן

אנו מחפשים

מכונאים

לתפעול ואחזקת קווי ייצור אוטומטיים.
העבודה בשלוש משמרות, 5 ימים בשבוע. החברה מעניקה תנאים סוציאליים משופרים, מסלול הכשרה מקצועית, מסלול קידום, הסעות, ארוחות ועוד.
הדרישות:
★ בוגרי 12 שנות לימוד בבתי ספר מקצועיים במגמות מתכת מכונאות וכו'.
★ נכונות לעבודה בשלוש משמרות.
★ מקום מגורים בין חדרה בצפון לראשל"צ בדרום.
★ יועדפו בעלי נסיון טכני קודם בתעשייה או בצה"ל.
מועמדים העונים לדרישות יפנו החל מיום א' לטלפון 334191, או יכתבו לכתובת: פילת בע"מ, דרך פתח־תקוה 114, תל־אביב, מיקוד 67012 (נא לציין על המעטפה מס' משרה 4060) או יבואו בין השעות 08.30–12.00 לכתובת הנ"ל.
סודיות תישמר בקפידה.

מילא

מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
סוכנות ביטוח גדולה
דרושים מועמדים לקורס ביטוח חיים
דרישות התפקיד:
- גיל: 28-35.
- נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא מקובלות.
- רצון לפתח קריירה חדשה עצמאית.
- יחסי אנוש מעולים.
- נשוי עם ילדים, יתרון.
מועמדים מתאימים יתקשרו לטלפון: 03-240035 לקביעת ראיון.
שכר בסיסי מובטח!
רק פונים מתאימים ייענו.
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד
- סודיות מובטחת -

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ובנות ארגוני

משרה לכל אדם

לעבודה באילת

דרושות/ים
בוגרות/רי קורס

אנשי בטחון

מטעם נמל התעופה בן־גוריון, משרד הבטחון, רשות הנמלים וכדומה.
לבעלי נסיון קודם – יתרון
* תנאי שכר הולמים.
* לינה וכלכלה.
הראיונות יתקיימו בתל־אביב, ירושלים, ובאר־שבע להאום ראיון יש לפנות לחברת "אדם" בע"מ אילת טל: 059-71481
בימים א – ה בין השעות: 08:30 – 12:30
17:00 – 19:00
או בכתב לחברת "אדם" לת.ד. 322 אילת.
אילת-מרכז תיירות
בנין 4 משרד 6 ק"ג טל: 059-71481
חברה לעבודה זמנית בע"מ

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ 1987

למחלקה הטכנית בת"א דרושים:

★ מלחימות/מחווטות:
- בעלות נסיון.
- משמרת ראשונה ושניה.
- לא לסטודנטיות.
- העבודה לתקופה ממושכת בת"א.

★ נגרים לריהוט:
- עבודה זמנית.
- משמרות ראשונה ושניה + שיש.
- שכר גבוה.
- בפיית.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל אגי או ציפי מצוידים בפנקס מילואים, שבי והשכלה.
ניתן לפנות בימים א'-ה' 08.30-12.00, וביום ו' עד 12.00.
העובדים בחברתנו נהנים משכר נכון ותנאים סוציאליים מלאים.
ביבר אחרים 134, תל-אביב. טל: 03-202460.

טלרד
חברת טלקומוניקציה ואלקטרוניקה בע"מ
דרושים:
כתב/ת טכני/ת
דרישות תפקיד: נסיון מוכח של 3 שנים לפחות בכתיבה ובעריכה של תיעוד טכני רצוי בתחומי טלפוניה או תקשורת נתונים. ★ שפת אם אנגלית, עברית על בוריה ★ ידיעת שפות נוספות יתרון ★ עדיפות למועמד המכיר תיקני תיעוד ותהליכי הפקת תיעוד.
המשרה מיועדת לעובד/ת במשרה מלאה, לא יובאו בחשבון עצמאים או מועמדים המעוניינים במשרה חלקית.
נא להתקשר לגב' גרונברג טל': 08-238980/948/664.
מתכנת/ת ועורך/ת מעגלים מודפסים לתיכון באמצעות מערכות מחשב
דרישות תפקיד: ★ נסיון בתיכון באמצעות מערכות מחשב ★ נסיון בתכנון של כרטיסים מגוון לטכנולוגיות יצור מתקדמות ★ אנגלית - יתרון.
נא להתקשר לאפלמן לאוניד 08-238688.
ניתן גם לפנות בכתב יד, תוך פרוט קורות חיים למשרד המבוקשת למחלקת גיוס ותעסוקה: "טלרד" ת.ד. 50 לוד 71100.
טלרד - קו לעתיד

לנדל בלנק בע"מ
דרושים
* נגר רהיטים בעל כושר ניהול
* נגר בנין
* עוזרים אחרי צבא
* מרכיב לבנין ורהיטים (עם אפשרות אחזקת רכב)
* נגר פנסיונר עם ידע בתיסחור
נא לטלפן 08/468105 למחלקת כח אדם ביום א' בין 16:00-19:00

נפתלי רפואה תעסוקתית
מיון, הכוונה והשמת עובדים, יעוץ אישי
גרפולוגיה משפטית ורפואית
מכון נפתלי מחפש עבור חברת שיווק ארצית
מנהל/חשבונות
בדרג בכיר
על המועמד להיות בעל:
* נסיון בניהול מערכת מסחרית ממוחשבת
* יכולת לתפקד כרזמנית במספר חברות בת
- ידרש ממנו מגע שוטף ומקצועי עם מוסדות פיננסים.
מקום העבודה ירושלים
נא לפנות למשרד בכתב יד, בצירוף קורות חיים, בשפת אם וציון היד הכותבת.
ת.א. רח' הירקון 124, 70 63573 240996 229751 03

לחברה לעבודות עפר דרושים
מפעיל לטרקטור 944 ונהג משאית
טיאט מהפך
03/392115

לחברת הסעות בתל אביב דרושים
נהגי אוטובוסים
באזור גוש דן והשרון
לפרטים נא לפנות לטל: 03/884404 ליהודה שחור

לחברת ביטוח בת"א דרושה
פקידת תביעות
03-292836

לחברת מחשבים
דרושה
מזכירה
עצמאית, בעלת כושר ניהול משרד, ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
הדפסת עברית ואנגלית.
משרה מלאה
לפנות בצרוף תקציר קורות חיים בכתב יד ל-ע.ג.מ בע"מ ת.ד. 22650 ת"א 61226

אלאוף
תעשיות אלקטרו-אופטיקה בע"מ
עוזר/ת למנהל מחלקת משאבי אנוש
תאור התפקיד ותחומי אחריות:
* גיוס, מיון, קליטה ומעקב
* ניהול מערכת הדרכה ופיתוח מנהלים
* אחריות למערכת ממוחשבת של כ"א
* טיפול שוטף בעובדים
כישורים דרושים:
* השכלה אקדמאית בתחום לימודי עבודה, התנהגות, כלכלה וכד'.
* נסיון של 3 שנים, לפחות, בתחומי העבודה המוזכרים לעיל
* הכרת מערכת דיני-עבודה, הסכמים ומערכות שכר.
* אישיות דינמית ואמינה, בעלת יחסי אנוש טובים
* עצמאות ויוזמה
מועמדים מתאימים המעוניינים להשתלב בחברה מתבקשים לפנות, בכתב, בצרוף קורות חיים ל: אל אום מחלקת משאבי אנוש ת.ד. 1165 רחובות, מיקוד 76110 (בציון מספר המשרה).
סודיות מובטחת

ORBIT ADVANCED TECHNOLOGIES LTD
דרוש:
כרסם - לכרסומת קונבנציונלית
רצוי עם נסיון ב-C.N.C
לפנות בכתב לת.ד. 3171 נתניה

לחברת נ.ג.ב. פתח-תקוה
דרושים
1. עובד אחראי למחלקת פלסטיקה
בעל נסיון בהפעלה ואחזקה של מכונות הזרקה
2. חרט קונבנציונלי
טלפון: 914166, 912948, 9341110

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ 1987
למחלקה לבכירים ומחשבים דרושים:
* תוכניתן:
+3 נסיון על 8/36 שליטה בקובול, רצוי נסיון (2) על P.C. הכרות טובה - לוטוס - ת"א.
* מתכנת:
+3-5 8/36 שליטה בקובול, נסיון על P.C. R.P.G יתרון - לת"א.
* מתכנת:
+3 נסיון על 8/25 בקובול - לת"א.
* מנהל טכני למפעל:
מהנדס מכונות (5-7) נסיון מוכח באחזקה, ניהול טכני, קשר עם ספקים וקבלנים וניהול צוות עובדים. תנאי:מגורים בקצרין, המועמד יקבל עזרה במגורים.
* מהנדס מערכת:
אלקטרוניקה/מחשבים: ידע בתוכנה והומרה, צבדיים, מערכות מטוסות, אפיון מערכות - רצוי סווג בטחוני.
* מנהל מכירות:
רקע במחשבים, נסיון מוכח במכירות (תוכנה) - לת"א.
* טכנולוג C.N.C.:
מהנדס מכונות (5-7) נסיון בניהול פרוייקט, הכנות לטרום יצור, נתוב תהליכים, גיבוי פרוייקט ביצור, והעברת מפיתוח ליצור.
* רוקחים:
אחראים לניהול בתי-מרקחת לאזור חיפה, והצפון.
* טכנולוג מזון:
מהנדס מזון שנה נסיון - לצפון.
נא להתקשר לאסתר - 03-202460.
להביא תולדות חיים בשני העתקים.
או.אר.אס. כפר אתרים 130, ת"א.

למשרד עורכי דין בירושלים
דרוש
עורך דין
בא בחשבון עורך דין מתחיל
המעוניינים במשרה יפנו לת.ד. 391 ירושלים עם פרטים אישיים.

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה:
סגן/ראש מחלקת שכר
הכישורים הדרושים:
תואר ראשון בכלכלה וניהול, או בראיית חשבון.
ידע בקיסי בניתוח מערכות.
רצוי ידע ונסיון בעבודה עם מחשב אישי (פי.סי.)
רצוי נסיון בעיבוד משכורות במחשב.
יכולת התבטאות טובה בכתב ובעל פה.
רצוי נסיון בניהול צוות עובדים.
כושר לקיום מגע נאות עם קהל.
מספר המשרה: מז/176
מועמדים/ות מתאימים/ות העונים/ות לדרישות יפנו בכתב בציון קורות חיים נסיון קודם, שמות ממליצים ומספר המשרה עד יום 9.8.87 אל: אגף כח אדם, קרית הטכניון, חיפה 32000

לחברה לשילוח מטענים ועמילות-מכס
דרושים
מנהלי-חשבונות
כישורים נדרשים:
1. סוג 3 ומעלה
2. נסיון 3 שנים ומעלה
3. משרה מלאה
4. המלצות
נא לפנות בכתב יד לת"א דואר 3464 ת"א ולציין משרה 1113

ארגמן
תעשיות בע"מ
אזור התעשיה יבנה
ת.ד. 172 יבנה 70600
טל': 08-433243, 08-433033
למפעלינו דרושים/ות:
1) אחראי/ת מדור שבלונים במפעל ההדפסה
* נסיון קודם במפעל הדפסת טקסטיל, חיוני
* דרוש נסיון בעבודה בשבלונות עגולות ושטוחות
* יכולת ניהול צוות עובדים מצומצם (2-4 עובדים)
2) פקידה למחלקת הייבוא
* דרוש נסיון בעבודה פקידותית בתחומי הייבוא ו/או הייצוא
* עדיפות לבעלת נסיון בהדפסה באנגלית
* יום עבודה מלא
שעות העבודה לשתי המשרות הנ"ל: 7.00-16.30, 5 ימי עבודה בשבוע.
הסעת מובטחת לתושבי הסביבה: בת-ים, נס-ציונה, רחובות, ראשל"צ, אשדוד.
מועמדים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים להתקשר טלפונית לקביעת מועד לראיון אישי.
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי בגוש-דן
דרושים
1. מכונאי אחזקה
* בוגר בי"ס מקצועי.
2. חשמלאי מעשי/מוסמך
* תעודת חשמלאי/מוסמך - חובה.
* נסיון בתעשיה 3 שנים.
העבודה ב-3 משמרות, מגורים באזור גוש-דן - חובה.
המתאימים יפנו למחלקת כח-אדם טל': 03-7553356

לחברה ארצית בענף בריכות השחיה
דרוש
איש טכני
בוגר ביה"ס מקצועי
רצוי יוצא קיבוץ
בעל רשיון נהיגה
נא לפנות בפירוט קורות חיים ונסיון ת.ד. 3269 חיפה

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד
למחלקה המשרדית בסניף ת"א
דרושים/ות
מזכירה עברית/אנגלית
לניהול משרד באזור ת"א לעבודה מיידית.
* נדרש נסיון של שנתיים לפחות בעבודה דומה.
מעבדת תמלילים וורדמיל
ע/א לעבודה בשעות גמישות באזור ת"א והסביבה
קלדנית
* בעלת נסיון של שנה לפחות לעבודה זמנית באזור ת"א
כתבנית עברית
לעבודה מיידית באזור תל-אביב
למתאימות שכר הולם ותנאים סוציאליים בחוק הכוללים: ביגוד, חופשות, ימי מחלה, ימי חג, שי חגים ועוד...
בירור פרטים נוספים נא לפנות לסניפנו תל-אביב: גורדון 88, 222266, 03-245541, 03-240878

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

לחברת מזון מובילה בתחומה לסניף חיפה והצפון
דרושים
1) משרה מס' 10 - מקדמי מכירות
א) בעלי נסיון במכירות - רצוי בענף המזון
ב) בוגרי 12 שנות לימוד ולאחר שרות צבאי
ג) בעלי כושר שכנוע ויכולת בנהול משא ומתן
ד) בעלי רשיון נהיגה
2) משרה מס' 11 - מקדמות מכירה באמצעות טלפון
א) בוגרות 12 שנות לימוד
ב) לאחר שרות צבאי
ג) יכולת שכנוע ונהול משא ומתן באמצעות טלפון
3) משרה מס' 12 - קופאים
א) בוגרי 12 שנות לימוד
ב) לאחר שרות צבאי
ג) רקע חשבונאי וידע בסיסי בנהול קופה
מעונינים יפנו לתיבת דואר 5558 קרית ביאליק 27154 בצרוף קורות חיים ובציון המשרה המבוקשת

לפרוייקט תיירותי גדול
דרושים
רוכשי מודעות
לעבודה זמנית (3 חודשים)
למוצלחים אפשרות להשתלב בפרוייקטים נוספים
* אזור מגורים - תל-אביב
* הכרת המגזר התיירותי - יתרון
* רכב - יתרון
נא לפנות בשעות העבודה לטלפון 03-322027

לחברה בענף המזון במרכז הארץ
דרוש
סוכן
* ידע בסיסי במנהל עסקים
* רקע בניהול משא ומתן עם לקוחות
* עבודה על בסיס עמלות. רווחים גבוהים.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים ותמלצות לת.ד. 664 בני-ברק
סודיות מובטחת

לחברת שילוח בינלאומית
דרושה
מנהלת חשבונות
דרישות התפקיד:
* משרה מלאה.
* נסיון בעבודה.
* ידע בעבודה עם מחשב.
* מקום העבודה ת"א (בית ניבור).
לפרטים נא לפנות לטלפון 03-484544

לפרוייקט יחודי באזור רחובות
דרושים לנו בדחיפות:
* רוכשי מודעות מנוסים
- רכב חובה.
* מזכירה - לום עבודה ארוך.
* משרד + טלפון או דירת 2 חדרים + טלפון ברחובות.
המשרות לעיל מיועדות לתושבי רחובות בלבד, לתקופה של 3-4 חודשים החל מ-1.8.87
* תנאים טובים *
נא לפנות 03-322027 בשעות העבודה לעירית.

לשטראוס שיווק בע"מ
דרושים:
1. מקדמי מכירות
לאיזור גוש דן, בוגרי תיכון, לאחר שירות בצה"ל בעלי רכב.
2. מדגימות לקידום מכירות מוצרי בייגל-נאש ושטראוס,
לאיזורי בת-ים, רמת-אביב, רעננה, נס-ציונה, פ"ת והרצליה.
לפנות מיום א' לחנה - 03-9234422

"כנות" בי"ס חקלאי "נעמ"ת"
דרושים
למשק החקלאי:
* רכז מוסמך
לפנימיה:
* מדריך חברתי מוסמך עם נסיון.
לבית הספר:
* מורים לביולוגיה, מתמטיקה, מחנכת לכיתת הכוון.
(כולם בחצי משרה)
לכפר:
* עובד/ת סוציאלי/ת
נסיון עם נוער מתבגר
* ספרן מקצועי (¼ משרה)
* טבח
המעוניינים יפנו לת.ד. 9 גדרה וציינו הסמכה ונסיון המתאימים יוזמנו לראיון

עיריית תל-אביב-יפו
מכרז פומבי
בהתאם לסעיף 3 לתקנות העיריות (מכרזים לקבלת עובדים) תשל"ם - 1979 מכריזה בזה עיריית תל-אביב-יפו על משרה פנויה במחלקת לשרותי בינוי, במינהל החינוך הנוער והתרבות.
מכרז מס': בח"/108/87
תואר המשרה: מנהל עבודה בכיר.
דרגת המשרה: ידריה של הדירוג האחיד.
תאור התפקיד: אחריות על בקורת ובדיקת עבודה בהתאם לתנאי המכרזים.
דרישות המשרה:
1. סיום בי"ס מקצועי או לחילופין בעל תעודה מוכרת ע"י משרד העבודה באחד התחומים: בניה, חשמל, נגרות וכו'.
2. נסיון של 5 שנים לפחות בעבודות אחזקה ופקוח על קבלנים.
בקשות למכרז בצירוף תאור תולדות החיים והתעודות המעידות על כישורי המועמד, יש להגיש במעטפה סגורה בשני עותקים, למשרדי העירייה במגנגון, על גבי "שאלון/אישי" בקשה למשרה פנויה", טופס מס' 2025 ולציין על המעטפה את מספר המכרז.
טפסים להגשת בקשות אפשר להשיג במגנגון באופן אישי או ע"י הדואר.
בקשות שתגענה ללא תעודות כאמור, לא תובאנה בחשבון.
התאריך האחרון להגשת הצעות הוא: כ"ג אב תשמ"ז 18.8.1987.
אריה עשת
מנכ"ל העיריה

חשבשבת
דרושים
מדריכים/ות
לתוכנת הנה"ח / מלאי על I.B.M P.C
התפקיד מתאים גם להנדסאי תוכנה
טל': 03-261146

דרושים במכתשים
המפעלים בבאר-שבע ברמת חובב
הנדסאים/טכנאי חשמל חשמלאים
בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון
של שנה אחת לפחות בעבודה במפעל תעשייתי
שליטה במערכות פיקוד (PLC רצוי)
מועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר-שבע 84100
סודיות מובטחת

מנהל כח אדם
מסור מודעתך ב דחף
ב דחף תקבל יותר
לפרטים נוספים:
תל-אביב: 03-622233-4 עדי סאמט
ירושלים: 02-226335-6 יאיר צוברי
חיפה: 04-646333-4 אריה טל

לפל-קל
דרוש
מהנדס בניה
רחוב בן יוסף 14 רמת אביב ג'
03-425685 03-421773 03-410624

לי.א.מ. מחשבים דרושים:
* אנשי מכירות למערכות תואמות AT חומרה ותוכנה.
נסיון קודם יתרון. תמורה הולמת בהתאם להתוצאות.
* אנשי הדרכה והתקנה
נסיון קודם במערכות הנה"ש - מכירות ומלאי יתרון.
* מזכירה מנוסה לניהול משרד
לפנות לטלפון 03-774044, 03-774043

ניקוב מחשבים (ישראל) בע"מ
דרושה
מזכירה בכירה
לאגף השיווק
טלפון 03-228177

"אלטק" בע"מ
יצור פתוח ושווק מעגלים מודפסים
דרושים:
1. מפעילי CNC
לעבודה במשמרות.
אפשרי ללא נסיון קודם
2. מכונאי אחזקה
בוגר בי"ס מקצועי 4 שנות ידע בפנאומטיקה, הידראוליקה
הכרת מכונות אוטומטיות תעשייתיות בעל נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד, תוך ציון המשרה המבוקשת לכתובת: "אלטק" בע"מ אזור תעשייה סגולה ת.ד. 159 פתח-תקוה 49101

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה התשמ"א 1981

למפעל תעשייתי במרכז הארץ
דרוש
מנהל חשבונות ראשי
רואה חשבון עם נסיון בתעשיה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 611 נתניה.

עיריית תל-אביב-יפו
לעיריית ת"א
דרושים:
* מלווים לתלמידים בהסעות מיוחדות באוטובוסים.
* לגנימונות הילדים של מינהל החינוך הנוער והתרבות:
1. מדריכים חינוכיים
2. מטפלות
3. עובדי מטבח
4. עובד סוציאלי
5. פועלי נקיון.
* לאגף לרפואה ציבורית:
1. אחיות מוסמכות
2. אחיות מוסמכות + פיזיותרפיסטים לעבודה בשיקום שכונות
* לצופי ת"א - יפו
מרכזים/ות
רכזי/ות הדרכה
מדריכים/ות

هكذا صار العمل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | גם בדבר — ראשון בבוקר

נשיונל סמיקונדקטור
National Semiconductor

מרכז התכנון בהרצליה ממשיך בפיתוח פעילויות
דור העתיד של המיקרומחשבים.
לקבוצת מעגלים ותכנון רכיבים במרכז התכנון
דרושים:

מהנדסי אלקטרוניקה/מחשבים

תאור התפקיד: - פתוח ואינטגרציה של מערכות מיקרומחשבים מתקדמות בטכנולוגיות VLSI
- פתוח ארכיטקטורות מתקדמות חמרה-תכנה
- תכנון מיקרופרוססורים מתקדמים בטכנולוגיות CMOS, VLSI.

כישורים: ★ נסיון 2-5 שנים בתכנון מערכות ספרתיות ו/או בוגרים מצטיינים
★ הכרת BUS מתקדם (MULTIBUS, VME) יתרון

מהנדס אלקטרוניקה

תאור התפקיד: - תכנון מעגלי VLSI בטכנולוגיות מתקדמות

כישורים: ★ נסיון במיקרואלקטרוניקה
★ נסיון בטכנולוגית MOS

ליחידת המחשב במרכז התכנון בהרצליה
דרוש:

בוגר מדעי המחשב

לתפקיד: תכנת מערכות VM/UNIX

הכישורים הדרושים: ★ הכרה של מערכות הפעלה
★ יכולת לימוד ועבודה עצמית
★ נכונות לעבודה מאומצת
★ נסיון קודם - יתרון

אנא פנה בכתב בצירוף קורות חיים וגליונות ציונים אל:
נשיונל סמיקונדקטור (ישראל) בע"מ, ת.ד. 3007 הרצליה ב' מיקוד 46104
עבור מנהל כח אדם
מודעה זו מיועדת לגברים ונשים כאחד

מנהלים בע"מ
חיפוש ואיתור: מנהלים, יועצים, בכירים
ת.ד. 4665 תל-אביב 61046, טל. 03-680728, 03-652411

למפעל תעשייתי גדול
בצפון הארץ
דרוש
מנהל יצור

בעל נסיון קודם בניהול יצור במערכות תעשייתיות גדולות, איש שיטה המסוגל להתמודד עם עומס עבודה, לחצים וסטנדרטים גבוהים של ניהול.

התפקיד כולל אחריות על נושאי תפוקה וניהול יצור במספר אתרים שונים טכנולוגית, במפעל גדול הנמצא בתהליך התפתחות בקצב מהיר.

מקום העבודה דורש מגורים בגליל המערבי.

המועמד המתאים יפנה בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעיסוק אל "מנהלים" ת.ד. 4665 תל-אביב 61046

סודיות מובטחת

MENAHALIM EXECUTIVE RECRUITMENT

לחושבי ירושלים והסביבה
המושכרים להצליח

אם אתה בוטח בעצמך ויכול להוכיח שאתה מסוגל להצליח ולעבור את המיון הקפדני,
יש לך הזדמנות להצטרף
לקורס המקצועי של מגדל
ללמוד ביטוח חיים וגם ביטוח כללי

לעמוד בבחינת רישוי מתמחה של משרד האוצר להתמחות בסוכן ביטוח במגדל
ליהנות מהבטחת הכנסה הולמת
מסיום הקורס.
והעיקר - להצליח ולהגיע לעצמאות.
טלפן לביאורה: 02-228441

מגדל חברה לביטוח בע"מ
דבר אחד בטוח.

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה
תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, ... מעביד שיפר ... נפגעים עבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

חברת שווק בעלת ניסיון מוכח בעל/ת מחסן מכירה + חדר קרור (-20°) באזור גוש דן + רכב מסחרי + ערבויות, מעוניינת בהצעות מתאימות לשווק מוצרים. עדיפות תנתן לתחום המזון. בהצעות רציניות נא לפנות לת.ד. 5570 הרצליה.

טבע
תעשיות פרמצבטיות בע"מ
למפעלנו בכפר-סבא
דרוש/ה
רוקח/ת

לאבטחת איכות
בשעות אחה"צ והערב.
אפשרית גם משרה חלקית
ומספר ימים בשבוע.
המשרה מתאימה גם לפנסיונר.

המועמדים המבוקשים לפנות בכתב
למנהל כח-אדם ת.ד. 353 כפר-סבא מיקוד 44102

לחברת תיירות בתל-אביב
דרושה
מזכירה ללשכת המנכ"ל

★ שליטה מלאה באנגלית, רמה של שפת-אם יתרון. ★ קצרנות וכתבנות אנגלית ★ ידיעת השפה העברית ★ שעות העבודה: 8.00-16.30 (כולל שעה הפסקה), יום שישי 8.00 - 13.00.

המתאימות יפנו טלפונית
למחלקת כוח-אדם,
טלפון 03-650862 מיום ראשון

צלום פילת
אגף מיון והשמה
דרוש
מפעיל מחשב SYS 38
[illegible]

לחברת מחשבים גדולה
דרושים
אנשי מכירות

תחומי התמחות:
1. מחשבי MICRO, SUPER-MICRO
2. רשתות תקשורת (LAN).

הכישורים הנדרשים:
א. נסיון של שנתיים לפחות בתחום מס' 1
נסיון של שנה לפחות בתחום מס' 2.
ב. הכרת שוק המחשבים (מוסדות, ארגונים, ממשלה).
להתקשר לטלפון 03-217221
לגיתה מיום א'.

לחברת תיירות גדולה בת"א
דרושים:
אנשי קישור צעירים
YOUNG PUBLIC RELATIONS OFFICERS

לטיפול בקבוצות תיירות נכנסת

הכישורים הדרושים:
★ ידיעת אנגלית וגרמנית הכרחית, או אנגלית וספרדית (הכרח), שפות נוספות יתרון ★ שעות העבודה לא שיגרתיות.

רק מועמדים העונים על הדרישות הנ"ל מתבקשים להתקשר מיום א' לכוח-אדם, טלפון 03-650862.

חבר
בוא ל**חבר**-
תצא עם עבודה ומתנה
החודש - תיק טיולים מהודר,
לכל עובד חדש.
ראה הצעותינו במדור "הדרושים"
חברה לשרותי כח אדם

תנובה
מחוז תל-אביב
דרושים
מפקחים
לחלב ותוצרת חלב
בתל-אביב וסביבתה

הכישורים הדרושים:
- רשיון נהיגה למשאית
- ידע בנושא שיווק מוצרי מזון
- כושר גופני טוב
- ידיעה טובה בחשבון

יתרון: עדיפות בקבלה לעובדים בעלי נסיון מעשי בחלוקת תוצרת.

תחילת העבודה משעה 03.00 בבוקר.

כל המועמדים המתאימים יוזמנו למבחני כניסה ולבדיקה התאמה לתפקיד מחלק תוצרת.
יועדפו מועמדים תושבי תל-אביב וסביבתה הקרובה ביותר.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אישית למר רפאל פלג במחלקת המשנה בתנובה, דרך פתח-תקוה 144, ת"א.
ניתן לתאם פגישה בטלפון מספר 03-5128195
- סודיות מובטחת -

ויסראד
ארועים ושמחות בסגנון הקלאסי

למרכז הארועים והשמחות
החדש בנס-ציונה דרושה:
אשת מכירות ויחסי ציבור
למגזר העסקי והמוסדי

- הופעה נאה
- כושר מכירה ושכנוע
- רצינות ויוזמה
- נכונות לעבודה קשה
- יתרון לבעלת נסיון קודם במכירות

תנאים מעולים למתאימה!
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 460 נס-ציונה

ויסראד. המקום עם הפאטיו.

ח.ל.ל. מערכות מחשבים בע"מ
לעבודת החברה סניף ירושלים
דרוש
טכנאי שרות מחשבים

הכישורים:
1. נסיון בתיקוני IBM P.C. או תואמים.
2. הכרת סוגי ציוד שונים ומערכות הפעלה יתרון.
להתקשר 03-7515511 לאריאלה.

דרוש
"דוקטור למטבחים"

אם את/ה מומחה בשיווק מטבחים בהיקף גדול, ובעל נסיון של 3 שנים לפחות בתחום מסוים זה, מחכה לך ב"נוביטה" משרה רבת אתגרים.
יתרון לבעלי רכב.

טל. 03-264247 - בשעות העבודה

NOVITA
רח' אבן-גבירול 14, ת"א

מנהל/ת חשבונות
[illegible]
לפנות בכתב יד
לת.ד. 13056 ת"א 61130
עבור הנהלת חשבונות

לפרסום
טמיר כהן (יעקבסון)
דרוש
קופירייטר - נסח

המתמחה בעיקר בנושא בנקאות,
ביטוח, מחשבים ורכב.
רק מועמדים בעלי נסיון מוכח
בענפים אלו יפנו בכתב:
לאורית רינגל - פרסום טמיר כהן
ת.ד. 1469 תל-אביב 61014
עבור קופירייטר - נסח

בנ P.B.S גלים
דרושה
פקידת מדיה
[illegible]

למפעל בהקמה במעלה אפרים דרוש
איש אחזקה

בעל רקע במכונאות וחשמל
• אפשרות למגורים באיזור
סודיות מובטחת

טל' 02-231984 בבוקר 02-941614 בערב
לפנות לאיציק

לחברה מסחרית גדולה
דרוש
סגן חשב

רואה חשבון או בוגר חשבונאות וכלכלה, לאחר התמחות.
ידע נרחב בג"ד של לשכת רואי חשבון ובדיווח כספי.
פניות למל: [illegible]

לחברה המתמחה בהפקת עיתונים וקטלוגים איכות
סופר מוהל מכירות

עדיפות לבעל רקע ונסיון קודם בפרסום. זמן, יחסי אנוש טובים, מוטיבציה וכושר ארגוני בעולה. מסוגל (עם קבלות!) להלהיב ולהפעיל צוות אנשי מכירות. אשף מכירות בעצמו, נכון להשקיע ולהתפתח. קידום ורווחים גבוהים למתאים. פנה לת.ד. 21099 תל-אביב, עבור "סופר מוהל מכירות".

לעבודה בעיתון הנשים הגדול במדינה:
אשת מכירות נמרצת

30-... [illegible]
... לת.ד. 50290 תל-אביב, עבור "נמרצת".

לחברת המאיץ
יצרני משאבות בע"מ
מנהל/ת חשבונות
משרה מלאה — 5 ימי עבודה
נסיון מוכח של 5 שנים לפחות
ידע ונסיון בעבודה על מחשב.
טל' 254148/9

למשרד שיווק בחולון דרושה
פקידת שיווק
הכישורים הנדרשים:
★ נסיון בהפעלת מחשב
★ ידע כללי בהנה"ח
★ בעלת יוזמה ומרץ.
בבוקר פרטים נא לפנות לשולה,
בטלפונים 03-5562775, 03-5562799.

דבר — טובה לעתונות חוזרים

בחורה
בעלת נסיון
לעיצוב + תדמנות
תנאים טובים למתאימה.
03-822092

למשרד נסיעות
דרוש/ה
מפעיל/ת תיירות
למחלקה לתיירות נכנסת
★ שליטה מלאה בצרפתית ואנגלית
★ נסיון של שנתיים
★ יום עבודה מלא
נא להתקשר ה"ה מיום א' לטלפון 03-652140
שלוחה 42

למשרד בגבעתיים
מזכירה
נסיון רב בעבור תמלילים שעות העבודה 13.00 - 17.00
03-7512923/4

לחברת תיירות
מקדמי מכירות
בעלי נסיון בענף תיירות פנים
לטלפן - 03-656154

"המקום הטעים"
ייבור סנדוויצ'ים למסעדות
עובדות לשעות הבוקר המוקדמות
+ סוכני מכירה + מוטסות
03-322766

לחברת שירות במעון
דרוש/ה
טכנאי/ת הרכבה
טל. 03-545155 07.00-16.00
03-545111 16.00-22.00

קבוץ עין השופט
מחפש
מורה למוזיקה
לשנת הלימודים תשמ"ח
טלפון בערב 04-895432 קוזיה
בבוקר 04-895125

הד כפול ומכופל — הלוח הכללי

קריירה בע"מ
שרותי כח אדם

דרושים/ות
מחלקה טכנית

★ קניין אלקטרוניקה הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה בעל חוש מסחרי וכושר ניהול מו"מ.
★ חשמלאים מוסמכים בעלי נסיון תעשייתי של 3 שנים. ידע כלשהו באלקטרוניקה — יתרון. העבודה במשמרות.
★ מכונאי אחזקה בוגרי בי"ס מקצועי. 4 שנות ידע בפנאומטיקה והידראוליקה — יתרון. הכרת מכונות תעשייתיות. נסיון של 3 שנים לפחות. עבודה במשמרות.
★ מכונאי אחזקה בוגרי בי"ס מקצועי 4 שנות.
★ רתכים שריון, חשמל, CO, נסיון של 3 שנים לפחות. פרופיל צבאי גבוה. 5 ימים.
★ כרסמים נסיון של 3 שנים לפחות. פרופיל צבאי גבוה. 5 ימים.
★ מסגרים-רתכים נסיון ב-CO₂ או חשמל. ידע בקריאת שרטוט.
★ מלחימות מנוסה להלחמת מעגלים מודפסים. עבודה ליד אוניברסיטת תל-אביב, חולון, פורדיק.
★ עוזרי חשמלאים.
★ נגרים תעשייתיים.
★ מלגזנים מנוסים בעלי רשיון נהיגה.
★ בוגרי 11-10 שנות לימוד לעבודה בתעשיה מאזור השרון.

מחלקה משרדית

★ גזבר בעל ידע מקיף במימון, יצוא, תזרים מזומנים, מערכות בנקאיות בארץ. נסיון 5 שנים בחברה תעשייתית יצואנית.
★ קלדניות בוגרות תיכון, ידע באנגלית.
★ תמלילנית מנוסה עברית/אנגלית, ידע ב-אי-בי-אם — יתרון.
★ מזכירות עברית/אנגלית מנוסות, תנאים טובים.
★ פקידה נסיון בריכוז תביעות ותכורה פקידותית כללית. נסיון בחברת ביטוח.

תל-אביב, דיזנגוף 188, טל. 03-240281/2
נתניה, שמואל הנציב 17, טל. 053-338901

הכח שלנו הוא כח אדם, קריירה.

יותר טוב מנפאואר
לסניף תל-אביב

המחלקה המשרדית
בן-יהודה 12, א'-ה' 08:00-14:00
טל: 03-298877, 284128
דרושות

★ **כתבניות עברית מנוסות**
משרה מלאות או חלקיות, אפשרות לעבודה בשעות הבוקר והצהריים.

★ **כתבניות עברית/אנגלית מנוסות**
משרות מלאות וחלקיות. עבודה לתקופות ממושכות וקצרות.

★ **לתושבות חולון, ראשון-לציון והסביבה.**
מזכירות עברית/אנגלית
בעלות נסיון בעבודה (כולל הדפסה) שליטה טובה בשפה האנגלית. עבודות לתקופות ממושכות, במשרות מלאות, בחולון.

שכר גבוה ותנאים מצוינים למתאימות

מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

המוציאים לאור של:
מערכי מידע
מדריך מקצועי טכני מסווג לתחזוקה, רכש, בניה ויצוא

דרושים
נציגי/ות מכירות
לחברת פרסום מקצועית ודינמית

* לעבודה בכל אזורי הארץ (לפי אזור מגורים) לכל השנה
* השכלה: 12 שנות לימוד. גיל: מעל 24 רכב: חובה
* נסיון קודם, אינו הכרחי. תינתן הכשרה מקיפה ע"י החברה.
* נכונות לעבודה מאומצת בלתי שיגרתי עם אתגר רב.
* הכנסה לספית גבוהה.

הנזון בע"מ: ארלוזורוב 29 רמת גן
טלפונים: 03-7511784, 03-7514877
* סודיות מובטחת *

לחברה תעשייתית בדרום הארץ דרוש
הנדסאי / טכנאי חשמל
עם רשיון חשמלאי ראשי
כולל רשיון לטיפול במתח גבוה
* נסיון מעשי של 5 שנים לפחות באחזקת מערכות חשמל מפוקדות בקרים מתוכנתים בתעשיה הכימית הכבדה *
נסיון ניהולי של צוותי חשמלאים.
תנאי השכר ייקבעו בהתאם לנסיון ולכישורים
למועמדים מחוץ לאיזור תנתן עזרה בדיור
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ת.ד. 11333 תל-אביב מ. 61112 עבור "הנדסאי/טכנאי חשמל"

פריקלאס ים-המלח בע"מ
למפעלנו במישור רותם דרוש:
אחראי/ת מעבדה
כישורים:
* כימאי בעל תואר ראשון או שני
* ידיעת השפות עברית ואנגלית
* כושר ניהול צוות עובדים
* יחסי אנוש טובים
* 3 שנים נסיון במעבדה בתעשיה כימית

5 ימי עבודה בשבוע - תנאי השכר יקבעו עפ"י כישורי המועמדים
למועמדים מחוץ לאזור תנתן עזרה בדיור
כתובת לפניות: פריקלאס ים המלח בע"מ, מישור רותם
ד.נ. ערבה 86800 טל. 057-53031

דגם מערכות
חברה לתעשיה עתירת ידע באיזור צהלה
דרוש גזבר
לניהול מערכת הכספים
* נסיון של 5 שנים לפחות בחברה תעשייתית יצואנית
* ידע מקיף בכל נושאי מימון היצוא, תזרים מזומנים, חוק הפיקוח, ספקים, הכרת מערכת הבנקאות בארץ
רק מועמדים מתאימים יזומנו
תנאים הולמים למועמד המתאים
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים וציון משכורת. ת.ד. 13005 ת"א, 61130

דרוש
חשמלאי מוסמך
ל-60 אמפר ותחזוקן
עד גיל 30
פרופיל צבאי גבוה
בדבר פרטים נא לפנות לדני פלד מח' כח אדם, בית אגד, דרך פ"ת 142, ת"א
(יש להצטייד בפנקס שבי ותעודת הסמכה)

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח' קהילת קייב 16, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444
למרכז רשת "עמל" דרושה
קלדנית
המועמדים יפנו בצרוף קורות חיים לרשת "עמל" מח' כ"א רח' קהילת קייב 15 ת"א. מיקוד 61022 עד לתאריך 12.8.87
03-497444
עמל רשת מכללות לטכנאים והנדסים, בתי-ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי-ספר לחניכים ובתי-ספר תעשייתיים, ותיכום טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

הלוח הכחול
משלוח ועסקים

קל-דלת
תל-אביב
דרושה
מזכירה
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות בניהול משרד ומכירות
בדבר פרטים נא להתקשר 03-244093

בית-הספר התיכון המקצועי
ויצ"ו
(מיסודה של ד"ר מאיה רוזנברג)
רחובות • ארלוזורוב 18, ת.ד. 55
דרוש
•מדריך לפנימיה
מגורים במקום
טלפון גם בשעות הערב: 08-452685

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. הפרסומים נעשים לנוחות על פי החוק.

לרשת שיווק ארצית
ד ר ו ש י ם
מקדמי מכירות אזוריים
למקומות הבאים:
חיפה והצפון,
תל-אביב והמרכז,
אילת והדרום.

יפנו רק בעלי הופעה ייצוגית, כושר מכירות מוכח
יכולת ניהול מו"מ עם לקוחות ומפעלים.
■ עדיפות לדוברי אנגלית.
■ עדיפות לבעלי רכב.

תנאים מצוינים למתאימים
לפנות ליהודית מיום א'-ו'
בין השעות 09.00-13.00
טל. 04-251167
04-251279
סודיות מובטחת

שופר-סל
לסניפי נתניה וחדרה
דרוש מנהל מחלקת ירקות
תנאי שכר טובים.
המעוניני מתבקשים לפנות למנהל סניף חדרה, רח' הגיבורים 62. מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד.

רשת עמל
ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח' קהילת קייב 16, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444
במרכז רשת "עמל" דרוש
רכז במחלקת כח-אדם
תכישורים
תואר אקדמי - התמחות במיכון ומיחשוב
נסיון בתחום משאבי אנוש כח-אדם ובהפעלת צוות עובדים.
הבנת וידיעה במערכות האיגוד המקצועי והסכמי עבודה - כושר נהול וארגון.

בית ספר תיכון מקצועי עירוני ומכללה לטכנאים והנדסאים "עמל" ע"ש יגאל אלון
רמלה שכון ויצמן רמלה — 72229
טל. 08-225205 08-233996

לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים
מורים:
להנהלת חשבונות, תוכנה - מזכירות, אנגלית - משרה חלקית
מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס.

עמל רשת מכללות לטכנאים והנדסים, בתי-ספר תיכוניים טכנולוגיים ומקיפים, בתי-ספר לחניכים ובתי-ספר תעשייתיים, ותיכום טכנולוגיים בהתיישבות ומרכזי הכשרה למבוגרים.

הסתדרות מדיצינית הדסה
דרושות אחיות מוסמכות
לרגל פתיחת מחלקה חדשה להשתלת מח עצמות בהדסה עין-כרם.
לאחיות המחלקה החדשה תינתן אפשרות לפיתוח יוזמה אישית והתמחות מקצועית בנושא חדשני ומרתק.
אחיות המעוניינות להשתלב בתחום חדש ומעניין זה, יעברו עם הקלטון השתלמות בסיעוד מושתלי מח עצמות.
לקבלת פרטים נא להתקשר לשירותי הסיעוד בבית החולים הדסה עין-כרם
טלפון: 02-446400, 446402

RS שרותי כח אדם
השרות המוביל 1987

למחלקת המשרדית בתל-אביב דרושים:

★ **מזכירות עברית אנגלית:**
— מוכירות עברית אנגלית.
— שליטה מלאה באנגלית.
— הדפסה על מעבד תמלילים תוכנת א-ב.
— לעבודה במשרה חלקית.
— באיזור רמת-השרון.

★ **מזכירה עברית אנגלית:**
— שליטה מלאה באנגלית.
— ידע בספרדית יתרון.
— הדפסה על מעבד תמלילים.
— לעבודה לתקופה ממושכת.
— 5 ימי עבודה בשבוע, בתל-אביב.

★ **מזכירה עברית אנגלית:**
— לעבודה לניהול משרד.
— הדפסה על מעבד תמלילים תוכנת וורד פול.
— לעבודה לתקופה ממושכת במשרה מלאה.
— בתל-אביב.

★ **כתבניות עברית ו/או אנגלית:**
— נסיון בעבודה על מכונות כתיבה חשמליות אלקטרוניות.
— לעבודה בשעות בוקר ואחה"צ.

★ **מעבדות תמלילים:**
— מעבדות תמלילים עברית ו/או אנגלית על כל סוגי התוכנה.

★ **נקבניות דיסקטים:**
— לעבודה מיידית באזור תל-אביב.
— 5 ימי עבודה בשבוע.
— שעות גמישות.

תנאים טובים למועמדים המתאימים
לפנות למחלקה המשרדית.
בימי א'-ה' 08.30—16.00,
וביום ו' 08.30—12.00.
כיכר אתרים 134, תל-אביב.
טל: 03-202460.

מועצה אזורית תמר
דואר נע ים המלח
דרושים
מורים
לשנת הלימודים תשמ"ח
בית הספר האזורי עין גדי
מורה למתמטיקה – פיזיקה.
מורה לחינוך מיוחד.
בפרטים נא לפנות לבית הספר עין גדי
טלפון 057-84742 (עד הצהריים)
או דניאלה סנדלון 057-84841.

מרטנס הופמן
דרושים
כתבים טכניים
רצוי יוצאי חיל-האויר וחיל הים עם התמחות בנושאים הבאים:
– אלקטרוניקה.
– מכשור ובקרה.
– מערכות נשק.
– ידיעת שפות זרות יתרון.
נא להתקשר טל: 03-204086, 204094,
לשוש (לציין משרה מס' 17)
סודיות מובטחת

סוקו
למכירת מתקני שיזוף
רצוי בעל קשרים עם מכוני ספורט, בריאות וקוסמטיקה.
מבקור כ"מ
03-5646669

א.זליג
בכירים לקריירה חדשה
אנשים מעולים לתפקידים בכירים
Top Jobs for Top People

עבור לקוחתנו מפעל טקסטיל גדול ויזום באזור מרכז הארץ
דרוש/ה מנהל שיווק ומכירות ארצי
מהות התפקיד: קידום ופתוח השוק המקומי, אפיון וניתוח צרכי השוק, תאום בין הייצור והשיווק.
כישורים: כושר מעולה לניהול מכירות אגרסיבי, נסיון בתחום מכירות של מוצרי בר-קימא חובה, טקסטיל — יתרון, כושר ויכולת לנהל מו"מ ברמה גבוהה, עצמאות מלאה במילוי התפקיד, מגורים — אזור המרכז.

מנהל אגף אחזקה
אשר יהיה ממונה על מערך אחזקה: תכנון ופתוח.

נא להתקשר בימי א'-ה' בין השעות 9.00-17.00 לטל' 03-657610 או 03-687630. או להעביר למשרדנו ברח' גאולה 42, ת.ד. 4230 תל-אביב 61041, קורות חיים כתובים בכתב יד על נייר ללא שורות בעת כדורי ולציין את היד הכותבת.

קבוצת הדי.אס.פי.
(ישראל) בע"מ

לחברה צעירה ודינמית העוסקת במחקר פתוח וייצור מוצרים עתירי ידע בתחום עבוד ספרתי של אותות דיבור דרושים:

מנהל פרויקט
מהנדס אלקטרוניקה לנהול צוות מו"פ בתחום תקשורת ועיבוד אותות דיבור.
★ מעל 4 שנות נסיון בפתוח חומרה ותוכנה לזמן אמת.
★ נסיון קודם בעיבוד אותות, תואר שני — יתרון.
★ נסיון בנהול צוות.

מהנדס תוכנה
★ מהנדס אלקטרוניקה/מחשבים לעבודת פתוח.
★ 2-3 שנות נסיון בתוכנת מיקרומחשבים.
★ רקע בעיבוד ספרתי/תכנות ב-C — יתרון.

טכנאי אלקטרוניקה
★ נסיון בהעברת מוצר מפתוח לייצור.
★ רקע בפיתוח ובניית אבי טיפוס.

נא לפנות בצירוף קורות חיים
אל: המסגר 56, ת"א 67214. טל: 338876.
• סודיות מובטחת •

דרושה
מורה לאנגלית
לבית ספר היסודי בקיבוץ מעוז חיים
בקיבוץ לינה משפחתית
להתקשר עד יום ו' בשעות הבוקר והערב
לטל': 06/589785

למובילי יניב בע"מ
דרושים
* נהגי סמי-טריילר
* נהגים עם רשיון ג'
מעל 30 טון.
לבעלי ותק מובטח שכר הולם ותנאים סוציאליים בחוק.
לפרטים נוספים נא להתקשר לטלפון
055-24158, 055-35909

אורדן תעשיות בע"מ
למשאבות סלע בע"מ
דרוש:
מחטנאי
כישורים ודרישות התפקיד:
נסיון בתעשיה, רקע טכני, גיל 30-35, מצב בריאות ר"ג.
רצוי תושב בית שמש והסביבה
נא לפנות למייד נוגולב טל': 02-913861

2000 ש"ח
לנשים וגברים
להפצת תוכניות חסכון לאוניברסיטה לכל חלקי הארץ
אפשרות גם לעבודה חלקית
02-414456
052-541946

תשלובת כיתן בע"מ
למשרדנו הראשי בחדר יוסף בת"א
דרושים/ות

1. פקיד/ה בכיר/ה
במחלקת שרותי יצוא בעלי/ות נסיון של 5 שנים לפחות בעריכת כל מסמכי היצוא.
* ביצוע המשלוחים.
* קשר עם עמילי מכס ובנקים.
* ידיעת השפה האנגלית על בוריה.
* שפות נוספות יתרון.

2. כתבנית אנגלית/עברית.
* בעלת נסיון ומהירות בהדפסות
* ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
* שפות נוספות יתרון.

לפנות בכתב יד עם קורות חיים למחלקת תנאי שירות. ת.ד. 2117 ת"א
מיקוד 61020
– סודיות מובטחת –

Maquette מקט
Leather Fashions
למפעלנו בעכו דרושה
מזכירה בכירה
דרישות התפקיד:
• ניהול המשרד באופן עצמאי • קשר עם ספקים, לקוחות חוץ • אירגון אירועים טיפול בקניינים מחו"ל.
כישורים:
• נסיון 5 שנים בניהול משרד • ידיעת עברית (רצוי הדפסה) • ידיעת אנגלית - יתרון.
תנאים טובים למועמדת המתאימה
סודיות מלאה מובטחת
נא לפנות 04-918321 או בכתב בפירוט נסיון לת.ד. 2226 עכו.

להוצאת ספרים
דרושה
מונטז'רית
תנאים טובים
טלפון 03-5741430,
03-5741427

הלוח הכחול
משלוח ועסקים

למפעל פלסטיק גדול בבני ברק
דרושים
אחראי משמרת
(למחלקה ההזרקה)
דרישות המשרה:
• בוגר בי"ס מקצועי 3 שנות לימוד לפחות
• נסיון בתעשיה רצוי
• העבודה בשלוש משמרות.
לפנות 03-741873 בין 08.00-15.00 לחמדה או מיכל

מפעל פלסטיק גדול בבני ברק
דרוש
מנהל מסגריה מכנית – מבלטים
תאור התפקיד:
ניהול מסגריה העוסקת באחזקת תבניות תיכנון ובנית מבלטים ותבניות חדשות
וכן מתן שרותי חריטה וכרסום לאחזקה כללית של המפעל.
דרישות המשרה:
1. נסיון מוכח בייצור תבניות, אחזקתן, וכן יכולת עצמאית בתכנון תבניות.
2. כושר ניהול צוות מקצועי.
לפנות טלפונית 03-5787474 לחמדה או אברהם בין 08:30-14:00 או בכתב לת.ד. 18 בני-ברק 51100.

דרוש
מנהל מעבדה
למיתוח תמונות בראשון-לציון
נסיון בפיתוח תמונות
שעות העבודה מפוצלות; תנאים מצוינים
03-287150

FIAT
דרושה
מזכירה
לשעות אחה"צ
• ידיעת השפה האנגלית
• שליטה טובה בהדפסה עברית ואנגלית
• נסיון בעבודות מזכירות
נא לפנות לטל. 03-330971 לכ"א.

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, השמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. הפרסומים נעשים לנוחות על פי החוק.

לחברה גדולה
שעיסוקה בייבוא ושיווק חומרי גלם לתעשיה
דרוש
איש מכירות
לחומרי גלם בתעשיות הפלסטיק.
הכישורים הדרושים:
* מהנדס/הנדסאי פלסטיק/כימיה/מכונות.
* בעל נסיון במכירות.
* גיל 30 – 35
* שליטה בשפה האנגלית.
* מגורים באזור ת"א.
* בעל רשיון נהיגה.
* נסיון במכירות לתעשות הפלסטיק והיכרות הענף – יתרון.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 3198 ת"א עבור "פלסטיקה".

לפרסם מודעה? דחוף
דחוף — בזכות תקבל יותר מבחירי העיתון

ת"א דחוף מרכז — סמטת בית השואבה 6 (פינת אלנבי 91) טל 622547
ת"א דחוף דיזנגוף — רחוב דיזנגוף 118 (מול כסית) פתוח 24 שעות טל 239952
ת"א דחוף בן יהודה — רחוב בן יהודה 9 (מול קולנוע מוגרבי) טל 656120
ת"א דחוף אלנבי — רחוב אלנבי 123 (ככר המושבות) טל 624683
חיפה דחוף — רחוב הרצל 5 (הדר) טל 645333/6
ירושלים דחוף — רחוב יפו 43 (ככר ציון) טל 226535
דחופון — שרות מודעות טלפוני טלפון 03-611001
ובעוד 50 סניפי דחוף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחוף

בעקבות פיתוח המטבע הניגרי ב־400 אחוז:

„כור סחר" שוקלת פרישה מניהול חוות הלולים הגדולה מסוגה באפריקה

מאת דני גוב מסופר הכלכלי של „דבר"

קבוצת „כור־סחר" שוקלת הסתלקות מפרוייקט ענק שבו היא מעורבת בניגריה. מדובר בחוות לולים במדינת אימו בניגריה, הנחשבת לחווה הגדולה והמשוכללת ביותר בכל יבשת אפריקה. „כור" השקיעה בשעתו בפרוייקט זה עשרות מיליוני דולרים והמחזור השנתי של החווה הוא נאמד בכ־50 מיליון דולר.

החווה הוקמה לפני שלוש שנים על ידי „כור סחר" ומאז היא מנוהלת על ידה. החווה נחשבה להצלחה אדירה לדעת כל המומחים העולמיים והיא כוללה מדגרות, בתי גידול, מכוני תערובת, משחטה, בית אריזה, ומתקנים נוספים.

עד לחודשים האחרונים שיגשגה החווה ונחשבה לאחד הפרוייקטים הכלכליים המוצלחים בניגריה. באחרונה ביצעה ממשלת המדינה פיחות של 400% במטבע המקומי, הניארה. מאחר ובניגריה לא קיים מנגנון הצמדה האוכלוסיה לא שונתה בעקבות הפיחות, קטן כוח הקנייה של הציבור.

במקביל, התייקרו כל המוצרים המיובאים. מוצר כמו עוף וביצים, שכל התשומות שלו מיובאות מחו"ל, הפכו לבלתי מושגים מבחינת האוכלוסיה המקומית. החווה הפכה לעסק לא כלכלי. ממשלת ניגריה מגלה באחרונה פחות ופחות עניין בפרוייקט ואיננה עושה מאמצים לחוקק חוקים מיוחדים, במסגרת המדיניות הכלכלית הקיימת, כדי להמשיך ולהחזיק בפרוייקט.

עמי אביב, מנכ"ל „כור סחר", אמר אתמול לסופר „דבר", כי החברה שוקלת אפשרות של יציאה מניהול הפרוייקט מאחר והמצב הכלכלי בניגריה אינו מאפשר לקיים את הפרוייקט הזה מבחינה כלכלית, אלא אם כן תנהיג ממשלת ניגריה המודרים חדשים. יתכן, אומר אביב, ש„כור תעשיות" תפרוש מהאחריות לניהול הפרוייקט ויעבור למעמד של יועצים בלבד. אם תפרוש כור מניהול הפרוייקט, מעריכים מומחים, בתוך שישה חודשים יכסה הג'ונגל את החווה.

קולק: העבודות בכביש יריחו – לשם בטיחות; דברי פורוש – ליבוי יצרים

מאת יורם לוי, כתב „דבר" בירושלים

ראש עיריית ירושלים טדי קולק טוען, כי העירייה לא הרחיבה את כביש דרך יריחו, אלא מדובר בעבודות אחזקה בלבד שנעשו בכביש להגברת הבטיחות בו.

ראש העיר אומר את הדברים במכתב ששיגר אתמול לחבר מועצת העיר מאיר פורוש, בעקבות הבג"צ שהגיש פורוש נגד העבודות. בג"צ הוציא צו ביניים המורה לעירייה להמנע מעבודות השיקום בכביש.

קולק כתב, כי העירייה קבעה לעצמה שלא לפעול ולבצע שנויי תוואי או הרחבה בכביש דרך יריחו, הסמוך לבית הקברות בהר הזיתים, בלא תיאום עם הגורמים הדתיים והרבנות. קולק הדגיש, כי בכביש בוצעו עבודות ציפוי בלבד, משום שהוא מלא מהמורות. "לא חרגנו מן התוואי הקיים", קבע קולק.

ראש העיר הביע באוזני פורוש את זעמו, כי הוא מנצל כל הזדמנות לפגוע בפיתוח העיר, ללבות יצרים ולגנות את העירייה. „אינכם מסוגלים לראות ולו טפה מעבר לאינטרסים הפוליטיים שלכם, ואינכם מוכנים להתחשב בצרכים החיוניים לעיר ולתושביה, גם אם אלה אינם מנוגדים לצרכיכם".

אורכו של קטע הכביש שבמחלוקת כמאתיים מטר בלבד. העירייה טוענת כי מראשית השנה ארעו בכביש זה ארבע תאונות דרכים.

בתגובה לדברים כתב מאיר פורוש לקולק, כי הוא אינו מקבל את הטענה שהכביש היה במצב מסוכן ולכן היה צורך לתקנו. פורוש טוען, כי קולק הפר הבטחה מפורשת כי שלא יבוצעו עבודות שיקום בדרך יריחו ללא תיאום עם הרבנים.

הוארך פטור המס לקרן הצמיחה

מאת כתב „דבר" לענייני עבודה

ועדת הכספים של הכנסת האריכה את הפטור ממס הכנסה על תרומות לקרן תנופה לצמיחה עד לסוף שנת 87. מנהל הקרן צבי צפרירי הסביר לחברי הוועדה את תפקידה החשוב של הקרן לשיקום מפעלים באזורי פיתוח ואת תרומתה ליצירת מקומות עבודה נוספים לצעירים משוחררי צה"ל.

בהסתדרות הביעו תקווה כי הארכת הפטור ממס תביא להצטרפות מוסדות ומפעלים שונים לקרן ובמיוחד של אלו שנמנעו עד כה מלתרום בגלל היעדר הפטור.

נעצר קצין שגנב נשק ממחנות צה"ל

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

קצין צה"ל בדרגת רב־סרן, המתגורר בכפר דלית אל כרמל, נעצר שלשום בבוקר בחיפה, לאחר שבחיפוש בביתו שנערך יום קודם לכן נתפסו אמצעי לחימה ורכוש צבאי שנגנב ממחנות צה"ל.

מנופי ענק הרימו את הגג שקרס וגילו את גופת הפועל

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

גופתו של פועל בניין בן 20 מדיר אל בלח הוצאה אתמול בשעה 17:30 אחה"צ מתחת להריסות גג בניין, שהתמוטט ליד הבורסה ליהלומים ברמת־גן.

אתמול בשעה 14.30 התמוטטה תקרה במבנה, שנמצא בבנייה סמוך לבורסת היהלומים ברמת־גן. בבדיקה ראשונית גילה הקבלן, כי אחד הפועלים נעדר. למקום הוזעקו כוחות גדולים של מכבי אש, יחידות חילוץ של צה"ל, צוותי עזרה של „מגן־דוד־אדום" ויחידות לחיפוש נעדרים באמצעות כלבים. הכוחות נעזרו בציוד הנדסי כבד.

סמוך לשעה 18.00 נתגלה המקום, שבו נלכד הפועל. בעזרת מנופי ענק הצליחו להרים את הגג, ולאפשר הוצאתו של צוות אלי עובר מגן־דוד־אדום וד"ר בלסון ממגן־דוד־אדום ת"א, אשר קבעו את מותו של הפועל.

בבדיקה ראשונית התברר, כי הפועל נהרג כתוצאה מחנק מפגיעות פנימיות. המשטרה פתחה בחקירה לבדיקת התמוטטות התקרה.

נוסעת מחאן־יונס דקרה נהג מונית בתל אביב

(ע).– נהג מונית נדקר אתמול אחר הצהרים על־ידי תושבת חאן יונס בת 29.

המקרה אירע בשדרות הר ציון בתל אביב בסביבות השעה ארבע אחר הצהרים. הנוסעת, תושבת חאן יונס, הורתה לנהג לנסוע בניגוד לתמרור במקום. משסירב הנהג למלא את מבוקשה – שלפה סכין ודקרה אותו.

הנהג הועבר לבית חולים לקבלת טיפול רפואי.

ראש מועצת מעלות: העלילו נגדי עלילות והמשטרה משהה החקירה

מאת יוסי ליבוביץ, סופר „דבר" בגליל המערבי

„יש בידי עדויות של תושבים ממעלות המוענים, כי פיתו אותם להעיד נגדי עדויות שקר. אחד מהם אף הפקיד בידי פתק ובו סיפר לי כי אדם מסויים בעל עמדה במעלות, הסביר לו מה לספר לחוקרי המשטרה ותמורת זאת הבטיח כי יממן על חשבונו את שהייתו בבית מלון במשך חודש ימים".

דברים חמורים אלה גילה אתמול ל„דבר" ראש המועצה המקומית מעלות–תרשיחא שלמה בוחבוט. הוא התייחס לשאלה היכן עומדת החקירה שנפתחה בעניינו לפני למעלה מחודשיים על־ידי חוקרי השלוחה הצפונית של היחידה הארצית לחקירות הונאה.

לקראת סוף חודש מאי פשטו בלשי המשטרה על ביתו של בוחבוט במעלות ונטלו עמם תיקים פרטיים, קבלות ומסמכים. אחר־כך הגיעו השוטרים בבניין המועצה המקומית ונטלו תיקים, בעיקר תיקי בנייה, רישוי ומכרזים. המשטרה חושדת, שבוחבוט העדיף קבלנים במכרזים של המועצה המקומית, לאחר שקיבל מהם טובות הנאה. הוא גם נחשד בניהול עסקים פרטיים בניגוד לחוק.

החשדות נגד בוחבוט התעוררו בעקבות תלונה שהגיש למשטרה קבלן בניין ממעלות. מפכ"ל המשטרה רב ניצב דוד קראוס הבטיח, כי יזרז את החקירה בעניינו של בוחבוט והיא תסתיים מקסימום כחודש לאחר תחילתה.

„כבר עברו למעלה מחודשיים" – אמר בוחבוט – „אבל אין סוף לחקירה. לא ייתכן להשאיר בן אדם באוויר. הבחירות מתקרבות וצריך להתכונן לקראתן". בוחבוט מוסיף וטוען, כי מדובר בעלילה מרושעת, שנרקמה נגדו על־ידי שני תושבי מעלות אוהדי הליכוד, שהדיחו עדים לשקר.

כל נסיונותיו של סופר „דבר" לקבל את תגובת דובר המטה הארצי של המשטרה ביומיים האחרונים עלו בתוהו.

משלחת סינית התעניינה בחינוך הטכנולוגי בישראל

(עש"ת למ"מ).– בקונגרס אונסק"ו לחינוך טכנולוגי שנערך במזרח גרמניה גילתה משלחת סינית בכירה התעניינות רבה בחינוך הטכנולוגי בישראל.

הקונגרס נועד לבחון מודלים שונים של חינוך טכנולוגי. כמו כן נבדקו במהלכו דרכים לשילוב וקידום נשים במקצועות טכנולוגיים, שילוב טכנולוגיות חדישות בחינוך, קשרי גומלין בין החינוך לתעשיה.

נציג ישראל עוזי צוק הציג בפני המשתתפים את מערכת החינוך הטכנולוגי בישראל והדגיש, כי כמחצית מתלמידי החינוך העל־יסודי בישראל לומדים בחינוך הטכנולוגי.

חברי המשלחות השונות, וביניהן סין, גילו עניין בפרטים אלה וציינו כי מדיניותיהם שואפות להגדיל את מספר הפונים לחינוך הטכנולוגי.

„חסמבה" עדיין מס 1 בקרב תלמידי ד' עד ח'

מאת יעל פישביין, כותבת „דבר" לענייני חינוך

„חסמבה" מאת יגאל מוסינזון צועדת בראש רשימת הספרים הנקראים ביותר על ידי תלמידים בגיל בית הספר היסודי. אחריה צועדת סדרה מתורגמת: „החמישיה הסודית" מאת אניד בליטון, ולאחר מכן ספריה של אסתר שטרייט־וורצל [illegible] והפופולריים יותר מספורי גלילה רון פדר, דבורה עומר ותמר בורנשטיין.

כך עולה מסקר שנערך בקרב 280 תלמידי כתות ד'־ח' בחמישה בתי ספר, על ידי צביה פונימורבסקי ולאה טל באמצעות מרכז ימימה טשרנוביץ בבית ברל. הסקר התפרסם בגליון מס 1 של "באמתז" מאסף לעיון ומחקר בספרות ילדים. לפי הסקר, המלצת חברים מנחה תלמידים בבחירת ספרי קריאה יותר מהמלצת הורים ומורים. יתירה מזאת, המלצת מורים משפיעה פחות מכל גורם אחר בבחירת ספרים. עם העלייה בגיל פוחתת גם השפעת ההורים בבחירת ספרים ועולה השפעת חברים.

גם בנים וגם בנות מעמידים במקום ראשון בסולם נטיות הקריאה שלהם את סיפורי ההרפתקאות. אבל בעוד שבנות ככל שהן עולות בגיל גוברת התעניינותן בסיפורי אהבה, הבנים נשארים נאמנים לסיפורי הרפתקאות. עוד עולה מהסקר כי בנים אוהבים סיפורים הומוריסטיים במידה העולה בהרבה ממידת החיבה של בנות לסוג ספרותי זה.

מאות השתתפו באזכרה בקיבוץ חפצי בה

מאת סופר „דבר" בעמק

מאות השתתפו אתמול אחר הצהריים בטכס האזכרה שנערך בבית העלמין של קיבוץ חפציבה, לרגלי הגלבוע, במלאות שנה לתאונת הדרכים שבה נספו 10 מבני חפצי בה.

בחום כבד ותוך איפוק, הניחו בשם המשפחות על עשרת המצבות זרים זהים של שושנים אדומות ורודות וצהובות, אליהם הוסיפו בני כת „המקיף" „ידידי חפצי בה" זרים משלהם.

הודלקו נרות זכרון והוקראו דברי הספד שהוכנו במיוחד לזכרו של כל אחד מהנספים „לעולם לא נשכח את בנינו היפים והרכים, שנלכדו בין גלגלי המוות, את הנעורים שנגדעו, החלומות שנגוזו, והשאיפות שנופצו" נאמר ב„יזכור" שהוקרא על ידי נציג הקיבוץ.

למרות הביקורת – רומן יגל הועלה לתת־ניצב

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

רומן יגל, נציג משטרת ישראל במערב גרמניה, המקורב למפכ"ל המשטרה – רב ניצב דוד קראוס, קיבל דרגת תת־ניצב. זאת למרות הביקורת החמורה שנמתחה עליו עם מינויו לתפקיד בבון – מערב גרמניה.

רומן יגל פרש ממשטרת ישראל במהלך חקירה פנימית שהתנהלה נגדו במשטרה. בעקבות כך נסגר נגדו התיק והוא הלך לאורחות. בשנת 1985 שב למשטרת ישראל ובאורח תמוה ביותר הוא מונה לתפקיד נציג משטרת ישראל במערב גרמניה.

במהלך חקירת הרצח של יוסף אירועלוב נודע כי יצא לסידור חופשה עם המפכ"ל ששהה אז באירופה ואז נמתחה נגדו ביקורת קשה לפיה משרדו לא בדק במשך כמה ימים תיקים באינטרפול ובמשטרות אירופה בגלל סידור־חופשה עם המפכ"ל. יגל נמצא בקשרים טובים וידידותיים עם המפכ"ל זה שנים.

דוברת המטה הארצי, רות שליינגר: „רומן יגל הוא מועסק כאזרח לנציגות משרד המשטרה ומשטרת ישראל באירופה משנת 1985. הוא פרש מהשירות בדרגת ניצב משנה. הוא קיבל אישור לשאת דרגת תת־ניצב ואישור זה לא גורר שינוי בשכרו הנוכחי או בתנאי פרישתו".

המטה המשותף תובע ביטול הריבית החריגה על ההתיישבות

מאת דוד מרשוה, סופר „דבר" לענייני חקלאות

המטה המשותף להתיישבות תובע מהממשלה לבטל את הריבית החריגה בסך 1,215 מיליארד ש"ח, שהוטלה על ההתיישבות החקלאית, בגלל מדיניות הממשלה ומשרד האוצר. במסמך שהוכן מבין שר החקלאות היה אברהם כץ עוז נקבע, כי היקף הריבית החריגה של התנועה הקיבוצית הוא 650 מיליון ש"ח, ואילו הריבית החריגה של התנועות המושביות מגיעה לכדי 558 מיליון שקל.

במסמך קובע כץ עוז, כי בעשר השנים האחרונות מאז עלות הליכוד לשלטון עברה המדינה ממדיניות של הלוואות נוחות „להלוואות של גול". ממשלת הליכוד ביטלה את שיטת האשראי המכוון לייצור מקומי, ולחקלאות בכלל. זה כתוצאה מכך נזקקה החקלאות להון חופשי (אפור) בריבית חופשית.

כץ עוז מדגיש במסמך, כי המדינה והבנקים קיבלו מענקים או אשראי ל־20־25 שנה, ולייצרנים נתנו הלוואות לזמן קצר עד 8 שנים והריבית צמודה של עד 14 אחוז את ההפרש בכוחה המדינה דרך תקציב הממשלה. כץ עוז מדגיש, כי ייצור תקין יכול להתבסס על הלוואות ל־15 עד 25 שנה וריבית של 2 עד 4.5 אחוזים, כמקובל בעולם.

מטה המאבק תובע מהממשלה מתן הון תוך לייצור מקומי במסגרת של אשראי מכוון בהיקף של 500 מיליון ש"ח בשנה בריבית שנתית של 10 אחוזים. נוסף על כך יש להקצות הלוואה בסך 200 מיליון שקל לתנועה הקיבוצית לתקופה של 15 עד 25 שנה בריבית של 4 אחוזים.

במסמך שידון במוסדות המטה מדובר על דרכי המאבק של התנועות ההתיישבותיות למימוש תביעותיהם, תוך הליכה משותפת עם ההסתדרות.

נמצאה גופה ליד אילת

(ע).– גופת אדם במצב של ריקבון מתקדם נמצאה אתמול לפנות בוקר ליד אילת. חוקרי המשטרה והמעבדה לזיהוי פלילי עושים מאמצים לזהות את הגופה.

השופטת הציעה לגייס את הכלב „רמבו" לצה"ל – וחסה על חייו

[illegible]

„נס משמיים" הגדירו רופאים את הצלת ילד שטבע בבריכה

מאת חנה מאיר, סופרת „דבר" בשרון

„נס מן השמיים" – כך הגדירו רופאים את הצלתו של פעוט בן שנתיים ושמונה חודשים שטבע במים עמוקים בבריכת שחיה ושכב כמה דקות על קרקעית הבריכה במשך מספר דקות בטרם נמשה מהמים.

המקרה אירע לפני יומיים בערב לאחר שרוב המתרחצים עזבו את בריכת השחיה ב„ביתן אהרון". יהודית אקרמן בת 27 עמדה עם שני ילדיה לי בת השבע ותום בן שנתיים ושמונה חודשים ליד הבריכה. לפתע ראתה, כי הילד נעלם. לאחר שחיפשה אותו משך דקה פנתה אל המציל במקום.

ממקומו שבו עמד, הבחין המציל בילד ששכב על קרקעית הבריכה בחלק העמוק. [illegible] גם לא נראה משם על־ידי אמו ואחותו שחיפשו אחריו. המציל דני שקד זינק במהירות אל הקרקעית והוציא את הילד שהיה כבר ללא דופק וללא הכרה.

המציל ערך לו פעולות החייאה והנשמה, והזעיק ניידת לטיפול נמרץ. הפעוט הועבר לבית החולים לניאדו בנתניה.

במחלקת הילדים הוכנסה צינורית לקיבתו לשאיבת המים. [illegible] מצבו מוגדר עדיין ירוד, עם תגובות לגירויים ולקשת ריאות, אולם הוא יצא מכלל סכנה.

אושרה בחינת בגרות חדשה על הבנת אמצעי התקשורת

(עש"ת לטמ"פ). – משרד החינוך והתרבות אישר בחינת בגרות פנימית חדשה בבתי־הספר ברמה של שתי נקודות. הבחינה היא על־פי תוכנית לימודים חדשה בשם „לשון תקשורת", שהוכנה על־ידי צוות מחנכים וחוקרים בראשות יהודית בר מבית־הספר לחינוך של התנועה הקיבוצית אורנים.

כאמור, קבע שר החינוך והתרבות יצחק נבון, כי אחד היעדים החינוכיים המרכזיים של מערכת החינוך בשנים הקרובות הוא שיפור ההבנה וההבעה בכתב ובעל־פה. התוכנית לשון תקשורת משתלבת בתכנית זו. 1,200 תלמידים ניגשו לבחינת בגרות נסיונית במקצוע זה.

התוכנית, שפותחה בסמינר אורנים, מיועדת לסייע לתלמידים לחשוב, בבהירה, יעילה ומאורגנת, להבין מסרים מורכבים ולהביע את עצמם בעל־פה ובכתב בצורה טובה יותר. האמצעי העיקרי ללימוד תחומים אלה הוא על־ידי ניתוח פעולתם של אמצעי התקשורת (עיתונות, רדיו וטלוויזיה).

התוכנית מיועדת ללימוד במשך שלוש שנים במסגרת שעתיים בשבוע. משרד החינוך ממליץ להתחיל בה בכיתה ט' או י'.

למנהלנו היקר
יעקב בן יזרי ולרעיתו
מזל טוב להולדת הנכד
יהי רצון שתזכו לרוות ממנו הרבה נחת
עובדי קופת חולים מחוז תל־אביב
בית בן עמי 14

לידידנו היקרים **קלרה ויצחק קורן**
ברכותינו הלבביות לרגל הכנסת נכדכם אברהם בבריתו של אברהם אבינו ולקבלת התואר יקיר תל־אביב
כה לחי!
נִקה ואלכסנדר מלכסון

פרס ובר־עם מברכים את ל"ע על הקמת ברית המרכז

מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס שיגר מכתב ברכה למרכז מפלגת הליברלים העצמאיים ובו הוא כותב:

ההרהורים והשיקולים להקמת הברית לא היו זרים לי; שמעתי עליהם מפיכם ועקבתי אחרי שלבי המו"מ שנתלוו למגעים.

אני מברך אתכם על צעדכם זה. אני מקווה שהצעד לא יפגע גם בעתיד בשיתוף הפעולה ההרמוני ששרר בינינו באותם שנים במשך שנות דור.

במיוחד ברצוני לציין את שיתוף הפעולה הפרלמנטרי הטוב עם ל"ע בשלוש השנים האחרונות.

אני מקווה שהגוש החדש יישאר נאמן לערכים הליברליים המסורתיים ויגלה רצון עז לשיתוף פעולה למען המטרה המרכזית – בנושא השלום ולמען הנושאים האחרים אשר בהם נוכל לנקוט עמדה משותפת.

מזכ"ל העבודה עוזי ברעם:

יש צורך במרכז פוליטי שישחרר אותנו מלחץ המפלגות הדתיות. עליכם להוכיח עצה כי למחנה שלכם כוח פוטנציאלי להוות לשון מאזניים. בכל מקרה השותפות שלכם אתנו תימשך בכל שטח שתרצו בו. בהצלחה!

של היום הוא חדש

ב"ה
זמני הדלקת הנרות
פרשת השבוע
דברים, חזון
ו' באב תשמ"ז

מוצ"ש		ערש"ק	
ירושלים	8.18	ירושלים	7.00
תל־אביב	8.20	תל־אביב	7.18
חיפה	8.21	חיפה	7.12

למכירה
1½ חדרים קומת קרקע + טלפון ומחסן
מתאים גם לבעל מקצוע חופשי
טלפון 289797 בערב

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
מזכירות הוועד הפועל

ישיבת הוועד הפועל של ההסתדרות הכללית

תתקיים ביום א' 2.8.87 ז' באב תשמ"ז, בשעה 10.00 בבוקר, באולם הישיבות של הועד הפועל קומה 7.
חברי הועד הפועל והסגנים מוזמנים

בסדר היום:
א. מושב ראשון: המו"מ לחתימת הסכם עבודה לעובדי שירות הציבור.
ב. מושב שני: דיון בנושא הפעילות הבינלאומית של הועד הפועל.
ג. שונות.

במושב השני של ישיבת הועד הפועל ישתתף מזכ"ל הקונפדרציה הבינלאומית של האיגודים המקצועיים החופשיים, ג'ון ונדרווקן, שיגיע ארצה במיוחד לצורך ישיבה זו.

מרכז הדרכה אפעל
התנועה הקבוצית המאוחדת
דואר רמת אפעל 52 960 טל' 03-712221

סדנת מקורות

בשנת תשמ"ח תיפתח במרכז ההדרכה באפעל סדנת מקורות.
הסדנא תעסוק בלימוד מקורות יהודיים עתיקים וחדשים, בברור זהות יהודית ריבונית בתקופתנו ובצורת החיים הקיבוצית.
הסדנא פתוחה ומזומנת גם לאנשי הקיבוץ הדתי ותהווה מפגש בין בני קיבוץ דתיים וחילוניים.
הסדנא תיפתח באמצע אוקטובר 1987. מספר המקומות מוגבל.

מנחי הסדנא: ארי אילון ורות קלדרון

לפרטים: רות קלדרון טל' 02-663456 מרכז ההדרכה אפעל טל' 03-712221-5.

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו
מאיר בונה ז"ל
נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה
ביום שני ח' באב תשמ"ז 3.8.87 בשעה 18.00 בבית העלמין שליד שיכון ותיקים, נתניה.

אשתו: חנה
בתו וחתנה: אסתר ויואב הלוי
בנו וכלתו: יהודה ודליה בונה
והנכדים

משתתפים בצער משפי לפר
במות חברנו
יעקב ז"ל
מזכירות גמלאי סולל בונה וקרן נתיב

אנו מתאבלים על מות
יהודה חורין ז"ל
מזכ"ל המרכז החקלאי בעבר
מראשי יכין חקל
איש ההנהלה הכלכלית
תנחומים למשפחה
המרכז החקלאי

לנפתלי שמואלי ולכל המשפחה
אתכם באבלכם במות
האב ז"ל
בית מלכיה

לחברתנו רז שפרה וב"ב
הננו משתתפים בצערך הכבד
במות אמך
עליזה ז"ל
לשכת המס מרחב ת"א. יפו–רן פרת
ההנהלה וציבור העובדים

לחברנו
דני צדקוני
משתתפים בצערך
על מות
אחיך ז"ל
בית „דבר"

חברת העובדים
אבלה
על מותו של
יהודה חורין
ממניחי היסודות של משק העובדים

שושנת ידידיה / אמיר אורן

סברה שטיל לה

כבר במאי 1985, בשיחות עם ישראלים, הגיבו הסובייטים על פירסומים במערב אודות הטיל "יריחו". הם השלימו עם חימושה הגרעיני של ישראל, בתנאי שלא יופנה נגדם ושהשליטה בו לא תועבר מהממשלה לצה"ל

הדיפלומט הסובייטי המזין קפה התבונן בשעונו. "צירוף-מקרים מרתק", אמר, נבגע לגיחוך שנמתח על שפתיו. "הנה אנחנו נפגשים הבוקר, שעה לפני שרון בא לשוחח עם דוברינין". הסובייטי דיבר כהורה באה, שכן צירוף-המקרים היה מעשי ידיה והוא שקבע את עיתוי המפגש עם מכר ישראלי, כדי להעביר באמצעותו מסר פומבי שיעקוף את ערוץ השגרירים מאיר רוזן ואנטולי דוברינין. רוזן, אמר הדיפלומט, הוא "איש של שמיר", בעוד שהסובייטים מעדיפים את שמעון פרס עם עזר וייצמן, ומעוניינים במגע עם שליח אישי של פרס, מחוץ לשליטת שותפו לראשות-הממשלה. המשאלה התגשמה. אלכסנדר זוטוב, אז יועץ לענייני המזרח-התיכון בשגרירות הסובייטית בוושינגטון, היה לבן-שיחו החשאי של יועץ-פרס נמרוד נוביק, במפגשים אישיים ובהתלוות לבכירים מהם. אם אכן יימשך המגע הסובייטי-ישראלי בדרך רשמית ומוצהרת, אך לא בדרג בכיר מעט יותר מהסגן הראשון לשר-החוץ יולי וורונצוב והמנכ"ל המדיני יוסי ביילין, יתכן מאד שמפגשי זוטוב-נוביק יוכתרו בפומביות ובתקופתיות, ברוח למפגשי ולדימיר פוליאקוב וריצ'ארד מרפי.

לקראת הספל השני הזיל הדיפלומט הסובייטי לדבר על יחסי-הכוחות מעבר-לינבר ועל הוועידה הבין-לאומית. שלושה שבועות לפני כן, ב-1 במאי 1985, צד המכר הישראלי ידיעה אפורה בעלון-החדשות "אירוספייס דיילי": ישראל פרסה טילים כאלה בנגב ובגולן. היות ארצה העתיק את הידיעה מהתכונתו הנדירה תמולה האחרים של העלון הוושינגטוני לכותרות ראשיות. כפי שיצאו כעבור שנתיים, בהתפרסם ידיעת "אינטרנשיונל דיפנס ריוויו" על ניסוי "יריחו" משופר בים-התיכון, הגיבו הסובייטים לא על הידיעה המקורית, אלא על ההדים בישראל (השבועון "יו.אס. ניוז אנד וורלד ריפורט" הקדים בכמה שבועות את הידיעה "יריחו", אך הידיעה התמציתית שפירסם על הטיל הישראלי לא הרחיבה בארץ) לא הטיל הפריע להם, מסתבר, אלא זהות הדרגים שישלטו בו ולוח המטרות שבראשיתו.

הסובייטים אינם תמימים דיים להמתין לעלבוני תרשות או לידיעתי נשק. הם גם אינם מאמינים שישראל תשתמש להקשית טילים לעקבכי משטר הסובייטי, שהרי אילו קינן בהם ספק מסוג זה, היו מחוקקים בידיהם מיליוני בני-עדתה יהודים, מוצאים אצלם ומחציתם בישראל. הפרסומים לא החלו אתמול ואף לא ב"יריחו". לפני היות הטילים היו המטוסים, מ"מאמטס" ועד לאפ-15 ולאפ-16 שטסו לכור העיראקי ולתוניס. עם תידלוק אווירי אפשר להגיע לא רק למוסקבה, אלא גם לאלמטה.

הסובייטים אינם תובעים מישראל שלא להצטייד במטוסים הכשירים להטיל פצצות ברזל, חוכמה וגרעין גם יחד. הם גם אינם חוששים מהאמריקאים שלא לספק לישראל בשר רב-תכליתי כזה. אין בכך צורך, [illegible] להגיע; מחוץ להבש החברות הקבועות הן במועצת הבטחון של האו"ם והן במועדון הגרעיני, הצליחו בכל זאת כמה מדינות לחדור מבעד לסרקים בתיאום האמריקאי-סובייטי. הסלחנות האמריקאית היחסית כלפי התגרענותה המתגרה של פקיסטאן יכולה להיפסק בהחלטה סובייטית – לפנות את הצבא האדום מאפגניסטן.

בפעם האחת היחידה ("קדש") שבה נרתעה ישראל מאיום סובייטי מפורש, היה הטיל הגרעיני חידוש מבהיל, השיתוף היה אמריקאי-סובייטי נגד ישראל, לא אמריקאי-ישראלי נגד הסובייטים. הכשרת הלבבות האמריקאים קודם להפעלת צה"ל ב-1967 וב-1973 קיזזה מראש ובפועל חזרה ברז'נייבית על הצגת בולגנין מ-1956. הפלת טייסים סובייטים במגרים בידי טייסים ישראלים במטוסים אמריקאיים, במלחמת ההתשה, עברה בלא תגובה.

מאז ניסו הנשיא אייזנהאואר ושר החוץ דאלס לבדוק סביב הסובייטים מערכת בריתות צבאיות, ניהלו הסובייטים מאמץ עיקבי לפורקן ולדלג מעליהן. כך, לראשונה, חדרו למדינות ערב. כך הם משתדלים לפרק את הקרנות המערב-אירופיים מהקשר הצפון-אמריקאי. כך הם רואים ונוהמים מול שיתוף-הפעולה האסטרטגי הישראלי-אמריקאי, שמוסד נוסח בימי שתי ממשלות-ימין בירושלים (בגין-שרון ב-1981 ושמיר-ארנס ב-1983) ומימשל רייגן בוושינגטון.

עוד יותר מכך מרעימים הסובייטים על התמיכה הישראלית ב"יוזמת ההגנה האסטרטגית" של רייגן, מלחמת הכוכבים והפסים בכוכב הארוס. הכל מבינים כי רייגן קיווה לנער באמצעות הולל אל מעל ליתרון הסובייטי הנוכחי בטילים בין-יבשתיים. רייגן טוען כי תהיה לכך תוצאה מרגיעה; הסובייטים טוענים כי תעורר יציבותו של המאזן הגרעיני.

מול רייגן תימרן מיכאיל גורבצ'וב ביוזמה אסטרטגית משלו. הוא המריץ את השיחות המשתרבכות על צימצום "הכוחות הגרעיניים לטווח-הבינייים" (טילים לטווח בינוני וקצר, כלומר בין-אזוריים להבדיל מבין-יבשתיים) והפקיע הצעה רייגנית מ-1981 לאיפוס טילים אלה. גם אם יתגמל רייגן וגורבצ'וב על סילוק כל טיליהם שממזרח

המחוייבות הסובייטית היא להגנת משטרים, להבדיל ממדינות. טילי קרקע-קרקע אס.אס-23 עלולים לפתות את אסד להאמין כי יקוז את עליונות חיל האוויר הישראלי במהלומת פתיחה. מניעת אספקתם מלמדת כי הסובייטים מבינים כי טילים אלה – הרבה יותר מעוד "מיג" בסידרת המספרים העולים – יערערו את היציבות באיזור

לאוקיינוס האטלנטי ומערבה להרי אורל מזה, עדיין ישארו טילים לרוב במחסנות באמריקה הברית, בצללית המפציצים – ועדיין תישמר, אולי אף תוגדל, העליונות הסובייטית בכוחות תת-גרעיניים בזירת אירופה. בצעד בכיוון המיוחל של התפרקות האנושות מכל גרעיניה, אין האמריקאים יכולים שלא לברך על מהלכו של גורבצ'וב – בעיקר כשמטרונו זוכר פומנו הנושן של רייגן. הם יודעים שהמגבדות האירופיות בנאט"ו עלולות להיגמל בדרך זו מהנוכחות הגרעינית האמריקאית ולהיסחף מזרחה, בה בעת שמגמות בדלניות באמריקה יזודו את הגייסות הביתה. הם תומרנו לפינה הצרה שבין רצונו של רייגן בפגישת-הסכם עם גורבצ'וב, כמורשת חזונית לממשלו, ובין הסכנה שבדרך לאוזית הימים עליהם להבנס למיצר שבשליטה סובייטית.

לסובייטים ידוע היטב שה"יריחו" האגרי אינו דומה כלל ל"פרשינג" האמריקאי המתיישן שבשירות ה"לופטוואפה". נשק-גרעיני הוא בהכרח שילוב של רכב (טיל, מטוס, תותח) עם ראש-נפץ. [illegible] המנסלים לרכב עליהם כשמרים בידי האמריקאים. המחלוקת האמריקאית-ישראלית בשאלה הגרעינית קלושה – והממשל מאוחד בה עם הקונגרס – מכבי לטעון שלמעשה מרוצים האמריקאים מפיתוח ישראלי של טילים כשירי-גרעין ואף מספקים להם ראשי-נפץ.

מאחר שכבר הוכח כי הסובייטים קוראים בשקידה עיתונים וספרות מקצועית, לא נעלם מעיניהם כי תלמידי חוקרים פירסמו את מגעי ממשלת בגין עם משטר השאה באיראן לפיתוח הטיל "פלאואר": פירסומים אחרים שיגרו דווקא רמיזה בוטה – או שמא בותה – דרומה, לאפריקה. אם אומנם נעשה הפרח האיראני ל"יריחו", קשה להפטר מצלקתו כמו משושנת יריחו.

סמלים פאליים או לא, טילים לא הקסימו מעולם

הסתירה מובנית ביסודו שיתוף הפעולה האסטרטגי הישראלי-אמריקאי. שרים ורמטכ"לים מודעים כי רק הערבים – לא הסובייטים – הם יריבי צה"ל, אבל האמריקאים נאחזים בטענה הפוכה, בהצהרותיהם על יעדי שיתוף הפעולה ותוכניותיו

את יצחק רבין, הרמטכ"ל שהתגנה בשאלה זו ("אף טיל לטילי") עם סגן שר-הבטחון פרס ועם מפקד חיל-האוויר וייצמן (וראש-הממשלה שהסתייג מלהיות שר-הבטחון פרס לרכוש את ה"פרשינג"). כשר הבטחון המוכן לחסל את ה"לביא", אפשר להניח גם שרבין אומר לעצמו שאין הוא יותר ממנהל-עזבונם של קודמיו. כמו שאת רפי איתן ואת פולארד קיבל מארנס, כמו שאת לבנון קיבל משרון, כך הוריש לו וייצמן ובגין טילי-טילים של בעיות, לא לבלוע ולא להקיא.

אחד הטילים שפותח הוא הטיל-נגד-טילים ("חץ" בגירסה אחת ו"ברק" באחרת). הגוף הבטחוני של מחנה "ידידי ישראל" בוושינגטון, המשתית את הקירבה הישראלית-אמריקאית על נימוקים אסטרטגיים, משדל את המימשל ואת הקונגרס לתקצב פיתוחים ישראליים אלה כדי לסגור פער בהתעצמות האמריקאית. במזכר-מחקר שפירסם לאחרונה סת קרוס מטעם מכון המזרח עם שרולת איפא"ק מודגש הצורך ביירוט טילים בליסטיים סובייטיים מדגמי אס.אס-21 ואס.אס-23 "המדויקים פי עשרה מקודמיהם" (דוגמת "סקאד") ונושאים ראשי-נפץ מתוחכמים. טילים אלה יעילים במיוחד נגד בסיסי-אוויר, יחידות מחסני-חירום ושטחי-היערכות. בפנטגון חישבו ומצאו כי די בשלושה טילי אס.אס-23 להשבתת בסיס-אוויר אמריקאי במערב-גרמניה.

בידי סוריה עלולה להיות לאס.אס-23 משמעות אסטרטגית רבה לאין שיעור מזו של עלייה תקופתית נוספת במיפלס מטוסי-הקרב, ממיג 23 ו-25 ל-27 למיג 29. בתבנית התוחידה הסורית ל"איזון אסטרטגי" עם ישראל – היכולה גם להתגלות כתואנה המכוונת להנדים את ישראל כמבנה לאיזון שלא יושג – מסוגלים הסורים להסתפק באיזון חלקי הארעי, אם רק יקזו את העוצמה הישראלית בשלב הפתיחה של מלחמה. לפי מחקר קארוס, הערכה סורית כי באמצעות טילי אס.אס-23 יפגעו בבסיסי חיל-האוויר, ולפיכך בסבב-הגיחות המתוגבל שלו, תפגה את האפס אמר, עלולה אף יורשו על הידיעה כי בקצב השחיקה המסורתי של חיל-האוויר הסורי מול הישראלי יאולו מסוסיו בתוך שבוע. טיל בליסטי סובייטי בידיים סוריות הוא נשק מטרד-ייציבות, במערכת המזרח-תיכונית, בעיקר כשהסורים עלולים להרכיב עליו ראש-נפץ כימי ולנוטף בו כגמול-כבוח לסיפורי הגרעין הישראלי.

לכן יש חשיבות מהותית להמנעות הסובייטית לספק טילי אס.אס-23 לסוריה, כשם שחשובה ידיעתם הברורה, מעבר לתעמולה, כי אין לישראל טילים אנטי-סובייטיים. המדיניות הסובייטית של התפשטות ההשפעה ושל מחוייבות להגן על מאחזי שנכבשו מתייחסת לא למדינות, אלא למשטרים. אמנת-ההגנה הסובייטית-סורית מקורפלת דיה למנוע מאסד אשליה שהסובייטים – אפילו טרם הלכד ברז'נייב [illegible] – יסייעו לו לתקוף את ישראל. לכל היותר ישכבו על כביש דמשק להרתיע בגופם את הטנקים של פיקוד הצפון. המאמץ הסובייטי העיקרי באיזור הוא מדיני, לריסון הסורים ולאיחוד הערבים והפלשתינאים מאחורי עמדת גורבצ'וב, יחד עם נירמול הקשר עם ישראל. זהו המאמץ המתולל סלטלה, לא טילים.

הדיפלומט הסובייטי והמכר הישראלי כבר אינם בוושינגטון. אילו נודמנו לספל-קפה נוסף, בוודאי היו מתייחסים לתהפוכות שבעקבותיהן תיק-הבטחון מצוי בידי רבין – המחשיב את הטילים פחות משאר את תמורות גורבצ'וב, אך שעימו ושלו הסובייטים מקיימים מגעים מאז פינה את ראשות הממשלה – ואילו ראשי התומכים בפתיחות אל הסובייטים הם אותם ראשי-נפץ משנות ה-60 וה-70, שמעון פרס ועזר וייצמן.

צנחן אוטיסטי / חגי אשד

לא לקפוץ עכשיו

פיזור הכנסת עכשיו והקדמת הבחירות יהיו מעשה שלא בעתו. גם אם יש למפלגת העבודה רוב בטוח של 61 קולות ויותר לכך. זהו רוב שולי, מנומר מדי ובלתי-מכובד מדי לצורך החלטה כה חשובה כהקדמת הבחירות. אבל לא זה העיקר. אילו היתה ודאות מלאה או אפילו סבירות גבוהה, כי הקדמת הבחירות תבטיח נצחון בבחירות ותיצור סיכוי סביר לקידום תהליך השלום – ניחא. והאמת היא שרק נושא כמו קידום השלום יכול להצדיק את נטילת הסיכון של הקדמת הבחירות. אבל טרם בשלו התנאים לכך. לא בארץ ולא בעולם. צריך סבלנות. הזמן פועל לטובת יוזמת השלום של שמעון פרס. אמנם בקצב יותר איטי מן הרצוי, אבל היא מתקדמת כל הזמן. גם אם יצחק שמיר מכריז על פטירתה פעם אחר פעם.

סביר מאד להניח שכאשר תתכנס הכנסת למושב החורף שלה לאחר הפגרה, תהיה

האמריקאים והרוסים לא יחכו ליצחק שמיר. הם יכולים להידבר על בעיות המזרח התיכון גם בלעדיו

התקדמות של תהליך השלום מוחשית יותר. רבים מאד מאלה שלא רואים ולא מבינים עכשיו שיש סיכוי רציני לקידום השלום בתנאים הטובים ביותר האפשריים: וגם אינם רואים ואינם מבינים את הסיכונים הטמונים בכך שישראל מוציאה את עצמה מן התהליך הבין-לאומי הזה – ייפקחו עיניהם לקראת סוף השנה. יותר ויותר יוברר לעין כל שיש אדם אחד, אטום לכל הסובב אותו, עקשן וסרבן, שאינו מבין ואינו רואה מה שברור לעין כל, וכי בעקבותיו צועד עדר הליכוד הציוני והמבהל – בהצבעותיהם בנושאי דת הם מוכיחים פעם אחר פעם שאינם יותר מעדר – החושש מכל יוזמה חדשה ומכל נסיון לשינוי המצב ובכך הוא חושף את ישראל לסכנה של בידוד ותכתיב.

האמריקאים והרוסים לא יחכו ליצחק שמיר. הם יכולים להידבר על בעיות המזרח התיכון גם בלעדיו. הם יכולים אפילו לא לשתף אותו בידיעה על ההידברות ביניהם, מחשש של הדלפות ישראליות שתכליתן תהיה טירפוד המהלך הזה. אפשר בלי ישראל. זה גם יותר נוח. סביר מאד להעריך שהסובייטים ירצו, למשל, להכליל גם את פירוק הטילים במזרח התיכון במסגרת הצעתם האחרונה לפירוק טילים מלא גם באירופה וגם באסיה. המזרח התיכון הוא חלק מאסיה. וגם ישראל. מה חושב יצחק שמיר – שהוא יגיד "בייס" והרוסים ייבהלו ממנו ויורידו מסדר היום הסובייטי-אמריקאי את הנושא הזה שעומד בראש מעייניהם?

וגם האמריקאים לא ימתינו להסכמתו של יצחק שמיר להידבר עם הסובייטים בנושא זה. כשם שהם לא ממתינים עכשיו להסכמתו לגבי פעולותיהם במפרץ הפרסי ולגבי תהליך ההידברות האמריקאי-ערבי הכרוך בכך. מגמת פניה של אמריקה עכשיו היא לנסיון הידברות עם הסובייטים ולשיפור היחסים עם מדינות ערב. מתנהלת עכשיו התחרות אמריקאית-סובייטית על ייצוג האינטרסים הערביים והתחשבות בהם. יש התחרות כזאת בעיקר במפרץ הפרסי, אך לא רק שם. ירדן הכניסה את עצמה בחוכמה לתוך ההתחרות האמריקאית-סובייטית הזאת. גם סוריה נכנסת ומוכנסת לתוכה. גם מצרים, בדרכה הנפתלת. האם מדינת ישראל יכולה להרשות לעצמה להתעלם מהתהליכים הללו, או להחרים אותם?

אם תהיה התקדמות בשני האפיקים הללו של הידברות אמריקאית סביר להניח שהם ישתלבו זה בזה. זהו האינטרס הלאומי האמריקאי עכשיו. אלה הם המאמצים העיקריים לקראת פגישת הפיסגה בין הנשיא רייגן למיכאיל גורבאצ'וב. האם קשה להבין שיש לישראל אינטרס מובהק לפתוח אפיק הידברות אמריקאי-ישראלי שישתלב אף הוא בשני האפיקים האחרים? וגם אפיק הידברות ישראלי-סובייטי, אם אפשר? זו היתה המטרה האופרטיבית העיקרית של יוזמת השלום של פרס. להקדים את מהלך המאורעות הללו. לשלב את ישראל בתהליכי ההידברות האמריקאית-סובייטית והאמריקאית-ערבית. שהם לא יתנהלו בלעדינו ועל חשבוננו. להבטיח את התנאים הנוהליים המוקדמים בדבר שיתופה של ישראל מההתחלה, ולהבטיח תיאום ישראלי-אמריקאי לכל אורך הדרך. אלה הן מטרות יסוד של מדיניות החוץ הישראלית ורק צנחן אוטיסטי כמו יצחק שמיר אינו יודע ואינו מבין את המטרות הללו ועושה הכל כדי להוציא את ישראל החוצה, במקום להכניס אותה פנימה.

התהליכים הללו כבר החלו. כל עוד שמעון פרס משמש כשר חוץ אין זה נוח לאמריקאים לא לשתף בהם את ישראל. גם הסובייטים לא נועלים את הדלת בפניה. עדיין נשמרת לישראל האופציה להשתתף בהם בעתיד. אבל ככל שיתקדמו התהליכים הללו יצטרכו האמריקאים להחליט: האם הם עדיין מאמינים ומקווים כי יש סיכוי להתגבר על התנגדותו של יצחק שמיר לשיתופה של ישראל בתהליך ההידברות לקידום השלום, או שהם יעדיפו להתקדם, כאמור, בלי ישראל ולהודיע לה לאחר מעשה על ההתקדמות בהידברות האמריקאית-סובייטית והאמריקאית-ערבית. לישראל יש נסיון מר וממושך של המתנה במסדרונות לתוצאות השיחות המתנהלות בטרקלינים בלעדיה. האם זו שאיפת חייו של יצחק שמיר להוציא את ישראל מן הטרקלין אל הפרוזדור?

חבל מאד, אבל דעת הקהל הישראלית לא תופסת עדיין את תמונת מצבה של ישראל. ברגע זה רק מעטים נותנים ליבם לנעשה סביבנו ועל חשבוננו ולסיכונים הטמונים בכך. זו הסיבה שאין התלהבות מתהליך השלום

צריך להמתין עד שכל התהליכים יבשילו יותר להכרעה גם בדעת הקהל הישראלית

שאינו אלא תהליך ההשתלבות של ישראל בתהליכי ההידברות המעצמתיים והאזוריים שיקבעו את מצבה וגודלה. יש יסוד לתקווה שתוך כמה חודשים תהיה תמונת המצב הזה ברורה יותר. האמריקאים יצטרכו לרדת מן הגדר שהם יושבים עליה ולהחליט האם הם מעדיפים לשתף את ישראל בתהליך ההידברות המזרח-תיכוני, או להשלים עם ניתוקה מן התהליך הזה לפי שרירות ליבו של יצחק שמיר. גם הסובייטים יצטרכו להחליט אם הם רוצים לאפשר לישראל להשתתף בתהליך ההידברות המזרח תיכוני. אולי דווקא הטילים הישראליים ישכנעו אותם לעשות זאת. ובעקבותיהם תצטרך להכריע גם ממשלת ישראל. וגם הכנסת ובלית ברירה – הבוחר בקלפי. צריך להמתין עד שכל התהליכים הללו יבשילו יותר להכרעה גם בדעת הקהל הישראלית. בינתיים צריך לעשות את כל הדרוש כדי לשמור על האופציה הישראלית שעדיין קיימת – האופציה של הצטרפות למועדון ההידברות המזרח תיכונית על עתידו וגורלו של האיזור כולו ושל ישראל בתוכו.

שף הקודר

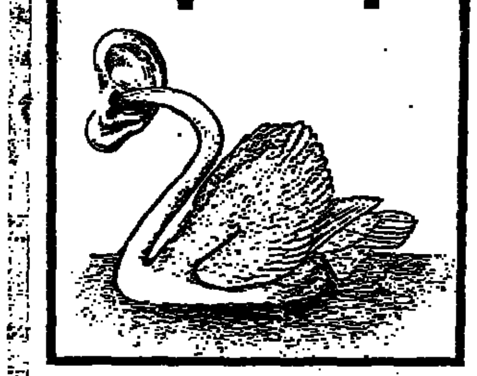

ספיח. הספיח

לא רק קיץ יכול להיות קשה, האמריקאים גם. במיוחד מקפטנים ותובעים הוקרים בעלי אמביציה להניה, בעניין פולארד, ממצאי חקירה מלאים. והדרך לשם ארוכה, ולאמריקאים יש זמן. למה כל הסיפור הזה? כי אם מדברים על זה עכשיו, לא נופלים מהכסא אמריקה: צפוי שהאמריקאים יבקשו לקרוא את עדויותיהם של יצחק שמיר ושמעון פרס ויצחק רבין, אלה שהושמעו בפני ועדות החקירה הישראליות, אבן ורוטנשטרייך-צור. וכשיבקשו, אם יבקשו, הבקשה תהיה כמו רע במיעוטו, כדי לא לבקש יותר – תישאול הדרג המדיני. וכבר היה רמז אמריקאי בדבר "פשרה הוגנת", משהו מן הסוג: הבציאו לנו חומר קריאה, עדויות הדרג המדיני, ועם הבנת הנקרא כבר נסתדר. בקיצור, יש אמריקאים המרגיזים – עדיין, ומעניין למה – ברומים (התשובות שקיבלנו מתישאול הנפשות הפועלות כאן היו לא מספקות, שלא לומר שקריות), ומתכוונים לעשות משהו כדי להפטר מהצרבת.

במחונית לוחצת

השפעתה של ש"ס על ביטחון ישראל מתבטאת, כידוע, בשני מישורים: האחד, עמידה איתנה על משמר ה"ישיבות" פן, חלילה, יסתנן אי-מי מן האברכים ויתגייס לצה"ל, ספיספט. השני, דאגה יתרה למוטיבציה של חיילות צה"ל כדי שריבונו של עולם לא יעניש את צאן מרעיתו. השבוע היתה ש"ס יכולה לבשר לרחוב החרדי עוד הישג פרלמנטרי מזהיר בתחום הביטחון השוטף. הרבה בשורות בתחום החקיקה הדתית לא יכולים חברי הכנסת של ש"ס לבשר למועצת חכמי התורה. אז, למיצער, לפחות, ניצחון מוחץ על מערכת הביטחון. ומעשה שהיה כך היה. בשיגרת התכנון של הפעילות השוטפת נקבעה לוועדת חוץ וביטחון ישיבה עם מ"מ ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס ביום שלישי הבא. מי קיבל את ההודעה על ישיבה זאת וכמעט התחלחל? סגן השר רפאל פנחסי, שהוא גם נציגה הכמעט-אילם של ש"ס בוועדת חוץ וביטחון. הכיצד, נזעק פנחסי, הרי ביום שלישי הבא חל צום תשעה באב! קרב ההבקעה של פנחסי נגד יומן האירועים של ועדת חוץ וביטחון היה קצר והסתיים בכניעה ללא תנאי של מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס ושל מזכיר הוועדה אורי רדאי. אם ש"ס תמשיך בנצחונות פרלמנטריים כאלה, מי יודע, עוד יאכלו אוזני המן בוועדת כספים בפורים.

1, 2, 3, תקלה

לפני ימים אחדים מגיע ארצה, מאודסה, יעקב לוין, אסיר ציון. היו כמובן שמחה והתרגשות ותכונה וכל המי שהם מה בענייני עליה וקליטה ועליה רוסית שמו פעמיהם לנמל התעופה בן-גוריון, חיכו ושתו מיץ ושכחו שיש מיזוג אוויר ואווירת גלאסנוסט. ואז הוא הגיע. נכנס לחדר האח"מים ונשימת האח"מים, השרים יעקב צור ויוסקה שפירא וכל המי שהוא מה, נעתקה. כיפתו של יעקב לוין שכיסתה על מחצית ראשו נראתה למרתק, הרקמה ההדורה שעליה נראתה גם נראתה – "בהנא צהוקי" – רקם עליה מי שרקם בשקידה ובמסירות. מה היה? מישהו, אפילו לא הספיקו להבחין מי, מיהר והחליף את הכיפה ההדורה באחת צנועה יותר, שחורה. ועל זה נאמר, כי לא לשווא אחי תרשת וכבית.

שובך לקן

בשבוע שעבר מתבקש ח"כ אהרן הראל לשכתו של יו"ר הכנסת ח"כ שלמה הלל, בדחיפות. ח"כ מתבקש הוא ח"כ שהולך ומגיע ופותח את הדלת ורואה לשכה מלאה במי שהתבקשו והגיעו לפניו. "אתם בטוחים שהתכוונתם אלי", שואל הראל, ורואה את ראשי "פורום הניציבים", הרואים מולם את אחד מראשי "פורום היונים" – אלה גם זה ממפלגת העבודה. [illegible] הלל התכוון ליהודה הראל ("הגולן חלק בלתי...וגו'") ויצא לו הראל אחר. ואיך זה שבלשכת היו"ר נפגשים חברי מפלגה בענייני מפלגתם? אומרים שהשאלה אינה טובה מפני שהפגישה שם, אצל הלל, היתה חד-פעמית, ורק המזל הרע הוא ששלח את ש. אבק בעקבותיה.

מדיניות סירוב

אברהם (אברום) בורג מזמין את ח"כ רפאל איתן ("התחיה", רמטכ"ל לשעבר) לתוכנית רדיו בהנחייתו, שתשודר בשבוע הבא, בתשעה באב. למה דווקא איתן? מפני שכותרת התכנית היא "כיצד חרבה מדינת ישראל השניה ועל מה", והוא – איתן – הרי יודע. אבל איתן מסרב לבוא. למה? המנחה, הוא אומר בלא חכמות, לא מוצא חן בעיניו. נראה מה יקרה אם יצליח לבורג, כפי שהוא מתכנן, להיבחר לכנסת הבאה ברשימת מפלגת העבודה, ובמקרה שאיתן עוד יהיה שם – בכנסת – ויזמינו יונה ונץ לדיון באיזה תוכנית רדיו או באיזה קיבוץ.

קוראים כותבים

בשבוע שעבר כתבנו כאן, "עוף הקודר", כי "יוסי גנוסר בעל עבר מזהיר בשב"כ, הוא בעל הווה מזוהר. גנוסר הזהיר שהוא הולך לדבר והזהיר, ומיד, שאם יפתח את הפה, גם בשב"כ יפתחו..." מה לא כתבנו? לא כתבנו, ולא במקרה, מי הזהיר. השבוע קיבלנו את מכתבו של יוסי גנוסר הטוען אחרת. ואם לו אין, לש. אבק בטח אין סיבה לא לפרסמו. ובכן, המכתב: "בעתונכם מיום 24 ביולי 1987 פרסמתם תחת הכותרת "עבר הווה", ידיעה על פיה אין אני מתראיין כביכול, מחמת שנאמר לי ע"י שירות בטחון כללי שאם אעשה כן ,יפתחו הם את פיהם'. ידיעה זו היא דבר-הבל ובדותא וחברי בה רשע כפול: האחד כזב כשלעצמו, השני – נסיון לרמוז כאילו כפי שירות ביטחון כללי יש איזה שהוא דבר נורא נגדי – רמז שגם הוא, כשאר חלקי הידיעה, חסר יסוד ואחיזה במציאות... אבקש לפי-כך לפרסם תיקון והכחשה ראויים, במקום הבלטה לה זכתה "הידיעה" המקורית. בכבוד רב, יוסי גנוסר". בקשה – קיבלת. ככה זה עם קוראים מסודים.

ש. אבק

שבועיים אסטרטגיים / טלי זלינגר

דו"ח ארוך טווח

השבוע היה השבוע של אסטרטגית הבטחון של ישראל, כשהוא גורר אחריו שבוע קודם עמוס מרכיבים אסטרטגיים לא פחות. ממיג-29, מטוס הקרב המתקדם ביותר במזרח, שרק בתחילת השבוע, פורסם כי כבר הגיעו ראשוני המטוסים מסוגו לסוריה, דרך בשורת עיכוב עד ביטול משלוח טילי קרקע-קרקע אס.אס 23 סובייטיים לסוריה, כחלק מנסיון התמתנות לצורך השתלבות סובייטית על המהלכים המדיניים באיזור, דרך ידיעות ממקורות זרים בדבר ניסוי מוצלח בדגם משופר של טילים בליסטיים לטווח בינוני מסוג "יריחו" שמפתחת ישראל וחילופי הדברים בין שליטי ישראל לשליטי הקרמלין בעניין זה ועד להשלמת דו"ח מרידור, דו"ח ראשון מסוגו שהגישה תת-ועדה של ועדת החוץ והבטחון של הכנסת בעניין תפיסת הבטחון של ישראל.

כמו על מחרוזת אחת מושחלים כל האירועים האלה האחרים על חוט מקשר – השאלה בדבר מידת התכנון והגיבוש של חשיבה אסטרטגית ארוכת-טווח במדינת ישראל. האירוע האחרון, פרסום דו"ח מרידור, מבלי לפרסם את תוכנו מטעמי בטחון, הוא השורה התחתונה המנקזת את כל המרכיבים האחרים. במסיבת עיתונאים שקיימו באמצע השבוע ח"כ דן מרידור וחברי הועדה בכנסת הוצגו הנתונים המכביים המפרטים את עשרות הישיבות והעדים ששמעה הוועדה, את מספר דפי הכרכים שמחזיק הדו"ח ואת החלוקה הפנימית ביניהם, את עיקרי ההמלצות ואת שביעות רצונם מהעבודה שעבדות הוועדה והנהלה כשיתוף פעולה עם צה"ל.

כל חברי הכנסת שדיברו חלקו שבחים לחשיבות ולראשוניות העבודה ולניתוחות שבה בעשותה, אחרים – לא מבין חברי מפלגתו של יו"ר הוועדה, הצטיינו ביותר-דייקנות בבואם להמציא לעצמם ולשותפיהם ופיברו את הנחת הכלליות בכמה הערות שיש בהן ממש מעבר ליריבות פוליטית.

מתברר כי הוועדה שחיברה את הדו"ח לא עסקה בכל המרכיבים הבסיסיים של תפיסת הבטחון הלאומית כמו יחסי חוץ למשל ותחומים אחרים. היה כאן אפוא, נסיון ראשון מסוגו וחשוב ביותר, לבדוק את תורת ההפעלה, את

עם אסטרטגיית-על יתמודד דרג מדיני בשל ומבוגר יותר לאחר, אולי, מלחמות ותקלות נוספות. הדרג הצבאי, מגובש יותר מן הדרג המדיני, ידאג בינתיים שאלה יהיו מינימליות

הדוקטרינה הצבאית של צה"ל, את התחזיות לגבי יישומה כתהשב במכלול רחב של גורמים משפיעים ומגבילים, ולגבש לה בסיס מנוסח כהנחיה לביצוע.

יו"ר הוועדה הצטרף בסיכום אל ההסתייגות המסויגת שהובעה. הבהיר כי אמנם יתכן שהכותרת "תפיסת הבטחון" היא יומרנית מעט. ח"כ מרידור הודה כי אכן, לצורך גיבוש תפיסת בטחון במובנו המלא של המושג, צריך היה לנגוע בנושאים שהם מעבר להסכמה שאפשר להשיג בוועדה של הכנסת על המחלוקות הפוליטיות שמשקף הרכבה; ואת אומרת שעד עתה הדרג המדיני, לא נגע עדיין בדרג הפוליטי, בבסיס וביסוד. תפיסת בטחון אמורה להתעלות מעל הבדלים פוליטיים.

תבורך היוזמה של הצוות, ובחומר שאספו וניתחו אפשר וגם ראוי לעשות שימוש. לא רק עניינית, לצורך ההמלצות שעולות מן הדו"ח, אלא גם עקרונית. על מנת לקדם אחר מהיבטי הדו"ח ומהיבטי הבעיה כולה – עניין הקשר והאחריות של הדרג המדיני להחלטה ולמימוש של תפיסת בטחון. במצב הדברים היום, מתקבלת עבודת הוועדה של מרידור בברכה בצה"ל ולו רק בשל העובדה שהגיעה העת להביא ליתר מעורבות של הדרג המדיני מקבל ההחלטות בענייני מלחמה ושלום. נהוג לומר כי מאז שנות החמישים לא עסקו אצלנו באסטרטגיית העל של ישראל (ד"ר שי פלדמן התחיל עכשיו לעסוק בכך בפרויקט ארוך-טווח). הוועדה של מרידור פעלה בוואקום. הדו"ח שהפיקה עוסק בתורת ההפעלה ולא באסטרטגיה, וגם זה צעד נכון בכיוון חשוב. את תורת ההפעלה צריך וחייב הדרג המדיני לא רק לדעת ולהכיר, אלא גם לגבש למעשה. בעת מלחמה מתברר כי המשתנה המכתיב יותר מכל את מהלך העניינים הוא תורת ההפעלה, היא מגבילה את האסטרטגיה – במקרה ויש כזאת, גם אם אינה מגובשת או מנוסחת, והיא הכוללת את הגדרת היעדים העליונים וכו' – ועד היום לא הכיר הדרג המדיני, האמור להוציא את צבאו למלחמה, את תורת ההפעלה או מתורגל בהשתלבותו בה.

בסמוך לכוונה מרעננת - גם אם לא נקיה ממניפולציה – של הסובייטים לעצור משלוחים לסוריה של טילים ארוכי-טווח לא נוחים לישראל, נלחצה ברית-המועצות חזרה לפינה שמחייבת אותה לענות לדאגה סורית לנוכח האיום הממשי העולה מהפרסום ב"אינטרנשיונל דיפנס ריוויו" על קיומם של טילי "יריחו". השיג ושיח הישראלי-סובייטי סביב שאלת הסכנה הנשקפת מטילי "יריחו" לרוסים, הוא נלעג במקצת בגלל הבדלי הגודל והפרשי הגובה בין המשוחחים. התגובות הישראליות שהיו שלומיאליות, מוכיחות כי אין כאן מדיניות מכוונת, לא של הדלפות לצורך הרתעה, לא של תגובות ונהגים עם בני פלוגתא, ועל אחת כמה וכמה לא של הפעלה.

הדברים מצטרפים לתמונה של חוסר גיבוש תפיסתי. יתכן כי לא נזכה כלל לגיבוש מדיניות בטחון ברמה האסטרטגית. ד"ר שי פלדמן מהמרכז למחקרים אסטרטגיים סבור כי יש בעיה להגיע לקונסנזוס בגלל המהות הפוליטית של תפיסת בטחון. שמחת עניים תספיק בינתיים עם הגשת דו"ח מרידור, כצעד ראשון בהליך הטמעת תורת ההפעלה אצל מי שאמורים לשרטט אותה. כל זאת בתנאי שהממשלה אכן תתפנה להתמודד עם החומר הרב והמקצועי שהגישה לה הוועדה. עם אסטרטגית-על יתמודד, אולי, דרג מדיני בשל ומבוגר יותר כשיחלפו זמן, מלחמות ותקלות נוספות. הדרג הצבאי, מגובש יותר מזה המדיני, ידאג בינתיים שמלחמות התקלות יהיו מינימליות.

שבוע אמריקאי / אמנון דנקנר, וושינגטון

ימי הקיץ החמים בארה"ב עוברים בין צפיה בעדותו של הקולונל נורת' (למעלה, מימין) לצפיה בדיוני משפט הגירושין של כוכבת הטלוויזיה הקשישה ג'ואן קולינס (למעלה, באמצע, עם פרקליטה). עכשיו הגיע גם תורם של השחורים: ראש העיר של אטלנטה, ג'ורג'יה, אנדרו יאנג (למעלה, משמאל) שהיה נציג ארה"ב באו"ם הסתבך בפרשה של שימוש בסמים בקרב חבורת היועצים הקרובה שלו

חם גם כאן

כן, גם כאן גל של חום קיץ וחם מאוד. איני יודע לומר בדיוק כמה משום שכדי לתרגם את המעלות מפארנהייט לצלזיוס צריך להפחית 23 ואת השארית להכפיל בחמש תשיעיות ובעד תרגילים מסובכים הרבה פחות קרא לי המורה למתמטיקה שלי אידיוט. האמריקאים נאחזים עדיין בשיטה האנגלית המשונה של מידות ומשקלות גם כשאנגליה עצמה עוברת לשיטה המטרית. אחרי שנה כאן אני עדיין שוחה בערפל גמור לגבי השאלה מדוע קוראים כאן לאונקיה בכתב „אוז" ובעל־פה „אאונס", כמה אונקיות לעזאזל יש בפאונד וכמה אינצ'ים בפוט. פעם זה שישה, פעם שנים־עשר ופעם עשרים, ואני אף פעם לא מסוגל לזכור מתי, מה ואיך. כבר יצאתי מן המעדניה עם קופסת ענק של 3 קילו כבד קצוץ – „רציתי רק משהו כמו מאתיים גראם, אבל הסתבכתי", והפקידה במשרד הרישוי כמעט נחנקה בצחוק כשאמרתי לה בפיט מה הערכתי לגבי גובה קומתי.

אם בכל זאת לעשות מאמץ אינטלקטואלי – „באמצעות מחשב כיס ואחרי שלוש טעויות שעוררו את שחוקו מלא הבוז של בכורי" – המצב עכשיו הוא של 41 מעלות צלזיוס בחוץ. וושינגטון היא עיר בעלת מזג אוויר מחריד מחורף ובקיץ והיא נקבעה כבירתה של ארה"ב כדי להעניש את נבחרי הציבור הנאלצים לבלות כאן בסערות שלג ובחום מתיש, כדי שיבינו כי השררה אין בה אך ורק עינוגים. כדי להתגבר על החום נהגו המקומיים, לפני המצאת מיזוג האוויר, להיעזר במאווררי תקרה בעלי כנפיים ענקיות שבכמה בתים ישנים אתה מוצא אותם רוחשים ומפוררים אוויר צונן פחות או יותר. התארחתי בבית כזה לפני שבוע, ומאוורר ענקי סובב כנפיים מעל מיטתי, דבר שגרם לי שלא לישון כל אותו לילה, משום שהייתי בטוח כי הבחנתי שאחד הברגים המחבר אותו לתקרה רופף משהו, וכך הייתי משוכנע כי יצנח עלי באישון לילה ויהפוך את בשרי לקציץ מרוסק.

תחבולה אחרת בבתים הישנים היא צינורות אוורור העוברים בכל החדרים ומסיעים את האוויר הלוהט מהכא להתם, אלא שלבר מהאוויר הם מסיעים גם את הקולות, וכשאחד מבני הבית ישב לו בשירותים שבקומה השנייה ועשה את צרכיו לפי תומו, ישבנו אנחנו במטבח שבקומה הראשונה והאזנו בפנים חתומים ומגומגמים לסימפוניה רבת עוצמה, ואגנרית בסגנונה, של קולות.

מיזוג האוויר הוא שמציל איכשהו את המצב כאן. אמנם נוצרת תחושה של חיים בועתיים כשהם מתנהלים בין מובלעות ממוזגות – הבית, המכונית וכל השאר – ולפעמים אתה מתגעגע לתחושה בלתי אמצעית עם האקלים האמיתי, אולם געגועים אלה חולפים במהרה כשאתה יוצר מגע כזה. הלחות כאן נעה בסביבות ה־80 עד 90 אחוזים וכשאתה נחשף אליה בצירוף החום הלוהט אתה חש כאילו עטפו את פניך בתחתונים של רצת־מרתון, שסיימה זה עתה את התחרות. הבעיה העיקרית היא שוושינגטון, מהיותה עיר רשמית ומכופתרת ומשופעת בקבלות פנים ואירועים שעל משתתפיהם להופיע בהם אף בימות החמה כשהם מעונבים כיאות, אינה מותרת על גינוני הלבוש, ומכיוון שבכל זאת יש לעבור בתוך האוויר המעיק בין בית למכונית ובין מכונית למקום האירוע, אנשים נוטים להגיע כמותי מגיעים בדרך־כלל למקום האירוע כשהם קמוטים ולחים כמו משהו שהכלב הביא מן הרחוב. תענוג מועט הוא, אני מבטיח לכם, לעמוד במסיבת קוקטייל כשכוס המשקה מחליקה לה מן היד המיוזעת, כשכתמי זיעה עגולים וכהים בולטים על המקטורן וכשענננות עשן קטנות מתאבכות מן הנחיריים. התענוג הוא אפילו עוד יותר קטן בהתחשב בסביבה האנושית של אותם „אספים" נצבים הניצבים דומם ומביטים בך בהשתאות בעוד הם נראים כאילו עלו זה עתה מן הרחצה – מסודרים, מגוהצים ושערותיהם סדורות, ורק איזה סומק קל על לחייהם מעיד, כי גם הם מגיבים באורח מינורי על האקלים.

מובן שהדיבורים האלה על העולם הממוזג חלים רק על רובעי המגורים והעסקים של המעמד הגבוה והבינוני. אם תסע את מכוניתך הממוזגת – ובשעה זו גם הפעולה הישר מבפנים – אל רובעי השחורים שבאיזור המזרחי של העיר, תראה את האוכלוסיה מוכת החום מנסה לשאוף אוויר מחוץ לבתים הצפופים והמחניקים, תראה את הנערות השחורות העירומים למחצה מבריקים מזיעה ותשמע את צוחות התגרות, התכופות הפורצות בשל העצבים המתוחים מעומס החום. העניים סובלים בכל מקום.

בקליפורניה הביאו החום והצפיפות לתופעה חדשה על הכבישים הראשיים והסתומים בפקקי ענק: קרבות ירידות בין נהגי מכוניות. החום המעיק, התנועה המזדחלת לאורך עשרות קילומטרים עקב בצר אגודל ואהבתם המטורפת של האנשים למכוניותיהם הביאה בחודש האחרון לכמה מקרי מוות ולהרבה פציעות. נהגים שנתקעו או שלא נענו במהירות משביעת רצון לאיתותים לפנות את המסלול לעקיפה נורו באכזריות מטורפת על־ידי אנשים שחום שיבש את דעתם. מכיוון שבארה"ב תופעה הזוכה לפרסום הופכת לאופנה, הביא פרסום המקרים הראשונים לגל ממשי של מעשי אלימות קטלניים על הכבישים ומשטרת קליפורניה מתפללת לחורף שיבוא ויצנן את הרוחות.

ההדלפה שעלתה בכסא

כשהעיד הקולונל נורת' לפני ועדת החקירה של הקונגרס טען בין השאר כי המניע העיקרי של אנשי הממשל שלא למסור, כמתבקש על־פי החוק והנוהג, מידע לוועדות הקונגרס היה הרצון למנוע אפשרות של הדלפת מידע רגיש וחסוי על־ידי חברים בלתי אחראים של הקונגרס. נורת' הביא לדוגמה את הודעתם של כמה ממנהיגי הקונגרס שעתיים לפני הפצצת מטוסי חיל האוויר האמריקאי את לוב. המנהיגים יצאו מפגישה עם הנשיא רייגן, שבה מסר להם הנשיא על דבר ההפצצה, וכשנשאלו אם יש להם מה למסור לציבור, השיבו בשלילה, אך אמרו כי הנשיא יודיע לאומה משהו באותו ערב. נורת' טען כי היה בכך כדי לרמוז ללובים כי משהו עתיד להתרחש ולהעמיד בכוננות את צבאם.

יו"ר הוועדה הסנאטור דניאל אינוויי לא נשאר חייב. הוא השיב בהפסקת הדיונים צוות שאסף במהירות חומר בקשר להפצצה על לוב, וכשהתחדשה הישיבה הוכיח כי הפעולה בלוב הייתה הפעולה המפורסמת ביותר בהיסטוריה עוד ימים רבים לפני שבוצעה. הוא קרא ידיעות שהופיעו בתקשורת בשבועות הקודמים להפצצה, ידיעות שמקורותיהם היו בחוגי הממשל, ובעיקר בבית הלבן ושבישרו על הפעולה, על אופיה, על מטרותיה ואפילו על תאריכה. אם מישהו מסר מידע שהיה בו כדי להעמיד את לוב על הסכנה המאיימת עליה ובפירוט רב היה זה דווקא הבית הלבן, קבע אינוויי.

הוא ציטט גם מכתבים של אישים בממשל ובעיקר בקהילת הביון האמריקאית אשר קבעו כי ההסדר למסירת המידע בין הקונגרס לממשל עובד יפה ובלא הדלפות. על־פי הנוהג מוסר הממשל מידע על פעולות חשאיות לשמונה אישים בקונגרס – היו"ר וסגן היו"ר של ועדות המודיעין בסנאט ובבית הנבחרים ומנהיגי הרוב והמיעוט של שני הבתים. אישים אלה נחשבים לחסיני פיתוי ההדלפות ובדרך־כלל הם עומדים בדיבורם לשמור על הסודיות.

אולם רק בדרך־כלל. היו"ר הקודם של ועדת המודיעין של הסנאט דיוויד דירנברגר עומד עתה לבירור לפני ועדת האתיקה של הסנאט על שמסר פרטים מדיוני הוועדה לאסיפה של השדולה הפרו־ישראלית. דירנברגר סיפר לנאספים לפני חצי שנה, כי למד על פעילות ביון אמריקאית בישראל שבמסגרתה הפעילה ארה"ב קצין צה"ל כמרגל. הדברים דלפו לכתב „ג'רוזלם פוסט" בארה"ב, הוא פירסם אותם וגרם מבוכה רבה לסנאטור שמסר כמה הכחשות מגומגמות ולא משכנעות.

השבוע הודיע סגנו של דירנברגר, הסנאטור פאטריק ליהי כי גם הוא אשם בהדלפה – הוא הודה כי היה זה הוא שהדליף בינואר השנה טיוטת דו"ח לרשת הטלוויזיה של אן.בי.סי. בשמעו טענות כי הוועדה מעכבת את הדו"ח מכיוון שהוא מנקה את הנשיא רייגן מאשמה, וחברי הוועדה הדמוקרטים רוצים בהמשך אווירת החשד כלפי הנשיא. רציתי, הסביר ליהי הדמוקרטי, להסיר את החשד הזה ולכן הראיתי את הדו"ח לכתב האן.בי.סי. מה שליהי לא ידע הוא כי כתב הטלוויזיה צילם את הדו"ח ופירסם פרטים ממנו במהדורות החדשות, ולכי באותה מהדורה הופיע צילום של עמוד הראשון של העותק. הבעיה היתה כי כמה מהסממנים הסודיים הופיעו על העמוד שהוביל את העקבות אל ליהי. הסנאטור התפטר אז, בשקט, מן הוועדה, מלא מפח נפש וחרטה.

גם לאן.בי.סי אין במה להתגאות. הכתב עשה עבודה עלובה, מסר רק כמה פרטים סתמיים למדי מן הדו"ח, שעבר הלאה לכתב „קול ישראל" בוושינגטון שמעון שיפר, והוא פירסם את הפרטים המלאים ועשה הרבה רעש.

מדוע דווקא הרפובליקאים?

בארה"ב שואלים על רקע השערוריה האיראנית מדוע יש נטיה אצל ממשלים של המפלגה הרפובליקאית להסתבך בשערוריות כספיות ואחרות ולסיים ממשלים נשיאותיים בטרפל של האשמות ושחיתות. עוזרו הקרוב של אייזנהאואר, שרמן אדמס, נאלץ לפרוש באשמת קבלת שוחד מתעשיין יהודי, ואחרי פרישתו התגלו עוד פרשיות שחיתות רבות בפנטאגון ובצבא. ניקסון נאלץ להתפטר בשל פרשת „ווטרגייט", וגם בתקופות מוקדמות יותר היו אלה דווקא הממשלים הרפובליקאים שבהם נעשה הרבה עושר שלא במשפט, נותצו פינות ועוקמו נוהלים.

מומחים מסבירים את שכיחות הפרשיות האלה אצל הרפובליקאים בכך שבדרך־כלל הפקידים הממונים על־ידי הנשיאים הרפובליקאים באים מעולם העסקים, בעוד אצל הדמוקרטים יש נטיה למנות אנשים בעלי רקע ציבורי או פקידותי או אקדמאי. הפקידות הדמוקרטית מתקינה את עצמה לחיי ממשל, מכירה את המגבלות, ואין לה נטייה אישית לעשות ממון. הרפובליקאים מגיעים בלי מסורת ובלי רקע בענייני מוסר. בעסקים חשובה בדרך כלל השורה התחתונה של רווח או הפסד, ואילו בממשל מתוקן יש חשיבות גם לתהליך המסודר. לפקידים הרפובליקאים יש ידידים רבים בעולם העסקים והם מנסים לפעול למענם בתפקידיהם הרשמיים, הפקידות הדמוקרטית אין לה מעורבויות כאלה והיא מנסה לפעול למען אינטרסים קבוצתיים ולא למען פרטים.

טבלואיד מצולם

לא כל האמריקאים עקבו בעניין ובריתוק אחרי דיוניה של ועדת החקירה של הקונגרס. לאמריקאים רבים היה עניין רב בהרבה בדיון אחר שנערך בבית משפט בקליפורניה. שם התנצחו כוכבת הטלוויזיה הקשישה ג'ואן קולינס ובעלה פיטר הולם על הסדר כספי לגירושין ביניהם. כשהבעל, כוכב פופ שוודי בלתי תנאה, דורש דמי מזונות בסכום של 80,000 דולאר בחודש, כדי לשמור על רמת החיים שהורגל אליה בתקופת חייו עם קולינס. רשתות הטלוויזיה הגדולות לא טיפלו בפרשה כמו גם העתונים הרציניים, אולם נמצאה רשת אחת אשר עשתה ממנו מטעמים. זו הייתה מחלקת החדשות, אם אפשר לקרוא לזה כך, של רשת הטלוויזיה החדשה פוקס, המנסה לרכוש לעצמה שם של „חברה מתוך לחוץ", רביעית אחרי שלוש הגדולות. בימים אלה ציינה מחלקת החדשות הזאת שנה לקיומה והיא רוכשת לה לאט־לאט קהל קבוע ונאמן. הייחוד של התופעה החדשה הזאת היא בהיותה של מהדורת החדשות היומית של רשת „פוקס" תרגום מצולם של הטאבלואיד. לא תמצא שם לעולם חדשות על אירועים לאומיים פוליטיים או בינלאומיים אלא רק כתבות על מעשים פליליים, על אירועים משונים ושקופים ועל שערוריות בחייהם של כוכבי סרטים וטלוויזיה. אנשי תקשורת מודאגים מנתח השוק הגדל וההולך שתופסת המהדורה הזאת. הדאגה היא שהצלחת רשת פוקס תביא את הרשתות האחרות להורדת הרמה, מתוך רצון לחקות מעט את הטאבלואיד המצולם.

אבל השבוע צילמו עדיין הרשתות הגדולות את דיוני ועדת החקירה של הקונגרס בעוד רשת „פוקס" מביאה צילומים מרעישים מתוך בית המשפט, שבו העידה אשה צעירה וחטובה כי ניהלה פרשת אהבים עם פיטר הולם שביקש להכניס אותה לעסקים, ובמערה זאת התגלגלה, או שמא נימה התגלגלות באמת הדאמאטי אל מול המצלמות והפכה לגיבורה חדשה של אמריקה אחרי אוליבר נורת'.

אבו־חצירא בוושינגטון

פעם הם שרו את „אנו נתגבר" והיו משלבים זרועות עם מארטין לותר קינג במצעדי החירות שהביאו את השחורים לעבר שיוויון זכויות בארה"ב של שנות ה־60. הם היו צעירים, יפים, חדורי אידיאלים והפכו עד מהרה לגיבורים פוליטיים.

היום, אחרי עשרים וחמש שנה, הם זקנים יותר, שמנים יותר, ציניים וכמה מהם מאוד מאוד מסובכים בצרות. ראש העיר של אטלנטה ג'ורג'יה, אנדרו יאנג, שהיה נציג ארה"ב באו"ם בממשל קארטר, הסתבך בפרשה של חשד לניסיון להשפיע על עדה, מסרה למשטרה על שימוש בסמים בקרב אנשי חבורת היועצים הקרובה שלו. הוא נאלץ אישוש שהעניין אולם החשד עדיין מרחף על ראשו. ראש עיר שחור אחר, מאריון בארי מוושינגטון, הוא נושא לחקירה ממושכת ומקיפה של הבולשת הפדראלית, אשר הצליחה כבר להביא להרשעה ולמאסר של לא פחות מ־11 מהפקידים הבכירים בעיריית וושינגטון. אולם התובע הפדראלי בוושינגטון פיטר דיג'נובה, מי שהיה התובע במשפט פולארד, מבקש את ראשו של ראש העיר. הוא סבור כי המשטר המושחת בעיר נובע ממעשים פליליים של בארי, שהצליח עד כה לחמוק מהרשעה. ידיעות שהתפרסמו באחרונה מגלות פרטים על עיסקה שעשה התובע עם סוחרת קוקאין שהודתה בכל הנראה כי מכרה פעמים רבות קוקאין לראש העיר וקיימה אתו יחסי מין, ובכדי שלא תלשין עליו, כשנעצרה לפני שנתיים, קיבלה דמי לא יחרץ מקבלן עשיר שהוא מבכירים שבמקורבים של העירייה.

בארי טוען כי הוא קורבן לדעות קדומות ולהסתה גזעית. הוא טוען כי הלבנים מתנכלים לו משום ששילב בעבודות שמוסרת העירייה קבלנים שחורים. אולם התמונה המצטיירת היא של ריקבון ושחיתות. בוושינגטון, עיר בעלת רוב שחור מוחלט, אוהבים את בארי. רוב השחורים מעריצים את האיש שצעד ליד מארטין לותר קינג ושעלה מאשפתות כדי לעמוד בראש בירתה של ארה"ב. בארי נסמך על אהדת הציבור, מטיח האשמות חריפות בתובע הפדראלי וטוען, כי גם אם נעשו דברים שלא כשורה, היה זה מתוך לב טוב ומתוך רצון לקדם את האוכלוסיה השחורה. יש החוששים כי אם יובא בארי למשפט, יגרום הדבר להתיחות גזעית בעיר ויצית ניצוצות מסוכנים.

אומרים האוים. בכדי תופעה טבעית. כמו כל קבוצת מיעוט שהגיעה לעוצמות פוליטית, יש רצון לתפוש הרבה, להעשיר מקורבים וליהנות מן השררה החדשה. כך נהגו פוליטיקאים אירים, איטלקים ויהודים, ועכשיו הגיע תורם של השחורים. אלא שכאן יש היבט נוסף, מאכזב ומנפץ מיתוסים, של אותם נערים רקים וחדורי חלומות, שהפכו לפוליטיקאים נהנתנים ומנוונים. מרטין לותר קינג מתהפך בוודאי בקברו.

במחשבה שניה. דני רובינשטיין

חמסין, א

אגדה מימי הישוב העברי תחת שלטון המנדט הבריטי, מספרת על גל חום כבד שפקד את הארץ. באחד מימי השרב הקשים נקבעה לבן־גוריון פגישת־עבודה עם הנציב העליון הבריטי סיר הרולד מקמייכל ואנשי משרדו. אז, כזכור, לא היו מזגנים, ובן־גוריון שלא יכול היה לשאת את החום פשט באמצע הפגישה את המקטורן (ז'קט בשפתנו) ואת העניבה. מקמייכל ראה בכך חוסר נימוס ושלח לו פתק שאין זה נאה. בן־גוריון החזיר פתק למקמייכל: יש לי אישור לפשוט את הז'קט והעניבה מראש הממשלה צ'רצ'יל.

בסיום הפגישה תפס הנציב העליון מקמייכל את בן־גוריון במסדרון ושאל אותו: מה זה אישור מצ'רצ'יל? איזה מין אישור יש לך?

ענה בן־גוריון: לפני זמן מה הייתי בפגישה אצל צ'רצ'יל וגם שם היה חם ופשטתי את הז'קט. צ'רצ'יל ראה זאת והגיב מיד בפתק: חוכמות כאלה תעשה אצל מקמייכל.

צ'רצ'יל לבן־גוריון: מה פתאום

בן־גוריון למקמייכל: פתאום

חמסין, ב

על השאלה השגרתית של המארחים: מה תשתו? עונים בימי החום והעצבנות: יש לכם משהו קר חוץ מיחס?

זוהי פרפראזה על אמרתו של אלברט בעל מסעדת „טעמי" מירושלים ששואלים אותו מה יש לך טוב היום והוא תמיד עונה: אצלנו הכל טוב חוץ מהשירות.

חמסין ג

שמעתי השבוע על ירושלמי אחד שהציעו לו לרחוץ בים בתל־אביב כדי להמלט מהחום והוא ענה: בכל פעם שנורא מתחשק לי לנסוע לים אני נכנס למיטה, שוכב עשר דקות על הגב עד שזה עובר לי.

חמסין ד

שימו לב שעומס החום בחיפה קל במעט יותר מאשר בתל־אביב. בכלל, יש האומרים שהעיר חיפה מציעה את כל מה שיש בתל־אביב (ים, בילויים, קניות, וכו'.) ואפילו בתנאים נוחים וזולים יותר. על פי הז'רגון הישראלי המודרני מכנים זאת: חיפה היא תצוגת־המפעל של תל־אביב.

ספיחי פולארד

פרופ' יצחק גלנור מהאוניברסיטה העברית בירושלים היה במזרח אירופה ופגש שם אנשי מדע סובייטים שנדהמו (כמונו) מהעובדה שמדינת ישראל החזיקה מרגל חשאי בוושינגטון. כדי להסביר את תדהמתם נתנו לו דוגמה: תאר לך שאסטוניה תחזיק מרגל במוסקווה.

אלמלא היה מדובר בנו, הדוגמא די משעשעת.

גיאוגרפיה ופורנוגרפיה

רב־מכר גדול בספרות הישראלית של השנתיים האחרונות היה ספרו של יהושע בר־יוסף „אפיקורס בעל כורחו". מי שקרא את הספר מצא שהוא מלא, מתחילתו ועד סופו, תיאורי זימה ומשכב. פורנוגרפיה מצויה. אבל מדוע רותקו הקוראים דווקא לספר זה? לכו לחנויות ולדוכנים סביב התחנה המרכזית בתל־אביב ותראו שאין מחסור בספרות פורנוגרפית. תשובה מתקבלת על הדעת היא שתיאורי הזימה של יהושע בר־יוסף מסעירים יותר כיוון שהם עוסקים. בנשים דתיות־חרדיות ממאה שערים.

זה באמת מרתק ומלהיב את הדמיון. כאשר מתארים נאוף וזימה בחברה מתירנית, או כאשר מדובר בספרוני „סטאלג" לסוגיהם שקרעיהם ממלאים מגורי חיילים, אזי מה נותר לדמיין? לעומת זאת הדמיון משתולל כאשר מראים לך נשים דתיות צנועות וחסודות, בלבוש מסורתי מלא ואומרים לך: זו סתם צדקנות ואחיזת עיניים, ומספרים על ניאופיהן. זו פורנוגרפיה חזקה אמיתית.

הנמשל הוא הדימוי הישראלי בתקשורת בעולם בכלל, ובארצות־הברית בפרט, שאחד מסימניה האחרונים היתה תכנית רשת הטלוויזיה אנ.בי.סי. על 20 שנות שלטון ישראל בשטחים. מדוע נטפלים אלינו? למה לא מתארים שלטונות כיבוש ועריצות אחרים הממלאים את העולם וגרועים עשרות מונים משלטוננו בשטחים? – התשובה היא שהדיכוי והזוועות שמבצעים למשל התורכים בכורדים במזרח אנטוליה, לא כל כך מעניינים, והרי שם מדובר בצאצאי המונגולים, וג'ינגיס־חאן שהאכזריות היא טבעם, ומה כבר אפשר לצפות מהם? אבל אצלנו, היהודים, זה סיפור אחר. אנחנו צאצאי הנביאים, בני ביתם של ירמיהו ועמוס, הרמב"ם והבעל שם־טוב, נכדיהם של מרטין בובר ואלברט איינשטיין. כאשר אנחנו שולטים בערבים ומכים אותם זו פורנוגרפיה אמיתית, מרתקת ומשלהבת דמיונם של בני תרבות עולמית נוצרית־מערבית שרגשות אשם על השואה עדיין מקננים בה.

שם התכנית באנ.בי.סי. היה „החלום הגווע". במזרח אנטוליה, בחזית איראן־עיראק, בקמבודיה, במוזמביק ובעוד עשרות פינות תבל לא היה חלום. שם זה פורנוגרפיה פרימיטיבית שגרתית כמו בספרוני הסטאלג.

אצלנו זה רב־מכר מלהיב. כמו הזימה של נשות החרדים ממאה שערים.

מגבית, סוכנות, תקציבים, מאבקי־כוח (ג') / יקיר צור

קרן פה וקרן שם

קיומן של הקרן החדשה לישראל, עמותת סן פרנסיסקו וקרן "קרב" מאיים על הסוכנות היהודית. ייחודן ועיקר כוחן הוא במעורבות התורמים בקביעת היעדים והמטרות בניגוד גמור לחוסר יכולת ההשפעה של התורמים על הסוכנות

"אנחנו גוף כלי כבק" אומרים פעילי "הקרן החדשה לישראל" והרמז ברור. "הקרן החדשה לישראל", אשר הוקמה לפני כשמונה שנים בסאן פרנסיסקו כקרן משפחתית בהיקף שנתי של 80,000 דולר, נעשתה תוך שנים ספורות לקרן ציבורית המגייסת כספים בסדרי גודל של מיליוני דולרים. יוזמי הקרן, יונתן כהן ואשתו אלי פרידמן, ביקשו למצוא דרך חדשה לקשר בין יהדות ארה"ב וישראל תוך דגש על מעורבות חדשה בתחומי חינוך, חברה ודמוקרטיה בישראל. ההענות ליוזמה החדשה היתה כה רבה עד שהוחלט להפוך אותה לקרן ציבורית. מנהל הקרן, יונתן ג'קובי, העביר את מרכז הפעילות לניו־יורק וגייס להנהלת הקרן את מיטב הכוחות היהודים הליברליים בארה"ב. במקביל נוסדו סניפים בקנדה ובישראל והיום פועלת הקרן בשלושה קודקודים – ארה"ב, קנדה וישראל. בכל ארץ יש הנהלה מקומית הפועלת בשיתוף פעולה מלא עם ההנהלה הבין־לאומית בניו־יורק.

ממסד המגבית לא היה מרוצה כל־כך למראה הקרן הקטנה התופסת תנופה וגובה. "הקרן החדשה' איימה על הממסד לא בגלל גודלה אלא בגלל המודל האלטרנטיווי שהיא מציגה לסוכנות היהודית", אומר אברהם בורג, מפעילי הקרן בישראל. "קשרים ישירים, הנהלה משותפת ישראלית־אמריקאית, אחריות משותפת, גיוס כספים משותף (גם בישראל – מקומים פעילי הקרן) ותחומי מעורבות חדשים: פלורליזם דתי, זכויות אזרח וזכויות אשה, דו־קיום יהודי־ערבי ועזרה עצמית בשכונות ובעיירות פיתוח".

השנה מקציבה הקרן לפעילות בישראל שני מיליון דולר המוענקים לכ־100 ארגונים שונים. הגופים העיקריים שיהנו השנה מתמיכת הקרן הם "נווה שלום" – 120,000 דולר, "האגודה לזכויות האזרח" – 100,000 דולר, "שדולת נשים בישראל" – 40,000 דולר וחמר"ת – 50,000 דולר. שאר המוסדות והארגונים הנתמכים ייהנו ממענקים בכספים הנעים בין 5,000 ל־32,000 דולר.

"אצלנו לא זורקים אפילו שקל אחד לתוך הקופה מבלי לדעת לאן הוא בעלם" אומרת גילה סבירסקי, מנהלת הקרן בישראל. "מערכת ביקורת הכספים היא קפדנית ביותר. הכסף ניתן רק לאחר היכרות מקיפה בשטח". [illegible] שידות תמיכה לארגונים מתנגרים. פעילי "שתיל" הם האנשים בשטח המסייעים לארגונים בהם תומכת הקרן, בין היתר בחרדה לאמצעי התקשורת ובשיתוף פעולה עם ארגונים אחרים. שני פרויקטים נוספים של הקרן הם תוכנית המשפטנים לזכויות האזרח, המבקשת להכשיר עתודה של אנשי מקצוע שיתמחו ויעסקו בכל הקשור בזכויות אדם ואזרח בישראל ותוכנית "במה למנהיגות" המעניקה מדי שנה מילגה שנתית לישראלים שהוכיחו כושר מנהיגות בתחומים חברתיים שהם מעניינה של הקרן. המילגה מאפשרת למקבליה להתפנות לקידום הקריירה הציבורית שלהם, להתמקד בגיבוש רעיונותיהם וכישוריהם ולפתח גישות חדשות לפתרון בעיות חברתיות בארץ.

תחומי הפעילות בהם בוחרה "הקרן החדשה" לפעול כגון דו־קיום יהודי־ערבי, זכויות אדם ואזרח או פלורליזם וסובלנות, טומנים בתוכם מוקשים רבים הנובעים מהמבנה הפוליטי הקוטבי של החברה הישראלית. פעילי הקרן מודעים לרגישות הזאת ומנסים להלך על חבל דק מבלי למעוד לתהום. כך למשל החליטה הנהלת הקרן בישראל להפסיק את התמיכה בעמותה לחינוך של "שלום עכשיו". בטענה שקשה מאוד להפריד בין ההיבטים הפוליטיים וההינוכיים של "שלום עכשיו". לעומת זאת ממשיכה הקרן לתמוך בתוכנית העזרה העצמית לאנשי השכונות של "המזרח אל השלום" למרות מעורבותם של אחרים מחברי התנועה במגעים עם אנשי אש"ף. "הבהרנו להם שהנושא הזה מפריע לנו לא בגלל הפגישה עצמה אלא בגלל הפרת החוק", אומרת גילה סבירסקי. "החלטתם שלא לצאת לפגישה האחרונה שימחה אותנו. אילו היו נוהגים אחרת היינו נאלצים לשקול מחדש את עמדתנו".

למרות הזהירות נפלה הקרן, לפני כשנה, קורבן לפרובוקציה של איש תנועת "כך" אשר במסווה של כתבת תחקיר, שפורסמה בכתב העת האמריקאי־יהודי "מיהסטרים", הואשמה "הקרן החדשה לישראל" בכך שהיא משמשת למעשה גוף רדיקלי שמאלני המסייע להרוס את הדמוקרטיה הישראלית מבפנים. בדיקה קצרה העלתה כי ה"עיתנאי החוקר" הוא רפאל (רנדי) מדוף, מנאמניו של כהנא, אשר הורשע בעבר בישראל בהתנהגות פסולה, בהסגת גבול ובתקיפת שוטרים, בעת נסיון להפריע לאסיפות פוליטיות של קבוצות שהשקפותיהן אינן תואמות להשקפותיו האישיות. הפרשה הסתיימה בהתפטרותו של חבר מערכת "מיינסטרים" ארתור הרצברג ובפרסום מאמר תגובה מקוצץ של סגן נשיא הקרן דאז, פרופסור יצחק גלנור.

לפני כשלוש שנים זיעזעה קהילת סן פרנסיסקו את הקהילה היהודית בארה"ב כאשר הכריזה על החלטתה להקצות, מתוך כספי המגבית היהודית המאוחדת שנאספו בקהילה, 100,000 דולר לפעילות ישירה בישראל. מאחורי יוזמה זו ניצבו שתי דמויות מרכזיות: נשיא הפדרציה היהודית ריצ'רד גולדמן, מבעלי בית ההרושת "לוי'ס" ומנכ"ל הפדרציה היהודית, בריאן לוריא. צעד זה, שנועד להביע אי־אמון בסוכנות היהודית עורר גם את זעמם של אנשי המגבית המאוחדת שחששו כי קהילות נוספות ילכו בדרכה של סן פרנסיסקו. במקביל פעל בריאן לוריא להקמתו של "הפורום הישראלי" כמכשיר שיסייע בבוא היום לנשל את המפלגות הפוליטיות הישראליות משליטתם בסוכנות היהודית.

סן פרנסיסקו פתחה משרד בארץ והקימה את "העמותה של הקהילה היהודית של סן פרנסיסקו בישראל". שלושת התחומים בהם התמקדה העמותה כתחומי פעילותה הם: חינוך לפלורליזם יהודי, חיזוק יסודות הדמוקרטיה בחברה הישראלית ופרוייקטים בהם אפשר לשתף את אנשי סן פרנסיסקו עצמם. לתפקידי מפתח בהנהלה הישראלית של הקרן מינה בריאן לוריא אוהדים מחברי "הפורום הישראלי". יו"ר הקרן בישראל הוא אברהם אינפלד, המנהלת בפועל היא שלומית לקר ואחד מחברי ההנהלה הוא מנכ"ל הפורום, ארנון מנטבר. בין שאר חברי ההנהלה אפשר למצוא את העיתונאי יובל אליצור ואת יחיאל ארמוני, לשעבר ראש פרוייקט שיקום השכונות בסוכנות היהודית, המשמש גם כיו"ר ועדת ההקצבות של הקרן.

כבר בצעדיה הראשונים בארץ עמדה קרן סן פרנסיסקו בפני שערוריה, זוטא כאשר ועדת ההקצבות של העמותה החליטה להעניק 34,522 דולר ל"מרכז המליץ לחינוך יהודי־ציוני", מוסד שאברהם אינפלד, יו"ר עמותת סן פרנסיסקו, הוא גם יו"ר חבר הנאמנים שלו. פנייתה של מנכ"ל תנועת העבודה הציונית [illegible] בסן פרנסיסקו על אפשרות של ניגוד אינטרסים במקרה זה, הביאה לביטול ההקצבה ל"מליץ". במכתב לוידצקי טען אינפלד שלא היה לו כל קשר להחלטה בדבר מענק ל"מרכז המליץ", שהוא ישב בראשו בהתנדבות.

עמותת סן פרנסיסקו החליטה השנה על תמיכה כספית בשישה פרוייקטים שונים: 12,250 דולר לתוכנית "ישראל כחברה רבת תרבויות" במכון ואן ליר – תיעוד של 12 משפחות ישראליות המייצגות עדות ודתות שונות; 8,000 דולר עבור הקמת בית תל"ם (התנועה לציונות מגשימה) בירושלים; 24,688 דולר לביה"ס לחינוך של אוניברסיטת תל־אביב לשני סמינרים – השתלמויות וחינוך לדמוקרטיה – למנהלי בתי־ספר תיכוניים ויסודיים; 10,000 דולר לפרוייקט "להבה" של ה"פורום הישראלי" ושני פרוייקטים העומדים בפני אישור סופי – מחקר הערכה על תוכנית החינוך "דמוקרטיה וסטריאוטיפים" של "האגודה לחינוך מבוגרים" ע"ש גולדה מאיר וסמינר של צופי תל"ם (התנועה ליהדות מתקדמת) שיתקיים בראשית חודש אוגוסט בקיבוץ יה"ל בערבה. בחינת הגופים הנתמכים מגלה שביותר ממקרה אחד הפעילים הבולטים בגופים הנתמכים נמנים עם חברי "הפורום הישראלי", בן טיפוחיו של בריאן לוריא, עובדה המחזקת במשהו את הטענות הנשמעות מפי המתנגדים לקרן על "חזרה לשיטת החלוקה של המקורבים לצלחת". לטענתו של יחיאל ארמוני, יו"ר ועדת ההקצבות, קשר זה הוא מקרי בהחלט ולא היה ידוע לו לפני כן.

לפני כחצי שנה, במסיבת עתונאים בירושלים, הודיע צ'רלס ברונפמן, בן למשפחת ברונפמן ואחד מגדולי התעשיינים בקנדה, על יסוד קרן חדשה – קרן "קרב" (ראשי התיבות: צ'רלס רוזנר ברונפמן באנגלית). בחוברת המהודרת שהוכנה לקראת ההכרזה נכתב: "למען עתידה של קנדה ועתיד העם היהודי דרושות יוזמות עצמאיות, ללא מגבלות הממסד וללא משוא פנים... קרן 'קרב' תיזום מפעלים משלה ואף תשתף פעולה בתוכניות פרטיות וציבוריות אחרות. הקרן תייחד את מירב מאמציה לפתרון בעיות, ולאו דווקא לשאלות שבחומר ולבנים, לחידוש, ולאו דווקא לשמירת הקיים". הונה של הקרן מוערך בכ־100 מיליון דולר שמפירותיה התחייב ברונפמן להעביר בשנה הראשונה לקיומה סכום של ארבעה מיליון דולר לפעילות בישראל.

מה הניע את ברונפמן, תורם נלהב לישראל ובעל תארי כבוד רבים בקהילה היהודית בצפון אמריקה, לפרוש מחברותו בחבר הנאמנים של הסוכנות היהודית, בה נחשב כאחד המועמדים הרציניים ביותר לרשת את מקומו של היו"ר הנוכחי, ג'ראלד הופברגר ולהקים קרן עצמאית שתפעל במקביל בקנדה ובישראל. דומה כי התשובה לשאלה זו מורכבת מהרצון להטביע את חותמו האישי בנושא הקרוב לליבו – העם היהודי בישראל ובתפוצות – ומההכרה שהממסד הקיים אינו עונה בצורה הדרושה על הצרכים המשתנים של הקהילה היהודית והחברה הישראלית.

אחת הבעיות המקשות על פעולתן של הקרנות החדשות היא הנסיון להבטיח שחלוקת המשאבים לא תיעשה על־פי המודל של "שיטת החלוקה" לדברי ז'נס אביעד, מנהלת הקרן בישראל, פנו אנשי הקרן בישראל לקשת רחבה של אישים בחברה הישראלית במטרה להגיע גם אל הזוגים שאינן נמנים עם המקורבים לראשי הקרן, וכדי למנוע מצב שבו "הקרובים לצלחת" יהיו הנהנים היחידים מפירות הקרן. אביעד מביאה כדוגמה את הו"כ מאיר שטרית שנתבקש על־ידי הקרן לשמש כיועץ לנושא עיירות הפיתוח ואת הרב ליכטנשטיין, ראש ישיבת הר עציון שנבחר כיועץ בנושאי דת. כל פרוייקט, אומרת אביעד, נבחר בהתייחסות למטרות הקרן – האם הוא מתאים והאם כדאי להשקיע בו. אחד הפרוייקטים הראשונים של הקרן מנסה לגשר על פערים בחברה הישראלית בצורת תיאטרון רחוב בעל מסר חברתי. במסגרת פרוייקט זה, שנעשה בשיתוף עם פסטיבל ישראל, נערכה תחרות של תיאטרוני רחוב והוענקו מילגות לשש קבוצות של תיאטרוני רחוב האמורים לצאת ולהציג בעיירות פיתוח. פרוייקט דומה מבוצע בשיתוף עם תיאטרון "נווה צדק" היורד לנגב, לעיירות פיתוח ולשבטי בדווים במטרה לפתח את רעיון "התיאטרון ככלי חברתי".

חבר הנאמנים של קרן "קרב" יושב במונטריאול ומאשר את ההצעות המועברות אליו לאחר בדיקה וסינון של הצוות הישראלי. "אנחנו לא רק חותמת גומי", אומרת אביעד. "אין הרגשה של אדון ונתין. תהליכי קבלת ההחלטות נעשים תוך שיתוף פעולה מלא, משאריזמתן, בדיקה והערכה. אף כי זוהי קרן משפחתית אנו מנסים לבנות מערכת אובייקטיבית לבדיקה והערכה של פרוייקטים, ולפתח מודל של שיתוף פעולה אמיתי ולהימנע משיטת הפטרונות".

בקיומן של הקרן החדשה לישראל, עמותת סן פרנסיסקו וקרן "קרב", השונות זו מזו באופיין, באופן פעולתן ובמטרותיהן, יש איום גלוי או מוסווה על הסוכנות היהודית, בבחינת "אם לא תשתנו, יש אלטרנטיווה". עיקר כוחן ביכולת להעביר תחושה של מעורבות בקביעת היעדים והמטרות בניגוד לתחושה של חוסר יכולת השפעה בסוכנות היהודית.

פרופסור אליעזר יפה, חסיד הפילנטרופיה החדשה, מאמין כי תופעה זו תלך ותתרחב במקביל לשקיעתה של הסוכנות היהודית. בכסף קטן שנותנת קרן קטנה אפשר, לדבריו, לעשות דברים לא פחות חשובים מאשר בסכומי העתק הנבלעים לקרבה של הסוכנות היהודית. יפה אינו מאמין ביכולת ההשתנות של הסוכנות היהודית. כל שינוי, לדבריו, יהיה קוסמטי בלבד. "הטענה כאילו הסוכנות היהודית היא הכלי היחיד שיש לו יכולת לגייס הון להשגת יעדים לאומיים בישראל היא פרי שטיפת מוח של שנים שגם התורמים עצמם אינם יכולים להתנתק ממנה", אומר יפה. לדבריו יכולות הפדרציות היהודיות להקים קרן עולמית ובעזרתה לפעול ישירות תוך משא־ומתן עם ממשלת ישראל.

דיעה דומה משמיע פרופסור יצחק גלנור, מהחוג למדעי המדינה באוניברסיטה העברית ועד לא מכבר סגן־נשיא "הקרן החדשה לישראל". גלנור סבור, שכיום אין שום סיבה שהסוכנות היהודית תמשיך לשלוט ולחלוש בדרך ריכוזית על הקשר בין ישראל ויהדות התפוצות. תורמים רבים, לטענתו, בורחים מהממסד היהודי וכך הקרנות הפרטיות מסוגלות לחדש את היחסים איתם, ואף לצרף אנשים חדשים שלא היו מעורבים עד כה בקשר עם מדינת ישראל. "הקשר הפילנטרופי החדש המתגבש יהיה בעל אופי ביזורי יותר, בלי שליטה מרכזית ועם מידה מסוימת של חפיפה בין הקרנות. ואני מקווה גם שהקשר יהיה פחות חד צדדי ובעל מחוייבות הדדית", אומר גלנור.

יחיאל ארמוני וד"ר שמעון רביד סבורים, לעומת זאת, שהמשך מגמה זו המשבשת את סדרי העדיפויות הלאומיים טומנת בחובה סכנה רבה לקשר בין ישראל ויהדות התפוצות. "חלק ניכר מכוחה הפוליטי של הקהילה היהודית בארה"ב הוא בהיותה מאורגנת תחת מטריה אחת" אומר ד"ר רביד. "חלוקתה של המערכת לכמה מרכיבים תקטין את השפעתה הפוליטית הפנימית". יחיאל ארמוני מעריך שבסופו של דבר תחליט קהילת סן פרנסיסקו להפסיק את ההקצבות העצמאיות. "השאלה היא אם נתחסל עם או בלי הישג. אם בטווח הקרוב לא יצטרפו ליוזמה זו כמה קהילות נוספות, נתחסל בלי הישג" אומר ארמוני. הוא אינו מאמין שבכוחה של המערכת הפוליטית הישראלית להבין את הצורך בשינוי ולפעול למענו. שינוי אמיתי יבוא, לדבריו, רק על־ידי לחץ משותף של הקהילות היהודיות מחו"ל וקבוצות של ישראלים צעירים בלתי־מפלגתיים מבפנים. "אחרת, במקום להשיג את המטרה של ריכוז אמצעים ומילוי משימות לאומיות בסכומים גדולים, נמצא יותר ויותר כסף מתחלק לפרוייקטים קטנים, משניים בחשיבותם, או לפרוייקטים ראוותניים המיותרים לחלוטין במצבה הנוכחי של מדינת ישראל".

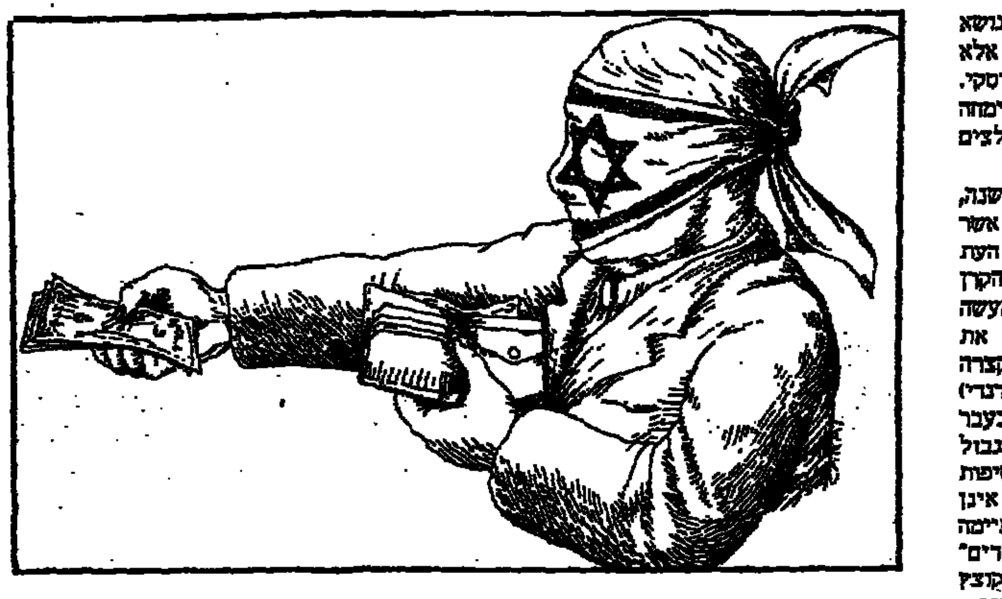

קרנות בישראל

בישראל פעילות כיום כמה עשרות קרנות פרטיות וציבוריות המקצות כסף מתורמים בחו"ל לפעולות חינוך, חברה, סעד ורווחה בישראל. היקפן של הקרנות נע מאלפי למיליוני דולרים בשנה. הוותיקה מבין קרנות אלה, וללא ספק הגדולה מביניהן, היא קרן "יד הנדיב" ו"אבי השוב" המוכרת יותר כקרן רוטשילד. הקרן הוקמה על־ידי דורותי דה־רוטשילד בהתאם לצוואתו של בעלה המנוח אשר ביקש, לפני מותו, לפרק את פיק"א ולהמשיך את הפעילות בישראל בדרכים אחרות. שני הפרוייקטים שעמדו לעיני רוחו היו בניין הכנסת ובית־המשפט העליון בירושלים. "הוא האמין ששני אלה מסמלים יותר מכול את עקרונות היסוד של מדינת ישראל", כתבה אלמנתו בהצעתה להקים את בניין בית־המשפט העליון בירושלים.

משפחת רוטשילד שומרת בקנאות את מוזה בדבר סכומי הכסף שהושקעו על ידה בארץ. השמועה אומרת שרק פנחס ספיר ז"ל התקרב פעם לניחוש של גובה הסכומים. בין המפעלים הידועים של קרן רוטשילד: המרכז לטכנולוגיה חינוכית, הטלוויזיה הלימודית, המרכז למוסיקה ירושלים ופרוייקט הכשרת רבנים ומנהיגים רוחניים לקהילות יהודיות בירוזות בדרום אמריקה, סקנדינביה וצרפת.

בשנים האחרונות הוקמו כמה קרנות נוספות שמאחוריהן ניצבים תורמים יהודים ולא יהודים מחו"ל. אחת הגדולות שבהן היא קרן "דורון" לחינוך ולרווחה. זו הוקמה ונרשמה כעמותה בשנת 1981 על־ידי קבוצת תורמים השומרת על עילום שמה. המייסדים הם בעלי המניות העיקריים של חברה כלכלית־מסחרית בין־לאומית היושבת בניו־יורק. מייסדי הקרן מבקשים לפעול לסגירת פערים בחברה הישראלית – בין יהודים לערבים, בין ספרדים לאשכנזים ובין עניים לעשירים.

מדי שנה מחלקת קרן "דורון" כמיליון דולר לפרוייקטים שונים בארבעת הנושאים המוגדרים: טיפוח האומנות בחינוך, עידוד המחקר הרפואי, הקמת ספריות בבתי פיתוח וסיוע בהקניית מקצוע לנכים. בין הפרוייקטים הבולטים שקידמה הקרן נמנים רכישת מכשור חדיש למכון לבדיקת השד בביה"ח שערי צדק, הקמת היכל התרבות בבאר־שבע, והקמת הסינמטק החדש בתל־אביב. מקום מיוחד בפעילות הקרן שמור לתמיכה בלהקת המחול "קול ודממה". הקרן סייעה ללהקה לרכוש ציוד אור־קולי משוכלל והיא מנסה כעת לעזור ברכישת סטודיו מתאים.

מנהל קרן "דורון" בישראל, עו"ד מרדכי מבורך, לשעבר מנכ"ל המחלקה לקהילות ספרדיות בהסתדרות הציונית העולמית, מבקש, נוכח ריבוי הקרנות הפרטיות בעת האחרונה, ליצור פורום של מנהלי קרנות בישראל. פורום כזה, אומר עו"ד מבורך, יאפשר התייעצויות, החלפת מידע ונסיון וימנע כפילויות ובזבוז משאבים.

עשינו עסק. דרור שרביט

רובינשטיין, רובינשטיין

גליון האישום בפרשת חברת רובינשטיין עושר חשבון – לחוק יש זכרון ארוך – בתחום שכבר יצא מהעניין הציבורי: מניות החברה נמחקו מהמסחר בבורסה, האחים לבית רובינשטיין, אהרון ואברהם, כבר הגיעו להסדר פשרה ביניהם והציבור שרכש ממניות החברה בהנפקה – הרוויח. למרות זאת הגיש לאחרונה כתב אישום פלילי נגד כמה מהמעורבים בפרשה שעיקרו הפרה של פרטים והצהרות הכלולים בתשקיף ההנפקה.

לפני שחברת רובינשטיין, אחת החברות הוותיקות והגדולות בענף הבניה, הנפיקה מניות בבורסה החזיקו 75% ממניותיה על ידי אהרון ובניו (אמנון, גיורא ומשה). 25% הנותרות החזקו על ידי אברהם, אחיו של אהרון. ארבעה ימים לפני פרסום תשקיף ההנפקה בסוף מאי 1984, מגיעה קבוצת הבנים לבית אהרון להסכם על הפרדת החבילה ומסירת 13.5% מהמניות. לאח מרדכי (מוטי) המבקש להתנתק מהקבוצה. המניות נמסרות לו, לאחר שמתגלים קשיים בגיוס מזומנים כדי לפצות אותו על פרישתו מהבעלות על החברה, מתוך הנחה שיוכל לממש את המניות שיקבל בבורסה, לאחר שאלה יירשמו למסחר.

ההסכם בין האחים (שמאוחר יותר אמנון וגיורא ינסו לבטלו באמצעות פניה לבית המשפט) סלל את הדרך להיווצרותה של "פרשת רובינשטיין" ולהגשת גליון האישום האמור.

הפניה לבורסה דיללה ב־25% את כוחם של כל בעלי המניות, ולכן, בשעת היציאה, ירדו בניו של אהרון רובינשטיין ל־46.15% למרדכי נותרו 10.1% ולאברהם 18.75%.

בספטמבר 84' מוכר מרדכי לדודו אברהם את המניות שברשותו בעוד ש־90% מהמניות שהונפקו בבורסה, שלושה חודשים קודם לכן נרכשות על ידי קבוצת ריגר־פילץ העושה יד אחת עם אברהם כדי להוות רוב בחברה.

אמנון וגיורא קיוו כי יאונו את שליטתם בחברה על ידי רכישת מניות בבורסה על שם ילדיהם. זאת הם עושים כבר במועד ההנפקה עצמה, מכספים שמעמיד לצורך זה אהרון רובינשטיין. רוני רובינשטיין, אשתו של אמנון, היועצת המשפטית של החברה, מבצעת את פעולת ההזמנה ומקבלת יפוי כוח בחשבונות של בניה ובחשבון נוסף של חמותו של אחד הבנים. רוני מזמינה מניות תמורת 600 אלף דולר בכוונה לקבל 5% מהחברה כדי לייצב את שליטת קבוצתה, אך הזמנותיה נענות רק בחלקן, כשיעוד שאינו מעביר את בני משפחתה מעל ל־50% הקריטיים להבטחת השליטה. קבוצת ריגר־פילץ בקיאה יותר במלאכת הזמנת המניות. באמצעות פיצול היא מרכזת בידה יותר מ־15% מהכמות שהוצעה לציבור.

לנוכח העדר פיזור בהנפקה, והעובדה שמרבית המניות שהונפקו לציבור התרכזו אצל בעלי ענין ומקורבים להם, החלה הבורסה בחקירה שמאוחר יותר הועברה לידי הרשות לניירות ערך. אמנון רובינשטיין מוזמן ביחד עם אשתו רוני ליו"ר הבורסה הדייר זית, הרושם פרוטוקול מהשיחה. בתשובה על שאלה אומרים בני הזוג "שלא ידוע להם על קרובים בעלי עניין שהזמינו ניירות ערך בהנפקה. ידוע להם שלא נעשתה פעולה כזו במסגרת המשפחה הקרובה (אהרון גיורא והם)".

דברים אלה נאמרים אף שבני הזוג ואחת מחמותיהם הזמינו, כאמור, 5% ממניות החברה לפי הוראות של רוני רובינשטיין, ובמימון האב אהרון רובינשטיין.

בתשובה על שאלה אמר השבוע אמנון רובינשטיין כי התשובה להת התייחסה לשאלה אם רכשו את המניות קטינים ואנשי קש. הוא לא הסתיר רכישת מניות על ידי בניו, ומסר על כך מידע בלא לבנכ"ל הבורסה יוסף ניצני שבוע לאחר מכן (וכי ניתן היה להסתיר מידע כזה?). בחקירתה ברשות לניירות ערך – בפעם שלישית, וכבר תחת אזהרה – בסרבת רוני רובינשטיין למסור פרטים על רכישות המניות שביצעה עבור חמותו כל אחד מבניה.

גליון האישום מכוון נגד צד אחד של המשפחה – אברהם ובנו יואב – שהשתלטו לבסוף על החברה. נעדרים מבנו, מגליון האישום, בני המשפחה האחרים – אהרון ובניו, אף שבעובדות המשמשות בסיס לכתב האישום קשה להפריד בין צדי המשפחה.

ציר מרכזי בכתב האישום מהווה פגישה שהתקיימה במשרדו של מאבט בבל"ל ואשר בה נדונה אפשרות למתן הלוואה לבני המשפחה כדי לרכוש מניות בהנפקה. זאת בניגוד להתחייבות בתשקיף ההנפקה. בפגישה זו משתתפים גם אהרון ובנו אמנון.

החברה מואשמת במצג שווא בתשקיף. כספי ההנפקה היו מיועדים לצורך מימון הקמת דירות ומבנים בעוד שעל־פי סיכום מוקדם עם בל"ל, יועד חלק מתמורתם לסילוק הלוואות לבנק. אף שהחברה מואשמת בסעיף זה, היו"ר שלה אהרון רובינשטיין והיועצת המשפטית של החברה רוני רובינשטיין, הוצאו מתכולת האישום.

גם בני המשפחה הקרובים של אהרון (נכדיו באמצעות כלתו ובמימון שלו) רוכשים מניות בהנפקה במטרה להבטיח את השליטה, אך כיוון שזו מתגלגלת לקבוצת אברהם, הם בינתיים מחוץ לכתב האישום.

השליטה מתגלגלת – ולא מתוכננת – לצד השני של המשפחה, כיוון שקרו כמה דברים שלא היה ניתן לצפותם מראש: ההסכם בין בני אהרון למסירת 13.5% מהמניות לידי מרדכי; עריקתו למחנה השני ומכירת המניות שקיבל לדודו אברהם; כשלונה של רוני רובינשטיין להשיג 5% מהמניות בהנפקה שהיו מבטיחים לקבוצתה את השליטה ללא עוררין; הצלחתה של קבוצת ריגר־פילץ לרכוש את כל המניות שהזמינו. יוסי ריגר אמר השבוע כי אם מישהו היה מציע לו לתכנן השתלטות על החברה, הוא – ריגר – היה חושב שצוחקים ממנו (אגב, איש עסקים נוסף שרצה להשיג עמדת השפעה במאבק השליטה בין האחים היה אלפרד עקירוב שבל"ל סירב לתת לו הלוואה של 1.5 מיליון דולר לרכוש מניות בהנפקה).

נראה כי כתבי האישום בפרשת רובינשטיין אינם מכסים על כל המלצות חוקרי הרשות לניירות ערך. ידוע כי ב־דורור מתן, החוקר הראשי של הרשות לני"ע, המליץ להעמיד לדין בפרשה גם את רוני רובינשטיין, אשת השר לשעבר אמנון רובינשטיין. לא ידועה המלצתו כלפי אהרון ואמנון רובינשטיין. כאשר נחקרו ברשות, בניגוד לחקירת גורמים אחרים בפרשה, נעשה הדבר בביתם וללא מתן אזהרה מוקדמת.

יהודית בייניש, סגנית פרקליט המדינה, שתיקים רגישים שבהם מעורבים אנשי ציבור מועמדים לשיקולה, מסרה השבוע בתשובה על שאלה כי חשדות נגד מעורבים אחרים בפרשה לא התגבשו לכתב אישום "בשל איכות הראיות". בינתיים אמנון ואביו אהרון מופיעים באישום כעדי תביעה, לא כעדי מדינה, אברהם ובנו כנאשמים, ואחרים נהנים מהולשת הראיות.

אמנון רובינשטיין

יהודה דרורי

מאיר תת

הלאמה

מגמת ההלאמה של הבנקים, שהפכה לפופולארית בין פוליטיקאים ואנשי ממשלה, הגגה השבוע שני נצחונות בדרך אל ההלאמה: הוצאת היעוץ למניות, אג"ח פרטיות וקרנות נאמנות מחוץ לכותלי הבנקים וכפייה של מחיקת חובות נוספים ופריסה זולה יותר (יקרה יותר לבנקים) של החובות הנשארים.

הדרך אל ההלאמה הכוללת נעשתה קצרה יותר. בלקסיקון החדש כבר לא מבדילים בין מהיקת חובות על־ידי המדינה למחיקת חובות על־ידי הבנקים. כלומר, הממשלה והכנסת מתייחסות אל הבנקים כאל גופים המצויים בחצר הפרטית שלהם. אחרת קשה להבין את ההסדר של ועדת הכספים אשר כישיבה מרתונית אחת מוחקת לבנקים חובות (מוסכים) בסכום ההזה לרווח הכולל שלהם בכל שנת 1986.

מנכ"ל אחד הבנקים הגדולים נשמע השבוע כשועשע מהרעיון למכור את הבנקים למשקיעי חוץ גדולים – "צריך יהיה למצוא משקיעים מכומסמים שיסכימו שחברי הכנסת ינהלו להם את הבנק", אמר.

את תהליך ההלאמה מחישה העובדה, שהבנקים אינם קמים כגוף אחד נגד הצעדים הנכפים עליהם ומשלימים עם ההתערבות העמוקה בעסקיהם, שכבר אינה נחלתם של אנשי הפיקוח על הבנקים בבנק ישראל בלבד.

יתיכן שהחזית הבנקאית נפרדה ונשארה פרוצה בשל רצון להימנע מדימוי קרטלי, ובשל הפרת כללי המשחק המשותפים מצד בנקים מסויימים. אך בהנהלות הבנקים ובדירקטוריונים שלהם מכהנים עתה אישים בעלי מוניטין ציבורי רב, ודי אם נזכיר את הפרופסור איתן ברגלס ועמירם סיון מבנק הפועלים, הד"ר מאיר זית וצדיק בינו מבנק לאומי, היכולים לעמוד נגד צעדי ההלאמה הניהולית והעסקית לפני שיולאמו גם המניות.

ייתכן והיה מקום להטיל על נושי המושבים עול כבד יותר בהסדר הסיוע, אך צריך היה לאפשר את חלוקת העול בדרך מוסכמת. הכפייה הקונסטיטוציונית של הסדר הסיוע מהווה שיבוש יסודי של סדרי המשטר וחיקוי לא מוצלח של ועדות בתי המחוקקים בארה"ב. שם הם נעזרים בטובי המומחים, בתקציבים גדולים ובמנגנונים יעילים כדי להוות משקל נגד להחלטות המימשל. בוועדת הכספים, כאן, ההחלטות הן תוצאה של פשרות פוליטיות.

אם יימשך הקצב הנוכחי של הלאמת הבנקים יופתעו פוליטיקאים לגלות שבאוקטובר 1988 לא יישאר להם מה להלאים. הקניית זכויות שליטה למניות שברשות הממשלה לא תהיה יותר מאשר אקט סמלי בתהליך הלאמה שהחל מזמן. ואז, למותר לציין, כאשר יימכרו מניות השליטה למשקיעים, לא יהיה להן כל ערך.

שוק סגור

במשרד האוצר מרבים להתנאות בירידה הנמשכת במחיר גיוס איגרות חוב ובהארכת חיי האיגרות המונפקות, שיש להן משמעות חיובית על מימון החוב הפנימי והקלה על צרכני ההון מהסקטור העסקי. מי שגורם – לעיתים – הפרעות למגמת חיובית זו הוא בנק ישראל שאימץ את השוק הפתוח של איגרות החוב כאחד הכלים לוויסות המוניטארי במשק.

בניגוד לרושם הקיים, מה שמכונה "השוק הפתוח של איגרות החוב" הוא שוק מצומצם, קטן בהיקפו, שהמחזורים היומיים בו נמדדים במיליוני שקלים בודדים. פעילות זו עומדת בניגוד בולט להיקפים הגדולים של איגרות חוב סחירות המונפקות במקור, ולמצבת האג"ח המצויה בידי הציבור.

הממונה על שוק ההון באוצר יהודה דרורי מסביר כי הפער הגדול בין הפעילות בשוק הראשוני (הנפקות) לבין הפעילות בשוק המשני (בורסה) באיגרות חוב נובע מאופיים של המשקיעים. אלא הם משקיעים מוסדיים בעיקר (קופות גמל וקרנות פנסיה) שאינם מבצעים מעברים בין איגרות החוב על־פי התנאים המשתנים בשוק ההון ונוטים לרכוש את ניירות הערך ולהחזיק בהם עד לפדיון.

במצב זה – כאשר בנק ישראל פועל בשוק המשני של איגרות החוב תחת שיקולים מוניטאריים – כלומר, סופג או מספק נזילות, הוא עושה זאת בהיקפים גדולים המשפיעים מיד על מחירי איגרות החוב בבורסה, ומכאן שגם על תשואתם, ולעיתים – כפי שכבר קרה בעבר – משבש את מגמת ירידת התשואות הנשמרת על ידי האוצר.

יהודה דרורי מטיל ספק ביכולתו של בנק ישראל לפעול בשוק הפתוח בתנאים כאלה בלי לזעזע את המחירים והתשואות בשוק כולו, עד אשר ישנו המשקיעים המוסדיים את גישתם וינהלו תיקי איגרות חוב בצורה גמישה יותר.

בינתיים מתקשה בנק ישראל במדיניות מוניטארית חדשה – הפעולות "בשוק הפתוח". ובעצם, בפועל, זהו "שוק סגור" ומצומצם.

עליזה ולך

כחום הקיץ

אריאל. „את חירותי", ישיר בחודש הבא שרון באריאל. פעם עוד שאלו האם העיר אריאל שבגדה קרויה על שמו של אריאל שרון. באוגוסט הוא מתכוון להשיב על השאלה הזאת, לא לפני שירצה במרכז ללימודים אסטרטגיים את גירסתו, המעוררת סקרנות רבה, על מלחמת לבנון. יו"ר מרכז „חירות" אריק שרון הודיע שבאוגוסט יכנס את ישיבת המרכז באריאל. אחרי הסטאז' שעשה בישיבה הראשונה בניהולו, לפני כשלושה שבועות, בכינוס הבא הוא עוד יראה לתנועתו שהטרקטור באבני-חפץ לא היה נחמה חד-פעמית.

בחירות. שמעון פרס רצה כל כך שהבחירות לכנסת יוקדמו ויתקיימו עוד השנה,

47 שנים אחרי מותו של ז'בוטינסקי חושבים רבים ממצביעי הליכוד שמלמיליאן הוא ראש בית"ר

אבל מאווייו לא התגשמו. „התחיה" סטרה על לחיו מימין ומפ"ם הניפה את ידה כדי לסטור לו משמאל. השבוע התעוררה מחדש היוזמה להקדמת הבחירות ובשבוע הבא, על סף הפגרה, נדע אם הצליחה. גם אם יושג רוב אחרי צום ט' באב, תפזר הכנסת את עצמה לדעת רק אחרי החגים. בחירות, אם יהיו, יתקיימו רק ב-1988.

ג'לם. גוש ליבראלי מרכזי. האם ייהפך חומר-הגלם של שלוש מפלגות – „שינוי", ל"ע ו„המרכז הליבראלי" – למסה קריטית, או לגולם שלא קם על יוצריו. השבוע גזרו על עצמן שלוש מפלגות המרכז חידלון למען הקמת הגוף החסון האחד. אם יקראו לו „כלל" – כוח ליבראלי לאומי – ייתכן שיגנוב קולות מהליכוד. תחנת המעבר של הקולות האלה עשויה להיות התקווה היחידה של „העבודה", שאינה מסוגלת למגנט אותם בעצמה אך זקוקה לנושרים מהליכוד כדי לתגבר את כוחה. לפי שעה נקרא הגולם „תם" (תנועת מרכז). עיין ערך ארבעת האחים שבהגדת פסח.

דתיים. קיץ של אבל וחבל לדתיים. „אבל ניסינו להעביר חקיקה דתית", „חבל שלא הצלחנו". לא מן הנמנע שכמה מהמפלגות הדתיות יעשו חשבון-נפש כן ואמיתי ויגיעו למסקנה שבתור תרסים אין להן די כוח מול החילונים וכדאי להן להופיע בבחירות הבאות כגוש. הבעיה היא שהדתיים מדברים-זה עם זה מרע ועד רע, והידברות מחייבת דיבורים מטוב ועד טוב.

המור וזבולון. בקיץ הזה, בהשוואה לקיץ שעבר, לא יהיה לזבולון המר הרבה פנאי בשביל ללכת לים. בכניסתו לנעליו של ד"ר יוסף בורג, שפלט את עצמו מהממשלה בראש השנה האחרון, הרוויח המר הזה מיניסטריאלי. כדי להרוויח עתיד פרלמנטרי יהיה עליו לגייס לפחות 60 אחוז של תמיכה במרכז מפלגתו, וזה לא משחקי-ילדים. כיוון שמפלגתו נערכת לבחירת מועמדיה לכנסת הבאה אחרי החגים, יתארכו השנה הימים הנוראים של זבולון המר לכל הקיץ. הרופאים ממליצים על שתיית 14 כוסות מים ביום.

ועידה בין-לאומית. אותו פרוזדור או מטריה שנחוצים לירדן כדי לגשת למשא-ומתן ישיר עם ישראל. פרס לא יפסיק את מאמציו לקדם את השלום, גם אם שמיר יחזור על הלאווים שלו מהבוקר עד הערב. רושמי דברי-הימים יתייקו את הוועידה הבין-לאומית בערך ועידת חרטום.

אם היו נוהגים עם ה„לביא" כפי שנוהגים עם ליכוד הליכוד, כסף היה נחסך מזה

ז'בוטינסקי. 47 שנים אחרי מותו חושבים רבים ממצביעי הליכוד שמלמיליאן הוא ראש בית"ר, וז'בוטינסקי הוא „שחקן ספסל". לעומתם משוכנעים צאצאיו הפוליטיים של ז'בוטינסקי שהרב שך הוא ממשיך דרכו. תזכורת לאלה: בנו של ז'בוטינסקי, ערי, שהיה חבר הכנסת הראשונה, קבל מדוע אי אפשר להשיג במזנון של בית-הנבחרים הישראלי סנדוויץ' בשר-גבינה.

„חירות". תנועה ברמונט. לפני כארבעה חודשים השלימה הוועידה, בלי פיצוץ, את בחירת ראשי מוסדות התנועה ומאז יש ב„חירות" ראשים בלי גוף. הכוונה לגוף חדש. עד שיבוצע בה הניתוח הפלסטי עסוקה „חירות" בשיפוצי בניין, להכשרת לשכות לראשי המוסדות. היחיד שזכה לו לשכה ב„מצודה" הוא משה ארנס, יו"ר המזכירות, היושב בחדרו של קודמו, יורם ארידור. ליו"ר התנועה, יצחק שמיר, יש גם חדר מוגדר, החדר שישב בו בגין. אלא שבהיעדרו מאכלס אותו מנכ"ל התנועה, פתחיה שמיר. מ"מ יו"ר התנועה, דוד לוי, ראוי אף הוא ללשכה ההולמת את תפקידו החדש. שיפצו איפוא בקומה ה-12 מערכת חדרים למענו, אך בינתיים קבע בהם את מושבו יו"ר המרכז, אריאל שרון, העושה את ימי חמישי בשבוע בבסיס הכוח המפלגתי. לשרון הקצו התנחלות אחרת באותה קומה, אך איתן לבני, המאייש בה חדר, אינו מוכן להתפנות ממנה כל עוד לא נבחרה מזכירות חדשה והוא ממשיך לשמש מ"מ יו"ר המזכירות. מה הפלא ש„חירות" זקוקה למגבית.

ט'. אות פנויה לקראת הבחירות הבאות. בבחירות האחרונות היתה שייכת ל„יחד", שהתמזגה במפלגת העבודה והבטיחה לעצמה מקומות משוריינים ברשימה לכנסת הבאה.

יש. תיבה פנויה אף היא למי שיש לו אומץ לרוץ לבד בג'ונגל הפוליטי. ליגאל הורביץ כבר אין. אם לא יסדרו אותו יותבג, יחד עם עמיתו מרפ"י זלמן שובל, לכנסת הבאה אחרי הליכוד.

כנסת. מקום מפגש די IN ברוב ימות השנה. המזנון שלה, שלא היה זוכה לאוכל גם ב„מישלן" של מדינות מתפתחות, הומה תמיד. המליאה ריקה כמעט תמיד. אחרי הפיגור העצום במילוי תפקידה יוצאת הכנסת בשבוע הבא לפגרה של כחודשיים וחצי. להתראות אחרי החגים.

ליכוד הליכוד. אם היו נוהגים עם ה„לביא" מלכתחילה את הסחבת שנוהגים עם ליכוד הליכוד, פשוט לא עושים אותו, היה נחסך לפחות כסף רב. יש טיוטת הסכם לאיחוד שתי מרכיבות הליכוד – „חירות" והמפלגה הליבראלית – וכבר התקבלה החלטה על המהלך במוסדות שתי המפלגות. אבל ליכוד הליכוד יוק. הוקם צוות ארבעה – שני שרים מכל מפלגה – ליישום הסכם הליכוד. כיוון שמדובר במאמץ ששרי הליכוד אינם מורגלים בשכמותו החליטו לצרף אליהם צוות משנה של שמונה ח"כים – ארבעה מכל מפלגה. עד שיתפצל הצוות החדש ויגיעו תגבורות נוספות יגיע מועד הבחירות, והליבראלים ימצאו את עצמם עם הסכם גח"ל ההיסטורי ועם נגיסה בייצוגם.

הדתיים מדברים זה עם זה מרע ועד רע

מרצפם. מפ"ם + ר"צ. אולי השם החדש ימתיק את הגלולה המרה וידרבן את שתי מפלגות השמאל להתאחד. המגעים לכינון מחנה סוציאליסטי דמוקרטי (מסד) החלו לפני יותר משנתיים, אך עלו על שרטון. בשתי המפלגות לא אבדה התקווה ליצירת בלוק לקראת הבחירות לכנסת הבאה בגלל החשש שאם לא ישלבו ידיים ימצאו את עצמן מתאגרפות זו בזו במקום להכות ב„יריב" המשותף, מפלגת העבודה. קורת-הרוח של ר"צ מהסקרים, המבטיחים לה עליה בשיעור-כוחה, ומורת-רוחה של מפ"ם מהסקרים המנבאים לה פיחות רציני, אינן מאיץ אפקטיבי לאיחוד כל עוד הבחירות אינן בשער. האיחוד, הכמעט ודאי, ייצא אל הפועל בדקה ה-90.

נסים משה. אילו היה לי שמץ של מושג בכלכלה הייתי מתחלף עם מודעי, אמר בישיבת סיעת הליבראלים לפני יותר משנה, ב„משבר מודעי" הראשון. כפו אותו להיות שר אוצר על אף בורותו בענייני משרדו, והוא התגלה כאחד השרים המוצלחים ביותר בממשלה. אין עוררין על כך שהוא-הוא הדמות הבולטת ביותר במפלגה הליבראלית. אם ימסרו לו את המקום הראשון וירחיק ממנו את מודעי, יחזק בליכוד כאלה שיציעו אותו ליורשו של שמיר, כמועמד פשרה, כבוא היום.

אם לגלם יקראו כל"ל, כוח ליבראלי לאומי...

סחטנות דתית. מי שנתן שיסחטו אותו, סוחטין אותו. את אות הסחטן המצטיין תקבל השנה ש"ס. בנסיונותיה [illegible] בכנסת את חוק „מיהו יהודי" [illegible] חב"ד פרק בתורת הלוחמים, ואת כל המפלגות הדתיות מהי התעמלות הלכתית. אין ניואנס ואין וריאציה על התיקון לחוק השבות שש"ס לא תנסה למצותם בתתירתה הבלתי נלאית לפילוג העם היהודי. רק לחץ נגדי של ראשי הזרמים ביהדות יעמוד בפרץ.

„עבודה". [illegible] אם להסביר לראשי המפלגה שיש לה שם מחייב כל כך בעבודה הרי מצפה למפלגת העבודה בשטח אם ברצונה לקטוף את פירות הצלחתו של פרס במחצית הראשונה של כהונת ממשלת האחדות. לציבור יש זיכרון קצר. מלחמת לבנון נמחקה ממנו לחלוטין ואפילו מבצע הצלת הכלכלה של המשק כבר לא מרשים את הציבור החושף כל מה שעומד על מרף ומצטרפת אליו תאוות מחיר. [illegible] היה תוקף את העם בולמוס כמו זה [illegible] מופשה בקיץ ולעבודה.

פרס שמעון. עדיין לא מעשה. לא ינום ולא ינוח בקיץ הלוהט ויפנה את כל מרצו לקידום תהליך השלום. [illegible] ללוח-השנה [illegible] בלתי נלאה.

צד"ל. ציונות דתית לאומית. לא במקרה התעקשה מצ"ה, בשובה הביתה, שהכתובת תוסב ממפד"ל לתד"ל (תנועה דתית לאומית). אלא

„אילו היה לי שמץ של מושג בכלכלה הייתי מתחלף עם מודעי", אמר – בסיעת הליבראלים לפני שנה – משה נסים

שמצ"ה נהפכה בינתיים לתנועה ומאז ה„קאמבק" שלה היא נותנת יותר ויותר את הטון במפלגה שהיתה ידועה במתינותה. אם לא יתגברו סיעות „הצעירים" ו„למפנה" על איבת העבר שקוממה אותן זו נגד זו, ימצאו את עצמן מבקשות על הברכיים [illegible] בשוליים.

קן. יונים הומיות ונצים נוהמים מורטים אלה את נוצותיהם של אלה בקן של מפלגת העבודה. ההתארגנות של שני המחנות יוצרת, לשם שינוי, מתיחות אידיאולוגית במפלגת העבודה, אך עשויות להיות לה גם השלכות על הרכב הרשימה לכנסת הבאה.

רוטציה. התאיידה באוויר ויצאה מהמילון בקדנציה הנוכחית. בוצעה באוקטובר האחרון.

שמיר יצחק. בקיץ שעבר עוד היו מי שפיקפקו אם שמיר יצחק בדרך לראשות הממשלה. הקיץ מדברים כמעט בוודאות על

שיפצו חדרים לדוד לוי ואריק שרון עבר „לגור" ואיתן לבני אינו מוכן להתפנות כיוון שמזכירות חדשה עוד אין

קדנציה נוספת שלו בראשות הליכוד. שמיר הוא החייל מיום, אבל כל הרופאים ממליצים על מיתון הפעילות בחום.

קמ"ל. [illegible] ברשימת הליכוד לכנסת הבאה. אם ימשיכו לדבר בליכוד על עידן הסביבים האשכנזים, שיבוא אחרי עידן המנהיגות [illegible] אל יופתע איש אם אהרן אבוחצירא [illegible] את תמ"י במהדורה חדשה: מפלגה עדתית של משפחת הליכוד.

אהוד מנור

חכי לי עד סוף הקיץ

חכי לי עד סוף הקיץ,
אני בשמש שרוף,
עד אז אני על סף טירוף.
חכי לי עד סוף הקיץ,
אני אחזור למסלול
ביום שבו ימות אלול.

בתשרי, בחשון
הראש מכוון,
ובחודש כסלו
שקט בלב.
בטבת – שעון החורף –
זמן מסודר;
שבט ואדר
הם חודשי הגיון וצלילות הדעת,
ניסן, גם אייר,
בסיון האיזון עוד נשמר
אך לפתע בקיץ
הכל מתפרק, נשבר.

חכי לי עד סוף הקיץ,
אני בשמש שרוף,
עד אז אני על סף טירוף.
חכי לי עד סוף הקיץ,
אני אחזור למסלול
ביום שבו ימות אלול.

זה קורה כל שנה,
קללה ישנה.
כשהקיץ נוחת
מוחי שובת.
בשרב אין לדעת
מה יתחולל,
איך אשתולל.
הבטחות ישנות כבר מזמן שכחתי
ואין לי מושג,
העולם לא נראה לי מודאג.
זה קורה לי בקיץ,
אסון שדומה לחג.

הצילומים בעמוד זה: [illegible] ישראלי, יצחק הררי, יפה א., סטודיו 23

קול כצה
אני חושב שכבר 10 חודשים לא היה
חבר'ה, תפסתי אותו ממש בכוס ה־13.
מצטער אדון אבל אתה חייב לי על 14 כוסות...
זה בסך הכל חרא של כלב איזה קשר יש לזה ולאמא של צ'יץ'?
מה את אומרת מידי. מדוזות? כעת את מבינה למה אני לא הולך לים?
האם שמת לב מותק שכל שנה האנשים נראים יותר קטנים?
איך אתה אומר קוראים לה? טינה מה?...
אבא תראה כמה שהתפוח הזה נפל רחוק מהעץ

עכשיו

לספרות, אמנות ועיון

רומאן בכבלי עצמו

מאת אמנון נבות

דוד שייך, "עד עולם אחכה" (רומאן), סידרת "עמודים לספרות עברית", זמורה ביתן, 1987; 334 עמ'.

גם הפעם ניאלץ ללוות את הבקרא והכיפול הביקורתי ברומאן של דוד שייך בצלילי לוואי צורמים שאינם מעולמה של ביקורת ספרות, דברים החייבים להיות נאמרים בחדש לאור מסע יחסי־הציבור הזול והאגרסיבי שלו אנו עדים באחרונה, מסע שדוד שייך עצמו משתף עמו פעולה ונוטל בו חלק. בכיבול, ביקשו הכל להבהיר שעניין לנו (כצפוי וכנובע מן הפוזיציה המיוחדת של שייך בסיפורת העברית של דור המדינה) ברומאן מסובך ובעייתי, אלא בעוד "אייטם" בידורי שמקומו כשר לו בֵּחֵם בהוצאת "שעה טובה", או "סיבה למסיבה", בין הבדרנים ודודו טופז למנחם זילברמן.

יש לחזור ולהבהיר באופן שאינו משתמע לשתי־פנים: גם הסופר וגם בית־ההוצאה טועים ומטעים את הציבור בהביאם אותו (במזיד או בשוגג, אחת היא) לחשוב שהספרות היא המשכה של הבדרנות, ושהכל כרוך בחבילה אחת, "פאקאג' דיל" שכתרתו, "תרבות שעות הפנאי". נחזור ונזכיר שיש דיפרנציאציות ערכיות, שמקרה שייך, הביוגראפי והספרותי כאחד, אינו מעלבאהרין של צופי תוכניות הבידור של רבקה מיכאלי ודוביה (שהופעתו של סופר במסגרתה אינה אלא תבלין פילפלת לעיסה התפלה של עצמם). כל זיווג בין שני חלקיה של "תרבות הפנאי", הבדרנות והספרות, הוא מתכון בדוק להשתתה ספרותית שמפירותיה הרקובים כבר טעמנו ועוד נטעם כהנה וכהנה.

כמובן, הסופר יכול להופיע היכן שהוא רוצה, ואל לה לביקורת הספרות, גם בהשתעבויותיה המורחבות (ביקורת התרבות) לישול כעודבות ב"דרכי ההתחברות" של הסופר עם הפניה: רק אין להרשות ריקוד ברומני על כל החתונות האפסיות (כאחרונה, הסופר, יהא מי שיהא, מחמן לרקוד ביותר מדי חתונות. אם מבקש הסופר לגיטימציה תקשורתית לצורך ההתחברות שלו לקודפוס הנצחי של "גיבורי התרבות" הסינתטיים של ההוויה הישראלית, ולהיות מבויין ומקובע בתודעת הציבור בין מקרה דוגמנית שהיתה גנבת לבין אותו זמר שאמת ידו מהוררת זריקות הירואין, וכיוצא בזה נסים ונפלאות העוברות את האקרן, אל יבקש ברומנית לגיטימציה ספרותית: יניח את סיפוריו וזידיו שם ולא פה. התואמים של הספרות העברית לא עוברים (עדיין) דרך שום "בשעה טובה", או "סיבה למסיבה".

אמת ביוגראפית מול מודל ספרותי

נדלג נא, לפי שעה, על מבנהו הסינתטי והמאכזב של "עד עולם אחכה", כדי לנסות ולארגן את חומריו בשלושה מוקדים שיצרו שלושה חתכי אורך ביניאולוגיים, ונטפל בכל אחת מקבוצות החומרים בנפרד. נקהה במקצת את עוקצה של האכזבה החריפה מדרכי אירגון החומרים ברומאן ונבהיר שכבדי העומק של "עד עולם אחכה" מעניינים הרבה לאין שיעור בהשוואה למה שמעורב על פני השטח שלו. בקרא מוקפד ודביני יפריד ויבודד שתי שכבות חומרים ערכיות ושיכבה אחת שהיא שיכבת הצע. המוקד הנושאי המרכזי הוא סיפור "תלוש" מובהק, סיפורו של פרק, חריג נפשי, קיומי וביוגראפי שנסיונו לרקום חיי משפחה נורמאטיביים נכשל: מרכיב הורות שבאופיו, הנובע מן הביוגראפיה המריגה שלו (ביוגראפיה של ילד נטוש) יוצר תציצה גוברת והולכת בינו לבין משפחתו: ביתו נפרץ אל הרחוות, חייו הסמוריים סבים במעגל וכל מה שאימץ לעצמו (בית, משפחה, ידידים) נתפר ונפרם כמו גרב בלוי. אשתו רחוקה ממנו, הוא הולך ומתנתק בכל נקודות ההתחברות עם החברה הסובבת, ובאופן מסקיירדסטרביניסטי, סב פרק וחוזר אל נקודת־המוצא הביוגראפית של חייו – מצבו של הנטוש. כל קשר אנושי לא עוצב, פרק לא הצליח לחרוג כהוא זה מן הגבלות שמכתיבים אישיותו וגורלו, גורל של קורבן וביוגראפיה של נטוש. פרק אינו מתמודד כלל עם אותו מצב תודייסטן שאליו נקלע: עמדתו היא עמדה של מתבונן חוקר, ואובייקט החקירה אינו אלא הוא עצמו.

חתך ההתייחסות השני יעלה שהרומאן הוא באופן מפתיע, "רומאן הוויה" ירושלמי מעודכן עד־כלות, ובמובן החיובי העמוק של המושג. שייך לבד היטב, וכאילו בלי מאמץ, את ההוויה הירושלמית ה"חילונית" לכאורה (פוזיציה זו של הרומאן מטפלת בקבוצת בוהמה שולית אבודת דרך, המבקשת להעלות הצגת־תיאטרון, ההולכת ונסוגה, הולכת ומצטמצמת מפני מרכיבים אימתניים בלתי־מזוהים, כמעט שדיים מורבידיים של האטמוספירה הירושלמית. מרכיבים אלה מוחשיים מאוד ומעוצבים ברקרקנות שאין למעלה ממנה, למרות שוליותם כמרכיבי רקע. חומרים אלה מוצאים ביטוי סינקרוטי בשמו של הרומאן, המכוצה כתובת־קיר (גראפיטי) מאויימת בפוטנציאל הזעקה שלה כלפי הנעלם, המוטבעת בחוצות ירושלים. שני קווי תיאור אלה מספקים את המפתחות העיקריים לשכבות העומק ולתבניות היסוד הנסתרות של הרומאן. קו החתך השלישי יבודד חסיבות נכבדות של תיאור הוויה גסה ומוחצנת, מעין שיכבת־חוצץ סיפרותית, המתארת בפירוט ובאריכות רבה את משפחתה התל־אביבית של רחלי, אשתו של פרק, ומהווה, למען האמת, תשלום מס לטובת הרחבת הבסיס ה"מימטי" של הרומאן. הוויה תיאורית זו, מה עוד שזו יוצאת תחת קנו של סופר כדוד שייך, היא עניין מרכך ותפל בתכלית.

שכן, אל לנו להתפתות לרגע ולנהוג קלות ראש או השעיית שיפוט במרכיבים היוצרים את ההטייה של הרומאן הזה לכיוונו של ריאליזם מימטי. מבנה הרומאן ושיכבת החומרים המימטית, משמעותם חורגת מהיקפו של סימפטום מקרי. משמעות ההכרעות האלה היא, שסופר בעל זהות אקספרסיוניסטית מובהקת מכריע לטובת מסגרת מימטית, בלא שיוותר על האופי האקספרסיבי האתחלתי, שהיא תעודת הזהות הספרותית וייחודו של מחבר "העשב והחול" ו"עד עולם אחכה". תמור מזאת, אין מדובר בכשלון חד־פעמי, אלא בפגם תשתיתי בחשיבה הפואטית ובפראקסיס של המספר החשוב – פגם דומה, בדרגת חומרה הרבה יותר חריפה ואף פחות מודעת לעצמה – כבלות הכל, "העשב והחול" עוצב על ידי מספר מתחיל למדי) אכן נוכח ב"העשב והחול". יש לקבוע, כבר בשלב הזה של הדיון, ששייך ניצב בעמדת קונפליקט קבוע בין חומרים לדרכי עיצוב. כמובן, אפשר לפרש זאת באופן הרבה יותר מחמיר, כנסיון לא מלבב ליהנות מכל העולמות – שייך אינו מוותר על העוצמות התשתיתיות של הכתיבה האקספרסיוניסטית, אך במקביל, אינו מוכן לוותר על יתרונותיו הזמניים (בסיפורת העברית, כאן ועכשיו) של הרומאן הריאליסטי־מימטי־פסיכולוגי, שהתחבב כל כך על מעגלים נרחבים של קוראים וזכה לברכתה של הביקורת האקדמית.

שתי קביעות נוספות יסעינו מידה בלתי מבוטלת של תומרה לפוזיציה הבלתי־אפשרית שבה ניצב מחבר "העשב והחול" ו"עד עולם אחכה" – לשייך תווי היכר ובסיס גנטו־ספרותי הנוגד כל ריאליזם מימטי מקבל לתו ההיכר האקספרסיוניסטי (ראה להלן, ולמרות זאת, מעיד הרומאן "עד עולם אחכה" ששייך, במחיר ספרותי כבד מאוד, מצליח להקהות את חריפותו של הקונפליקט, ולפיכך, הרומאן העומד כאן במרכז הדיון הוא פריה של "פשרה פונקציונאלית" בין חומרים לדרכי עיצוב, פשרה שמודעת אינה סובלת. לאורך של קביעות ביקורתיות מקדמות אלה יטופל הרומאן לכל אורכו של הדיון, המבקש לחרוג מתבנית והיקף של רצנזיה סגורה, ולהעלות אל מוקד הדיון את הפואטיקה והפראקטיקה של מספר חשוב בן המהלך השני של דור המדינה.

יש רגליים לסברה ש"עד עולם אחכה" אינו אלא מהלך ביניים פחות חשוב, אקט של התעכבות בין תחנות בעשייה הסיפורתית של דוד שייך. לפיכך יש לרומאן זה משמעות סימפטומאטית של כיוון כלים; מטעם זה יש להעמיד בדרגת חשיבות קוֹמָנית את הדיון בפואטיקה ובפראקסיס, ואת הטיפול ברומאן עצמו בעמדת חשיבות משנית. בין האוטוריות והוקצנה התוכנית של "העשב והחול", לבין עוד רומאן העומד לצאת במהלכה של השנה הבאה (שאמנם, קראנו ממנו רק חלקים מעטים שפורסמו בפריודיקה הספרותית), ניתן לקבוע בלא להסתכן יתר על המידה ש"עד עולם אחכה" הוא תחנת שורות צדדית, ויותר משיש לו חשיבות קובעת בפראקסיס, יש חשיבות לגזרות שלו בכל האמור בדרכי הביצוע של שייך, או במילים קצת יותר פשוטות, מה אנו יכולים ללמוד מן הרומאן הזה לגבי הדרך שעשה שייך מאז "העשב והחול" ועד הנה, ומה יהיו ההשלכות והגזרות לגבי תחנות קובעות הרבה יותר בעשייתו של שייך לעתיד לבוא.

הקורא בחלקיו המעוצבים־היטב של "עד עולם אחכה", ככל שאמורים הדברים בהליכה לאורך "קווי החתך" הראשון והשני, ובנקודת תצפיתו של קורא מודע להליכיה ולהתהוותה של הפרוזה העברית, מהרהר לא פעם כמקרא בנובלות החשובות של ברדיצ'בסקי. העולם הנגלה, ה"על פני השטח" של הרומאן, מתפקד כמפתחות לעולם פנימי סבוך ומפותל ולתבנית יסוד הרת משמעות, החוזרת על עצמה, בוואריאנט שונה, גם ברומאן הראשון של שייך. ולא מחמת ששייך מחקה את ברדיצ'בסקי, אלא מפני שנוצר כאן מיזוג מעודכן עם דמות ה"תלוש" (הברדיצ'בסקאי, שהיא דמות שונה מהותית בהשוואה לתלוש הברנרי או הגנסיני, על בסיס משותף של זרות, אובדן דרך, חיפוש זהות, חוסר תוחלת ו"פגם" טראגי באופיה של הדמות שאינו מאפשר לה כל חריגה ממצב נתון של בידוד.

קו החתך הראשון של הרומאן מעצב מחדש את האדם הברדיצ'בסקאי הבודד, הלא־חברתי, התוך־חברתי, שלמרות נסיונותיו הנואשים לטבוע בתוך החברה עד כלות, הוא נותר בודד עוד יותר, מרוחק עוד יותר: ככל שהרומאן צובר פרטים וחומרים, מתבהרת תבנית הרגרסיה – פרק שוקע והולך בתוך חייו הקודמים. פרוטוטיפ האב של פרק, הוא כמובן מיכאל מ"מחניים". עומק וגודל ההשגה המקבלים ביטוי ב"מחניים", יוצרים תיבת תהודה למוקד הנושאי הזה שבתוך הרומאן. אלא שיש למהר ולסייג את מה שעשוי להשתמע במובלע כהישג שאין שני לו. אמנם, הפוזיציה הזאת ברומאן, בנפרד ממרכיביו האחרים, היא ללא ספק הישג, אבל אני רחוק מרחק רב מן הסברה, ששייך משיג ולו במקצת את העומק וההיקף הברדיצ'בסקאיים, הוא עוד רחוק מזה במרחק רב, לא כל כך מבחינת הפוטנציאל שלו כמספר, כמו מחמת היותו של שייך סופר מובהק של פשרות פונקציונאליות, ופשרה פונקציונאלית בספרות משמעותה היפוך של כל גדולה אפשרית. כוונתי לומר, שעצם ההליכה בציר־הנושאי שעוצב במסגרת הסיפורת העברית (ציר ברדיצ'בסקי–פנחס שדה) מקנה לרומאן הראשון ולפוזיציות שונות ברומאן השני של שייך רקע אמנותי בעל משמעות. במקביל, יש למנור ולסייג סייג נוסף –

אין לראות את מקרה שייך רק על רקע התואמים המוודים של הסיפורת העברית. שייך מקיים מערכת יחסים רבת משמעות עם מודל חוץ טוטאלי, המודל של הפאסיון הנוצרי (סיפור הצלוב, אקט הצליבה). מדובר במודל קומפלקסיבי מעין שובה לפירוקים שונים בסיפורת ובמחזאות העולמית של המאה העשרים, והוא שונה שוני רב בהשוואה למודל התכנים של סיפור הצליבה שליווה את תולדות התרבות המערבית לאורך שני אלפי השנים לספירה הנוצרית. מודל זה, כפי שעוצב ועודכן על־ידי אראבאל, סלין, אנטונין ארטו ואן דנה ופוקנר (באופן פחות ברכוי ביצירתו), הוא מן המורכבים, המורכבים, הלא תמימים הבעייתיים ביותר מכלל אלה שעיצבה סיפורת המאה ה־20 ובמחזאותה. הבסיס האומנתי התכנים שבבסיס הפאסיון המסורתי עבר טראנספיגוראציות מוקצנות עד כדי כך שבדוחק נוכל להזות בו שריד וזכר למשמעויות הרוחניות המסורתיות של מחזה הייסורים הנוצרי המקורי.

גם באספקט זה אין שייך חריג בקונטקסט של הסיפורת העברית. יחסים מעניינים באור עם המודל הזה קיימו גם ברדיצ'בסקי וגם פנחס שדה. ברם, יש להזות נקודת שוני מרכזית אחת בין ברדיצ'בסקי, פנחס שדה ושייך, בהקשר זה – בעוד שברדיצ'בסקי ושדה התמודדו עם המודל המסורתי, ניצב שייך בעמדת מוצא דומה לזו של אראבאל, סלין וארטו. מערכת היחסים שמנהל שייך עם המודל, מנקודת מוצא של פליט שואה, מורכבת ומוקצנת לאין שיעור. תחום מפריד ועומד בין המודל האקסטאטי התמים יחסית, הבארוקי שפיתח פנחס שדה ("בות אכיבלך", "החיים כמשל", "על מצבו של האדם")

דוד שייך

לבין המימושים של שייך (שייך הוא אחד משני תלמידיו החשובים של פנחס שדה, ומערכת הזיקות וההפרדים שבין השניים ראויה למאמר נפרד).

אולם, מהו אותו מודל שעמו מקיים שייך יחסים כה סוערים? ובכן, תבנית הפאסיון (מחזה היסורים), דמות הצלוב, אקט הצליבה ולשון־המאזניים המחברת בין המרכיבים האלה, אקט הבגידה, מודל המלווה כאסור את אלפיים שנות התרבות־המערבית הנוצרית, שהפך להיות מנגנון מפעיל ומודל תשתית לאורכה ולרוחבה של הספרות, האמנות והמחזאות, פקע במאה ה־20 מכל הֶקשר רוחני מפרה הנוצר בין דמות הצלוב, אקט הצליבה, מרכיב הבגידה, מרכיב ההתחיות־מחדש והתחבר, לבעשה, נסתרו כל מרכיבי המסר וההתחיות להלוסין. הקומפלקס כולו הפך במהלכיה של התרבות והאמנות במאה ה־20 לאקט אבסורדי, פרי התאכזרות סתמית שאין לה כל השתמעות רוחנית של ממש. דומה, שהמשמעות היחידה שנודעה לוואריאנטים המעודכנים של המודל בכתבי אראבאל, סלין, דנה ופוקנר היא זו שהקנתה לו מהות האבסורד – משמעות היעדר. אקט ניתוק הקשר בין המודלים המסורתיים לבין המשמעויות הרוחניות־אסכאטולוגיות שנודעה להם והתגשם בכתבי הסופר והתיאורטיקן אנטונין ארטו, שראה באכזריות גופא עֶרֶך וחלופה תרבותית (ולמען הדיוק – קדם־תרבותית) בפני עצמה. המחזאי פרננדו אראבאל, בעקבות ארטו ודנה, הביא את המודל (הישועי קאתולי) למבוי סתום כבר בשנות ה־60, במחזה "בית קברות למכוניות" (שבו מתורגמת תבנית העולם הישועית לחבורת קלושארים הדה בתוך מגרש גרוטאות והנתונה לנגישות אבסורדיות מטעם מנהל מלון האורחים הצורי הזה, כגון מניעת זכות ההשתנה אלא בשעות קבועות בחוץ. המשיח של מגרש הגרוטאות הקיומי הזה ניצלב ביזון שהמריד את הפורדם וגאל אותו מייסורי איסור ההשתנה, ומטעם זה הוא ניצלב על גלגל אופניים. הישועים הארבאלי נושא אישיות אופי אבסולי עמוק. אך הלאה מזה, במה מזה, או מה שחשוב לענייננו, עמוק מזה לא יכלה הבוהאות הארבאלית ללכת.

מבוי סתום בעל אופי דומה עמד בפני שייך לאחר "העשב והחול": עמנואל, דמות המפתח של הרומאן (אגב, העובדה שגם דמות הצלוב ב"בית קברות למכוניות" קרוי עמנואל, אינה מקרית: עמנואל הוא אחד מכינוייו של ישו), בנה של אנרונה טוטאלית המולעת כל זרע מקרי ומשריצה ילדים אל תוך בתים זרים, הוא פרוטוטיפ של נבגד נצחי. תבנית הבגידה מעצבת את גורלו והופכת להיות תו היכר ולייטמוטיב קבוע של חייו, חיי קורבן חטאת נצחי. הוא מסור לבגידותיו הקבועות של יהודה איש קריות הפרטי שלו (אחיו, מיכאל). המוטיב הקבוע של הצליבה מתפרק לגורמיו והופך להיות אלף מעשי צליבה קטנים – אקט הצליבה הגדול מתפרק לאלף מסמרים קטנים. עמנואל אינו עובר כל תהליך של היטהרות בעקבות שחזור הפאסיון הפרטי של חייו. גם לאחר מסע איחוד המשפחות שהוא עורך, מעין עליה לרגל, משולב באקט של מתן אינדולגנציה כלפי האם הגדולה היושבת בברמניה, הוא נותר כמקודם לכוד בתוך הביוגראפיה של עצמו והגנה נקמות בכל מי שפגע בו במהלך ה־VIA DOLOROSA של חייו. אפקט הסבל אינו מוביל להיטהרות, אלא לתוספת משנה של סבל, ייסורים, התקשרות בקמנית – הישגי מוחלט של כל המשמעויות המסורתיות הנובעות מן המודל האמור. הכיסטריה של המאה ה־20 אוחזת בסיפור הצליבה המסורתי בגרגע, ומתוך דחייה עמוקה וחשד כבד כלפי האפקטאציה הרוחנית שלו. כאמור, האחיזה במודל הספציפי הזה אינה מציבה את שייך בעמדת חריג על רקע הסיפורת העברית החדשה. ייחודו של שייך מתבלט מעצם הזדקקותו למודל מעודכן, המיישר קו עם אראבאל, סלין ופוקנר. המודל שמציב שייך מוקצן לא פחות מאלה שעיצבו אראבאל וסלין, מאספקט קובע אחד – הבאת מוטיב הבגידה לידי הקצנה. התפקיד הראשי בהיסטוריית המאה ה־20 של שייך הופקע מידיו של ישו והועבר ליהודה איש קריות. כמעט כל דמות ב"העשב והחול" מטופלת על קו התפר שבין הבוגד לנבגד. מוטיב אקט הבגידה משועתק ומשוכפל ומתמיין במהלך הצטברות החומרים ברומאן, באופן שמרכיב זה מעצב את גורלן של הדמויות ותו ההיכר המרכזי שלהן.

ההקצנה העומדת ביסוד "העשב והחול", רומאן ראשון למחברו, הובילה את שייך למבוי סתום: מלבד שריפת חומרים ביוגראפיים באוקטן גבוה, הקצנות דראסטיות ועיצוב מוקצן, מוצו תחימות עד תומן. ממש כבאראבאל, לא היה עוד לשייך לאן להוביל את חומריו. דומה שיש בכך להסביר, לפחות במשהו, את השתיקה ו"דרך ההיסוס" המפרידים בין "העשב והחול" ל"עד עולם אחכה". האופציות שעמדו בפני דוד שייך לא היו מוזרות מבחינת סיכוייהן: או נטישה מוחלטת של המודל ואימוץ תבניות אחרות, זרות לעולמו, או התרכזות באספקטים אחרים, פחות מטופלים של תבנית הפאסיון הנוצרי, או הקצנה נוספת, סגנון אראבאל ואימוץ מוחלט של הקונצפציה של ארטו.

בשנים שחלפו מאז צאת "העשב והחול", נראה היה ששייך מאמץ את שלוש האופציות, לחלופין. "עד עולם אחכה" הוא מין שילוב של שתי האופציות הראשונות שנמנו – מתוך גישה, שייך לא ויתר על תבנית היסוד המגולמת בעלילת פרק, במקביל, ביקש שייך להזריק חומרים חדשים, שנקל לזהותם כמשתייכים לשוסוס של הרומאן החברתי־פסיכולוגי־מימטי, שהוא היום הז'אנר הדומינאנטי בסיפורת העברית. "עד עולם אחכה" מוסתן במרכיבים של "רומאן קבוצה" (מעיקרו, רומאן המתרכז בפרוטוטיפ קולקטיבי של קבוצת אנשים, ובקונפליקט הנגזר מן היחסים שבין הקולקטיב לבין ברייה). סיפורה של קבוצת השוליים הירושלמית מעצבת רקע ו"מיליה תכוותי" בכתביו של מי שנמנע, עד היום, מכל שמץ של עיצוב מן הסוג הזה.

"פשרה פונקציונאלית"

ואולם, מה שמבקש [illegible] לשלב זה של העיון, לצורך הבנת [illegible] של שייך הוא רק [illegible] כדי לעמוד על הרכיב החסר לנו להשלמת התמונה שתסייע בהבנת הישגיו ומגבלותיו של שייך בכלל ו"עד עולם אחכה" בפרט, ראוי לפנות לתיאור הפוזיציה שלו בתוך סיפורת דור המדינה. איננו מתיימרים לעצב תמונה מושלמת מבחינת פרטיה, ואולם, תיאור של כמה מכבי יסוד במהלך השני של דור המדינה בסיפורת שיצרה מצב של קונפליקט ואי־התאמה עם הכיוון המגלך של בעל "העשב והחול", יאפשר לנו לשפוט את הזוורתה של הפשרה העיצובית של "עד עולם אחכה". דוד שייך החל מפרסם אקספרימנטים סיפורתיים (דומים לאלה שפירסם בספרו השני, "ההזמנות האחרונה") כבר בסוף שנות ה־60, בכתב העת "אגור", שהיה מעיקרו פתוח סטודנטים ירושלמי לענייני ספרות ותרבות, ועם זאת, הוא סמך בתוכו כמה אתחלות חשובות בשירה ובסיפורת, שלדומן לא היה המשך. פירסומו המשמי הראשון, זה שהביא בכפו את הכרתה של הקהיליה הספרותית (כבצידה ביקורת קשה), היה "העשב והחול" (1978), רומאן השונה תכלית שינוי בהשוואה לנובלות המוקדמות. סימנים רבים מעידים, ששייך היה מתחילתו מקורב הרבה יותר לנובלה הסמלנית־מופשטת מאשר לתבנית הרומאן הפסיכולוגי־מימטי. אלא שבאותן שנים ממש, כבר עיצב דור המדינה בסיפורת את המהלך הקובע של המעבר מן הנובלה הסמלנית־מופשטת אל הרומאן הריאליסטי־פסיכולוגי. מוקדים מעטים (אורפז, קניוק) שנותרו בעמדה של מיאון כלפי המהלך שאת חולל ההזדקקות לו ביטאו גרשון שקד, דן מירון ומנחם פרי, שילמו מחיר יקר של דה־לגיטימאציה. בשנים שבהן עוצב "העשב והחול" נראה היה לכל מתבונן שי וקשוב שהמהלך החרש "נחל הצלחה", והרומאן הריאליסטי־מימטי, בניגוד גמור לנובלה המופשטת, נקלט היטב בקרב שכבות נרחבות־יחסית של קוראים.

דומה, שהמהלך היחיד שנותר בגדר האפשר, מהלך שיאפשר היקלטות של מספר צעיר, אם אך היה בחפצו להשיג מידה של הכרה ציבורית־ספרותית, היה ציות מלא לתוואי האמור. העובדה היא ששייך, מכל היבט של זהות פנימית עמוקה, אינו שייך כלל לזרם המרכזי של דור המדינה, שאופיו כסופר־מבצע קרוב יותר לקניוק ואורפז, והתבניות התימאטיות שלו מזוהות בבירור עם ציר ברדיצ'בסקי־שדה־יותם ראובני: נתוני תשתית אלה לא היו יכולים להיות מוכחשים. אך בריחת המודל (או ריאליזם פסיכולוגי־מימטי או כלום). עמדה בפני שייך במלוא חומרתה (ממש כפי שעמדה בפני יותם ראובני, אלא שיותם ראובני לא התפשר ושילם על כך, לפחות אז, מחיר יקר מאוד). שייך התפשר גם התפשר. ב"העשב והחול", למרות זהותו האקספרסיוניסטית המובהקת ומודל התשתית של הפאסיון שעמד ביסוד זהותו, ציית כמי שכפאו שד לשגרות המבניות של רומאן פסיכולוגי־מימטי מסורתי. הגזרות של הפשרה הזאת ברורה מאליה – שייך נקלע לסתירה פנימית בלתי פתירה בין סוג החומרים ה"טבעי" שלו לבין דרכי העיצוב. פיזור החומרים של "העשב והחול", החשיבה הפואטית ותבנית היסוד לא יכלו להתעצב בשום פנים במסגרת רומאן בעל תצורה מימטית תיקנית. גם אראבאל, פוקנר וסלין נאלצו לכפוי כל תבנית מסורתית בבואם לעצב אכומומיות סיפורתיות דומות לאו שעיצב שייך – אראבאל ריסק לגזרים את תבנית המגזר הימי־ביניימי (המיראקל ו"מחזה התחנות") והפכו לפארודיה עצמית גלעגת במודע; פוקנר ("אור באוגוסט") חרג חריגות כבירות מכל מבנה רומאנטיסטי שגור ושגור פחות, לצורך עידכון סיפור הצליבה ללב ליבו של הדרום השטע בארה"ב.

שייך ניסה לפעול במסגרת הרומאן המסורתי ו"העשב והחול" נותר מבחינות רבות עומד על בלימה: סתירות רבות בנקודת התצפית איימו להרוס כל שריד של מהימנות. הניסיון לעצב פוליפוניה של עדויות ולהשתילן בקוי־של־מחוז רומאנטיסטי שגור ותיקני, נידון לכשלון חרוץ. כרומאן ריאליסטי חרג "העשב והחול" מכל הקשר של מהימנות ורציפות מבע. במקביל, כל ניסיון לקרוא את הרומאן כרומאן לא־ריאליסטי הוא פשוט קאטאסטרופה: שייך פשוט סותר את עצמו. הרומינסנציה של הריאליזם המימטי תבעה מן הסיפורת העברית בשני העשורים האחרונים מחיר כבד של השקטה. שייך שילם לפי שעה את המחיר הכבד ביותר. מבקרים רבים תקפו או (1978) מורכבויות שונות בדרכי העיצוב של "העשב והחול", לא ביקשו להתחקות ולו כזית לעומקם של החומרים והנסיבות [illegible]; אך בה במידה אפשר, שחסר בפרספקטיבה [illegible] היה הגורם לקוצר ההבנה כלפי המהלך שהיה, במידה רבה, אקט של

(המשך בעמוד הבא)

חמישים שיר במדבר

מאת ישראל אלירז

יושב לו משורר עברי בברוקלין ומפריעם עושה־שיר. השירים משוגרים אלינו, בגזירות רבה, דרך כתב־העת הסמבוטי "ביצרון", מנהטן. פה ושם, אחת ליובל, יופיעו משיריו גם בכתבי־עת עבריים כאן. אנחנו (?) מוקירים לשירים אלה.

פעם פגשתיו בירושלים: איש נמוך־קומה, ורוד, וחיוור וממושקף כבר כיאה למשורר של ורדות עבות. עם קיריד רכה, שנגעה כל חייה בעט, בנייר ובספר. אמרנו. או זה לזה מה שאמרנו. אני זוכר כל מלה. אישטמובן, אמרתי לעצמי, חייב גבון מאוד ומסתיר. הבטחנו זה לזה דברים שלא יכולנו לקיים. הכרתנו הכרות ועיבות של ידידות, קלה של ניממים שהוא עושה בו נפלאות. והעברית העכשווית שבפיו מסנוורת.

גבריאל פרייל

כל פעם שהתחלתי ללמד שירה, פתחתי בשירו של גבריאל פרייל "שקיעה צהובה". לא הטוב בשיריו אבל דוגמא מחודדת לרגישות. מצאתי בה פואטיקה שביקשתי להעביר לסטודנטים. מהי?

דרך האמירה השירית היא השיר עצמה: דיוק אינו מבטל רגש; מהירות של בבואי המציה נבון זה ליד זה חומרים תאומים: אין תוך וקליפה בשיר – הכל בו פרי, כולל הגרעינים; והעיקר – הפשטות היא אם הווירטואוזיות. ועוד מיני סודות קטנים שכאלה, שאותם גם מוצא אצל משוררים אהובים אחרים כמו וואלאס סטיבנס, ויליאמס קארלוס ויליאמס, רוברט פרוסט.

פעם אחת, בפברואר, החלטנו להיפגש על מדרגות הספריה העירונית, בניו־יורק, השדרה החמישית, ליד אריה האבן משמאל. ירד גשם ולעפות והאיש לא בא. "הכפור אסר עלי את היציאה", הוא יכתוב לאחר שנים, בספר שאומר עליו מיד כמה מלים, איני יודע אם התכוון לאותה פגישה או גם לפגישות אחרות.

עכשיו הופיע הספר "חמישים שיר במדבר" (ספרי סימן קריאה, הוצאת הקיבוץ המאוחד). בקובץ חמישים שירים של מי שהלך בדרך ארוכה מאוד שבה מודרכים לו המשוררים פרוסט, ויטמן, סטיבנס, גבן וקן בגן־ציבורי, בעלת־הבית אירית ארומת שיער, כמה מנגני כינורות ו[illegible], שהוא תמיד כולו של פרייל.

לפעמים הלך פרייל מניו־יורק ובא לירושלים. שוהה בה כמה שבועות, עובר ברחובות, פוגש נשים, משוררות צעירות, שמנות, רזות, מקורזלות שיער או מתוחות שיער. אם זו שנה טובה, כדרך שאומרים בעלי־כרמים, הוא חוזר להארסון שלו עם כמה שירים (שכמה מהם מופיעים בספר זה). אולי הוא סוף־סוף צודק הפעם, ש"אין בכוחה של מספרה להמתיק את הדין". מצאתי בו הפעם – נגינה נואשת יותר מן הרגיל.

הוא גוזר את בני הגלים במספריים חזקים שכמעט עבדו מן העולם. עושה את השירים לעצמו ולכמה מחסידיו. יש בהם איזו קפריזות של פרפקציוניזם, משהו על גבול המונרכי. כת, לא גדולה זו, מקישה אותו. הוא מרקיע כמו באיזה טקס, שחוקיו ידועים רק לו ולהם.

עם השנים, השירים שומרים על ריח מיוחד וקבוע, כתושים בתוך מוסיקה האופיינית לו. תמיד רחוק מסנטימנטאליות. יותר ויותר הופכים השירים דקים, כמעט שקופים. פרייל מגבה לומר, אולי, שאפשר גם בלי "המגבר פרייל" מן האקטואליה ההיסטורית. מתרחותיו של אימפרסיוניסט, האידיאל: "שיר לי קטן / המצמצם את הכל / והשאיר אוויר לסבב..."

בחמשר הערכי של גבריאל פרייל – השירה. עשיית שירים, קריאת שירים, תמיקה נכונה משירים. שיר הוא "בפנה ממנה על עוקץ מגע". הוא יודע טוב מרבים כאותנו, שמשוררים "רק השאירו לנו ספר מוליך / על תחר הבהירות".

ואתה, הקורא, במדבר, לך עשה עם זה מה.

מרים איתן

עין כחולה

מַרְאָה שְׁבוּרָה
צְרִיחַת עֹרֵב עִם שַׁחַר
הָאַלְמָנָה שֶׁחָזְרָה סוֹחָה וְחוּטִים
קָרוֹב קָרוֹב אֶל הַמִּשָּׁה.

זוֹ נִקְמַת הָעַיִן הָרָעָה
שֶׁל שֶׁמֶשׁ יְרוּשַׁלְמִית חֲסֵרָה
שֶׁשָּׁתִי וָעֵרֶב אוֹרֶגֶת לִי חוּטִים
לִקְשֹׁר אוֹתִי שְׁלֵמָה.

במדרגות יושבה ומצפה

בֹּא רֶגַע
אַל תַּעֲמֹד שָׁם וְתִצְחַק לִי בְּפָנִים
אֵינְךָ רוֹאֶה אֵיךְ פּוֹסְחִים עָלַי בְּמַבָּטִים
כְּמוֹ הָיִיתִי אֲבָנִים,
אֵיךְ מַעֲלִימִים אוֹתִי בַּחֲסָדַי
שֶׁמּוֹשְׁכִים נָהָר אָרֹךְ
עַכְשָׁו הוֹלֶכֶת לִמְקוֹרוֹ
בְּמַהֲפָךְ לִקְצֵה־הַסּוֹף
לְאַט לְאַט
הָיִיתָ בְּפָנַי
מַעֲרִימָה מֵרָחוֹק
כְּמוֹ הַר שֶׁל עֲרָפֶל
מַסְתִּיר אוֹתְךָ
הֵיכָן אַתָּה
יְתוֹמָה בִּלְעָדֶיךָ
רָדַפְתִּי אַחֲרֵי בְּשִׁמְךָ הַמִּתְרַחֵק
בַּמַּדְרֵגוֹת יוֹשֶׁבֶת וּמְצַפָּה
לְקוֹל אִמִּי, לְקוֹל אָבִי
(אָנָה פָּנָה קוֹלְךָ?)

(מתוך ספר שירים שיראה אור בהוצאת זמורה, ביתן)

דברים קלים על עניינים כבדים

מאת בעז ערפלי

הערות לרשימתו של דני הדרי על "השואה ויצירת אלתרמן"

ברשימתו הקצרה – "השואה ושירת אלתרמן" ("משא" 24.4.87) – הצליח דני הדרי לערבב "סלט" מגוון של עניינים: זיקתו של אלתרמן לבלדה, ההבדלים שבין "עיר היונה" לספרי אלתרמן שקדמו לספר זה, שאלות הכרוכות באחדותה של יצירת אלתרמן (כלום צריך להתייחס אליה כאל מקשה אחת או שיש להתחשב בגבולים הז'אנריים האחרים), פרשנות ליצירות ולשירים אחרים של המשורר ועוד ועוד. והכל כמובן לצורך הדיון בנושא המוצהר בכותרת המאמר. את דבריו אלה הוא פותח בחשש ש"בדברי חלק מאלה שכתבו על הנושא היה ביטוי להיכרות בלתי מספקת עם כלל יצירת אלתרמן" (את שמותיהם הוא אינו מזכיר) ומסיים בבקשה: "אל הנושא הזה אין לגשת בקלות, ובוודאי לא בקלות דעת". אין בכוונתי לדון ברצינות בכל הנושאים שהעלה הדרי בעקו הגמור, גם לא אפרט או אוכיח את דעתי שהוא עצמו חוטא באותם החטאים שבהם בטעמים האלמתיים שלו, אלא אסתפק בהערות אחדות, אקווה שלא קלות מדי, לאחדים מהעניינים שבהם נגע.

א. אפתח בנבואה מדברים שנשא אהרן מגד בכנס עיון על יצירת אלתרמן (פורסמו תחת הכותרת "אלתרמן ושירת "קו הקץ"" ב"ידיעות אחרונות" 26/12/86): "מתוך העשרות הרבות של שירי "הטור השביעי" שנכתבו בשנות מלחמת העולם – שרובם מלווים את מהלך המלחמה בחזיתות השונות, את הניצחונות והמפלות וכן את הפעילות הפוליטית הנוגעת לגורל אירופה, העולם, העם היהודי, הישוב בארץ – רק אחד עשר שירים נוגעים ישירות להשמדת יהודי אירופה. ואין גם באחד מהם איזכור של מחנות השמדה, כבשני הגזים, הרציחות ההמוניות, מצעדי המוות וכו'". אפילו ב"אפוס של הולדת מדינת היהודים", ב"עיר היונה", טוען מגד (טוען בכאב ומתוך אהבה לאלתרמן ולשירתו), אין שום התייחסות ישירה לשואה (וראה שם דבריו המפורטים ואל תישען על מובאה זו). אינני יודע אם מגד נכלל בין אלה שהדרי תוקף (סתרי בשמם לא פירשו) אבל אם אכן הוא עצמו התכוון לעסוק ב"יצירת אלתרמן והשואה" מן הראוי היה שיזכיר דברים אלה במפורש וישיב עליהם. להתעלם מהם בהקשר זה, אי־אפשר.

ב. אחת התשובות שמציע מגד לשאלותיו הקשות היא שאלתרמן לא התמודד עם נושא השואה ב"טור השביעי" וב"עיר היונה" משום שכבר הקדים ועשה זאת ב"שמחת עניים". תשובה זו, אי־אפשר לדעתי לקבלה כפשוטה. "שמחת עניים" יצאה לאור במארס 1941 ונכתבה כמובן חודשים אחדים לפני כן. הרקע ההיסטורי המיידי לכתיבתה (רקע שרחוק כמובן מלמצות אפילו חלק ממשמעויותיה) אינו שואת יהדות אירופה שרק החלה או ידיעות של ממש עליה טרם הגיעו לארץ, אלא סכנת הכיבוש הגרמני שאיימה על הישוב היהודי הקטן בארץ־ישראל בשנים הראשונות למלחמה, איום שהורחק וכמעט נשכח לאחר שהחלו להתברר ממדי השואה המתחוללת באירופה. הדמיון שבין סיטואצית היסוד שעוצבה ביצירה זו לבין סיטואציות שהתרחשו בשנות המלחמה באירופה לאחר הופעתה הוא אכן מדהים ביותר (וראה למשל פרוטוקול של אסיפת חברי קיבוץ תל־חי ופעילי מפ"י "דרור" בביאליסטוק ביום 27 באפריל 1943 שנכלל בתוך "דפים מן הדליקה" מאת מרדכי טננבוים־תמרוף ובונם תחת הכותרת "לקראת המוות" בחוברת "חיוניות יהודית בשואה" בהוצאת משרד החינוך והתרבות תשל"ה – כאן, כדברי דן מירון, המציאות "חיקתה" כביכול את הספרות). בעניין זה, כמו בכל מה שנוגע ל"שמחת עניים" בשורות הבאות, דנתי במפורש בספרי "עבותות של חושך: תשעה פרקים על "שמחת עניים" לנתן אלתרמן", שיצא בהוצאת הקיבוץ המאוחד, תשמ"ג.

בזהירות רבה אפשר אולי להציע את הסברה הבלתי־מבוססת שלפחות בדיעבד עמד אלתרמן על מלוא המשמעויות האפשריות של יצירתו לאחר שנתבררו לו קווים של דמיון בין מה שחזה ברמיזתו ב"שמחת עניים" לבין המציאות הנוראה מכל דמיון שנרדה בשנות המלחמה באירופה ובמבט לאחור ראה שאין טעם שיוסיף על מה שנאמר בבהירות ובשלמות כזאת באותה יצירה. אולי אפשר לתמוך השערה בלתי־מבוססת זו בהשערה שאותה רחוקה ניתן לאשש. לפי השערה שניה זו היתה לאלתרמן "שמחת עניים" המעבדה שמתוכה גיבש גם את הפראקטיקה המיוחדת של "הטור השביעי" ומתוכה עיצב גם את דרכי ההתמודדות האידיאיים והמוסריים עם אירועי הזמן שאותם ליווה בשירי העת העתון שלו (בדיקת התמורות שחלו בטור האלתרמני בין "רגעים" ל"טור השביעי" וכן בתוך "הטור השביעי" עצמו סמוך לחיבור "שמחת עניים" היא פרשה הצריכה עוד עיון).

ג. לעניות דעתי, טענתו של הדרי שב"עיר היונה" נקט אלתרמן ביחס ל"מושגים כמו גבורה, נאמנות, בגידה, נדר ומוות" עמדה אחרת מזו שביטא ב"שמחת עניים" ובשירי זמן בשנות הארבעים, היא מפוקפקת ובוודאי שאינה מדוייקת. כאמור נראה לי ש"שמחת עניים" ניתנת להיתפס כיצירה המתייחסת לשואה רק בדיעבד או על יסוד הסברים "נבואיים" ואילו שירי "עיר היונה" נוגעים, כדברי מגד, רק ב"איזכורים הנשקפים למשורר מפניהם של הניצולים ובזכרון המתים שהוא רואה בהם" אבל אין בהם התמודדות ישירה עם השואה כשלעצמה. מן הראוי להזכיר שספר זה אמנם הופיע בשנות החמישים (1957) אבל חלק ניכר מן השירים שכונסו בו, נכתבו במחצית הראשונה של שנות הארבעים (בבחינת משירי "שיר עשרה אחים" ובתוכם השירים שנכללו במחזורים "שירים על רעות הרוח" (ביניהם "אמרה חרב הנצחים" שהזכיר הדרי) ו"כמוך השני"). הדברים שמצטט הדרי מהשיר "האיש הזה" (שם 280) "יוסדך מן ההר שנפל תחתיך/ יוסדך מן ההר, יוסדך מן ההר/ שנפל בקרבות הערים או הגיא" כמו הדברים שאינו מצטט ממנו (למשל: "זהו טבע העת והדינה. כמו תנאי/ וכמו חוק כל יוצר קבעה היא/ כי יהיו בעוצמה איש כת ואיש חז./ כך נושאים הם במות השנים/ גבריים אחים כמו אש ומים" – לא רק שאינם סותרים את הנאמר ב"שמחת עניים", הם משלימים ומסכמים את הנאמר בה (ולא רק משום שהמת נקרא בשם "הור" והבן הנקרא לפליטה מכונה שם "החי בן המת" ואפילו לא רק מפני שהתמורות המובאות כאן אחרונות הן כמעט ציטוט של סוגיית יחסי החיים והמתים שהיא מרכזית כל כך ביצירה ההיא). הזיקה ל"שמחת עניים" מצויה בשירים רבים של "עיר היונה" ואין כאן מקום לפרטה. די אם נאמר שכל הקורא את שיר ט' מתוך "שיר עשרה אחים" ("קול הדרי") ואינו שומע מתוכו קול הד מ"שמחת עניים" צריך ללמוד מחדש את אלתרמן שלו (והוא הדין, בשינויים המתחייבים, אפילו ביצירה מאוחרת יחסית כמו "פונדק הרוחות"). יש כמובן ב"עיר היונה" דברים שאין ב"שמחת עניים" אבל תוספות, הארצות והרחבות מיטים ונישות – אינן סתירות.

ד. ארחיב מעט בעניינים שנרמזו בהערה הקודמת: הדרי מדבר על "שמחת עניים" כבעל קובץ שירים והדבר זה מסייע לו לבודד מתוך היצירה שירים אחרים ("האב" למשל) ולטעון שהם יוצאי־דופן ביצירה (כלומר אינם תואמים לתיזות שלו). אבל "שמחת עניים" היא פואמה אחת, שלם מורכב שמשמעויותיו מבוססות על אינטגרציה של השירים (פרקי היצירה) בתוך מבנה אידיאי־אסתטי, ולא צרור שירים שניתן לבחור או לצרף מתוכו שירים לפי מה שנוח או מתאים לרצונו של הקורא. אין קושי להראות ששירים כמו "הבוגד" או "קץ האב" אינם יוצאי־דופן ביצירה זו, אלא ממצים אספקטים מרכזיים המתגלים גם בפרקים ובמחזורים אחרים שבה. הוא הדין, למשל, בשיר כמו "לאן נוליך את התרפה" שמזכיר הדרי. שיר שאין להבינו אם אין מעמידים מולו (למשל) את שיר הפתיחה ("דפקה על הדלת שמחת עניים") או שורות מרכזיות בשיר "נופלת העיר". אם אנו מתבוננים ב"שמחת עניים" כביצירה שלימה אנו מגלים שהיא מורכבת הרבה יותר ממה שנראה היה לבני הדור שאימצו מתוכה את מה שהיו זקוקים לו. מכל מקום, יש להיזהר מזיהוי פשוט של השימוש שנעשה ביצירה בשנות המלחמה והקמת המדינה (עליו רומז הדרי) עם מכלול המשמעויות שניתן לה על ידי המשורר שיצר אותה.

כפי שכבר הראיתי במפורש (בספר שנזכר) "שמחת עניים" היא יצירה אמביוואלנטית ביותר המעמידה מבחינות רבות ניגוד חריף ובלתי־מוכרע בין "ערכים" לבין "חיים", שאותו היא מתקשה ביותר ליישב. לא במקרה מתרחשת עלילתה בסיטואציה שבה כבר עבר זמנה של ההכרעה שבין חיים למוות וההכרעה היחידה הבאה בחשבון היא ההכרעה שבין מוות למוות. הדור שלחם במלחמת השחרור אכן הבין אותה באופן חד־צדדי, כפי שהבין את שירי הטור שהדרי מביא מתוכם. לאמיתו של דבר המסר של "דרך דרך נתיבה" וגם של "לילה, לילה" הוא מסר דו־ערכי ודו־משמעי. הנאמנות לערך זוכה בשניהם לשבחים, אבל ברור לגמרי שהיא עומדת בניגוד לחיים ("טוב הוא מות המת בדרך משובו של הבוגד" אומרים המתים בשיר הראשון בעודם בחיים אבל השיר "מפי הרוח הער" מסכם לאחר מותם "רק הבת בך דרך דרך לא ישוב ממך בוגד" ואילו השיר השני מסתיים בנימה אירונית: "לילה, לילה, וזה שנותר, נומי, נומי, את שמך לא זכר"). צריך להיות חד־צדדי ביותר בהבנת שירת אלתרמן כדי לראות בביטויים אלה ביטוי להעדפה מוחלטת של ערכים על חיים. הם מציגים בחירה, שבנקודת ראות של העדפת החיים, מסקנותיה יכולות להיות בחולט הפוכות (בעולם שאין בו ערכים מוחלטים, מי יגנה את המעדיף להיות בוגד, על המת בשל נאמנותו גם הנערה מן הבלדה מן הדין שתלמד להיות יותר ריאליסטית. אם כך ואם כך, אלתרמן היה רחוק מהוראות בבואו להכריע בדילמה הזאת לטובת דבר (נעלה ככל שלא יהיה) העומד בניגוד לחיים או כרוך בוויתור עליהם. אם הכריע כך, מעולם לא עשה זאת בקל או באופן חד־משמעי, גם לא ב"שמחת עניים": יותר מדי היה מודע להשתמעויות המסובכות של כל אחת מן ההכרעות האפשריות כאן (ראה גם על כך בספרי הנ"ל).

ה. מן הדברים שנאמרו עד כאן מסתבר שאין לדבר על סתירה או על שינוי מובהק ביחסו של אלתרמן לשואה בשנות החמישים, ביחס לדברים שכתב ביצירותיו שקדמו לאותן שנים. לכל היותר ניתן לדבר על סתירה בין הדברים שכתב אלתרמן בשנות החמישים לבין תפיסה רווחת בציבור של מה שצריכה היתה להיות דעתו על הנושאים הכרוכים בשואה, דעה שניתן היה לשחזרה, על פי אותה תפיסה רווחת, מ"שמחת עניים" (בעיקר). ב"דברים שכתב אלתרמן בשנות החמישים" אינני מתכוון לשירי "עיר היונה" שאינם שייכים לענייננו כאמור, אלא לאותם דברים שכתב אלתרמן ב"טור השביעי" בשיר ובפרוזה בשנים 1954–1955, אותם כינס לאחר זמן במדור "בידות הדרך", "הטור השביעי" כרך ב', עמ' 440־407. דברים אלה והפולמוס שעוררו היו חלק ממנו ונדונו במאמרו של אבנר הולצמן "נתן אלתרמן ופולמוס שתי הדרכים" ("ביצרון" כרך ח', חוב' 29־30, שבט־ניסן תשמ"ז). בטורים שכתב שם התקומם אלתרמן כנגד הנטייה לערוך "הפרדה פשטנית בין גיבורים שלחמו בנשק לבין כל האחרים. המרד הוא אמנם נקודת שיא, מופת של התעלות נפש, אבל לא בו עיקר מהותה של התקופה. נוכח המציאות של תקופת השואה, החורגת מכל ניסיון אנושי קודם, בטלה משמעותם המקובלת של מושגים כמו כבוד וגבורה. היו כבוד וגבורה לא רק בעמידתה של המחתרת הלוחמת, אלא בכל גילויי החיים והמוות של העם היהודי, ואפילו בקרב מי שהתנגד לפעולתה של המחתרת – ואין להעמיד אותם אלה כנגד אלה, ואין לפאר צד אחד באופן המגנה בהכרח את הצד האחר" (כביטויו של הולצמן בפתח מאמרו, שם).

אינני יכול להביא כאן אפילו מעט מדברי אלתרמן בסוגיות המורכבות הנרמזות מסיכומו של הולצמן. אבל ברצוני להצביע על הדרך שבה הוא עצמו ביקש ליישב את מה שנראה כסתירה בין הערצתו לעמידתם של המורדים ובין נכונותו להכיר בצדקתם של אלה שלא מרדו, אבל הלכו בדרכים אחרות כדי להציל יהודים בימי השואה (וביניהם אחדים מאנשי היודנראטים). בתוך דברי תשובתו למערערים על תפיסתו בעניין זה הוא אומר: "כבר אמרתי זאת בעל פה לאחדים ממורדי הגיטאות ואני חוזר ואומר זאת כאן: איני יודע באמונתו של מי הייתי חי ומת אילו הייתי שם – באמונת המרד או באמונת ההתנגדות למרד" ("הטור השביעי" כרך ב' 415) ובשיחה בעל פה שמרוזה עליה אבא קובנר (שהיה כידוע מן המורדים) אמר אלתרמן ביתר חריפות: "לו אני במקום – הייתי עם אנשי היודנראט" (ראה אבא קובנר, "על הגשר הצר: מסות בעל־פה" בעריכת שלום לוריא, "ספרית פועלים", תשמ"א, עמ' 111). למרות שדברים אלה עשויים להיראות כבלתי־אפשריים ממש מנקודת ראותם של רבים ממעריצי אלתרמן, אין בהם לדעתי שום סתירה מפורשת לדברים אחרים שאמר על השואה או על דברים אחרים במכלול יצירתו (כדי לעמוד על מלוא משמעותם מוטב לקרוא אותם בהקשר שאר הדברים שנאמרו באותו פולמוס, כנדפס במדור הנזכר של "הטור השביעי"). מכל מקום, אלתרמן עצמו יישב את הסתירה האמורה בטענה, שאין דינה של אומה היושבת במולדתה כדינה של שזורה שבגלות. הדברים נרמזים בתוך הפולמוס עצמו כמו למשל: "כי מוסר השכל העולה תקבע למורא,/ הוא גורל הגלות והעובדה כי על־פני אדמה נבקעת/ באין עורף לקרב, בלי אותה מאגרה המקראות מכוונת,/ נאלצו גם עושי הלוחמים לצעוק דין חיסול צעד צעד.." (שם, 437, כל ההדגשות במקור). וכך בהמשכה של אותה שיחה עם אבא קובנר (שאני מביא בניסוחו שלי על פי הזכרון בעקבות ראיון עם קובנר ב"קול ישראל") ענה קובנר לאלתרמן בשאלה: "ב"שמחת עניים" (הזכה לומר – איך יכול לומר כך המשורר שכתב את "שמחת עניים") ואלתרמן משיב – "אין אנו מדברים על ארץ ישראל, אנו מדברים על מה שקרה "שם". בארץ־ישראל אכן מדברים גם הפעם "שלמות" וגם הבלדה "הנה תמו יום קרב וערב" (כי עלי אדמתי השען את הרגו שעליה מת). שאותם מזכיר הדרי. ואם ישנה מלא לסתירה אין כאן, פתח לו ודאי יש כאן.

★

לסיום: מבחינות מסויימות אלתרמן האיש והמשורר הוא אחד וכל מה שכתב הוא אחד, מבחינות אחרות שניהם וכל אחד לחוד הם מגוון של דברים, הסתגויות והתפתחויות ודברים מגוונים ואף סותרים המתקיימים בעת ובעונה אחת, לפי עושרה של האישיות, לפי הז'אנר השירי או הפרוזאי, לפי ההזדמנות ולפי הנסיבות: גם הזמן והנסיון עושים. יש המבקשים את האחדות שבעומק ויש המגלים את הסתירות שמאחורי האחדות הוויזואלית. אין אני מתנגד לא לאלה ולא לאלה כל זמן שהם מתייחסים ברצינות הראויה למורכבות הגדולה המגבשת בין האחדויות לסתירות. דברים אלה אינם מתכוונים לפסוק הלכות או לסיים דיון, רק להצביע על קווים אפשריים שלה. יש לקוות שכל מי שירצה לנסות בשלמה היקפו ומכבין יעשה זאת מתוך היכרות אינטימית עם כתבי המשורר ועם דברי החוקרים שניסו להאיר את הפרשה (מהם שנזכרו לעיל) ובמיוחד כדאי אולי להמתין לפרסום פרקים מפנקסיו האישיים של אלתרמן העוסקים, כפי שנגע לאוזני, לצאת בקרוב בתוך "מחברות אלתרמן" בעריכתו של דן לאור.

אליעזר שטיינמן

אמרות

הסכל עושה את הים לסוכל אבל לא לשופט. המחלה מפתחת לעתים באדם את הבנת המחלה אבל אינה עושה אותו רופא.

★

כשאנו עוברים ביעף בית העלמין של שיטות בתולדות הפילוסופיה הננו משולים למי שטס באוירון ורואה גלליו על האדמה. הפילוסופיה יותר ממה שהשכילה את המוחות בלבלה את הלבבות.

★

מחפשים אינם בגדר חכם, – חכמים מוצאים.

★

מדעי החברה מבקשים השלים. אושר, יושר, שויון וצדק על־ידי סכבי במקום תוכן. מבקשים להביא משיח סכבי במקום מה צדק.

★

הבריות אינן להוטות כלל לעיקר. הן מוכנות לרומם להלל ולשבח כל עניפל בעל מוניטין.

★

אמני כל העולם אברים מגדלים. כשתתעורר אמנות ישראל תהיה אמנות לה האמניה שיכורים לאלוקים.

★

אמרתי "אין אלוקים"? הרי זה כן "יש אלוקים", זאת אומרת אין יש אלוקים אין אלוקים יש. מכאן, אמרת "אין אלוקים" אמרת אין יש.

★

לפעמים נראית האמת בבית־טבחיים והשקר בבית־מרקחת.

★

הרבה פעמים משבחים מישהו כדי להרגיז מישהו אחר.

★

אני פוחד כי כאשר ייבנה בית קדש בימינו ייכנס הכהן הגדול אל קודש הקודשים עם קצין ליחסי ציבור וצלמים.

★

איך נוכל להיות אור לגויים כשאנו חושך לעצמנו.

★

מדינאים שלנו מלמדים את הערבים כי לרמות אותנו. זהו השכל שבתוך השגעון.

★

אף פעם לא היה מחסור בסופרים קלים או במדינאים חשובים. המחסור הוא בבני־אדם גדולים. בני־עליה היו תמיד יקרי מציאות.

★

מי שאין פניו מאירות אף נפשו שרויה בחושך. מי שאורו פגום אף הודיתו פגומה.

★

שום מהפכה לא נעשתה למען האמת ועניני ערכים אלא לשם חילוף משמרות. מעמד מנוצל ומעמד מנצל בא. לא למען האמת מנפצים אלים ישנים אלא למען תועלת חדשה.

★

בדקתי ומצאתי שמרבית בני האדם מכזבים ומשקרים משום שאין להם אמת להגידה. אף היתה להם איזו אמת הקשורה ללב היתה היא עצמה מדברת מאליה.

★

העולם הזה הוא שער חירוק השיניים, ההכרה בו חרושת לסמרטוטים.

★

המתנוק במעון השמחה לא יירא ולא יפחד. שמחה קנית הכל קנית. מי האיש החפץ חיים, טוב שינוצץ לו באר שמחה מתוך תוכו ואל יצפה לעזרה מן החוץ. שמח והיה שמח אפילו. שמחה על־לא־דבר. שמח בכל הלב ותראה חיים טובים.

★

מי שמידותיו פגומות אף תורתו פגומה. תורה שאינה צרה את צורתו של האדם ואינה מכוונת את הליכותיו ומעשיו אינה תורה. תכלית המדרש הוא המעשה. מי שמידותיו עקומות אף שכלו אינו ישר. אפילו גדול בחכמה, אם מידותיו מקולקלות הוא בונה חורבן.

★

לא כל זועם צודק. לא כל ריק מבשר בשורות. לא כל שנון חכם. לא כל מתעטף בשחורים אבל ולא כל בוכה בדמעות שליש הוא חף מפשע.

★

לומדים בישיבה, עובדים בעמידה, חושבים בהליכה, מדקנים בשכיבה, מיטמטמים בנסיעות, מחכימים ביחידות ומיטפשים בציבור.

★

אולמי השעשועים והבידור משולים לבתי־תמחוי הולים לעניים, הם מפיגים את הרעב אבל אינם עוקרים את הרעב של היות עני. יתכן שהם מפיגים במקצת את השעמום אבל אינם עוקרים את חרפתו.

★

חיות ביטוי אין לומדים מפי מרצים באוניברסיטאות. מי שלשונו מגומגמת יושרו טעון בדיקה. החוטא בשכינת הלשון לוקה בהגיונו.

(מתוך "עלים מעץ הדעת", אלף אמרות מתוך מאה ספריו של א. שטיינמן, שיראה אור בהוצאת "ספריית פועלים"; ערך וליקט: מאיר יואל)

בשדה עיון

דב ברנ"ר

התום המפוכח

וולטר, "קאנדיד או האופטימיות", "התם", הוצאת "מסדה" 1987, 176 עמ'.

סיפורים פילוסופיים מופלאים – ובתירגום לא פחות מופלא מאת אביטל ענבר – הוגשו זה עתה לקורא העברי. המחבר, וולטר, עם כל פירסומו כי רב, הוא אחת התעלומות המוזרות של ימינו: כולם שמעו עליו – כמעט איש לא קרא אותו. לא ניתן אפילו למצוא מחסה בתואנה הידועה שהוא שייך לספרות הקלאסית, שכן נער צרפתי של ימינו קרא לרוב את ראסין, את קורניי, את מולייר, עוד בטרם התחיל "לבלוע" את באלזאק והוגו. לא כן "מורשתו" של וולטר. כל אדם בן־תרבות בצרפת אמנם קרא את "קאנדיד" – אך בזה תם ונשלם פרק עיונו בוולטר, שעליו אמרו כי המאה השמונה־עשרה היתה "המאה של וולטר", ושאין להעלות כלל על הדעת את המהפיכה התרבותית של "האנציקלופדיסטים", או את המהפיכה המדינית הסוציאלית של ביטול המלוכה וכינון הריפובליקה, ללא מפעלו וללא השפעתו המכרעת של וולטר. והנה, מתוך שפע מחזותיו, שפע חיבורי ההיסטוריה שלו, שפע כתביו העיוניים, אף שפע סיפוריו, מעין נובלות קצרות – כל מה שנותר לפליטה בעיני הקורא בן־ימינו הוא סיפור קצרצר אחד־ויחיד, ושמו "קאנדיד". מה קרה איפוא כאן, שהרי כתביו לא "הולידו" אלא את שתי המסות המתורגמות הפעם – כאשר, תוך כדי קריאה שנייה, מבדיל, לאחר חמישים שנה, דווקא הסיפור השני, "התם", נראה לי בנוי יותר לתלפיות מ"קאנדיד" עצמו!

כאן כדאי להשוות תודעה מודרנית, לעומת היחס לוולטר ומפעלו מצד בני־דורו. נתחיל דווקא ב"המלצתו" של גיתה, אחד ממעריצי וולטר, מעבר לגבול. אומר הלה על בן־דורו: "עומק, גאונות, דמיון, טעם מעולה, תבונה, רגישות, פילוסופיה, פיקחות, מקוריות, טבעיות, אינטלקט, יושר, קלות כתיבה, גמישות, דייקנות, אמנות, שיפעה, גיוון, פוריות, קסם, חן, עוצמה, מבט של נשר, הבנה רחבה, השכלה עשירה, עדנה, צלילות, אלגאנטיות, הארמוניה, ברק, פאתוס, רוח נישאה, אוניברסאליות, מושלמות – הרי לכם וולטר". מה עוד תבקשו איפוא מאתנו מכורה ואין עוייין, לגבי אותו בן־אלמוות, ששמו וולטר? ברם, מאתיים שנה לאחר מכן, דומה שאנו מפוכחים יותר. אומר אחד המבקרים בזהירות: וולטר לא היה בין גדולי הפילוסופים, בין גדולי יוצרי ספרות העולם, בין גדולי המחקר המדעי (שכן עסק גם בו), ואפילו לא בין מבשריה הישירים של המהפיכה הצרפתית הגדולה שאילו פרצה בימיו (הוא מת ב־1778) היה, ככל הנראה, ממתנגדיה הנוקשים ביותר.

במה היתה איפוא גדולתו והשפעתו המכרעת על בעלי הדעות המתקדמות, בעידנו? מסתבר כי שני מאורעות נתנו תאוצה גבוהה מאוד למה שהיה ראוי תבוני תחילה בלבה: אחד־עשר החודשים שבילה בכלא הבאסטיליה, ללא משפט וללא כל צידוק, וכן שלוש השנים ששהה באנגליה, ובה למד, מתוך החיים, כי אפשרי משטר חוקי יותר, ליבראלי יותר, סובלני יותר, מאיר יותר, המכבד יותר את זכויות האדם והאזרח. כדברי אחד המבקרים בימיו, "הוא בא לאנגליה כמשורר ושב ממנה כפילוסוף". הוא עצמו כבר טעם לפני כן את טעם הקנאות, העורמה, קטנות־המוחין, השרירות השרירותית, כאשר, כנער, התחנך אצל הישועים. ואמנם, לאחר שבגר, קם לנו אדם שעיקר כוחו היה באירוניה, בסארקאזם, בלעג השנון מאוד נגד כל מי שמושל בכיפה: נגד בעלי כיפת הכמרים, נגד ההוגים "מטעם", נגד עושי־דבריהם, התליינים – והכבך ביטא את ה־ZEITGEIST, את רוח הזמן, שהתפוצץ לשפתה ב־14 ביולי 1789, עם כיבוש הבאסטיליה, והפרץ והסער של המהפיכה הצרפתית הגדולה.

עם זאת, עלינו לשנן לעצמנו היטב: הוא לא היה מבוני "האנציקלופדיה", על 35 כרכיה המונומנטאליים (הוא לא גרס אותה, והיא מפעל חייו של דני דידרו). הוא לא היה אפילו משוחרי המהפיכה העתידה לפרוץ – שכן היה אריסטוקראט מטבעו, צידד במלוכה נאורה, לחם על חירות הפרט, אך לא האמין בבשורת "האדם הפשוט". האחרון לאהביב – אותו ליבראל בכל רמ"ח אבריו היה אנטישמי עיקש. לא זו בלבד שראה בתנ"ך (שהוא הקדיש לו מחקר־מיתוס) שרשרת סיפורים "ברבאריים", אלא גם לא סלח ליהדות... שהביאה לעולם את הנצרות, הטמאה בעיניו. הוא האמין אמנם ב"בורא עליון" (שכן אין "שעון" בלי "שען" שהרכיב את חלקי הקוסמוס), אך לא כיפר על הצלב, בן האלוהים כביכול. נשמר שתה ל"קאנדיד" – כל מה שנותר למעשה לפליטה ולקריאה, בידי כל מי שאיננו "עכבר ספרייה" מקצועי בימינו.

★

היהיתה ספרות הקרויה "פיקארסקית" (מעין מבוא לרומאן המודרני), שבה מושלך למעשה הגיבור מהרפתקה להרפתקה, ממש ללא גבול. "מל פלאגורס" לדהשע, או "ז'יל בלאס" ללסאז' הן דוגמאות מובהקות לכך. והנה, וולטר, בשני הסיפורים המוגשים עתה לקורא העברי, הולך לכאורה בעקבות מסורת ספרותית זאת, אך הרפתקאות שני גיבוריו משרתים מטרה למעשה אחרת: אלה סיפורים פילוסופיים־פילוסופיים שכוונתם המתכבת ברורה ותחתבת לחלוטין: להוקיע את העולם כמות שהוא – ולשם השגת מטרה זאת, משתמש המחבר בתכסיס הבא: מציג הוא בפנינו שני אנשים ישרי־דרך, עד לתום ראשוני ממש, בעת היתקלם המשתאה בעולם מרושע עד לשד עצמותיו. מן הקונטראסט המתמיד הזה, מן הניגוד והעימות בין יושרם לבין עקמומיות העולם, ילמד, לדעתו, הקורא, כי הציוויליזאציה רקובה, אף כי המסקנה היחידה שיסיק וולטר, ברוב סקפטיותו, תהיה כי "עלינו לעבד את גינתנו", ממש במשפט החותם את "קאנדיד". למעשה, בהסרת המסווה מעל פניה המעוותים של החברה בת־דורו, יסתפק וולטר. הוא יניח כי די בחשיפת מומיה ופצעיה לעיני כול כדי שהבריות ילמדו מוסר השכל. ואמנם, בכל הטרקלינים העלוהו על נס, והוא נאלץ לא אחת לברוח על נפשו מעבר לגבול. זה לא ימנע מקברניטי המהפיכה הצרפתית לא רק להעלות על נס את זכרו, אלא גם להעביר, תגיגית, את עצמותיו לפאנתיאון, אותו היכל מפואר לכל גדולי האומה.

לאורך שני סיפוריו לועג וולטר שיטתית לליבניץ (פילוסוף שנשאו אותו על כפיים, באותה תקופה) על כי הלה האמין כי יש ביקום ובעולם מעין "הארמוניה קבועה מראש", וכי כל עולמנו הוא הטוב ביותר מכל העולמות האפשריים. ואמנם וולטר יוכיח את ההיפך מזה, ובחתימת סיפור "התם", יאמר כי בניגוד לאימרה השכיחה ש"אין רעה שאין טובה באחריתה", כי בחיים של ממש, "רעה, אין באחריתה ולא־כלום". ניתן לאמר כי אפילו ספר איוב לא היה נגמר אצלו ב"הפי־אנד", שכן הרעה שליטה בכול – וזהו זה.

כאן מתחיל אצל וולטר הקטל הגדול של כל "הפרות הקדושות": לועג הוא למלחמות, שכן "אין חזיון מלבב יותר, חינני יותר, נוצץ יותר, משני צבאות ערוכים וסדורים זה לעומת זה", לקראת הקטל וההרג ההדדי מכל הבא אל היד; לועג הוא למשפט הבינלאומי, הוא מספר במזירות על כפר "שהבולגרים הציתוהו, בהתאם למשפט הבינלאומי"; הוא "הדיך" במעשי אונס, בעת מלחמה, כאשר "כמה נערות, בטרם שוספה, לאחר שסיפקו את צרכיהם הטבעיים של אי־אלה גיבורים", פרדיזתות למיניהם. אך לשווא ניתלים הלוחמים באלוהיהם, שכן "לא אלוהים נתן להם תותחים שקוטרם עשרים וארבע אצבעות, או כידונים ותותחים כדי להשמיד עצמם, במרידיהם". ושוב: לועג הוא, מלאפה, לדת הממוסדת ומביא כראייה ארץ דמיונית (שמה אלדוראדו) ובה, משתאה אורח מן החוץ: "היתכן? אין לכם כלל בתי־ המלמדים, מתנצחים, מושלים, עוסקים בתככים ומעלים על המוקד אנשים שאינם עונים אמן אחריהם?". אשר לציוויליזאציה הקרויה נאורה, הנה פסקידנו של אחד ממלוויו של קאנדיד: "כמעט שלא ראיתי עיר שאינה חפצה בחורבן שכנתה, או משפחה שאינה משתוקקת להכחיד איזו משפחה אחרת. בכל אשר תפנה, שוטפים החלשים את החזקים שלרגליהם הם מתרפסים, והחזקים נוהגים כבמקנה שסוחרים בבשרו ובצמרו". הקיצור, הצאן לטבח יובל.

חוזר להלך קאנדיד ליבשת אירופה המסוכסכת, ומשתאה, כאיש תם וישר, מול פני הבלתי־מובן: "מיליון מרצחים משרת־צבא מתרוצצים באירופה, לאורכה

וולטר

ולרוחבה, ושולחים ידם בהרג ובשוד ממוסדים, כדי להרוויח את לחמם, ואין מקצוע מהוגן יותר". והרי לפנינו עוד דרישיה, בין קאנדיד הנבהר לבין מארטן, ידידו המפוכח: "הרי יש גם טוב", השיב קאנדיד. "יתכן", אומר מארטן, "אך הוא איננו מוכר לי". וכאן שואל קאנדיד: "כלום כל צרפת רשעים ועבריינים?" כאן באה התשובה: "באחדים (מן המחוזות – ד.ב.), מחצית האוכלוסין מטורפים, באחרים, הבריות ערמומיות למדי, ובאחרים, אנשים מתהדרים בחכמתם, ובכולם, העיסוק הראשון במעלה הוא האהבה, השני – הוצאת לשון־הרע, והשלישי – אמירת הבלים". כאן ישאל קאנדיד, הנסער עד עומק נפשו: "הסבור אתה כי מקדמת דנא טובחים בני־אדם זה את זה, כשם שהם נוהגים בימינו? כי מקדמת דנא הם שקרנים, מסוכנים בכחש, שפלים, כפויי־טובה, נוכלים, חלשי־אופי, פחזים, מוגילב, חמדנים, גרגרנים, שיכורים, קמצנים, שאפתנים, צמאי־דם, שחצנים, שטופי־זימה, קנאים, צבועים ושוטים?". הבה להרפתקה יאושר את כל אלה, ל"תפארת" האנושות הרוויה.

★

עד כאן ההכללות, על האנושות רובה ככולה, פרט לארץ דמיונית, בלשוננו, אוטופית, שמה אלדוראדו, ובה "ביקש קאנדיד לראות את בית־המשפט. נאמר לו כי אין בית־משפט וכי אין מתדיינים לעולם. הוא שאל אם יש בתי־כלא. נאמר לו שאין". אך קאנדיד חוזר לארץ "מיושבת", ובה שורר ישוב־הדעת "כמקובל". נביא שתי דוגמאות לכך, מדר־מטה, ועד לדר־מעלה. הנה, הזונה.

ואומנם, אומרת אחת הפרוצות: "גבר אחד משלם לך, הבא אחריו גונב את שכרך, קצין־החוק מטילים עליך כופר, וכל שצפון לך בעתיד הוא זיקנה מעוררת פלצות, בית־מחסה ועריסת־זבל". ומכאן, לטרקלינים הקרויים ספרותיים, במרומי החברה המהוגנת, בפארים הבירה: "הסעודה היתה ככל ארוחות־הערב בפאריס: תחילה דומיה, ואחר־כך המולת מלים שאין מבחינים ביניהן, ולבסוף, הלצות, ברובן תפלות, שמועות־שווא, היקשים מוטעים, מעט פוליטיקה והרבה לזות־שפתיים". תחליפו את פאריס... בתל־אביב, ולא תרחיקו את עדותכם.

כאן תשאלה: כלום אין פלוגתות, או חילופי־דברים, על רמה נישאה יותר? משיב מחברנו כי נוששת מלחמת הכול בכול, נושא "יאנסניסטים נגד מוליניסטים (שתי כיתות דתיות, באותם ימים – ד.ב), אנשי בית־דין נגד אנשי כנסייה, אנשי ספר נגד אנשי ספר, חצרנים נגד חצרנים, אנשי ממון נגד דלת העם, נשים נגד בעליהן, הורים נגד ילדים – הנה זו מלחמה נצחית".

תשאלת השאלה: אם הכול כה רקוב ונקלה ומאוס – מה בצע בהספתע, בוויכוח האידיאליים של וולטר? התשובה תהא: תולדות המאה השמונה־עשרה, לרבות הלך־הרוח "הוולטריאני", הוולונרי־מרדני, במאה התשע־עשרה, באים להוכיח ולהורגים כי ייאושו ומיאוסו המרודים את הבריות והבשירים למעשה המהפכני כייביזא. הנה זועק בן השבט האינדיאני, הקרוי הורנים, שנתקבל כאורח צרפתי לכל דבר: "כלום אין חוק בארץ זו? גוזרים דינם של אנשים, בלי לשמוע את אשר בפיהם? לא כך באנגליה". ואמנם כך: בצרפת דאז שולטת הבאסטיליה, שוולטר מתארה: "הטירה המזוויעה, היכל הנקם, שלא אחת כולאים בה את הפושעים ואת החפים", ללא כל הבנה ומשפט, לעומת אנגליה שבה – אומר ההורוני – "מניחים לאדם לחיות כאוות נפשו". ואמנם, יתאר נא הקורא המודרני את תגובת הקורא בימי וולטר, בקוראו אצלו את המשפטים הבאים, על ארצו, היא צרפת: "דברי־ימי צרפת... נראו לעיניו כה מגלידים בראשיתם, כה רדודים באמצעיתם, כה קטנוניים באחריתם... כה משוללים מפעלים נשגבים, כה זרים להמצאות הנאות המפארות אומות אחרות – עד כי נאלץ (ההורוני – ד.ב) ללחום בשעמום... בפיסת עולם זה". זו כמעט קריאה לקרב, וכך הבינו זאת קוראי וולטר המרובים.

★

בסוגיה אחת התרכך לבו הזועם של וולטר – פרט לאהבתו את תום קאנדיד וההורוני, איש־הפרא־לשעבר: בסוגיית האהבה, של גבר לאשה, ושל אשה לגבר. נביא דוגמה לאהבת אשה העושה מאמץ נואש לשחרר את אהוב לבה מן הכלא שבו חבשוהו השולטים בכיפה: "תצוייה בין מעט שמחה ליגון עמוק, בין תקוות־מה לחששות עכורים, הוגה אהבה לאהובה, מוחה את דמעותיה ובוכה כפל־כפליים, רוטטת, חדלת־ישע ומתאוות עוז, נחפזה העלמה סנט־איב אל ביתו של מר דה סרפואנג". שממנו תלוי שיחרור אהובה. הנה, אנוסה אותה אשה לשכב עם "מיטיבה" כדי לפתוח את שערי הכלא בפני אהובה. להלן, סערת רגשותיה, שגם תביא למותה בטרם עת. תיאורו של וולטר כבר מבשר לנו כאן את הספרות הרומאנטית, שתתחיל לשגשג עם "יסורי ורתר הצעיר" לגיתה: "שוו בנפשכם נפש טהורה ואצילית המושפלת מהחרפה שהוטחה עליה, מבושמת מרגשי אהבה, אבולת יסורי מצפון נוראים על כי בגדה באהובה, והדוהה עונג על שהיא מצילה את מחמל נפשה". גם קאנדיד ידע פיק־ברכיים בהתייצבו, כולו נרגש תמעם, בפני קונגונד, אלילת חלומותיו.

★

הקורא את "קאנדיד" יבוא על שכרו. רווגו, מרוט העצבים, מוצא לו, לעתים, מפלט במוסיקה השמימית של מוצארט. יש משהו מרגיע גם בקריאת "קאנדיד". הזוועות שבו נראות לנו עתה כבדחו־אירגעים, לעומת רוח השואה שחזינו על בשרנו, או שטבע את חותמו עמוק על לוח לבנו. גשו איפוא לקריאה מרעננת ומרגיעה זאת – "קאנדיד" הבלתי־נשכח, והתרגום שהוא שופרא דשופרא.

רומאן בכבלי עצמ[ו]

(המשך מהעמוד הקודם)

חוסר ברירה ופשרה של מספר מתחיל. שיץ, לו "העשב והחול", חזר לכתיבת נובלה סמלנית־סוריאליסטית (שפורסמו בקובץ "ההרום האחרונה", "ספריית פועלים", 1980). ניכר שהפעם פעל שיץ בשדה הטבעי שלו, אך לא ברמת העוצמה וההישגים שאיפיינה את "העשב והחול". וכך, לצד נובלה אחת המזכירה במשהו את העוצמות הקודמות ("אר נשיו סביב מיתתו") ונובלות בעלות ערך אתחל ("ההזדמנות האחרונה", "אהרנטל", "אברהם רים") היו כשלונות כבדים ("העיר ההומות", "שומר הספרים"). ניכר היה ששיץ נתפש לתחומי ההשפעות של קאפקא ובורחס, ועדיין לא הצליח לייצב את עצמו בה המערכת הסמלנית־סוריאליסטית, כדרך שעשו ה[ם] אורפז, קניוק ודוד שחר. בשאר עשייתם הסיפורתית. ברם, לפחות שתי נובלות הצביעו על כיוון ששיץ יכול היה להתגדר בו (בעיקר "אברהם רים" ו"אהרנטל" שנושאם העיקרי הוא גילוי עריות אובססיבי). ואולם הנובלה הסוריאליסטית וכתה בסיפורת העברית למ[...] מאוד מעצבים וקוראים, ונחשבה מאז והעולם (שו[...] אשמת הקרפוס האקדמי־ביקורתי המוכר) לתחום צר להתגדר בו. כאמור, תורה של הנובלה הסמלנית מופשטת עבר מן העולם של הספרות העברית "הקאנונית" עוד בתחילת שנות השמונים, ההוזם המרכזי של דוד המרינה שביקש לפרוץ בכל מחיר אל "מרת התודעה" הציבורית, עבר רובו ככולו אל הריאליזם הרומאנטיסטי, וגרף עמו את כל היתר. אין לזלזל בהישגים של הז'אנר הסוריאליסטי (דוד שחר המוקדם, והאורחות מטפל בז'אנר הזה אורציון ברתנא). אלא שניכר היה שהאחיזה של שיץ בז'אנר היא פזריית ביניים רופפת. כבר אמרנו ששיץ הוא סופר חשוב ומעניין, שהגיע להישגים אתחלתיים נאים, אך אין לגזור מזה שעניין לו בסופר היכול לנסח פואטיקה ולייצב מאחוריה עמידה איתנה מול הזעק שנוזר על הסוג הסיפורתי הזה. (אורפז וקניוק מהווים בצורתא דוגמא מובהקת לעמידה איתנה של אמן מצפוני שאינו מקבל שום תכתיב).

מכל הטעמים האלה, מקרא זהיר ברומאן חדש של שיץ (אפילו הוא תחנת שרות צדדית ביצירתו) מחייב המציאות לכל מי שמבקש להתעדכן במבואיה ומוצאיה של הפרוזה העברית בת זמננו. ולא מחמת שאנו מוקירים להישגים יוצאים מן הכלל, קשה מאוד למצוא הישג ב[...] פריצת־דרך מסופר של פשרות, אלא מחמת ששיץ הוא מין נייר לקמוס ספרותי רגיש מאוד לכל סירכות הריאליזם המימטי, ויש במעקב מוקפד אחרי התהבטויותיו כדי ללמדנו משהו. ואכן, המקרא הזה יש[...] את צבר הנתונים הבא אנו נוכחים ששיץ כפה על עצמו את כל מיגבלות הריאליזם המימטי תוהר שלא לחוש[...]. מהן באופן שיסכנו באמת את התבנית הרציפה: ששיץ צבר מידה לא מבוטלת של נסיון ומיומנות סבירות ויותר מזה, הוא נעשה סופר מתחבל ומתחכם (כך למשל, שיץ נוטע בנו ציפיות ומטעה אותנו לחשוב שדמות "הקרבן" ב"עד עולם אחכה" היא דווקא דמותו של השחקן הערבי המופיע על במת הרומאן: שיץ מעצב מידה לא מבוטלת של מתח בין שתי הדמויות הגבריות, ומעצב משולש אירוטי מרומז, אך בהמשך מתברר שלא זה הקרבן ולא זה המשולש – הציפיה השגויה של הקורא, שלמד לראות בדמות הערבי קרבן־חטאת מחייב לכל פשעי החברה היהודית המאמצת אל ליבה את "הזר והאוייב", כדי לקרעו לגזרים, ציפיה זו נכזבת. הרבה פחות משמחת לב היא הרמיזה הגסה המוחצנת למיתוס הישועי – קטעים מהותיים של הרומאן מתרחשים בתוך נגריה. ואלו אך דוגמאות בודדות מתוך מגוון רחב של תחבולות עיצוב ששיץ סיגל לעצמו. יהיה מי שיברך על "כיוון התפתחותי" חדש זה של שיץ, שהערכתי אליו נבעה דווקא מחמת היותו סופר שהדף שלו מגוע מתחבולות עיצוב מתוחכמות. סברתי עד היום, ועודני מחזיק בדעתי, שהביוגראפיה של שיץ, מודל היסוד התשתיתי והאופי האקספרסיבי המובהק של כתיבתו אמורים להכתיב פרוזה בעלת משקל סגולי וצפיפות שתמנע מכל תחבולה ספרותית משובבת לב ומעוטת משקל לחדור ולהידחק בתוך הטקסט שלו.

... עם זאת, חייב גם מי שאינו נלהב מהישגי הז'אנר הריאליסטי מימטי לציין את העיצוב המעולה של האטמוספירה, ה"מיליה", ועיצוב האנאטומיה של הקבוצה הירושלמית תועת הדרך, המתרכזת לרגעים, כמוכת יותק, סביב אליל תורן (ליפשיק, פיינר) ויוצאת מלפניהם מפורודת ומכורסמת יותר ויותר. ברומאן "קבוצה", "עד עולם אחכה" הוא הישג מסויים, המתלבט על רקע כשלונות חוזרים ונשנים לעצב אנאטומיה סיפורתית מן הסוג הזה. אך מה שקובע אינו ההישג החלקי של שיץ במסגרת רומאן תקני ועיצוב של ריאליזם מימטי, אלא מימוש מערכת היחסים שבין מודל האב התשתיתי שבו התגורר שיץ מתחילת דרכו לבין הטקסטים המעודכנים שלה: מה התפתח? מה נפרץ? מה עוצב מחדש באופן נכון יותר בהשוואה לרומאן הקודם? אכן, משמפרידים בסכין־מנתחים דמיוני את חומרי העלילה המתמקמים סביב דמות הקרבן, דמותו של פרץ, יש בידינו רכיב, שפיתוח והרחבת מערכת היחסים שלו עם מודל האב עשויים היה לעצב רומאן מדרגת "העשב והחול", בניבי בעיות העיצוב שאינינו לפורר את ההישג שלו. המיטבר (יותר נכון לומר – המהילה) של הרכיב הזה עם רכיבים אחרים במסגרת מימטית כובלת מציבה לפנינו רומאן שמיטב עצמתו נכבלת ונסתרת.

מן הראוי לקבוע, שהמסגרת הריאליסטית מימטית עומדת בסתירה עמוקה למודל האב: חזון היסורים הנוצרי אינו מתיישב ואינו משתבץ במציאות "מימטית", הפיתוחים שלו במהלך ספרות המאה ה־20 מתיישבים עמה עוד הרבה פחות. העובדה ששיץ משיג כמה הישגי ביניים נאים במסגרת העיצוב המימטי, אל לה לגרום לנו השעיית שיפוט – מן הראוי ששיץ יבחן על בסיס הפוטנציאלים שלו ולא על בסיס הישגיו: שיץ אמנם הצליח להקהות במקצת את חומרתה של הסתירה שבמעט פוררה לחלוטין את "העשב והחול", שיץ מצא פשרה פונקציונאלית (אך בשום פנים לא סינתיזה ערכית) בין התימות והמודלים לבין חוסר כל נטיעות היעדר כל נסיון לעצב צורה סיפורתית תואמת, שאינה מותנית בדומינאנטות הריאליסטיות־מימטיות. אך רק קוהרנטיות מלאה בין תכנים לצורות תאפשר לשיץ הישג מהותי שתהיה לו משמעות ומשקל בסיפורת העברית. עד שיתלכד בעל "העשב והחול" עם הזהות האבודה של עצמו כסופר, זהות שסממנים בה, באופן דיאלקטי, גם רליגיוזיות עמוקה וגם היפוכה המר, ויעצב תואי עצמאי לחלוטין, ממש כברדיצ'בסקי, כפנחס שדה, כאחיו תאומו יותם ראובני, עד או צפויים לנו מכעטנו הישגים חלקיים, מוגבלים, עצורים במוסרות לא להם. "עד עולם אחכה" הוא דוגמא מובהקת לאנאטומיה שכבלה את עצמה במוסרות עיצוביות זרות לרוחה ומימשה את הפוטנציאלים הגלומים בסופר הכותב אותה מימוש חלקי למדי.

הרפתקה קודרת

מאת טליה רפפורט

עבודות על נייר מאוסף צ'ארלי מיורקאס, גלריה בגרשוב, רח' בגרשוב 66, ת"א

גלריה בגרשוב מאפשרת לקהל הרחב להציץ פעם אל אוספו של אחד מגדולי אספני האמנות הישראליים. זוהי, אמנם, הצצה קטנה וחלקית מאוד, הנוגעת רק בפן הצנוע והמינורי יחסית של הרישום והתחריט, אך גם בסוגה צנועה כביכול זה מתגלות פנינים לא מעטות.

תערוכה מסוג זה מעניינת משתי סיבות: גם משום שמספקת לראות מה בוחר אספן אמנות רציני לקנות וגם בשל האפשרות לראות יצירות שאינן מוזמנות לנו לעתים תכופות, כמו רישומים של דנציגר, עבודות מוקדמות מאוד של רפי לביא (מ־1961) או עבודות חדשות של שטרייכמן, אך בשחור־לבן דווקא.

צ'ארלי מיורקאס, האספן, החושף כאן את אוצרותיו, כתב לתערוכה טקסט אישי מאוד, שמשבא את מניעיו הפסיכולוגיים לאספנות, שבו הוא אומר, בין השאר, ש"התערוכה מבקשת להביע הערכה אינסופית למדיום שבעיניו הוא האציל במדיומים – התחריט והרישום".

מאיר ויזלטיר צירף אף הוא טקסט יפהפה, שבו הוא מתאר את סוג החוויה שהוא מוצא בעבודות השונות בלשון שהיא לעתים אנאליטית, לעתים פיוטית. הוא גם מגדיר היטב את ייחודו וכוחו של המדיום שנבחר לתערוכה באומרו: "הקו, הרישום, הוא בעת ובעונה אחת הקצה הכי סמנטי, הקצה הכי מודע, הכי "חשוב" של האמנות החזותית... הוא כתב־ידו של האמן במובן הכי בסיסי של הביטוי... ודכן גם להיות חד־משמעי ומדבר".

ויזלטיר מכנה את יגאל תומרקין "הראשון ששבר את הכלים בצורה משמעותית והחזיר לקו תפקיד ראשי" ואת רפי לביא הוא רואה כמי שהלך בעקבותיו, מנהל רומן משלו עם הקו ויוצר "יחסים עדינים, מוסיקליים יותר, לפעמים נשיים יותר" בין הקו למשטח ולכתב.

משל יגאל תומרקין מוצגים בתערוכה מספר תחריטים יפים, שנעשו כאיורים ל"שר היער" של מישל טורנייה. ראש צבי מסמרי־קרניים מופיע בהם לצד אלמנטים נוספים תוצרת הדיה מרומזות, שהיא לירית ואקספרסיבית גם יחד.

העבודות של רפי לביא הן תוכחות מצירגת מתקלות דרכו, מן השלב שבו משל השירבוט הילדי ובו נרשמו בגוף העבודות סימנים ראשוניים, כמו מספרים, אותיות הא"ב ומילים "חתן וכלה". למרכיבים אלו מצטרפים גם כתמי צבע "מלוכלכים" ומקשקשים וצורות פשוטות (כמו קו סלילי או קשת מגושמת) שמזכירות ציורי ילדים בגיל הרך. במקרה אחד מודבקים גם פס נייר צבעוני בוהק ופיסת עתון. מי שמכיר לאן התפתחה שפתו האמנותית של רפי לביא בשני העשורים שלאחר מכן, יאתר כבר כאן כמה מהתכונות שיהפכו לאפיונים עקביים ומרכזיים ביצירתו.

את הציורים הקטנים של יצחק דנציגר מגדיר ויזלטיר כ"מתגרי לתואי להתלבטויותיו כפסל ובבודק גירויים, אפשרויות, קונצפציות". אני מסכימה עמו בהחלט ונוטה אף לחדד את הדברים ולומר, שחלק מהם מתפקדים כסקיצות לרעיון צורני שערכן תיעודי־היסטורי יותר מאשר כיצירות המספקות חויה אמנותית עצמאית.

בדבריו על אביבה אורי משתפך ויזלטיר בלהט: "מאחורי הציונים המרומזים מתעמת פעמות תעצומות של עושר וחיוניות, פורצת היכולת לחולל משחק סבוך בכלים פשוטים. יכולת ההפריה ההדדית של הצורות עצמה". יפה לראות איך סגנון הכתיבה שלו משתנה במקביל לסגנון הרישום שאליו הוא מתייחס ובדומה לאופי הדינאמי־הרוחש חיים של כתיבתו כך גם פעלים רישומיה הגדולים והמופשטים של אביבה אורי, שמרגינים באופן השופע ביותר את אינסוף אפשרויות הביטוי של הקו, החל בניואנסים דקים ואגינים וכלה בכוח אינטנסיבי ומרוכז. אישית, אני מעדיפה את הרישומים המוקדמים יותר, שהם רגישים, והדים, כאילו פגיעים יותר, אך מלאי התרחשויות פנימיות, על הרישום החדש מ־1987 שהוא כוחני והנוסח יותר.

עבודותיו החדשות, השחורות, של יחזקאל שטרייכמן הן בגדר הפתעה משום שאנו רגילים ומצפים ממנו בדרך כלל דווקא לחוויות צבעוניות תוססות. כדברי ויזלטיר, שטרייכמן מעבר קסם סימפוני עשיר לפסנתר בודד והוא אינו מאבד את כוחו גם כשהוא מסתפק בשחור־לבן. הדפים גדושים, דחוסים, סוערים ומרתקים גם ללא עשרות הגוונים שלו ובכל־זאת, אני מעדיפה אותו בצבע, אף כי זהו נסיון מעניין ומוצלח כשלעצמו.

זוהי תערוכה צנועה ביומרתה אך איכותית ומעניינת, הלוואי ואספנים נוספים היו משתפים אותנו במכמניהם.

ביקורת

מסקנה מפתיעה

ממאמורות וסמלים ביצירתו של א.נ. גנסין / מאת המוטל בר־יוסף / הקיבוץ המאוחד / 285 ע'

אמרה המחברת, שהספר הזה נולד מתוך עבודת דוקטור שלה. "הספר הזה אינו מציע פרשנות לסיפורי גנסין... זהו ספר המנסה לפצח את חידת סגנונו של (אורי ניסן) גנסין (1881–1913) מכיוון אחד: מצד האופן שבו גנסין מפעיל את הלשון הפיגורטיבית לעומת מה שהיה מקובל בפרוזה העברית שקדמה לו. תכלית הראשונה של הספר היא להגדיר את התופעות הפיגורטיביות האופייניות לגנסין ולתאר את מבנה הצורני והסמאנטי המיוחד. הלשון הפיגורטיבית של גנסין גורם עיקרי לרושם ה"ערפולי" הנלווה לסגנונו. הגדרת התופעות וניתוחן נחוצים כדי להבין כיצד נוצר הרושם הזה. ואולם תכליתו של הניתוח הסמאנטי היא לזהות, כיצד הלשון הפיגורטיבית מקיימת את המשמעות". כל זאת ב... פרקים שסיומם במסקנה מפתיעה: "חלק ניכר מהפיגורות של גנסין יבונה אפקטים 'קשים' ומשקף עמדה נפשית מפוכחת וביקורתית כלפי נטיותיו של המשכיל היהודי לרתוי בעולם של מלים מעורפלות וגעגועים פיוטיים־לא־מחייבים".

אסופות

עם הערות הבן

שם ולשון / מאת מיכה יוסף בן־גוריון / ההדיר עמנואל בן־גריון / מוסד ביאליק / 187 ע'

עוד ספר בספריית "דורות" של "מוסד ביאליק" המוקדשת להצגת דברי ספרות והגות של היצירה העברית מן ימי בית שני עד ספרות התחייה, המה מפורשים ומבוארים מאת יושבי צורכי הדור. זו הפעם, מבחר מאמרות ורשימות משל מי שהיה סיפור, אגדה, מאמר ומחקר, עוסקים בארבעה פרקים. יש כאן, בין השאר, על חבלי מינות ("ממיתים אצלנו את אלוהי המחשבה"), על הרת השירה, על עברית וארמית (המסקנה: "אין לנו שפה אחת ספרותית, כי אם שתיים"), ועל סופרים וספרים (בתולדות שלמה מימון פתח ובעגנון סיים). בין הדפים הערות וביאורים משל המהדיר, בן הסופר, שהלך לעולמו סמוך להופעת הספר.

ספרים חדשים

מאת אבי סנא

זכרונות

אחריות כוללת ומעורבות אישית

המפקד – מבצעים ומחתרות / מאת איתן לבני / עידנים / 321 ע'

שוב מקל עלינו המחבר, מי שהיה קצין המבצעים של האצ"ל ולימים חבר כנסת, את המלאכה, לפי שהוא מעמיד בראש הספר את עיקרו: "רבות נכתב על תולדות האצ"ל, גם בידי חוקרים שמקצועם בכך... וכמספר מוסרי הערות וכותבי הזכרונות כך גם מספר הגרסאות. ...האצ"ל פעל במחתרת, לא היה לו מטה לעבד תכניות מבצעיות סדורות או לערוך תחקירים לאחר מעשה. ...רק שני אנשים יכלו לתאר נאמנה את פעולות האצ"ל בשנות המרד 1944–1948, ...עמיחי פגלין, "גידי". ביוון שפגלין נספה, "אני היחיד שתמונת המבצעים בתקופה זו נהירה לו בשלמותה ולפרטיה. ...מנקודת תצפית של אחריות כוללת ומעורבות אישית עמוקה אני בא לספר את תולדות הארגון הצבאי הלאומי ואת פעולות הקרב שלו עד למאסרי באפריל 1946, ובהמשך – את סיפור הפריצה מכלא עכו (שלבני פיקד עליה מבפנים) ושליחותי באירופה."

היסטוריה צבאית

אמן הטקטיקה

רומל באפריקה / מאת וולף הקמן / תרגמו מאנגלית: שמריה ויוסי מילוא / מערכות / 334 ע'

הספר השישי בסדרת מלחמת העולם השנייה של "מערכות" מתמקד בכבביא הגרמני הנודע שהגנרלים הבריטים אסרו להרבות באזכור שמו פן יהפוך בעיני חייליהם לקוסם או לאדם עליון. "הוא היה אמן (ואולי גאון) הטקטיקה", אומר עליו אורי דרומי, מפקד "מערכות" בפתח הספר. "בניגוד ליריביו הבריטים ראה במדבר... כר נרחב להבין הקסמי היוצר. ...אך אליה וקוץ בה. רומל, הטקטיקן הגאוני, הנעלם בן האילוץ האסטרטגי העיקרי – הלוגיסטיקה". אשר על כן, "רומל זכה לתהילה על מהלכיו הטקטיים, אך הפסיד במערכה: מנוסי ספו ביקורת על הירותו, אך – בסופו של דבר ידם היתה על העליונה". הפרקים נתונים בשלושה חלקים – אדם נמהר, חלום הצילום היעדה: אל עלמין – ובסוף דבר המגיע עד התאבדותו הכפויה של הפילדמרשל בעקבות הקשר של 20 ביולי 1944. הקורא העברי צריך לקיים, כמובן, את מצוות "אל עלמיין גם אותך לא נשכחה", על כל השתמעויותיה.

תרגום

המהפכה המודרניסטית

נוף אבוד / ליקט מאנגלית הגאור / תרגמו מפורטוגלית: שרה קהנסקי וברכה דסקל / עם עובד / 218 ע'

קובץ בן עשרים סיפורים, מפרי עטם של 18 סופרים ברזילאים שחיו, פעלו וכתבו בשנים שבין 1880 ל־1960, היוצא בחסות משולשת – של יצחק הרכבי, מי שהיה שגריר ישראל בברזיל, של זסקו מרין, מי שהיה השגריר הברזילאי כאן, ושל פרקס וסרקן, שעלה לארץ מברזיל והתייצב כאן בראש המרכז לקשרי תרבות וידידות בין שתי הארצות. בפתח הספר מלמדנו המלקט, כי הסיפורים נבחרו על־פי משקלם הספרותי אבל "לא רצינו להציג... ערכים שעומדים שנויים במחלוקת והעדפנו להביא בו יצירות מקובלות על הכול. לכן גם נאלצנו ליטול עלינו את האחריות למידה ידועה של אנאכרוניזם". עוד נמצאנו למדים מן ההקדמה שרוב הסופרים המיוצגים בקובץ "קשורים בדרך זו או אחרת אל 'שבוע האמנות המודרנית' שבמסגרתו התארגן בסאן פאולו, ב־1927, מנבגותיה החדשות של האמנות הברזילאית והניפו את נס המהפכה המודרניסטית". בסוף הספר, הערות ביוגרפיות.

ניו־יורק כגיבורה

אגדת חורף / מאת מארק הלפרין / תרגמה מאנגלית: אפירה רהב / כתר / 528 ע'

השוזלג מלמד אותנו, כי "בינות לעננים נגלה אגם אוויר חלק וצלול כראי" וכי "בתחתית אגם זה שוכנת העיר. מן הגבהים היא נדמית קטנה ומרוחקת, אך אפשר להבחין בפעילות שבתוכה.... בעוד אנו מרחפים מעל בשקט מוחלט, ...מופיעה לנגד עינינו תמונה בצבעי זהוב. הם עדים מאוד ומזמינים אותנו פנימה". ובצאתנו לשלום, אל האפילוג, אנו מוצאים כי "עכשיו אין עוד אגמים בעננים. העיר שקועה רובה וכולה בחלומה החדש". בין לבין, סיפורו של פיטר לייק, ילד אסופי ממוצא יהודי שגדל מעבר לנהר בין צאצאי האינדיאנים ובבואו לניו יורק רבת הפנים הוא גדל בחוצות, מתאהב בשחפנית בת עשרים, נתון למרדף בלתי פוסק של כנופיית פושעים, ונושא על כתפיו את השליחות הנכבדה של עצירת מהלכת הזמן ומתן חיי נצח למתים ולחיים. על הסיפור כולו פרושה תבנית של אגדה מודרנית שהגיבורה העיקרית שלה היא העיר ניו יורק. המחבר, יליד 1947, מן הבולטים שבמספרים האמריקנים החדשים, הוא, כמובן בן ברית, ומי ששירת בין השאר בצה"ל ובצי הסוחר הבריטי.

אם לא תבגדי בי

נקודת ההיפוך / מאת ג'ויס קרול אוטס / תרגמה מאנגלית: צילה אלעזר / מועדון קוראי מעריב / 248 ע'

מוניקה ג'נסן, מורה בבית־ספר פרטי לנערים בפנסילבניה, אשה הקרבה לשנות השלושים, פגיעה וחסרת ביטחון עצמי, שטרם התאוששה מגירושיה, פוגשת בשילה טראסק, אלמנתו של פסל מפורסם וציירת בזכות עצמה. יש ביניהן ניגודי מעמד וממון, יש בהן מידה של נשיות מתוסכלת ושל חוסר מנוחה ויש גם משיכה הדדית שלא נעדרת ממנה נימה לסבית. כמו, למשל, "או אהיה חופשייה," אמרה שילה. "אני אמצא אותך, על כל שסכלת למענך". היא השתתקה: מוניקה שמעה את נשימתה הכבדה החפוזה. "אוכל לאהוב אותך או", אמרה. "איני יכולה לאהוב איש כעת. אבל או... אם לא תבגדי בי..." וכן הלאה וכן הלאה.

מקבץ

פרימו לוי – בעברית

ספרו של פרימו לוי "אם לא עכשיו אימתי" ראה אור בתרגום עברי של דב אנקנה ובהוצאת "סמנה", שעד כה עסקה בהוצאה לאור של ספרים בשפה הספרדית.

הספר גולל, לדברי פרימו לוי, מן הדברים שסיפר לו ידידו על חבורת פרטיזנים יהודים שעשתה את דרכה בימיה האחרונים של מלחמת העולם השנייה מבה"ם לאיטליה במטרה להגיע לארץ־ישראל. העלילה מבוססת על סיפור אמיתי ומגוללת את מסכת הרפתקאותיהם של הפרטיזנים היהודים, שנלחמו בנאצים כמעט תמיד בתנאי ייאוש.

הספר ראה אור באיטלקית בשנת 1981.

הקבוצה הכנענית – ספרות ואידיאולוגיה

שני כרכים על "הקבוצה הכנענית – ספרות ואידיאולוגיה" ראו אור בהוצאת "האוניברסיטה הפתוחה".

כרך אחד הוא אסופה של סיפורים ומאמרים מתוך כתב־העת "אלף" ומאמרי מחקר וביקורת על הקבוצה הכנענית ומפעלה הספרותי. כרך שני מנתח את המחקרים ובכנסה לעמוד על הקשרים שבין האידיאולוגיה לבין הספרות של הקבוצה הכנענית.

בשני הכרכים מתפרסמים תרגומים סיפוריהם ויצירותיהם של אהרן אמיר, בנימין תמוז, פרגא גפני, עמוס קינן, יונתן רטוש ואחרים. את שני הכרכים מאיירות יצירות של יצחק דנציגר, רודולף להמן, אדיתם ושושנה היימן.

חוברת חדשה של "פרוזה"

ראיונות עם פאול צלאן, ז'אן בודריאר, אני משעול ומנחם בן מתפרסמים בחוברת החדשה של "פרוזה" (יולי 1987).

בחוברת שירים מאת: זביגנייב הרברט, ויליאם וורדסוורת, א.ס. פושקין, שאול בודלר, ט. ספרה, פיליפ דוואו, ייבגני ייבטושנקו, אסתר קמרון, מיכל דרור, נועה שביא. סיפורים ורשימות מאת: דן מרי, יגאל תומרקין. במדור האמנות: יונה פישר, דליה מנור, זיוה אביגדור, ג'רמנו צלנט. במדור המוסיקה: אברהם אמזלג, אבנר בהט, מנחם זינוברג. בפולקלור: אמנוסנו אקש על "קוקלושה". בחוברת מתפרסם הנוסח הכלא של "רקוויאם למהפכה קטנה", מחזה של יצחק לאור, שהועלה ב"תיאטרון הקיבוץ", בפברואר השנה.

תגובות

"הרהורי לבו של החוקר"

מי שמפרסם מחקר יודע שדבריו יצאו מרשותו וזכותו של כל קורא להבינו כרצונו. זכותו של הקורא למצוא במחקר דברים שהחוקר לא התכוון אליהם כלל ואפילו להבינם במהופך. על־כן אני מקבל ברצון את דברי הביקורת המלומדים של דב ברנ"ר על ספרי "שורשי הפוליטיקה הישראלית" ("משא" 17.7.87).

אם לא הבנתי כיצד קבע דב ברנ"ר שבמחקרי עולה שאני מסביר את צמיחת תנועת הפועלים להנהגת היישוב רק באמצעות אידאן ואינטרקטיצניזציה ואילו כמה שורות אחר־כך הוא מצטט את דברי על חשיבות המוטיבציה הערכית של החלוציות בפעילותם – זו זכותו לא להבין את דברי שלו. תיקו.

אבל החירות שנטל דב ברנ"ר לגלות לקורא את "הרהורי לבו של החוקר עצמו", כלומר את הרהורי, חורגת מתחום הביקורת המקובלת. איני יודע כמה מקוראי "משא" מעוניינים בהרהורי לבי, אולם כיוון שדב ברנ"ר בנה למענם את סידרת הגעגועים הפרטית שלי (נקבע שאני מתגעגע לעלייה הרביעית ושיש לי מתח "געגועים קפיטליסטיים") שומה עלי לבשר לקוראים שהדברים אשר דב ברנ"ר מצייר למענם ב"משאלותי הכמוסות", או כמפת "האני מאמין" שלי שגויים (מאוד).

זאב צחור

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר

שופר-סל
עבור אחד מלקוחותינו
דרושים
מחלקי מוצרי בשר ודגים
הכישורים הנדרשים:
א. רשיון נהיגה ג'.
ב. השכלה תיכונית.
ג. ידיעה טובה בחשבון.
תינתן עדיפות למועמדים בעלי נסיון מעשי בשיווק מוצרי מזון.
מועמדים מתאימים, ותושבי תל־אביב, חולון והסביבה הקרובה, מתבקשים לפנות למר אבי מטלון
טל' 03-5591556, 03-5591557 לשם תיאום ראיון אישי.
תנאים טובים למתאימים!
סודיות מובטחת!

היפרכל ראשל"צ
דרושים/ות
קופאים/ות
– תנאי שכר טובים.
המעונינים מתבקשים לפנות למנהל ההיפרכל, שד' לישנסקי 83, אזור התעשיה החדש ראשל"צ ליד נעלי גלי,
טל' 03-9616299.
אוטובוסים: 19, 73.

לחברת
הלנה רובינשטיין
דרושות
דיילות יופי
בכל הארץ
הכישורים הדרושים:
★ הופעה נאה
★ לאחר שירות צבאי
★ ידיעת שפה לועזית אחת לפחות
לקביעת ראיון נא להתקשר
לטל' 03-240256-7

למשרד שמאים
דרושה
מזכירה
למשרה מלאה
03-624583

לרשת חנויות פולגת בע"מ
(אזור התעשייה ראשל"צ)
דרושות
★ **קופאיות**
★ **מוכרים/ות**
להתקשר למאיר שורץ 03-664021

א.כ.א.
אספקת כח אדם זמני בע"מ
עבור אחד מלקוחותינו באזור תל־אביב
דרוש לעבודה קבועה
איש אחזקה למיתקני קירור
הכישורים הדרושים:
א. נסיון מעשי באחזקת מיתקני קירור למזון.
ב. ידע בחשמל.
ג. ידע טכני כללי (מסגרות, ריתוך).
מועמדים מתאימים יפנו טלפונית למשרדינו.
03-287817, 03-282487 בין השעות 08.00 – 15.00.

ראד כימיקליים בע"מ
דרוש
הנדסאי/טכנאי כימיה לאחזקה בתפעול מתקני ייצור מתוחכמים
אתגר בתנאים טובים
לפנות בכתב יד לראד כימיקליים
קרית ויצמן רחובות.

לבית־הספר התיכון העירוני בהרצליה
דרושים מורים
★ פיזיקה (רמה מוגברת)
★ מתמטיקה (כל הרמות)
לפנות: טלפונים בעבודה 052-542936, 052-543359, ובערב למנהל ביתים
052-542681

לחברה מסחרית ברמת־גן
מזכירה למנכ"ל
שליטה באנגלית ובתכנית מלל, ניסוח, הדפסה ותלקס
הבודיים עברית יתרון. רקע במסחרי כולל יבוא.
5 ימי עבודה 15.00-8.00
טלפון 03-7512141

Budget rent a car
דרושים
למשרה קבועה
★ **פקידה כללית**
– עם סוג בהנה"ח
★ **מנהח"ש**
– סוג 2, 3 שנתיים נסיון, נסיון בגביה – יתרון
לקביעת ראיון לפנות לטלפון
03-337498 לאריה
בודג'ט השכרת רכב

לתשלובת חברות
בתחומי התעשיה והמסחר
דרושה למשרה מלאה
מזכירה בכירה
כישורים:
נסיון בתפקיד בהיקף דומה
נכונות לעבודה מאומצת ועמידה בלחצים
יכולת ניסוח בעברית (אנגלית – יתרון)
הדפסה עברית/אנגלית
לקביעת ראיון נא להתקשר 03-336108
בין השעות 12.00—16.00

דניש
לחנויות דניש באיזור ת"א
דרושים
מוכרים/ות
עם רקע בעיצוב פנים
ונסיון במכירת רהיטים.
נא לפנות לסניף הראשי בר"ג
טל' 03-739141

לחברה ותיקה בענף החשמל
דרושים
טכנאי חשמל/ חשמלאי תעשיה
1. לתפקיד שיווקי/טכני מעניין
2. לתפקיד מכירות פנים/אחראי דלפק
תנאים טובים למועמד המתאים.
נא לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים, נסיון ושכר מבוקש, לפסיש בע"מ, ת.ד. 91 בני־ברק 51100
– סודיות מובטחת –

"מאיר" חברה למכוניות ומשאיות בע"מ
מוסך מרכזי VOLVO
למחלקת פחחות דרוש
פחח
עם נסיון
לפנות לבני בר 9225477, 03-9224514.

אם את רוצה להרויח מעל 1,500 ש.ח.!!!
אם את/ה איש/ה דינמי/ת
רציני/ת ונמרץ/ת
נא להתקשר החל מיום ראשון
לטלפונים: 7-6-5-4-3 03-5101762.

למתנ"ס במצפה־רמון
דרושים מורים
לשנהל"מ תשמ"ח
לאורגן / פסנתר – ילדים, לכלי הקשה – ותופים, לתפירה – מבוגרים, אומנות – ציור רישום – ילדים, נוער ומבוגרים, טניס, התעמלות קרקע, חדר כושר, מדריך לריקודי־עם
אפשרות של מגורים בישוב בתנאים של עיירות פיתוח
א' + פטור ממס הכנסה (עד 3,000 ש"ח לחודש).
פרטים נוספים לפנות לטלפון – 057-88442,
057-88865 – לשוש בר־נשרי מנהלת המתנ"ס.
מצפה־רמון בתנופת עשיה.

לבי"ס תיכון בתל־אביב
דרושה לשנה"ל תשמ"ח
מורה לחינוך גופני
18 ש"ש, 3 ימים בשבוע – א', ד', ה'
● מורות בעלות רשיון הוראה קבע ונסיון יפנו לטל' 03-299610, 03-290340

א. ארנסון בע"מ
חברה קבלנית לעבודות ציבוריות
דרושים:
לעבודה באזור ת"א
מהנדס ביצוע
ניסיון של שנתיים לפחות בביצוע.
לעבודה במשרדי החברה בחיפה
מהנדס/הנדסאי
נסיון של שנתיים בעריכת מכרזים וכמויות.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטות ונסיון קודם לת.ד. 7051 חיפה.

U-MAN
אחת מלקוחותינו
חברה ארצית ותיקה ומבוססת
מחפשת לכל הארץ
אשת מכירות
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות, מרץ ויוזמה לעבודה עצמאית, מעניינת ודינמית הכוללת קיום קשר עם אדריכלים, קבלנים ויזמי פרויקטים גדולים. יכולת טובה בניהול מו"מ, יחסי אנוש מעולים, השכלה תיכונית לפחות ורכב – הכרחיים.
משכורת בסיסית + אחוזים + הוצאות אחזקה מלאות למתאימה, מגורים בגוש דן.
הזדמנות לעבודה עם אתגר ועניין!
משרה 1 / 212
מזכירת אגף
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות לתפקיד מגוון ומעניין הכולל טיפול בכל נושאי האדמיניסטרציה של האגף, קשר עם לקוחות ותיאום בין המחלקות השונות בחברה.
העבודה עצמאית מאוד ואחראית ודורשת סדר, דייקנות, כושר ביצוע מעולה, חוש מסחרי ויחסי אנוש טובים.
מגורים בגוש דן.
תנאים טובים למתאימה.
משרה 2 / 212
לפנות לרונית 03-297741.
סודיות תישמר בקפידה
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

לחברת נורקיים בע"מ
דרושים
לאיזור לוד:
★ 4 **טבחים**
★ 2 **עוזרי טבחים**
★ 2 **שוטפי כלים**
לאיזור רחובות:
★ **טבח**
לחולון:
★ 2 **טבחים**
נא לפנות לשף מישל טלפון 03-5574440

ויטולכו
מפעלי טקסטיל בע"מ
רח' עמל ותנובה 24 ת"א
דרושה
קלדנית מנוסה
במשרה מלאה החל משעה 07.30
עדיפות לבעלת נסיון בהפעלת מחשב מסוג מאגר של N.C.R
לטלפן למר יהודה בטל' 03-479121
בשעות 15.00-07.00

לחברת יבוא ושווק דרושים
מנהלת משרד
עם שליטה עברית אנגלית
מזכירה כתבנית
עברית אנגלית
03-810947

קופת חולים
לבתי ההבראה של קופת־חולים
דרושים
★ **מציל** – לבית ההבראה כנען בצפת.
טל' 069-729320 לחבר יתח.
★ **מציל** – לבית ההבראה שפרינצק בנצרת טל' 065-78046 לחבר אבי.
על המועמדים המתאימים לפנות ישירות במקום.

למפעל טקסטיל באור־יהודה
דרושים
★ **חשמלאי**
בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי.
★ **מכונאי תעשיה**
אחרי צבא
★ **מסגר תעשייה**
אחרי צבא.
טלפון 03-712971 לפנות לדוד

ניר משה הנדסת בנין
דרושים
טייחים, טפסנים, רצפים ופועלים בלתי מקצועיים לעבודות בניה
טל. 03-216626, 03-256070

דרוש
אחראי מחסן
בעל הסמכה
להחתמת טרקטורים
וציוד הקלאי.
מושב בצר הגדים
טל. 04-847272,
04-846829

להברת יבוא ושיווק מוצרי אלקטרוניקה
דרושים
★ **מזכירה**
רקע ביבוא,
ידע הדפסה באנגלית
★ **מוכן מכירות**
נסיון קודם
03-614889, 03-622886

שופר-סל
לסניפי רמת־השרון
דרושים
★ **מנהלי מחלקות בשר**
★ **מנהל מחלקת ירקות**
– תנאי שכר טובים
המעונינים מתבקשים לפנות ביום ראשון 2.8.87 לסניף שופרסל, רח' אוסישקין 5 רמת־השרון, בין השעות 1600-19.00, אוטובוסים: 24, 25, 48, 525.
מודעה זו מתייחסת לגברים ונשים כאחד.

מגן ברית
תעשיות מוצרי בטחון ותעופה מכונות
דרושים
רכזי מכירות ומפיצים בלעדיים
באזורים שונים בארץ
+ **מרכיבים מקצועיים**
עם נסיון ורכב חובה
תנאים טובים למתאימים.
טל. 03-5516021 03-5519536

סלון טוקיו SHARP
דרושים
1. **מזכירה לשיווק**
ידע בהנה"ש, מחשב, הדפסות, אנגלית.
2. **מקדמי מכירות**
בשקם (נתניה, ירושלים, קריית מוצקין, אילת) במשביר (הרצליה וחיפה)
3. **פקיד/ה**
עם ידע בסיסי בהנה"ש
לפנות לטל' 03-339423, 03-339426 לחיקי.

למוסך לבריאות העובד השקומי
דרוש/ה
אקדמאי/ת
בעל נסיון בארגונומטריה והמדרכה כלל כתנת
חומר הדרכה.
נא לפנות בכתב לת.ד. 3 רעננה 43100

להברה מסחרית גדולה בענף הרכב
דרוש
בוחן רכב
בעל נסיון מעשי
של 3 שנים לפחות.
טל' 7550233, 7550735

קול ההסתדרות שיר בתעסוקה
תשמ"א 1981
[illegible]

דרוש מיידי
איש מכירות
הדרישות:
★ נסיון של 3 שנים במכירות.
★ כושר בניהול מו"מ וביצוע מכירות
★ חרוץ ומסודר
★ בעל רכב.
התנאים: משכורת + אחזקת רכב.
בפרטים נוספים להתקשר לטלפון
03-331508 03-332648

לחברת "אקסטרא־פלסטיק" בע"מ
באיזור התעשיה בחולון
דרושים
1. **מפעילי אקסטרודרים**
לעבודה במשמרות.
אפשרות להכשרה במהלך העבודה.
2. **מלגזנים**
עם נסיון 3 שנים לפחות.
רציניים ואחראיים.
3. **עוזר דפס**
שיוכשר במהלך העבודה.
תנאים טובים למתאימים.
המעוניינים יפנו עם המלצות לטלפון 03-805047.

דרוש **טכנאי שרות**
למעבדת טלפון רב קוית
א. נסיון במעגלים דיגיטליים
ב. נסיון בשרות
5 ימי עבודה בשבוע החל מיום ראשון
טל. 03-7511852 03-731635 לפנות לצביקה.

דרושות
דיילות יופי
של רבלון +
נסיון
לאזורים:
ירושלים, נתניה, רמלה והמרכז.
03-804894,
03-800113

דרוש
מהנדס
5 שנות נסיון
לפיקוח על עבודות עפר
עם ידע במכניקת קרקע
להתקשר מיום א'
שעות 9.00 – 13.00
03-7518127.

דלקל בע"מ
בלוד
דרוש
חשב שכר
רצוי נסיון בעבודה
עם לשכת שירות
נא להתקשר לטלפון
08-220333

תיכון מקיף רקסין
ת.ד. 135 רמלה
לשנת הלימודים תשמ"ח
דרושים
מורים
★ מורים אוריינטציה
(הוראה לסכנאים – אפשר גם ביום שישי)
★ שרטוט מבני
★ מתמטיקה
(חצי משרה)
לפרטים אבי 08-231893

למוסד ממלכתי בתל־אביב
דרוש
מכונאי רכב
★ בוגר בית־ספר מקצועי במגמת מכונאות רכב.
★ בעל תעודת הסמכה כמכונאי רכב מטעם משרד העבודה.
★ ידע ונסיון במנועי דיזל ובנזין.
★ רצוי בעל כתב הסמכה לניהול מוסך.
מועמדים, לאחר שרות צבאי מלא, העומדים בדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 33252 ת"א (מיקוד 61333) עבור מ.ר. ויצרפו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' ת.ז. וטלפון.
פונים מתאימים יוזמנו.

למוסך רכב בע"מ
דרוש
מכונאי
לעבודה בפוסך המרכזי ובשרות ברחבי הארץ.
נסיון בתיקון ושרות לטרקטורים ומלגזות
רשיון נהיגה לטרקטור ולרכב הכרחיים
לפנות 03-806707
מיום א'
– סודיות מובטחת –

לחברה העוסקת בשילוח ועמילות מכס דרושה
פקידה
למשרה מלאה,
ידיעת השפה האנגלית הכרחית.
נא להתקשר 03-280716
03-281410.

למוסך רכב בבר
בפתח־תקוה
מכונאי
לשיפוץ והתקנת מיכללים
יהודיים.
03-7512141, 03-482218

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
אם את מחפשת משהו מיוחד, והינך בעלת נסיון בעיבוד תמלילים
לאגיר, WANG, C.P.T, א.ב. ונמיל, איינשטיין, נעם
נוכל להציע לך מגוון הצעות מעניינות,
בשעות עבודה הנוחות לך ובתנאי שכר מצויינים.
כמו כן, למתאימות תינתן הכשרה בתוכנה נוספת־יום.
פני למנפאואר בהקדם- זה משתלם!
לסניף תל־אביב
המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א'-ה' 08:00-18:00
טל: 03-29877

קדמה האגודה לעזרה ולקידום נוער בישראל
כפר הנוער "קדמה"
אומנה כפרית ויהודית.
עבודה בעלת אתגר טיפולי
עם נערים ונערות מנותקים
דרושים:
מדריכים/ות טיפוליים
דרישות:
★ בעלי השכלה בוגרת או השכלה אחרת.
★ בעלי אישיות יהודית לעבודה כמותאר
★ עדיפים בעלי רכב
לפרטים נוספים: 055-82126 055-82009

למפעל חדשני
באזור התעשיה ראשל"צ
דרושה
אשת שיווק
לשיווק מוצרים יחודיים
מתאימה לאינטליגנטיות ומעולות
שאפתניות.
בעלות יחסי אנוש טובים והופעה מרשימה
המעונינות לתיאום ראיון של 03-9616327/8

קרואסונט המגדל
דרושים
★ **מלצריות מנוסות**
★ **אופה**
★ **עובד/ת מטבח**
להכנת פלטות
טל' 654156 מגדל־שלום (ליד המודיעין)

חברה גדולה לשילוח בינלאומי
דרושה
פקידת יבוא אוירי
נסיון קודם יתרון.
ידיעת השפה האנגלית והדפסה הכרחית.
לפרטים נא לפנות טלפון 03-660961

סינה סוכנות לבטוח בע"מ
אנו מחפשים
2 מועמדים שיוכשרו כסגני מכירות לתוכניות פנסיה, ביטוחים וחסכון
הדרישות: גבר (או נשואה) מעל גיל 25
השכלה תיכונית ומעלה
נסיון במכירות (יתרון)
ואיפה עזה להצליח
בוגרי הקורס יקבלו סיוע בתחילת דרכם (בהתאם לכישורים)
וכן הפניה למועמדים לביטוח
קורס הכשרה ייפתח במשרדי סינה בפתח־תקוה ב־16.8.87
– לקביעת ראיון נא להתקשר אל מר דיינשטוק –
טלפון 03-934755
מנורה חברה לבטוח בע"מ

מלון דן תל־אביב
דרוש/ה
פקיד/ה – כתבנית לאגף הטכני
ידע בניהול משרד ועבוד תמלילים.
מתאימים/ות יפנו לטל' 03-641129

למפעל למוצרי נייר בחולון דרושים:
1. **עובד מנגנון הדפוס**
או בעל רקע טכני.
2. **פקידה בכירה לניהול משרד.**
נא להתקשר בשעות הערב לטל' 488868

ל.**נמפיתר כרמל**
למפעל השטיחים מקיר לקיר
דרושים/ות
מקדמי מכירות לחיפה והצפון
הכישורים הדרושים:
כושר שכנוע, חריצות, הופעה נאה,
כושר ניהול מו"מ עם גורמי חוץ
ויחסי ציבור תקינים, בעלי רכב.
נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 50280 ת"א
לידי גב' הופמן למח' שיווק.

למשרד לאדריכלות נוף
★ **אדריכל/ית נוף**
★ **אדריכל**
★ **שרטט/ת**
★ **הנדסאי/ת**
טלפון: 03-38276

לסלון־הוד
בתים דרושים
אנשי מכירות
בעלי נסיון
מוכח בענף
03-861157,
03-582316
לפנות לאברהם

לחברה בענף הביטוח דרוש
עורך דין
למחלקת תביעות (נזקי גוף)
03-653694

יחידת האבטחה במסופים בגבול ישראל-מצרים

דרושים

בחורים ובחורות לתפקידי בטחון

עד 1,000 ש"ח + הטבות רבות נוספות, דיור, ארוחות, נסיעות ומענקים

הכישורים הדרושים:
* אחרי שירות צבאי * פרופיל 82 ומעלה
* בוגרי/ות 12 שנות לימוד, דוברי/ות השפה האנגלית (שפה זרה נוספת — יתרון)
* עבר ללא דופי * עד גיל 27 * הופעה נאה.

ועדת קבלה תתקיים במשרדי חברת "השמירה" בע"מ, רח' בן יהודה 77, תל-אביב, קומה ג', ביום שלישי (4.8.87) בין השעות 9.00-14.00

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור, פנקס שבוי ו-2 תמונות.

השמירה

לסניף ירושלים
דרושים

1. מפקח שמירה אזורי

הכישורים הדרושים:
* נסיון בניהול צוות עובדים גדול * כושר ארגון * בעל רשיון נהיגה * בעל טלפון בביתו * גיל 27 ומעלה.

העבודה רבת אתגר ועניין, בלתי שגרתית ומצריכה מהעוסק בה מסירות, מחויבות ושעות עבודה מרובות.

מועמדים תושבי ירושלים יפנו בכתב-יד, תוך פירוט קורות חיים וציון מס' טלפון, לת.ד. 1187, ירושלים 91010, או ימסרו את המעטפה ברח' החבצלת 10, ירושלים.

2. פקידה

למשרה מלאה.

נא לפנות לטל. 02-242865 - לשרה בין השעות 8.00-14.00

— סודיות מובטחת —

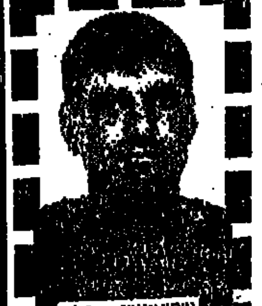

"אני עובד בחבר ומרגיש בבית"

חבר
חברה לשירותי כח אדם

קרן הבניה ל...
דרושים/ות
פקיד/ת רכש רב...

המחלקה הטכנית

* מכונאי אחזקה בעל נסיון מוכח בתעשיה למפעל מתקדם באזורים יבנה, כפר-סבא, נתניה (לעו' במשמרות).
* חשמלאי תעשיה מוסמך רב נסיון מוכח בתעשיה למפעל מתקדם באזורים יבנה, לוד.
* רתכי CO2 בעלי נסיון מוכח. ידע בקריאת שרטוט לפרוייקט מושך בפ"ת, 5 ימי עבודה.
* מסגרים מכניים מנוסים באזורים פ"ת/חולון, 5 ימי עבודה. שכר הולם.
* מכונאי מלגזות בעל נסיון מוכח של 3 שנים לפחות מירי/ת/קריית גנים רמה רוקח.
* כרסמים קונבנציונאליים בעלי נסיון, לאחר שרות צבאי מלא ופרופיל מעל 72 למפעל בטחוני במרכז - הסעות + ארוחות.
* רתכי שריון בעלי נסיון לאחר שרות צבאי מלא, פרופיל מעל 72. למפעל בטחוני במרכז - הסעות + ארוחות.
* מפעילי CNC לעבוד שבבי, כרסום וחריטה למפעל מתקדם בפ"ת.

המחלקה המשרדית

* כתבניות עברית מנוסות לעבודות מיידיות.
* כתבניות שפת אם אנגלית + טלקס (רצוי ידע במסוף) לעבודה מיידית ממושכת.
* כתבניות "לניר" מנוסות + ידע בהדפסת מאזנים, שכר גבוה ואפשרות לשעות גמישות.
* מזכירות/כתבניות דו-לשוניות (רצוי שפת אם אנגלית) לעבודה מיידית בתנאים טובים.

חבר
חברה לשירותי כח אדם
ת"א, בן יהודה 100, טל. 03-221214, 241780
ירושלים, טל. 02-234265
חיפה, טל. 04-663966
שעות קבלה: 08.00-18.30

איש מכירות

דרוש מיידי

הדרישות:
* נסיון של 3 שנים במכירות.
* כושר בניהול מו"מ וביצוע מכירות.
* חריף ומשודר.
* בעל רכב.

התנאים: משכורת + אחזקת רכב.
בפרטים נוספים להתקשר לטלפון 03-551508, 03-552648

לחברת "אקסטרא-פלסטיק" בע"מ
באזור התעשיה חולון
דרושים

1. מפעילי אקסטרודרים
לעבודה במשמרות.
אפשרות להכשרה במהלך העבודה.

2. מלגזנים
עם נסיון 3 שנים לפחות.
רציניים ואחראיים.

3. עוזר דפס
שיוכשר במהלך העבודה.

תנאים טובים למתאימים.

המעוניינים יפנו עם המלצות לטלפון 03-808047

דרוש
טכנאי שירות
לפקטורים ולכשרי...
א. נסיון במעגלים ...
ב. נסיון באלקטרוניקה
ג. בעל רכב ...
לפנות לבבקר: 03-751505, 03-751452

דרושות

דיילות יופי

של רבלון + נסיון
לאזורים: ירושלים, נתניה, רמלה ומרכז.
03-804894
03-800113

"אני עובד בחבר ומרגיש בבית"

חבר
חברה לשירותי כח אדם

דרושה
מזכירה

לקליק בע"מ
בלוד
דרוש
חשב שכר

רצוי נסיון בעבודה עם לשכת שירות
נא להתקשר לטלפון 08-220333

דרושים
מסגרים
נא לפנות 03-651051
לאייל

מגן ברית

דרושים
רכזי מכירות ומפיצים
בלעדיים
באזורים שונים בארץ
+ מרכיבים מקצועיים
עם נסיון ורכב חובה

תנאים טובים למתאימים.

טל. 03-5516021, 03-5519536

U-MAN

עבור אחד מלקוחותינו,
מפעל מצליח לייצור ושיווק בענף הכלים לרכב,
דרוש

מנהל שיווק

בעל נסיון בשיווק — לתפקיד אחראי, עצמאי ורב עניין, הכולל פיתוח מערך השיווק ובן תכנון ופיתוח מערך הפצה. שליטה באנגלית, יכולת ביצוע מעולה, כושר ניהול מו"מ, חוש מסחרי מפותח ויחסי-אנוש מעולים — הכרחיים. מגורים בגוש דן — יתרון.

הזדמנות יוצאת דופן להשתלב במפעל המצוי בתנופת התפתחות, עם פנים לייצוא!

אפשרויות קידום ותנאים טובים למתאימים.

לפנות לתמי - טל. 03/295694, מישרה 234.
סודיות תשמר בקפידה.

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו, חברה מבוססת ומצליחה בתחום ציוד למכונות אריזה, דרוש

טכנאי/הנדסאי שירות בכיר

טכנאי/הנדסאי חשמל/מכונות בעל ידע במכניקה ופנאומטיקה, לתפקיד מאתגר ועצמאי לאחר הכשרה במחלקה טכנית, התקנות ציוד חדש וכן שירות למכונות במפעלים, יוזמה ואחריות, קשר עם לקוחות, נכונות לעבודה בשעות לא שגרתיות, ידיעת אנגלית טובה, בעל רכב, יחסי-אנוש טובים, והכרות עם אלקטרוניקה — יתרון.

לפנות לרונית - טל. 03-297741, מישרה 940.
סודיות תשמר בקפידה.

סלון טוקיו SHARP

דרושים

1. מזכירה לשיווק
2. מקדמי מכירות
3. פקיד/ה

לפנות לטל. 03-339426, 03-339433

לחברת נורקיים בע"מ
דרושים

לאיזור לוד:
★ 4 טבחים
★ 2 עוזרי טבחים
★ 2 שוטפי כלים

לאיזור רחובות:
★ טבח

לחולון:
★ 2 טבחים

נא לפנות לשר-מישל טלפון 03-5574440

נוי משה הנדסת בנין
דרושים
טייחים, טפסנים, רצפים ופועלים בלתי מקצועיים לעבודות בניה

טל. 03-256070, 03-216626

דרוש
אחראי מוסך
בעל נסיון...

לחברת ...
דרושים
* מזכירה
* פונן מכירות

U-MAN

אחת מלקוחותינו
חברה ארצית ותיקה ומבוססת
מתפשטת לכל הארץ

אשת מכירות

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות, מרץ ויוזמה לתפקיד עצמאי, מעניין ודינמי הכולל קיום קשר עם אדריכלים, קבלנים ויזמי פרויקטים גדולים. יכולת טובה בניהול מו"מ, יחסי אנוש מעולים, השכלה אקדמית לפחות ורכב — הכרחיים.

משכורת בסיסית + אחוזים + הוצאות אחזקת רכב מלאות למתאימה. מגורים בגוש דן.

הזדמנות לעבודה עם אתגר ועניין!

משרה 1 / 212

מזכירת אגף

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות לתפקיד מגוון ומעניין הכולל טיפול בכל נושאי האדמיניסטרציה של האגף, קשר עם לקוחות ותיאום בין המחלקות השונות בחברה.

עצמאות מאוד ואחריות ודרישות סדר, דיוקנות, כושר ביצוע מעולה, חוש מסחרי ויחסי אנוש טובים. מגורים בגוש דן.

תנאים טובים למתאימה.

משרה 2 / 212

לפנות לרונית טל. 03-297741.
סודיות תישמר בקפידה.
המודעה מיועדת לנשים ולגברים כאחד.

למחלקה הטכנית

* מלחימות/מחווטות
ידיעות שרטוט עם נסיון במעגלים מודפסים לעבודות באזור תל אביב
* מסגרים/רתכים
בעלי נסיון למגוון עבודות + קריאת שרטוט
* עובדות יצור
למפעל באזור תל אביב 5 י"ע + ארוחות
* חווטי לוחות
חשמל למפעל בגוש דן. 5 י"ע + ארוחות
* מכונאי אחזקה
עם נסיון בתעשיה
* צבעים תעשיתיים
עם נסיון רב לעבודה במפעלים בגוש - דן
* מבקרי/ות אירוח
למעגלים מודפסים לאיזור תל אביב ואשדוד
* איש אחזקה/מבנים
+ רשיון
* הנדסאי חשמל ואלקטרוניקה
מנוסה בתכנון מערכות חשמליות ותעופתיות
* טכנאי/הנדסאי ייצור
לניהול תפ"י + מחשב
* הנדסאי מכונות/תעשיה
וניהול מנוסה עדיפות ליוצאי חיל הים/חיל האויר
* מלחימות
WIRE UP + קריאת שרטוט
* עובדי ייצור
לעבודה בראשל"צ

תנאים טובים למתאימים
הסעות + ארוחות

למחלקה המשרדית

* מזכירת מחלקת פרסום
בכירה + הדפסה עברית אנגלית
* מזכירת יבוא יצוא
* מעבדת תמלילים עברית/אנגלית
על תוכנה וורדמיל + וואנג לעבודה מידית
* פקידה + עיבוד תמלילים וואנג
* מזכירה עברית/אנגלית
ברמה גבוהה למחלקת חיצוא לעבודה קבועה בראשל"צ

למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאלים כחוק הכוללים: ביגוד, חופשות, ימי מחלה, ימי חג, שי חגים ועוד...

בדבר פרטים נוספים נא לפנות לסניפינו
תל אביב: גורדון 88, 222266, 245641, 03-240878
רחובות: הרצל 187 (בפסג') 08-468804
אשדוד: רוגוזין 8, 33644, 055-32221

רנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל אביב • ירושלים • באר-שבע
רחובות • אשדוד

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו, מצבעת טקסטיל ותיקה ומצליחה במרכז הארץ, דרוש

מנהל ייצור

בעל נסיון, לתפקיד אחראי ועצמאי מאד, הכולל תכנון הייצור, פיקוח על איכותו ונהול צוות עובדים.
יוזמה, כושר ארגון וביצוע מעולים, יכולת טובה בהפעלת עובדים וגישה לאיכות מוצר גבוהה — הכרחיים.
השכלה אקדמאית או רקע בתחומי הטקסטיל ו/או הכימיה — יתרון.

לפנות לתמי - טל. 03/295694, מישרה 768.
סודיות תשמר בקפידה.

אנו פותחים אופקים חדשים

אפשרויות מקצועיות ללא גבולות...
הזדמנויות קידום ללא מגבלות...
תנאי עבודה מתקדמים...

שרטטים/גרפיקאים

לעבודה בעריכת מעגלים משולבים
על מערכת גרפית ממוחשבת

הכישורים הדרושים:
- דמיון יצירתיות וכושר למידה
- סדר ודייקנות בעבודה
- 12 שנות לימוד לפחות
- נסיון קודם אינו תנאי הכרחי.

המועמדים/ות יעברו תקופת הכשרה בשכר מלא.

תנאי עבודה:
- 5 ימי עבודה בשבוע בשילוב עם עבודת משמרות
- מסגרת יצירתית ואווירה נעימה
- המשרה מיועדת לגברים ונשים כאחד -

בואו הצטרפו לצוות מעולה בחברה עתירת-ידע, המובילה בעולם בתחום המוליכים למחצה.

אנא פנו בכתב יד בצירוף קורות חיים וציונים למוטורולה סמיקונדקטור, ת.ד. 32288, ת"א 61322

מוטורולה סמיקונדקטור

— סודיות מובטחת —

קירת חברת קבלנית לבניה בע"מ
דרוש
מהנדס ביצוע

נמרץ ובעל יוזמה
בעל נסיון של 8 שנים לפחות
לריכוז פרוייקטים בבניה ציבורית ובניה למגורים

טלפון 03-747044
— סודיות מובטחת —

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו,
חברה מבוססת לייצור, יבוא ושיווק
בתחום אביזרי צנרת, מבשור ובקרה לתעשיות,
דרוש

טכנאי מכירות בכיר

טכנאי/הנדסאי מכונות/מכשור ובקרה, בעל נסיון מסחרי ו/או טכני, לתפקיד אחראי ועצמאי מאד, הכולל מכירה ללקוחות, קשר עם ספקים ותפעול צוות עובדים. ידיעת אנגלית טכנית וחוש מסחרי מפותח — הכרחיים. מגורים בגוש דן.
אפשרויות קידום ותנאים טובים למתאים.
לפנות לרונית - טל. 03-297741. מישרה 324.
סודיות תישמר בקפידה.

U-MAN

עבור אחד מלקוחותינו,
מוסד פיננסי גדול וותיק בגוש דן,
דרוש/ה

חשב/ת שכר

בעל/ת סוג 3 בהנהח"ש ונסיון של 5 שנים בחשבות שכר עם מערכת ממוחשבת, לתפקיד עצמאי ואחראי. בקיאות בדיני עבודה ובחוקי מס, סדר, דייקנות, יכולת לעבודה בלחץ ויחסי-אנוש מעולים — הכרחיים.
5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים למתאים/ה.
לפנות לתמי - טל. 03-295694. מישרה 235.
סודיות תשמר בקפידה.

למפעל בפתח-תקוה
דרושה
מנהלת חשבונות
* סוג 2
* שנתיים נסיון לפחות
* השכלה תיכונית
* משרה מלאה
* עד גיל 35
לפרטים: 03-907907 לבקש את אנה

קבוץ לחופי הנטאות
מחפש
אח/אחות
עבודה במרפאה
עדיפות לחוק/רווקה
או זוג ללא ילדים
לפרטים 04-938762
לשאול גילה

למשרד תכנון
בתל-אביב דרוש
מהנדס מים
וביוב/אינסטלציה
סניטרית
טלפונים 03-333501, 03-335505

למשרד רואי-חשבון
בתל-אביב דרושים
מבקרים
סטודנטים שנה ב' או ג'
אפשרי גם ללא נסיון
להתקשר טלפון 226787

דרוש
שליח עם טנדר
לעבודה מידית בבנבחתים
טלפון 03-223848

אחים מילצן בע"מ

דרושה
מזכירה בכירה מעולה

תאור התפקיד:
* עוזרת מנהל מחלקה.
* קשר עם ספקים ולקוחות בארץ ובחו"ל.
* ארגון וביצוע עבודות משרד.

דרישות התפקיד:
* שליטה טובה באנגלית בכתב ובעל-פה
* הדפסה מעולה באנגלית ובעברית
* השכלה תיכונית (לפחות)
* ידע ונסיון בעבודות מזכירות
* בעלת יחסי אנוש טובים, יכולת עבודה בצוות.

* תנאים טובים למועמדת המתאימה *

נא לפנות בכתב-יד בצירוף קורות-חיים (על דף חלק) לחברת "אחים מילצ'ן בע"מ" ת.ד. 1763, רמת-גן 52117, עבור כח-אדם.

עתודות
עתודות - כח-אדם, השמה ושיבוץ

לאחת מלקוחותינו, חברת מחשבים רצינית
דרוש

איש מכירות תוכנה וחומרה

* בעל נסיון מוכח במכירות תוכנה וחומרה לארגונים גדולים.
* עדיפות לבעלי רקע בתכנות.
* רכב פרטי - חובה.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל "עתודות" - ת.ד. 3101 תל-אביב 61030, או טלפונית למס' 03-6448351-2 - לנורית.

— סודיות מלאה מובטחת —

מודעה זו מתייחסת לנשים ולגברים כאחד.

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן-יהודה 12,
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 284128, 03-298877

דרושים

* **נגר**
לעבודה באיזור פ"ת במשמרת שניה.
* **חשמלאים/חווטים**
עבור הרכבה וחווט ארונות חשמל עפ"י שרטוטים, נסיון של 5 שנים לפחות לפרוייקט ממושך באיזור ת"א.
* **מבקר איכות אלקטרוני**
עבור בקורת סופית של מערכות אלקטרוניות ומכניות מתוחכמות, חכרת תקנים ומפרטים אמריקאיים צבאיים ותעופתיים - הכרחי.
אנגלית ברמה גבוהה. לפרוייקט ממושך באיזור חולון.
* **מהנדס איכות ואמינות**
בעל תואר ASQC או מקביל לו, נסיון בתעשיה הבטחונית, חכרת תקנים ומפרטים אמריקאיים צבאיים ותעופתיים.
* **מבקר איכות מכני**
בעל נסיון בשולחן מדידה X,Y,Z לעבודה באיזור ת"א.
* **כתב טכני**
TECHNICAL WRITER
שפת אם אנגלית, ידע ונסיון בכתיבה בשטח האלקטרוניקה.
* **חווט**
לחווט קונקטורים ופלגים בעזרת וייר-אפ.
* **הנדסאי מיזוג אויר**
בעל רשיון של חשמלאי מוסמך לעבודה על מערכות מיזוג מרכזיות.
* **מחסנאי טכני**
עבור ניהול מחסן עיבוד שבבי במפעל אלקטרוני, נסיון של 5 שנים לפחות, לעבודה באיזור ת"א.
* **כרסמים קונבנציונאליים**
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות, למפעל באזור ת"א.
* **רתכי שריון**
בעלי נסיון של 3 שנים לפחות, למפעל באיזור ת"א.
* **מהנדס/הנדסאי מכונות**
בעל 5 שנות נסיון בריכוז פרוייקטים לעיבוד שבבי ממוחשב, למפעל אלקטרוני. באיזור ת"א, לתקופה ממושכת.

שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים – כחוק
פנו אל מנפאואר בהקדם – זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

מדליון הכסף ניתן כאות הוקרה והכרה למצטיינים שבין עובדי מנפאואר

هكذا امن الاحيل

هذا من الأمل

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | דבר ראשון בבוקר

להברת תעופה מובילה
דרוש/ה
למשרדה בירושלים
פקיד/ת הזמנות כרטיסים

הכישורים הנדרשים:
★ ידע ונסיון במכירת כרטיסי טיסה
★ ידיעת אנגלית ועברית על בוריין – הכרחית
★ עדיפות לבעלי נסיון בעבודה עם מחשב.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב באנגלית לת.ד. 1469 תל־אביב 61014, עבור „פקיד הזמנות".

ל„קשת" –
האגודה למען הקשיש
דרושים/ות
1. **מזכירות למוקדים**
ל־½ משרה ו ¾ משרה
2. **עובד/ת להנהח"ש**
למשרה מלאה
רצוי בעל/ת ידע בתכנה חשבשבת
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 16475 ת"א 61163.

לצהלון – מוסד
דרושים/ות
1. **אחים/ות מוסמכים/ות ומעשיים/ות**
2. **כוחות עזר**
3. **רכז תרבות**
4. **עובדי נקיון**
5. **טיפול בקשיש**
לא סיעודי (שיחות, עבודות־יד וכו')
למשרות מלאות
6. **מרפא/ה בעיסוק**
7. **פיזיאותרפיסט/ית**
ל־½ משרה או למשרה מלאה

בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 03־810722 או 03־810721 לחנה, משעה 09.00 עד 13.00.

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון
דרושים
לתפקידים בטחוניים מעניינים בנמל התעופה בן־גוריון

משרה מס' 30
העבודה מוצעת גם לסטודנטים (גברים בלבד) שבאפשרותם לשלב לימודים ועבודה.
תקופת ההתקשרות – שנה

תנאי קבלה:
– לאחר שרות צבאי
– 12 שנות לימוד
– דוברי אנגלית
– מצב בריאותי תקין
– מגורים באזור גוש דן – חובה.
– עדיפות לבוגרי יחידות קרביות.
★ למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.

משרה מס' 52
העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות. אפשרות העסקה במשרה חלקית לסטודנטים.
תקופת ההתקשרות – שנה.

תנאי קבלה:
– לאחר שרות צבאי.
– 12 שנות לימוד לפחות.
– דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך באנגלית).
– מצב בריאותי תקין.
– מגורים באזור גוש דן – חובה.
★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל מעת לעת על פי הצורך.
★ למועמדים המתאימים יוצעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים תתקיימנה ועדות קבלה במינהלת נמל התעופה בבנין משרד הבריאות (בסמוך לאולם המכס).

ועדת הקבלה למשרה מס' 32 תתקיים ביום ב' 3.8.87 ההרשמה בין השעות 06:00 – 08:00 בלבד.

ועדת הקבלה למשרה מס' 30 תתקיים ביום ג' 4.8.87 ההרשמה בין השעות 06:00 – 08:00 בלבד.

על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פינקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ותמונות פספורט.

להברה בניה ופיתוח
דרוש
מחסנאי
עם נסיון בניהול מחסן עם ידע טכני לתיקונים כלליים. מאזור רחובות והסביבה.
להתקשר: 11.00–16.00 – 08־413481

דרוש
מחסנאי
לעבודה מרתקת (אפשרות קידום לעבודה במכירות)
להתקשר 03־457728 לבריך

גבור סברינה

דרושים/דרושות
למחלקת היצוא
מנהל/ת מכירות
בעל/ת נסיון מוכח במכירה לרשתות קמעונאיות בארצות דוברות גרמנית.
עדיפות לבעלי נסיון במוצרי צריכה, רצוי בענף הטקסטיל.
ידיעת גרמנית ואנגלית על בוריין.
למצבעת הגרבונים
כימאי/ת טקסטיל
בוגר שנקר במגמת כימיה טקסטילית.
רצוי נסיון קודם במצבעה במפעל טקסטיל.
תושב גוש דן.
נא לפנות בכתב לת.ד. 84 מזכיה, 42100 עבור „מח' כוח אדם"

להברת דיירקס
המייצרת מכשור רפואי
דרושים
1. **מנהל חשבונות מנוסה**
2. **מהנדס אלקטרוניקה**
נסיון במעגלים אנלוגיים ודיגיטליים, ידע במחשבים.
3. **הנדסאי מכונות**
4. **הנדסאי שירות והתקנה**
למכשור רפואי.
בארץ ובחו"ל. ידע באנגלית הכרחי.

על המעוניינים לשלוח קורות חיים כולל נסיון מקצועי לת.ד. 1132 רמה"ש 47100.

למושב מלישור במרכז הארץ דרושים/ות
מורים/מורות
לגיל הרך ולכיתות גבוהות (כולל אנגלית)
בדבר פרטים נא להתקשר לטלפון 08־411045 08־411463

למושב מכשטים
דרוש
מזכיר/גזבר
בעל נסיון לחצי משרה או
03־9323684 03־9330565
בין השעות 08.00–12.00

אהליאב
לרגל הרחבת השיווק בארץ ובחו"ל דרושים למפעלנו בהרצליה
1. **פקידת יצוא/יבוא**
אחראית ובעלת ידע ונסיון
2. **אנשי מכירות**
בעלי נסיון לעבודה מגוונת עם אפשרות קידום, שכר קבוע + עמלות ממכירות
לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ונסיון קודם לאהליאב מח' כ"א רח' שנקר 1 אזור תעשיה הרצליה

להברת שיווק בענף החשמל
דרושים:
1. **מהנדס – הנדסאי חשמל**
לתפקיד בכיר בשיווק
2. **סטודנט הנדסת חשמל**
לעבודה זמנית
לשני התפקידים רצוי נסיון בשטח חשמל תעשיה וידע באנגלית.
– תנאים טובים למועמדים המתאימים –
נא לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים לת.ד. 36315 תל־אביב 61362

EXCITINGLY HYATT.
We are looking for
a bright, knowledgeable
BANQUET SERVICE MANAGER
מנהל שרות
למחלקת אירועים
with proven experience.
Qualified persons should call the Personnel Department.
32 Lehi Street, Jerusalem 97665, Israel
Telephone (02) 821 333
הייאט ריג'נסי ירושלים
HYATT REGENCY JERUSALEM

למפעל אוקינוס
בתלפיות ירושלים
דרושים:
★ **הנדסאי ייצור**
בוגר שנקר עם 3 שנות נסיון
★ **מחסנאי**
3־4 שנות נסיון
★ **פקידה בכירה**
3 שנות נסיון בפקידות
תנאים טובים למועמדים
לפנות לטלפון 02־718710 – סולי

להברה העוסקת ביבוא ושיווק מוצרי מיכון משרדי
דרושים
לאיזור ירושלים ותל אביב
אנשי מכירות
עם נסיון בענף
בעלי רכב להפצת מכונות להעתקת מסמכים ומוצרי מיכון משרדי נוספים
02־533254 (לדודו)

לחברת מחשבים דרושים:
אנשי ביטוח מנוסים
להדרכת סוכנים במערכות תוכנה
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים
לת.ד. 36076, מיקוד: 61360, ת"א
סודיות מובטחת

דרוש
לעתונים מקצועיים
מקדם מכירות למודעות
בעלי נסיון ברכש מודעות
יפנו לטלפון 03־292127 לקביעת ראיון.

המערכת ללימודים אקסטרניים
לבית ספר אקסטרני בוקר ברמלה
דרושים **מורים**
במקצועות הבאים:
★ לשון. ★ גיאוגרפיה.
★ ספרות. ★ ידע עם ומדינה.
★ מתמטיקה. ★ אנגלית.
★ תנ"ך. ★ היסטוריה.
בדבר פרטים נא לפנות למזכירות בוקר, טל' 08־226125.

להברת שיווק ארצית
בפתח תקוה
דרושים
1. **מנהל חשבונות**
סוג 2–3
להתאמת לקוחות במחשב, 6 שנות נסיון
2. **מנהל מחסן**
לטיפול במלאי ממוחשב של מספר מפעלים.
נסיון מוכח של 5 שנים
לפנות מלפנות לילית 04־574171

ויטבלב
מפעלי טקסטיל בע"מ
רח' עבר חכמה 26 ת"א
דרושה
קלדנית מנוסה
במשרה מלאה החל מספט' 07.20
עדיפות לבעלת נסיון בהפעלת מחשב מסוג N.C.R
לטלפן לגבי יהודה טל' 03־6479121
בשעות 07.30–15.00

מלי ליזרים בע"מ
הנדסאי פיזיקה / אלקטרואופטיקה
לתפעלה ותחזוק מערכת לייזר מחקרית, הכנה והרצת ניסויים במסגרת מפעל תעשייתי.
נדרש: ידע באופטיקה ופיזיקה, הבנה באלקטרוניקה וכושר מכני.
לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 13135 ת"א 61131 עבור „הנדסאי"

עמיהב
רשת מוסדות חינוך
לכפר ילדים, למוסד הפנימייתי „מה מיכאל" – פרס־חנה
דרושים
★ **עובד/ת סוציאלי/ת**
★ **מדריכים/ות**
למשרה מלאה.
★ ★
מגורים במקום חובה
מועמדים דתיים בעלי נסיון מתבקשים לפנות טל. 063־71932; 063־77104

מחלבות רמת הגולן בע"מ
דרוש
מנהל אחזקה / מהנדס מכונות
בעל נסיון של שנתיים לפחות.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים אל: מחלבות רמת הגולן ת.ד. 95 קצרין 12900.

דרושים נהגי סמיטרלר
בעלי נסיון, לעבודה קבועה
לפנות 04־674188/9

להברת סחר ועבודות קבלניות
דרוש
סמנכ"ל לאירגון ושיווק
כישורים:
★ מהנדס ביצוע בעל נסיון בענף הבניין
★ גיל 30 – 40
לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 25071 תל־אביב מיקוד 61250

למשרד ביטוח בר"ג דרוש/ה
חתם/ת
בעל נסיון רב בענפי האלמנטרי. עדיפות לבעלי ידע בעבודה עם מחשב.
לפנות לתאום ראיון
לטל' 7512702 7512714

למשרד התכנון כבישים
בירושלים
דרושים
1) **מהנדס/ת לתכנון**
2) **הנדסאי/טכנאי לתכנון**
אפשרי גם ללא נסיון
טל' 02־815576, 02־810255

לחברת יבוא ושווק דרושים
מנהלת משרד
עם שליטה עברית אנגלית
מזכירה כתבנית
עברית אנגלית
03־810947

להברה לעמילות מכס
דרוש
מסווג מנוסה
נא לפנות בכתב־יד בלבד, בצרוף נסיון קודם, לת.ד. 51668 תל־אביב – לידי המנהל.

מכון אדם
יועצים לכח־אדם
עבור לקוחתנו, חברה מובילה בתחום הפרמצבטיקה
דרוש:
ממונה על מרכז מידע ממוחשב
ליחידה למערכות מידע
מקום העבודה: מרכז הארץ.

הכישורים הדרושים:
★ תואר שני במינהל עסקים או כלכלה.
★ בעל/ת נסיון מעשי בניתוח מערכות
★ בעל/ת נסיון בתיכנון ועבודה במסדי נתונים (רצוי IDMS).
★ בעל/ת נסיון מעשי בתיכנון ושימוש במודלים תומכי החלטה.
★ בעל/ת נסיון מעשי בתחום העסקי.
★ הכרה טובה של P.C ותוכנות L.S.S.
★ נסיון קודם בסביבה העשייתית – יתרון.

נא לפנות בכתב בפירוט קורות חיים ונסיון בעבודה למכון אדם רח' פינסקר 12, תל־אביב 63421.
סודיות מובטחת

דרוש
טכנאי מחשבים
להיקון הזאמי פי.סי.
שנה נסיון – הכרחי קומפירטרסטור
03־709256 03־709869 03־706193
לבקש את מיכה או שמוליק

לעבודה בחברה מתפתחת
דרושה:
דיאטנית קלינית
העבודה בחיפה.
לקביעת ראיון, להתקשר בשעות העבודה
לטלפונים: 04־331585 / 331586

קופת חולים
לבתי ההבראה
של קופת־חולים
דרושים
★ **מציל** – לבית ההבראה כנען בצפת.
טל' 069־729320 לחבר יתח.
★ **מציל** – לבית ההבראה שפרינצק בנצרת טל' 065־78046 לחבר אבי.
על המועמדים המתאימים לפנות ישירות במקום.

למוסד ציבורי דרושים
עובדים/ות
למקלט לנערות במצוקה
באזור ירושלים
א. **מנהל/ת**
ב. **אם־בית**
ג. **עובד/ת סוציאלי/ת**
ד. **מדריכים/ות**
– לעבודה במשמרות.
אין מגורים במקום.
בדבר פרטים נא להתקשר 02־713625 לימינה

לעבודה בניגריה
דרוש
מנהל עבודה בכיר
לעבודות כבישים, פיתוח ומים
בעלי נסיון קודם בעבודה באפריקה מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 50239 ת"א 61500 עבור מס' 12.
סודיות מובטחת.

למושב צופר בערבה
דרושות
מטפלות לילדים בגיל הרך
לפרטים נוספים לפנות
מרום ראשון בבוקר – 057־81483־4
בערב – 057־81354 – בודה, 057־81019 – בילה.

ל„אודיכו"
את. הרצליה
דרושים
רתכים
מסגרים
עובדי ייצור מנוסים
תנאים טובים למתאימים
טל' 052־554513

דרוש
מהנדס
5 שנות נסיון
לפיקוח על עבודות עפר
עם ידע במכניקת קרקע
להתקשר מיום א' שעות 9.00 – 13.00
03־7518127.

דרוש/ה
מתכנת/ת תקשורת מנוסה
חברה ציבורית בצרפת הפכה עם מערך תקשורת ביכולתו מתכנת/ת תקשורת מנוסה למשרה מלאה.
רצוי בקיאות באסמבלר IBM הכרות עם SNA, הכרות עם תקשורת PC
המועמד ידרש לעבור הכשרה בפרוטוקולי תקשורת יחודיים.
נא לפנות לת.ד. 7095 ת"א 61070 למס' 8.

להברה טקסטיל בעלת זכיון מחברה בינלאומית
דרוש
משקיע
שקט/פעיל 50,000 דולר
ת.ד. 7555 רמת גן 52 – 176.

להברת מהנדסים
דרושה
פקידה/כתבנית
מעבודת תמלילים א ב
טל. 03־247958

למפעל טקסטיל באור־יהודה
דרושים
★ **חשמלאי**
בוגר בי"ס מקצועי לאחר שרות צבאי.
★ **מכונאי תעשיה**
אחרי צבא
★ **מסגר תעשייה**
אחרי צבא.
טלפון 03־712971 לפנות לדוד

להברה בענף ההשקיה הדיישון
דרושים
אנשי שיווק ושרות
★ ידע ונסיון בענף
★ יכולת עבודה בשטח
★ כושר איתור לקוחות
הברת נושאי הדישון וההשקיה
אזור הפעילות: הדרום והנגב.
נא לפנות בכתב לת.ד. 580 חיפה 31004.

דרוש
מנהל חנות כל־בו
למוצרים טכניים, אביזרים לחקלאות והלבשה
מעוניינים בעלי נסיון ניהול, הפעלת צוות כח־אדם, קניות קלקולציה ומערכת ממוחשבת יגישו מועמדותם בכתב לסניף „דבר" נתניה, רח' הרצל 31 (עבור „מנהל").

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה תשמ"א 1981
[illegible]

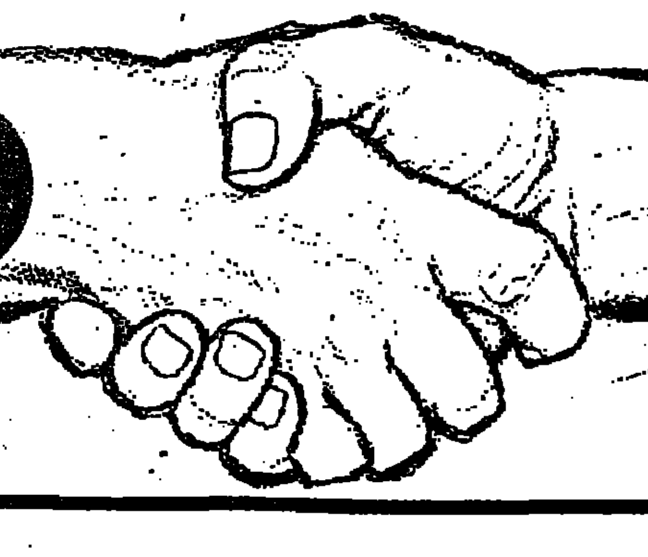

הד כפול והכופל | הלוח הכללי

דירות

וילות ובתים

בורשל"צ בקרית-בורש קוטג', ממרש סכבי מקר-לה 250,000 דולר אפש-רי שלד בלבד
03-5054085
(26318) 03-842544

ברמת השרון בפנטהאוז מ-מאר נוף מרהיב מרפסת מסביב פרטיות מוחל-טת, השקעה מצויינת
(24539) 03-473343

דירות ג, פנטהאוז, קוט-טג' מקבלן בתנאים נו-חים 03-5523305
(6375)

בגני-צהלה ברחוב ער-מות החודש במיקום מי-צוין למכירה קוטג'ים מ-פוארים 03-342372
(7361) 052-448219

באבן-יהודה קוטג' מפ-אר 6 חדרים+ מרתף על.
053-698926
(21163) 03-9241235

בגני-צהלה וביטיכון-דן וילה דו משפחתי בבניה 350 מ"ר קרקע "ביות-ונו" 03-496755
(12681)

שופר וילה גדולה מפוא-רה לשגריר, מרופשת מודרני, כל השיכלולים האפשריים ברובע יוקר-תי ביותר $475,000
(25508) 053-347333

וילה יפהפיה +כל המשי-פות בהוד-השרון דולר 140,000.-
052-274558
(29660) 052-453443

בכפר-הרוצים דירה +מוסך מבנין על דונם ארמה 03-9320257
(24249)

קוטג' 6 חדרים חדש בגבעת-שרת ליד בית שמש בהזדמנות
052-540172
(28935) 03-473666

באורנית בבניה וילה דו-בי 200 מ"ר בפי דלתא
03-9362155,
(28778) 03-9362051

בנחלה דירת 5 חדרים מפוארת +גג משודרת עם נוף משגע והרבה תוס-פות 03-499301
(28493)

בשכונת "נוה-הדרים" בראשון לציון קוטג'ים 5 חדרים 170 מ"ר +חצר "אלדם"
03-959556,
(28313) 03-203341

בהרצליה-הצעירה קוטג'ים מיוחדים +מר-תף
03-83627
(27057) 052-82697

חברת אזורים מציעה בשכונת אזורים בנתניה 3, 3½ חדרים לזכאי משרד השיכון, לזוגות צעירים ומכירה חופשית לפרטים: 03-630442
(29927)

4 חדרים מיוחדים +מרפסת 100 מ"ר בגב-עת שרת ליד בית שמש בהזדמנות 052-540172
(28957) 03-473666

בנווה באורנון בבניה די-רות בבנין מפואר+ מע-לית ותניה 03-496755
(11985)

בבניה בשל"ג בבנין מיו-חד דירות 5 מרוהיבות "קיר" 03-242192
(21247)

בשיכון ל' דירה אחרונה מיידי 5 חדרים ורד לוי אשכול 40 לפרטים תב' "אביב" 03-7512203
(8006)

חוק הזכויות שוויון בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. [illegible]

דן

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דירות למכירה 2-2½ חדרים

דירות למכירה 3-3½ חדרים

4 מפוארת+ גג מסודר בהרצליה אחר שקט ללא מתווכים 03-770559
(28208)

בפתח-תקוה 3½ +גג +חדר+ ארונות קיר נדיר לים +מטבח אמריקאי גדול, באיזור שקט 120,000 דולר
(28708) 03-9322290

בני-הרצליה של "אחד-רים" הרצליה-הצעירה, שכונה יוקרתית חדשה, דירות 6' 5 חדרים, מ-פוארות, פנטהאוזים, מ-חירים מיוחדים לתקופה מוגבלת לקבלת פרטים: 052-572696, משרד המכירות פתוח באתר בין השעות 14.00-10.00, המשך רח' רבי עקיבא הרצליה הצעירה
(28685)

משהאוס מפואר ואקסק-לוסיבי בהנביאים, 4 +סלון גדול +פינת עלו-זיה +גינה 03-5512095
(27959)

דירות למכירה 1-1½ חדרים

[illegible]

חוק הזדמנות שווה בעבודה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבירים צפויים לעונש על פי החוק.

לטוילנד דרוש מוסמאי, בעל נסיון גיל 35 — 25 רצוי תושב ת"א והסביבה. 03-5515036 03-5510029-30 (29060)

מתקין אנטנות שלוחה, פרטיות ומרכזיות מק צועי בלבד 03-5463355 (28851)

מלגזנים מנוסים (רשיון), לרשת גדולה באזור ת"א, 03-286111 (28242)

מלגזנים מנוסים לעבודה במשמרות תנאים טובים "א.ת.ה" 03-203052-3 (28837)

תנאים מצוינים למתקבלים למקדמי/ות מכירה בחברה גדולה. אם את/ה בוגר/ת צה"ל עד גיל 26 התקשרו 03-812193 (28841)

דרוש ב-300 מ"ר מגרש לבניה באזור שיכון דן נאות אפקה והסביבה 03-336302 טלפון 03-5516944 (21881)

בצפון תל-אביב חדשה 3500 מ"ר (ב-5 קומות) + חניון. יעוד משרדים/ תצוגה/ בידור. כניסה 12 חודש. מתווך. 03-243008 03-244452 (28895)

מלחימות/ מתוות ומרכיבות מעגלים לחב רות אלקטרוניקה באזור רים: הרצליה, כפר-סבא רעננה 03-286111 (28219)

מלחימה/ מתוות מנוסה לעבודה קבועה, משרה מלאה, שכר גבוה!!! 03-372304 (27756)

דרוש/ה עובד/ת מסור/ה לניהול סניף של עסק ארצי. הופעה נאה, סדר, חריצות ונסיון במכירות חובה תנאים טובים בין 4344 ת.ד. בכתב עד לפנות לפנות הופעה קורות חיים לת.ד 4344 חיפה (הע-בודה בתל-אביב) (28174)

למפעל בענף המתכת דרושים: עובדי ייצור רצוי עובדים טכניים יוצאי ת"א. חשמלאי רכב. מתכנאי. למפקיד אחראי. תנאים טובים, 03-781240 03-784808 (28781)

מלחימות מנוסות לחיווט והרכבת מעגלים מודפסים למפעל אלקטרוניקה בבני-ברק. 5 ימי עבודה בשבוע. שעות גמישות, תנאי עבודה ושכר טובים!!! (27707) 03-784212

אם את/ה אחרי צבא, עד גיל 40 שאפתן/ית בעל מרץ, מוצאת לך עבודה מסודרת קבועה ו/או חלקית רבה עניין ואתגר, להתקשר: ביום א' 03-398471 לאבי (28202)

ל"מינימי" דרושים דרוש 1. מנהל. 2. מנהל משמרת. 3. מלצרים מקצועיים. 03-496115 (28737)

למוסטלה באם הבשיריים יופה ואופה, דרושות יועצות יופי לכל רחבי הארץ. הבשירותיים למתאימות. המעוניינות מוזמנות לטלפן: ת"א-חולון בת-ים 238804, 03-285229, בגבעתיים, ר"ג 384836, ראשל"צ 03-941773, פ"ת 052-444717, נתניה 03-919904, רחובות 053-617105, קרית-גת 06-451195, חדרה 051-881203, אשדוד 06-335905, (27672) 055-52242

דרושים "לחם-חן" בבתים נהגים עצמאים בעלי רכב מסחרי לחלוקת לחם 03-5515846 (28097)

עובדי ייצור בוגרי בית ספר מקצועי לאחר שירות צבאי מלא לעבודה במשמרות. למתאימים יותן תנאים מעולים ומכור וחלק "חבר" המהול. קה התכנית 03-241780 03-245128 (28093)

למפעל הבשיסים בר מדין "שעוניות מקצועיות ותלמודות" מטבי צים 03-7518091 (27640)

למפעל הבשיסים בר מדין דרושות שעוניות מקצועיות 03-795839 03-791433 (28613)

קריירה חדשה בפיזום עימנואל רק לבעל/ת כושר מכירה וניהול מ"ם גבוה בביטחון, יכולת כניבה שוטפת ונחרצת +30 קורס רווחים גבוהים למתאימים/ה ת.ד. 50290 עבור אתנו (8097)

להשכרה באת. חולון אולם 600 מ"ר 03-5591563 (28190) 03-800878

להשכרה מרוכז 200 מ"ר בתוך יצחק-שדה בת"א 03-787717 ביום א' 03-709337 (27961)

דרושות דחוף חדרניות למלון דבורה בת"א, נסיון קודם והמלצות (8014) 5448282

להברה פרטית דרוש/ה עו"ד במתחיל במשרד האחוזי ת.ד 4433 ראשון-לציון (28578)

למכון ישראל דיזנגוף 306, טלפון 03-441741, דרושים מדריכים מדריכות לת"א, וגוש דן לפנות כל יום בשעות 13:00-10:00, 18:00-15:30 (28024)

"1,000 ש"ח למרכזניות מנוסות על הדקס מג' אלון בהקדם. "מנטור" בן-יהודה 12 ת"א, א'-ה' 08.00-14.00 03-298877 (28498)

ל"ניילי" רקאנטי 9 רמת-אביב ג' דרושים בוגרי תיכון. (27404)

רווחים גבוהים לבתו רים/ ות במכירת שמרים בשעות הערב (בקבוצות) 03-7525902 (27312)

לאומנה ספורטיבית דרושה מעצבת בעלת מגוף 726264 726193 (28428)

למשרד שמאים ניידי דרוש שמאי/ מוסמה 03-9240811 03-9243901 (29142)

לקורס "דמגו "ב" מתפשים ונפאים. להתקשר לזיוה 03-5103914 (29092)

מבנאי אוזוקה מנוסים נסיון מוכח מעל 3 שנים בתעשיה ידע בהידראוליקה ואמפרטיקה לעבודה במפעל תעשיית כ"ס, יבנה (לילות בסמ"רות) "חבר" המהול קה התכנית 03-221214 03-241780 (27979)

דרוש מנהל עבודה לביצוע עבודות בנין באזור המרכז 03-809191 (27230)

להברה בענף הקוסמטיקה דיילות נאות לנהוגים. אנשים מטבע בקשות השיווק לכל הארץ. 04-644582 03-281127 (27228)

למפעל הבשיסים דרושים צורפים לקוי יצור ולחבורים בכסף וזהב 03-7512477 (27941)

להשכרה חנות גדולה בבית "עתי". שלוש-קומות 5 ת"א שטח כ-190 מ"ר בשלושה מפלסים מתאים במיוחד לחברות נסיעה/ תיירות. לפנות לדר דוזן "אמיר" (28240) 03-614551

"מיכרזים" ארצים וגבריים לאוומים לכל הענפים. הוצאת "מיכרזים" 20 שנה בדרך פ"ת 7 (27070) 03-612192

למכירה מגרש, רשיון בניה בתהליך ברח' הרב בת (30455) 03-382066

אולמות

חנויות

למכירה עסק פעיל ומבוסס לייצור נעלים 03-784028 03-916795 (28364)

מבני תעשיה

הצעות עבודה

מגרשים

בתי מלאכה

משרדים

מחסנים

עסקים

דירות גן

דירות מרוהטות

דירות בשכירות

דירות בתי אבות

חדרים מרוהטים

ביקוש דירות

דירות להשכרה

דירות למכירה 2—2½ חדרים

דירות למכירה 3—3½ חדרים

דירות למכירה 1—1½ חדרים

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

דרוש

בשכונת "נוה-הדרים" בראשון-לציון בבנין חדש 5,4 חדרים וכן מבחר משרדים "אלרם" 03-959556 .03-203341 (28294)

בראשל"צ גני-אמור 4 מבואות מפלסית מנוי מרדי 03-9663184 (20768)

בראשל"צ, בגני-אמור, 5 חדרים, ק"ז, 90,000 דולר, חדשה, (25467) 03-959577

בראשל"צ, בגני-אמור, דירות יוקרה, 5 90,000 דולר, 5½ 100,000 דולר, 6 110,000 דולר, משה וגאל נגני, הרצל 64, לכניסה מיידית בתשלומים נוחים. (23965)

[illegible]

هكذا من الاول

הלוח הכללי | ידיעות אחרונות | הלוח הנפוץ ביותר | נב דבר ראשון בבוקר

להנדסה בענף רכב דרוש קצין בטיחות בדרכים עם הסמכה. אפשרות ללא נסיון 5101645 (27120)

לסטודנטים ואקדמאים! 3120 לחודש! "נילי" דיזנגוף 9 תל-אביב (27029)

פקידים/ות

בוגרת תיכון, נבונה, זריזה, דייקנית, עירנית והדורשת. לתפקיד פקידותי עם סכויי קידום בחברה גדולה. טלפון (24818) 03-228111

דרוש: קלדנית/ כותבת עברית אנגלית מנוסה לחברת בישוח "א.נ.ת." (28833) 03-203052-3

לחברת יבוא בת"א דרושה מזכירה אמינה לשעבר ורה (28786) 03-499057-9

ל"מיזוק" דרושה פקידה למשרה מלאה (28733) 03-496115

עיבוד תמלילים, כותבת, מזכירות והנהלה ... 03-774931 (28698) 03-774212

לחברה ליבוא רכב דרוש פקיד טכני במשרה מלאה. אנגלית חובה. 03-338955 לשמי (28487)

למוסד ציבורי דרושה מזכירה למשרה מלאה שעות עבודה מתגלות נא לפנות טלפונית לגב' אהובה מעאס, בשעות לפני הצהרים בטלפון: (28225) 264171

מזכירה מנוסה לנהול משרד לחברת אלקטרוניקה גדולה בחולון (נסיון במעבד תמלילים) (28207) 03-286111

כתבנית/ מעבדת תמלילים לעבודה בשעות גמישות!!!! (27730) 03-372304

"למלון הקשורת" בוחרה בעלת יכולת ארגון ומנהל משרד 03-499588 (27096)

דרושה פקידה +ידע באנגלית+ הדפסה עברית אנגלית 5101338 (27092)

עובדי מחשב

קלדניות מסוף מנוסות לעבודות מיידיות +תנאים טובים. "חבר" בן יהודה 100 ת"א (28395) 03-221214

מורים ומורות

למושב פארן בערבה עוזרת גננת ומטפלת לפעוטות לשנת הלימודים הבאה 057-81333 (28581) 057-81183

עוזרות ומטפלות

למעונות ויצ"ו דרושות מטפלות ומבשלות בת"א והסביבה לפנות, שדרות המלך 38 ת"א חדר 410 בתאריכים 5-6 אוגוסט, בשעות 8.00-12.00 (29138)

תשלומים

בראשל"צ דרוש/ה עבר/ית מקצועי/ת מוכח +רשיון 08-439444 (28959) 08-436768

גזירה תפירה

למפעלי "גוטקס" בני-ברק דרושות תופרות מקצועיות, 5 ימי עבודה, כל התנאים הסוציאליים, הסעה מאורגנת מהבית טלפון: 706342 (7178) 03-706158

לאריקה שמש בית אופנה דרושה תופרת מודלים ראשונות. נסיון בפריקו וטריקו. 03-217737 מיום א' (28732)

ל"גוטקס" דרושים: תופרת דוגמאות, גזרן בעל נסיון כל התנאים הסוציאליים 03-337725 (28560)

לחברת ליצור אופנה דרוש/ה הדוגמן/ית +נסיון 5 שנים בתנאים טובים 03-334061 (28003) מיכאל

ל"גיבור" דרושות: תופרות דוגמאות, מנוסה, ... 03-651155 (27886)

למפעלי "לבגדי ספורט" מבקר למתפרות+ נסיון מוכח בתפירה+ רשיון לרכב 03-615849 (27769)

הנהלת חשבונות

מנהל/ת חשבונות סוג 3/2 דינמי/ת ועצמאי/ת, ידיעת אנגלית ... 03-372304 (27746)

יום הזדמנות שוה בתעסוקה, תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מסיבת מינו או מעמדו האישי או הורות, אלא אם אופי או מהות התפקיד מחייבים ... על פי החוק.

מלחימות/ מרוחקות ידע בקריאת שרטוט ויחוש צמות עדיפות ליוצאות במצ"א חיל האויר ומדריכין למפעל עתיר ידע בפ"ת תנאי העסקה מעולים "חבר" המחלקה הטכנית 03-221214 (28022) 03-241780

טכנאים הנדסאים

איש מכירות ומבשיון לתיקון מכשירי מדידה לעיבוד המתכת (28323) 03-252725

למעבדות שיניים דרוש טכנאי בעל נסיון למחלקת תרסינה (28036) 03-7519320-1

חשמלאי/ת עם אותה חוד שב שהנך חשמלאי מעולה מקומך איתנו לפנות לטל 03-888193 (27084)

עובדי יהלומים

טכנאי מזוג אויר +נסיון מגורים בגוש דן 055-23236 055-51533 (27012)

שרטוט וגרפיקה

גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית, דימוי/ת וזריז/ה -יד לעיצוב אשים ומחשבים נסיון מוכח 287560 03-295148 (28702)

גרפיקאי/ת עם נסיון לעבודה מגוונת ברעננה. 052-446548 (27589) 052-912730

ספרים/ות

עובדי דפוס

נגרים

חשמל ואלקטרוניקה

לחברת "השמירה", חטיבת האלקטרוניקה, סניף גוש-דן -חשמלאים ועוזרי חשמלאים, יוצאי צבא, לעבודות תיקון והנוע, תנאים סוציאליים למתאימים. (29109) 03-704181-2

חשמלאי מוסמך למפעל גדול בר"ג (נסיון בתעשיה) 03-286111 (28226)

נהגים

דרושים בתלקי תוצרת, רשיון ג' נסיון הכרחי, תנאים טובים. 08-467151 פרח או חנה. (28495)

ליקב ראשל"צ דרושים נהגים בעלי רשיון ג' להולקת סחורה, בחורים צעירים לאחר שירות צבאי מלא. טלפון 03-942021 מיום א' (28062)

מחסנאים

מוכרים/ות

לאופנת "דוריאנגרי" מוכרת מנוסה בדיזנגוף סנטר לאחה"צ (28528) 03-285908

לחברה דלקס דרושה פקידת מכירה לעבודה קבועה 03-202459 (27412)

סוכנים – מקדמי מכירות

זה רציני! דרושים/ות עובדים/ות אמביציוזיים לעבודת שטח מיוחדת שכר גבוה תנאים מלאים מס' מקומות מוגבלים! (28722) 621587

קונים זה למכירות מבית לבית בלבד! ל"מוצר אלקטרוני" 03-999236, 03-9662435 לא בשבת (28205)

איש/ת מכירות לאולם תצוגה של חברת קירור (28147) 03-260108

לחברת "בזק" דרושים מקדמי מכירות עדיפות לבעלי רקע בביטוח להתקשר בשעות 20.00-09.00 03-889744 (27354)

מפעלי ציור מכני

פועלים/ות

עובדי נקיון

עובדי מתכת

מסגריים מוסמים לעבודה בפ"ת והולון תנאים טובים "א.ת.ח." (28836) 03-203052-3

לאילון שלטים מסגר מקצוע 03-260887 (28446)

דרוש כרסם מעולה ידע ב-C.N.C יודון שכר ותנאים טובים לאדם המתאים 03-370383 (27222)

עובדי מוסך

תנאים טובים! למכונאי רכב, בוחני רישוי, בעלי תעודות הסמכה 03-333574 03-335233 ובערב 03-5562389 (28134)

שומרים

לקלע אבטחה: 1. שומרים חמושים עד 55, לבנקים מתקינים, ובניני משרדים בת"א. 2. צעירים +נשק אישי לבנין קש"ב בל"ל בלוד. לבנין 16 ת"א, 03-614826 חוה עמה 03-622487-8 (27013)

שרותי אחיות

שליחים

ביקוש עבודה

חולון

דירות

אשדוד

באר שבע והדרום

הצעות עבודה

אילת

דירות

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומיאו

השאלת הארכיון

הלוח הכללי
ידיעות אחרונות
הלוח הנפוץ ביותר
ובדבר ראשון בבוקר

חוזרים לעתונות טובה
דבר

בהודעה הלאומית שנת בעבודה
תשמ"א 1981
... על פי החוק ... לעניש על פי החוק.

למובילי ינוב בע"מ דרוש
שים מובילי משנה מסוג
סמיטריילר פולטריילר
ודבלים לפנות לזאב
055-24150 055-35999
(26839)

טנדרים

אמריקאיות

סיטרואן

סימקה–קרייזלר

פולקסוואגן

פורד

פיאט

פיז'ו

קיטן

רנו

מרצדס

לנציה

מיני־מינור

מיני מינור 1985 מיוחד
רק 20,000 ק"מ ראשונה!!!
06-337327
(7795)

מסחריות

סאאב

סובארו

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

ב.מ.וו

דייהטסו

וולוו

בהזדמנות נדירה! דודג'
לברון קופ 1978 יבוא
אישי, 8 צילינדר חדשה
להלוטין 11.800 דולר
(28150) 03-857621

בהזדמנות 760 ג'יאל.אי
1985 +כל התוספות
האפשריות חדשה לחד
לוטין (אפשרות הלוואה
לולה) 03-886993
(26801)

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות.
בעקבות ההצלחה הראשונית, הנם מרחיבים את היקף הפעולות

מנהל מחלקת הנדסה
אחראי לכל נושאי תכנון/אפיון הדרישות של המערכות ההקפיות במפעל, התומכות במערך הייצור. נהול צוות הנדסי של מהנדסי מכונות, חשמל, כימיה, מיכשור ובקרה, תאום עבודות תכנון/יעוץ עם מספר יועצי/מתכנני חוץ.
★ נסיון קודם של 10 שנים לפחות בהנדסת פרויקטים או בתכנון אחד מהתחומים הנ"ל.

מהנדס אזרחי
פקוח ותאום התקנות ציוד, נהול פרויקטים של הקמה/הסבה במפעל בירושלים אחריות לנושאי תכנון ויעוד שטחים במפעלי החברה בארץ.
★ נסיון קודם של 5–3 שנים.

מהנדס מזוג אויר
★ נסיון בתכנון מערכות מזוג אויר.
★ רקע במערכות צנרת וגאזים דחוסים – יתרון.
★ נסיון של 5–3 שנים.

מהנדס חשמל-זרם חזק
לתכנון מערכות חלוקה והזנה במתח בינוני ובמתח נמוך ותכנון/אפיון הנדסי של מערכות הזנה/פקוד מיוחדות.
★ נסיון של 5 שנים בתעשיה או בפרויקט תכנון.

תקציבאי
לנהול תקציב מחלקתי, כולל בקרת לוחות זמנים ועריכת תחזיות כספיות.
★ תואר בכלכלה או בהנדסת תעשיה ונהול.
★ 2–1 שנות נסיון בתחום.
★ נסיון במערכות ממוחשבות.

לכל המשרות:
– שליטה מלאה בשפה האנגלית.
– קבלה לעבודה מותנית במגורים בירושלים.
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה.
מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר

ראשון בבוקר — דבר

התנדב

לתפקיד בטחוני בארץ ובחו"ל

אם אתה

★ יוצא יחידה קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד (עדיפות לקצינים).
★ גילך בין 21־28 שנה.
★ בריאותך תקינה (פרופיל 82 ומעלה)

הצטרף אלינו

אנו מציעים

★ חוזה העסקה לשנה אחת או יותר.
★ תנאי שכר טובים.
★ אפשרות להיקלט בעבודה קבועה בעתיד.

ההצעה מתאימה גם לסטודנטים הלומדים בארץ או העומדים לצאת ללמוד בחו"ל

פנה נא, ללא דיחוי, בכתב לת.ד. 39350 ת"א, מיקוד 61392, עבור ע.י. וצרף תולדות חייך, פרטיך האישיים, כולל מספר ת.ז. וטלפון.

– פונים מתאימים ייענו –

ל.פ.מ. 82

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום "יצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות. בעקבות ההצלחה הראשונית, הננו מרחיבים את היקף הפעילות

✱

מנהל פרויקט הקמה

★ *10 שנות נסיון בניהול פרוייקט הקמה תעשייתי*
★ *יכולת ניהול צוות הנדסה וביצוע.*
★ *רקע בפרוייקטים הכוללים מערכות אלקטרו־מכניות ומערכות צנרת*
★ *שליטה מלאה באנגלית*

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173, ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

אופטרוטק

חברתנו עוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק מערכות אלקטרואופטיות ממוחשבות

לרגל הרחבת המערך הטכני בארה"ב

דרושים לנו

מהנדסים והנדסאים

עם נסיון באחד או יותר מהתחומים הבאים:

★ אלקטרוניקה ★ מחשבים ★ מכנואופטיקה

למתאימים אנו מציעים להשתלב בצוות מעולה של מהנדסי אחזקה למערכות חדשניות בארה"ב, לאחר תקופת הכשרה בארץ.

סודיות מובטחת.

כל המשרות מיועדות לגברים ונשים.

נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ובציון מס' טלפון להודעות אל: אופטרוטק בע"מ ת.ד. נס ציונה 70450

"יכין חברה חקלאית בע"מ
לבית אריזה תל־מונד
ולבית־אריזה ראש־העין

דרוש/ה

אחראי/ת ייצור

(רצוי אגרונום/ית)

הכישורים הדרושים:

★ כושר ניהול צוות עובדים גדול
★ ידע בסיסי בפרדהדר

מגורים – לתל־מונד – באזור השרון
לראש־העין – בפתח־תקוה והסביבה

מועמדים/ות יפנו בכתב לאגף כח אדם, ת.ד. 332 ת"א 61002.

– רק המתאימים/ות – ייענו –

דרוש מנהל עבודה למוסך

מלגזות

★ נסיון 5 שנים
★ קורות חיים בכתב יד + המלצות
★ תנאים מיוחדים למתאים

ת.ד. 3074 חדרה

קיבוץ יראון בגל אצבעות צגירה מושב

אחות

עדיף בעלת נסיון קודם. באבטוס. אפשרות קליטה.

נא להתקשר למזכירות 06־988311 מרכזיה 06־988312

לחברת בניה מהגדולות בארץ

דרושים

אנשי מכירות רציניים

המוכנים להשתלב בצוות מכירות סולידי.

למתאימים מובטחת משרה בגוף שיווקי מתקדם, לטווח ארוך עם אפשרויות קידום מצויינות.

לפרטים נא לפנות טלפונית 03־425370/1 לבקש את רונית או כרמון.

מועצה מקומית קדימה

המחלקה לשרותים חברתיים

דרושים:

1. עובד/ת סוציאלי/ת כוללני/ת

• רצוי עם נסיון בטיפול משפחתי או עבודה קבוצתית.
• קיימת אפשרות לחלקיות משרה.

2. עובד/ת קידום צעירים (+18)

• עובד/ת סוציאלי/ת כשיר/ה או בוגר/ת מדעי ההתנהגות עם נסיון בעבודה טיפולית
• דרוג – עובדי הוראה + גמול תפקיד.

– לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למזכיר המועצה: יוסי ברק או למנהלת המחלקה: ורד רוטפוגל או בטלפונים: 053־699004, 053־697111, 053־697548.

לקרן קיימת לישראל

דרושים/ות

ממונה על שילוט ומבצים - 18/87

עוזר/ת למנהל משתלה - 19/87

– מגע אש ביערות –

היו הודעות שיוו בתעסוקה תשמ"א 1981

לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד בנסיבות העבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

באר שבע הדרום

מציעים למכירה

כלי נגינה

• אורגן ימהה אב.סי.200 חדש 057־70417 (28100)

צילום

קיט ונופש

דירות נופש להשכרה במלון דירות באילת, 059־31452, מיום א' 03־907634 (28788)

אותיות דביקות

שרותים

בת זוג

בן זוג

הכרות

שוק המציאות

מנעולים וכספות

שרותים כלליים

שטיחים

פוליש וניקיון

אסטרולוגיה

מחשבים

עתיקות

ציפוי אמבטיות

טרקטורים

שופל וולו 4500 שנת יצור 1983 שמור בהדר דמנות 03־295262 (28354)

טלויזיות

טיולים

בתי כנסת

סירות

מזגני אוויר

מכונות תפירה

מלגזות ושינוע

דיפוי והדרה

מערכות קול

מכונות כתיבה

חיות בית

פגאוסוס – בי"ס לרכיבה אודים מציע למכירה מר־גים יפים מכל הסוגים בקרב. 053־57370 (28838) 053־54027

כלי נגינה

הלוואות

הלוואה מיידית וזולה לעובדי ההסתדרות ולאנ־שי בטחון והחינוך 052־543202 03־246069 03־456565 (28714)

חוגים

חקלאות

משפחת ב"משתלה הד־קלאי" קדימה. שתילי גזמוניות 11 סוג. 053־697092 (28764) 053־685259

לגנים! חיסול מפעל גדול: מכונות מכל הסו־גים, הומוגים, עץ, דיק־טים, פורמיקה, דלתות, משקופים ותלונות (27877) 03־948210

לרגל נסיעה תכולת בית ומכונית אורה"ב לרציניים (27698) 03־424370

רוצים לקנות

דרושים

מקררים

וידיאו טייפ

אופנועים וקטנועים

ביקוש רכב

חלפי רכב משומשים

מציעים למכירה

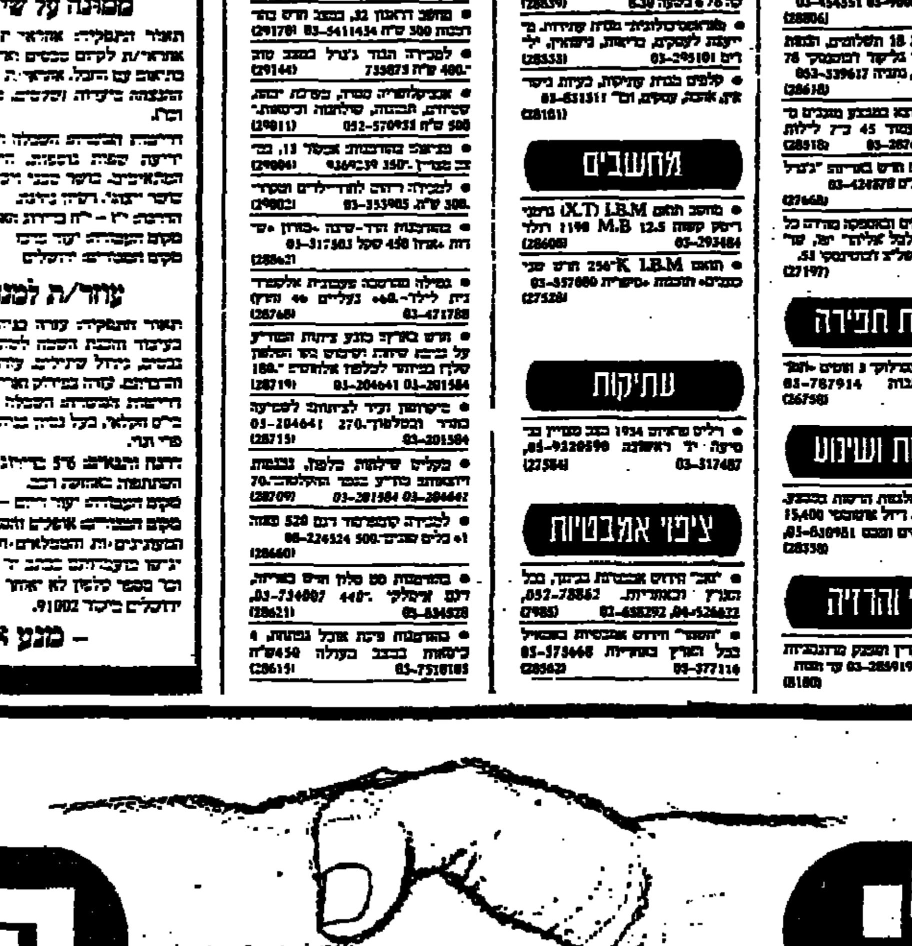

הלוח הכללי — הד כפול ומכופל

אבירמה גולן

אצל קלרה בקיבוץ

מה בעצם רוצים מהקיבוצים, שאלתי את עצמי כשהתיישבתי על הספה בחדר הקטנטן של דודה קלרה והוקפתי בעוגה ובתמרים ובמיץ ובסיפורים

מכיוון שכבר המון זמן – חודשים, אם לא שנים – לא ראינו את דודה קלרה, החלטנו לנסוע אליה לקיבוץ בשבת. אף שלא הודענו מראש ואף שעמק בית שאן רבץ מתעלף בתוך אדים של חום כבד ומחניק ואף שהכביש המוביל אל הקיבוץ מטולא כולו בורות וגבעות ומהמורות כאילו איש איננו נוסע שם לעולם. עכשיו קוראים לו ניר דוד אבל בשבילנו הוא עדיין תל־עמל, איזה שם תמים ויפה.

נסענו לא רק משום שרצינו להראות לילדים מה זה קיבוץ ותיק, מבפנים (כמו איזה גרדיות נדיר) ולא רק כדי לזכות בשחייה מצילת־נפשות באסי, שהקיבוץ בנוי על גדותיו לתפארת עוצרת נשימה, ולא רק כדי לזכות בארוחת־חינם בחדר האוכל (דווקא אכלנו בדרך ביזרעאל, קיבוץ אחר וסיפור אחר) אלא בעיקר כדי לראות את דודה קלרה ולהתרפק על זכרונות וגעגועים מחופשים גדולים בקיבוץ הזה ובקיבוצים אחרים שפתחו לנו דלת בילדותנו. כבר אז הם נראו לנו כמו גן־עדן אבוד וכמחנק מאיים: בתוך שבוע הכרנו את כל הפרצופים בחדר האוכל וידענו לא מעט על רוכם, ולכן הרגשנו כמעט בבית, אבל גם נתקפנו אי־נחת מוזרה: לחיות כאן לנצח, בניתוק הזה מהעולם האחר, האנונימי, הפתוח, בקרבה הזאת לכולם; להתחתן עם משפחה כל־כך גדולה; וכל הימים לעבוד ולעבוד ולעבוד ולאו־דווקא במה שהכי מעניין. אנחנו, ילדי העיר, היינו מתחילים כל מחשבה ב„אני", וילדי הקיבוץ היו אומרים „אנחנו", וזה היה די מבהיל. לא, לא, יפה כאן מאוד, אבל עדיף לבקר בשבת ובחופש הגדול, וליהנות מכל הירק והיופי וקבלת הפנים החמה בלי לשלם את המחיר.

דודה קלרה קיבלה אותנו בשמחה רבה. אשה קטנה, דודה שלי, שער ראשה כבר לבן כולו ולחייה צחות חלקות, ויש לה שתי עיניים תכולות צוחקות. לא להאמין שבנעוריה סיתתה אבנים בכבישים. עכשיו היא נראית רכה כל־כך. באיזה מקום בבית שמורה אצלי התמונה הזאת של הבנות בכביש, עם המטפחות והמכנסיים הקצרים התפוחים. התמונה הזאת יחד עם הסיפורים על קבוצות נלהבות לערכי הקיבוץ ו„השומר הצעיר" הפכו אותה בעיני – עיני ילדה – לנמרה לוחמת ולסלע איתן, וגם הטביעו בי מושג ראשוני מסויים על החיים הקשים, הבלתי־מתפשרים, של הקיבוץ: אני זוכרת את הויכוחים עמוסי הרגש סביב השאלה האם קלרה הגזימה או לא הגזימה כשהבנות שלה קיבלו אופניים מחוצלארץ והיא, בהחלטיות וללא ניד עפעף, מסרה אותם לקיבוץ.

אני זוכרת גם את חדר האוכל הישן, ואם אני לא טועה זכורות לי גם המנות שהוגשו בו, והן לא היו כל־כך מגוונות ולא מי־יודע־מה עשירות בתקופה ההיא. וצריך להביא בחשבון שכאשר אני הגעתי לביקורים הראשונים בתל־עמל או במזרע או בקיבוצים אחרים שהפכו לכמעט בית בחופשים הגדולים ההם, כבר מצאתי שם יושבים ותיקים ומפותחים, ששנות המחסור והמאבק כבר מאחוריהם (אבל עדיין היו חיים ונושמים בכל עוזם בסיפורים שבלעתי בתדהמה) וצריך לזכור שהאנשים שאני הכרתי בקיבוצים הללו היו סוסי עבודה מסורים, שהקיבוץ הוא תמצית חייהם ונשמתם ויקר להם כנפשם.

אולי משום כך, עם כל הרתיעה שאני חשה מחיים בקהילה קטנה וסגורה, ועם כל הביקורת שיש לי כלפי החינוך הקיבוצי והחברה הקיבוצית, עדיין שמורה לי בלב פינה מאוד חמה וראשונית ותמה לאנשים האלה, שבראו חלומות ירוקים ומשגשגים במקום של שממה הרבה. ומשום כך נזהרתי בזמנו כשקרא להם מי שקרא „המיליונרים עם בריכות השחייה", ומשום כך מצחיק אותי ומעציב אותי משפט המחץ הידוע – שמע, היום הקיבוצניקים חיים יותר טוב ממני וממך, תאמין לי. יש להם טלוויזיות צבעוניות, טלפון בכל חדר ומזגנים – מה זה רע? הילדים בבית־ילדים, האשה לא צריכה לבשל – מה חסר להם, תגיד לי? אמריקה?

באיזה מקום בבית שמורה אצלי התמונה הזאת של הבנות בכביש, עם המטפחות והמכנסיים הקצרים התפוחים

כאילו כולנו חיים עדיין בחדרים שכורים אצל איזו משפחה או בברזנטים ובפחונים של המעברה. להם אסור. הם צריכים להמשיך להסתובב בכובע טמבל ובמכנסיים כחולים ולהידחק כל ערב מסביב למקלט הרדיו המשותף בבית התרבות.

בדיוק על זה חשבתי כשנדחקתי למקלחת הפצפונת של דודה קלרה: ראיתי שם חפצים שהחזירו אותי ישר לשנות החמישים – כל־כך צנועים ופשוטים ותוצרת־הארץ הם. היה צבע שמן ושלוש שורות תוספת לבנה על הקירות, שמפו ביצים בשפופרת כזאת שנסדקת תמיד בצד, מסרק עם שיניים עקומות, וסבון קשה, ומגבת „אתא" דקה וישנה. נזכרתי בימים הלא כל־כך רחוקים, כשהמקלחת היתה ציבורית, ובחדרים לא היו מקררים קטנים ואפילו לא קומקומים להרתיח מים לקפה, אלא כפיות חשמליות, ונזכרתי בבגדים המשותפים ובבגדים הזהים שהילדים לבשו ובטבלת השוקולד הזול שהם קיבלו ביום שישי (כשבעיר כבר אכלו בונבוניירות, ולא רק העשירים) ובסיגריות „סילון" במשורה שההורים שלהם קיבלו (כשבעיר ניתן היה, לפחות, לבחור) ובכל הדברים שצריך היה לעבור בדרך ובכל הדברים שצריך עדיין לעבור כדי להגיע, בסופו של יום עבודה מתיש, אל בריכת השחייה או אל חדר האוכל שהוא בסך הכל חדר־אוכל, ותמיד יהיו בו אותם אנשים ואותן קערות ציבוריות ואת

מצחיק אותי ומעציב אותי משפט המחץ הידוע – שמע, היום הקיבוצניקים חיים יותר טוב ממני וממך, תאמין לי

הכלים שלך איש לא יקח ממך ואת הסלט שלך איש לא יחתוך לך, ואת האנשים שאתה לא אוהב, גם אותם, אתה תצטרך לסבול גם בארוחה הזאת. מה בעצם רוצים מהקיבוצים, שאלתי את עצמי כשהתיישבתי על הספה בחדר הקטנטן של דודה קלרה והוקפתי בעוגה ובתמרים ובמיץ ובסיפורים. למה נטפלים אליהם בכל פעם, ואיך קרה שהם הצליחו להפוך לשעירים־לעזאזל, המסמלים, בעיני מקופחים (וכמה לא כל־כך מקופחים) איזה שפע בזבזני ואיזו התנשאות ועליונות של בני עשירים או אצילים יוחסנים? האם השטויות הכלכליות שהם עשו והניתוק החברתי שהם הפגינו לא פעם, ובמיוחד בשנים האחרונות, עוררו עליהם את זעם הציבור עד כדי כך שאיש איננו זוכר גם מעורבות ועזרה איכפתיות ותרומה? האם עד כדי כך הגיעה תחושת הציבור כלפי הקיבוצים? מתי זה התחיל, ומי נתן את האות ל„עליהום" ההוא שהתפרץ בהשמצה על הבריכות והידרדר להבדיל עד לעלילה הפרימיטיבית המכוערת שרקמו עכשיו כמה מחרחרי־ריב נגד קיבוצי הגליל העליון?

אולי צריך להכיר אותם קצת יותר מקרוב, קצת יותר מבפנים, כדי ללמוד גם להעריך את ההתמודדות היומיומית הלא־פשוטה שבחיי הקיבוץ. יש בקיבוצים אנשים לא מעטים שמתלבטים וחושבים ומסוגלים ליצור קשר אמיתי עם המתנגדים בחוץ. אולי דווקא מהם צריכה לבוא היוזמה, דווקא עכשיו הם צריכים להיפתח ולהיות יותר נהרה, כדי שגם מי שאין לו דודה קלרה בקיבוץ יוכל לבוא, להתקרב, לשאול ולהבין וללמוד, ולקבל ולתת. נדמה לי, שעכשיו הם כבר צריכים להודות מאוד.

אגדה סמאנטית / יוני להב

מלים

החליטו אנשי המלים שצריך לעשות משהו בקשר לאנשים שלא מדברים, כי אם יתנו להם להיות ממורמרים, הם עוד יפתחו להם מלים משלהם, ואז תהיה מלחמה איומה בין המלים שלנו למלים שלהם וכולם היו שמחים ומאושרים, ומדברים על זה בהתרגשות, הגדולים וראשי מדינה וכהני דת ואנשים טובים היו חוגגים את נצחונם של הבחורים המצויינים

„ספרי לי סיפור, אמא" דרשה רותי, כבכל לילה. בלי זה לא יכלה להרדם. ואמא, שנגמרו לה כבר כל הסיפורים על כיפה אדומה ושלגיה ושבעת הגמדים, ישבה על קצה המטה וחשבה וחשבה, איזה סיפור תספר לרותי שימלא לה את הטנק בדלק חלומות מיוחד, בדלק חלומות חינוכי, לבסוף החליטה לספר לה סיפור מופלא שלא היה ולא נברא, והיא הלכה והמציאה אותו בכל שהמשיכה לספר.

„פעם אחת היתה ארץ מאד משונה, ארץ המלים. אי אפשר היה למצוא את הארץ הזאת בשום אטלס, משום שמלים תמיד מצליחות לסובב את המציאות על האצבע הקטנה. ובאותה ארץ המלים היו כל מיני אזרחים. החלוקה העיקרית ביניהם היתה חלוקה שבין האזרחים המדברים ובין אלה השותקים, אבל היו שם עוד המון חלוקות־משנה, כמו בכל ספר דקדוק טוב, בין הרעים והטובים, הקדושים והמעונים, הקשורים והפותרים, היפים והמכוערים, הטועים והצודקים."

„איזה מין סיפור זה, אמא?" תמהה רותי, מפהקת. „זה סיפור עם הרבה מאד מלים", הסבירה אמא. „מלים.. מלים.." לאטה רותי ועפעפיה כבדו.

„ובאותה ארץ, ארץ המלים, היתה מדיניות חוץ והיתה מדיניות פנים, וכל המדיניויות היו ממש נופת צופים, והם היו מנסחים שם ניסוחים כאלה שאלופי הניסוחים מארצות אחרות היו עומדים נפעמים, וכל רואי המלים היו גומרים עליהם את ההלל, וכל השגרירים והתועמלנים סיפרו לכל המעוניינים על אחיהם הסובלים ועל חופש ושיעבוד ועל צדק ועל ערכים, ואחר כך הם היו חוזרים לארץ המלים וממשיכים לספר לאנשי המלים איך הם ספרו לאנשי העולם הגדול על ערכיהם הנעלים של אנשי המלים, וכל העיתונים של ארץ המלים היו מתמלאים בטורים על גבי טורים על גבי טורים על גבי טורים, והם היו מראיינים את ראש ממשלת המלים ואת סגן השר לעניני משפטים, ועורכים כתבת שער על ראש ועדת הפעלים הסבילים, וכך היו כולם ממוללים באצבעותיהם את נייר העתונים וממלמלים את המלים ורוחצים בהם ורובצים ומתגלגלים ומשפריצים ומשתכשכים ונהנים; ובבתי הספר היו מלמדים את הדור הצעיר את חכמת המלים, והיו מלמדים אותם שם מלים יפות ומלים פתיות, מלים שמנות ומלים רזות, מלים דתיות ומלים חזקות, מלים בטחוניות ומלים תפרצתיות, מלים ישרות ומלים עקומות, וכך גדלו הילדים והילדות והכל כבר שגור על פיהם, והם היו גדלים וממלמלים את המלים הצודקות.

„אזרחי המלים היו עורכים ביניהם תחרויות, והיו עומדים בכיכרות העיר ומתחרים ביניהם במלים גדולות, במלים מפחידות, במלים שגורות, והמון האזרחים אשר בכיכרות היו עונים אחריהם כהד את המלים שהיו נשזרות לתפילות, וזעקה גרונית קטועת הברות היתה אז ממלאת את החלל, והזעקה היתה מכילה בתוכה את כל המלים, ואזרחי המלים היו חשים כיצד הם נדבקים האחד לשני, ואז הם היו חוזרים לבתיהם וחוזרים על המלים זה בפני זו וזו בפני זה, והם היו הולכים ומשתכנעים, הולכים וגדלים, הולכים וצודקים מצדקת טענותיהם וכל אותו הזמן היו מתבוננים בהם השותקים, מביטים ולא מבינים, כי הם הרי לא היו אנשים של מלים, כל מה שהם ידעו היה לעבוד; ועל כן הם עבדו בשביל אנשי המלים, והיו בונים להם בניינים, והיו מרצפים להם את הכבישים, והיו מתחזקים להם כל מיני תיחזוקים, ובסוף החודש היו מקבלים את משכורותיהם במלים, והם היו מנסים לקנות עם המלים הללו לחם במכולת, אבל מכיוון שהם לא היו אנשי מלים הם לא ידעו כיצד משתמשים בכל זה, וכך הם היו חוזרים הביתה עייפים וממורמרים, ואנשי המלים היו מתבוננים בהם בדאגה כיצד הללו, שאין להם מלים, מתמרמרים עליהם, ועוד בהיותם צודקים, והם היו, על כן, מתוודעים ביניהם וממלמלים מלים של דאגה, ולבסוף החליטו לחוקק בשבילן חוקים."

„חוקים? מה זה חוקים?" לאטה רותי מתוך שינה. „זה סוג מסויים של מלים", הסבירה אמא, והמשיכה בסיפורה.

„החליטו אנשי המלים שצריך לעשות משהו בקשר לאנשים שלא מדברים, כי אם יתנו להם להיות ממורמרים, הם עוד יפתחו להם מלים משלהם, ואז תהיה מלחמה איומה בין המלים שלנו למלים שלהם, ולכן צריך להרוג את המלים שלהם כשהם עוד קטנים; ועל כן הם חילקו את כל אלה שלא מדברים לנאשמים ולמוכאים, לבטחוניים ולפליליים, לחשודים ולמחתרתיים, לרעים ולטובים; ולכל אחד מסוגי האנשים הם הכינו מלים שהצטרפו לחוקים, והם היו מרכיבים אותם באולם משחקים, ואז השחקן הקטיגור היה מבלבל בילבולים, והשחקן הסניגור היה מכחכח בגרונו וממלמל משהו לתוך ספר החוקים, והשחקנים השופטים היו מגלגלים קצת חוקים, ומתמסרים עם עצמם עם כל המלים, ואחר כך היו מחליטים את הכרעת המשחק על פי הנוהל התקין, ושולחים את השותקים העומדים לפניהם לאחוזה של כמה שנים, ואחר כך הם היו גומרים להיום, ועולים על מכוניותיהם ונוסעים חזרה מהשטחים המחוקים אל האשה ואל הילדים, והיו פותחים את תיבת המלים, והקריינית המילולית היתה מודיעה על מלה חדשה שהמציאו בשביל האזרחים המדברים.

„וכך התנהלו להם העניינים, והיה בסדר גם בבית וגם בשטחים השותקים, ואם היו לפתע מתארגנים כמה אנשי מלים ונוסעים לארץ השותקים ועושים בהם מעשים, ובכך מפרים את החלוקה הברורה שבין חוקי הטובים ובין חוקי הרעים, היו ברגע הראשון שופטי המלים מתבלבלים, אבל הם היו מתאוששים מהר, מכיוון שהיה להם מצבור של מלים על גבי מלים על גבי מלים, והם היו מדברים על הבחורים המצויינים, ועל המצוקה ועל מניעים נעלים, ועל מצבים לאומיים ועל מצבים מילוליים, ואז הם היו מתכנסים במגרש המשחקים שלהם, והקטיגור היה מכחכח משהו בגרונו, והסניגור היה יוצא למחול נהדר של מלים מרקיעות שחקים, ואז היו השופטים חוגגים, וחוזרים הביתה: לאישה ולילדים, ושוב היתה חוזרת החלוקה של המלים למצבה הטבעי, וכולם היו שמחים ומאושרים, ומדברים על זה בהתרגשות, הגדולים וראשי מדינה וכהני דת ואנשים טובים היו חוגגים את נצחונם של הבחורים המצויינים, האמונים על המלים.

„וכך נמשכו החיים בארץ המלים, ואמני המלים שיגשגו, והתריעו בשער והתלקקו עם המלים של השליטים, והיו מעלים מחזות מחאה ואחר כך מדסקסים אותם עם קרייני התיבה המדברת והחותמים על עצומות עם המון שמות ואותיות קטנות, והם היו משתמשים במלים גדולות, מלים נועזות, מלים מחאתיות, מלים חרדות, מלים צודקות, מלים שפויות, מלים של שלום ומלים עכשיות, וכולם היו מהנהנים בראשם ואומרים – הם באמת צודקים, ואחר כך הם היו האמנים המוחים – הולכים למסיבות מלוליות, אצל הרעים, ומנסים למצוא את המבנה המשותף ואת המאחד ואת המתאים, ובינתיים הסתננו להם המלים החוקיות מארץ השותקים לארץ המדברים, מהשטחים המשוחררים לשטחים הביתיים, ופתאום צצו להם בכל מיני מקומות חוקים חדשים, בגלל שגם השותקים התחילו להסתנן יותר מדי לארץ המדברים, והיו צריכים להתאים בשביל המסתננים השותקים את החוקים הבטחוניים, ולכן הפסיקו למכור להם מפעלים, והיו עושים בהם מעשים, ו־"

„די, אמא!" פקחה רותי את עיניה המנומנמות. „מה קרה, רותי־לה?" תמהה אמא. „את לא אוהבת את הסיפור?" „יש בו יותר מדי מלים," הסבירה רותי. „נו, טוב," משכה אמא בכתפיה והחלה לקרוא בקול את „שלגיה ושבעת הגמדים".

התרבות וקיצור שבוע העבודה / צבי בן רועה

מה נעשה בפנאי הנוסף

השאלה הגדולה היא אם העיסוק בעניין זה במונחים חומריים בלבד, אם ההתעלמות מן ההיבטים התרבותיים לא תגרום להחמצת הזדמנות גדולה. מי שצריך לעשות כאן מאמץ הוא הציבור שעדיין לא ויתר על תרבות יהודית שאנו מכנים חילונית־מערבית

השאלה איננה רק אם השבוע המקוצר יפגע או לא יפגע בפדיון העבודה, איננה רק במישור הכלכלי. אפשר גם לשאול אותה מצד אחר: מה יעשה העם בישראל ביום הפנאי הנוסף שההסתדרות תיתן לו. ישקה גינות? ישפשף שמשות מכוניותיו? ישנה שינה? ילך למוזיאון? ירבה אותות פיקניקים?

גם ראשי ההסתדרות – יפה היה לו היו מבליטים בין שיקולי קיצור שבוע העבודה נימוקים חברתיים ותרבותיים, יותר ממה שהבליטו עד כה. ונדמה שמשרד התרבות והחינוך היה צריך להיות שותף טבעי לפרוייקט הזה.

אני שומע את פרופ' אליהו כץ מהאוניברסיטה העברית מדבר על הזדמנות מהפכנית למרי לגייס את שוחרי התרבות, את חולמי חלומות הרנסנס היהודי בארץ ישראל; הזדמנות לנצל את משאב הזמן שיתפנה ולרתום אותו לאיזו עגלה. שאלה לאיזו. כבר לפני יותר מ־10 שנים המליצו אליהוא כץ, מיכאל גורביץ ואחרים על תכנון ותכנות הפנאי במחקר מקיף של תרבות ישראל המתחדשת. יוזם המחקר היה אז שר החינוך והתרבות זלמן ארן. אחד הסעיפים נגע בשאלת קיצור שבוע העבודה. הצעות קיצור השבוע שהגיעו לכנסת בראשית שנות ה־70 עוררו תשומת־לב חלקית ביותר. אפילו ההסתדרות של אותם ימים לא נדלקה לעניין.

במחקר שראה אור ב־1976 (תרבות הפנאי, כץ וגורביץ, הוצאת עם עובד, אופקים) מוצאים המחברים שערך העבודה היה מרכזי מאוד בתרבות ישראל. לא היתה התארגנות מפליגה להמעיט בערך הזה ולהעלות את זה של הזמן הפנוי, הבילוי, הצריכה התרבותית. בעשר השנים שחלפו השתנו דברים רבים, וגם, כנראה, השתנה ערך העבודה לעומת ערך הפנאי.

כך או אחרת: ראויות כמה משאלות מחקר התרבות והזמן הפנוי שעלו לפני עשור לשוב ולעלות עכשיו, ואני מציע מבחר מהשאלות של אז עם כמה תיקוני הזמן המתבקשים:

תחילה מתבקשת שאלה לגבי הצורך בתכנון הפנאי. הרעיון תכנון הפנאי יש לו, כנראה, שורשים יהודיים. מבחינים שיום השבת מבטא. היהודים המציאו את השבת שהיא פנאי, וכיד פגעו ברעיון הפנאי וביטלו אותו לשבת מערכת חוקים ומשימות למלא בהם את הזמן הפנוי הזה. אפשר לדון, אם כן, בלגיטימיות של תכנון הזמן שיתפנה בשבוע העבודה הקצר. אם נשוב לבעלי מחקר הפנאי, נשמע את פרופסור כץ מודה בפרדוקס של פנאי מתוכנן ואומר עם זאת: „זה יהיה בזבוז משווע לא לנצל את הפנאי החדש ולא לעשות בו משהו אחר ממה שכבר עושים בפנאי הקיים. מדוע לא להציע בזמן שיתפנה אפשרויות של חינוך מבוגרים, של אוניברסיטה עממית, של מסגרות פעילות תרבותית וכו' וכו'".

וכמובן, תכנון פירושו מוזיאונים פתוחים, שידורים מותאמים של רדיו וטלוויזיה ושירותים ציבוריים שונים (לא רק מוסדות תרבות) שיספקו שירותים שישה ימים בשבוע ולא חמישה ובכל מקרה שלא יתבטלו השירותים לאורח ביום הפנוי.

מה השתנה בעשור האחרון? נדמה שמגמות שהסתמנו קודם התגברו: דתיות מתחדדת ומסתגרת מזה; תל־אביביות מורידת ב„סטטוס־קוו" (מסעדות וקולנוע בערב שבת וכו'). מתברר שכבר בראשית שנות ה־70 היה ידוע שהשכלה והדתיות – ולא מוצא עדתי או רמת הכנסה – הם הקובעים את דפוסי בילוי הפנאי. ככל שעולה רמת ההשכלה כן גוברת „היציאה מן הבית" לצרוך תרבות (גם בילוי ובידור). ככל שחזקה רמת הדתיות פוחתת היציאה למקומות ציבוריים לצריכה כזאת. (תן דעתך לנתון הבא מ־1970: 40 אחוז מן הדתיים לא היו אף פעם אחת בתוך הים)

מעניין מדוע אין שומעים היום את קולם של הדתיים בעניין קיצור שבוע העבודה? בשנות ה־70 הראשונות היו הדתיים התומכים הנאמנים ביותר בחיזוק השבת על־ידי תוספת יום מנוחה. הם האמינו אז שמי שיסע לשפת הים ביום שישי אולי יימנע מלעשות זאת שוב בשבת. האם זו אי־רגישות הדתיים המתחרדים לתרבות החילונית שמסבירה את שתיקתם עכשיו? האם זה בסתונים הנגמר בעצמם? כדאי להזכיר שדתיים, שרמת השכלתם גבוהה הבינו מכבר שיום שישי אינו מתאים להיות יום הפנאי הנוסף. ונדמה, שבשנים האחרונות נוסף נימוק אל נימוקים מאז, והוא הלחץ שעשוי לבוא על ערב שבת מצד חילוניים שיבקשו בו תרבות ובידור. מה שקורה בתל־אביב האנטי־ירושלמית בזמן האחרון ממחיש את הדבר. אם יום שישי ייבחר ליום מנוחה, סביר להניח שבערב שבת יהיו יותר ויותר „תל־אביבים" צמאים לצאת מן הבית, והכירסום בנטיה למשפחתיות ביתית בערב שבת עוד יגדל.

מן הבחינה הכלכלית, אין צריך לומר, נראה יום שישי עדיף על יום ראשון. ממילא יום שישי הוא יום עבודה חלקי מאד. גם האפשרות שיום חמישי ילך וידמה ליום שישי מרגע שיום שישי ידמה ליום שבת, איננה מצדיקה מבחינה כלכלית את העדפת יום ראשון. מנקודת ראותם של שומרי שבת נראה שיום ראשון עדיף בהרבה לעשות בו את יום הפנאי לבילויים. במחקר שנות ה־70 העדיפו רוב הישראלים את יום שישי בבחירה ליום שבת, ורק הצעירים שרצו יום חופש נוסף, שלם וחופשי כאמת, העדיפו את יום ראשון. תמכו בהם, כאמור, דתיים משכילים, שהיו ערים למגבלות ביכולת לנצל את יום שישי כיום חופשה חופשי מאילוצים והתחייבויות של שבת.

מה עוד אפשר לתכנן את הכדורגל. זו תהיה ודאי שאלה לאומית כבדת משקל שתתעורר בעקבות קיצור השבוע. נדמה שרק ההצבעה על פתרון אפשרי אחד – לשחק כדורגל ביום שישי בבוקר ולהציל את השקט של שבת אחרי הצהרים, עשויה לעורר תגובות נרגשות. כדאי לחשוב על זה בהסתדרות ובכלל.

במחקר של שנות ה־70 הסתכמו אחוזי 27 אחוז מן האוכלוסיה היהודית שהם יבלו את יום הפנאי הנוסף בחיק המשפחה. 14 אחוז הצהירו על כוונתם לנוח (בין האנשים העייפים ביותר והצמאים לנוח מצא אז המחקר את הנשים העובדות מחוץ, ובנוסף, למשק בית). 11 אחוז אמרו שיעבדו בגינה ובבית; 15 אחוז – שיסעו לטייל; 13 אחוז – יקראו וילמדו; 7 אחוזים יתמסרו לתחביבים ולספורט; 13 אחוז – יבקרו חברים.

מסקנה א': אנשים מתכוונים לעשות יותר ממה שהם עושים כבר עכשיו. מסקנה ב': הנטייה המסתמנת בעם היושב בארץ היא אל יותר ויותר פרטיות ושהייה בחיק המשפחה ובקירבתה. (גם פיקניק וטיול אפשר, כמובן, שיהיו משפחתיים בתכלית). לצד הממצאים האלה מתעוררת השאלה אם הכיוון הזה עדיין מאפיין אותנו. בזמן האחרון יש רושם שגוברת נטיית רבים לצאת יותר מן הבית למופעים בפארק, לקונצרטים ולפסטיבלים. מעניין לבדוק, ולנסות להסיק מסקנות מתופעות אלה לגבי צורת השבוע החדש. המסקנות לגבי ציבורים שונים יהיו, כמובן, שונות ויחסי דתיים־חילוניים ישבו יהיו מעורבים, מן הסתם, בשאלה זו.

השאלה הגדולה היא, איפוא, אם העיסוק בעניין זה במונחים חומריים בלבד, אם ההתעלמות מן ההיבטים התרבותיים לא תגרום להחמצת הזדמנות גדולה. השאלה היא אם לא ראוי לראות בזמן שיתפנה נכס לאומי שיש לנצל לטובת הרבים. מי שגורס שכדאי עדיין להתמודד עם חלום רנסנס התרבות היהודית בארץ ישראל, סביר שיתמוך בניסיון להכוון תרבותי. מי שצריך לעשות כאן מאמץ בעיקר הוא הציבור שעדיין לא ויתר על תרבות יהודית שאנו מכנים חילונית־מערבית. נכון שיש כאן צליל צורם: מי שמבקש פלורליזם תרבותי טבעי שיסתייג מן המושג „תכנון תרבותי", אבל לעולם מרחפת עליו הסכנה שבשעה שישב ולא יעשה, יתפסו את חלל הזמן הנרחב בעשייתם של מי שדי להם בתרבות היהודית האורתודוקסית באמצעיה יהודה ומנצחת.